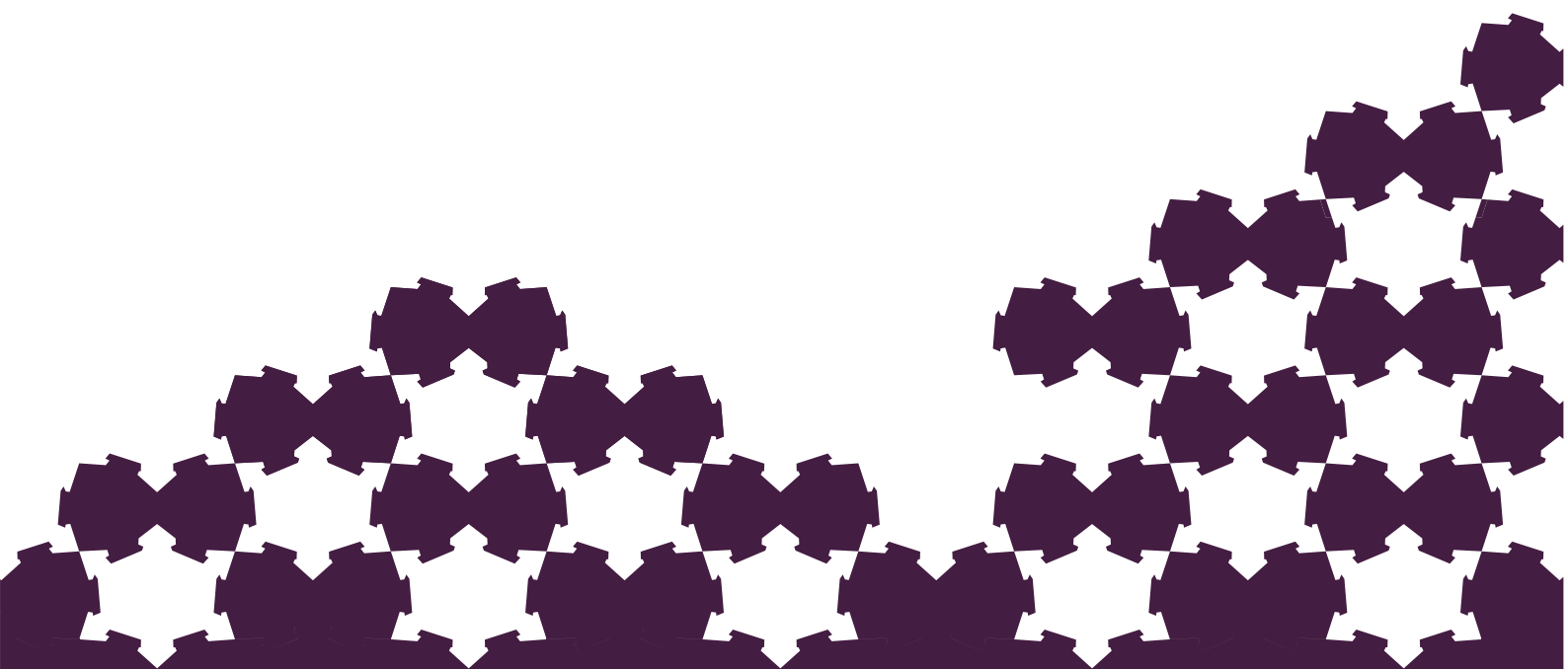

mei

Jaarstukken 2018

Jaarstukken Gooise Meren 2018

Voorwoord

Samen komen is een begin, samen blijven is vooruitgang, samen werken is succes
Henry Ford – Amerikaans automobielfabrikant 1863-1947

Gooise Meren heeft in haar jonge bestaan reeds een flinke ontwikkeling doorgemaakt. In drie jaar tijd is het blikveld duidelijk veranderd van lokaal naar een bredere Gooise Meerse-blik. Met respect voor een ieder en behoud van de identiteit van de diverse kernen is duidelijk de verbinding gezocht met de inwoners. En steeds meer inwoners gaan samen met de gemeente aan om de eigen samenleving vorm te geven. Een inclusieve samenleving waar iedereen meedoet.

Het Jaarverslag 2018 is de weerslag van opnieuw een bijzonder jaar van Gooise Meren. Het eerste college van Gooise Meren, dat veel werk had verzet om de fusiegemeente op de rit te krijgen, regels te harmoniseren en beleid te vormen, gaf halverwege 2018 het stokje door aan een nieuwe ploeg van burgemeester en wethouders, die na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 werd geformeerd. De nieuwe coalitie, bestaande uit VVD, D66, Hart voor Bussum, Naarden, Muiden en GroenLinks presenteerde geen voorjaarsnota maar een collegeakkoord Duurzaam, Sociaal, Veilig en Vitaal dat later nadere uitwerking kreeg in een College Uitvoerings Programma (CUP) en de eerste meerjarenbegroting. Het accent verschoof van 'going concern' meer naar uitvoering. Het werd tijd om zaken te realiseren.

Het jaar 2018 is wat dat betreft een tussenjaar gebleken, zoals ook blijkt uit dit jaarverslag. Door diverse oorzaken kon niet alles dat op de rol stond, worden opgepakt. Het college presenteerde in het najaar een structureel sluitende meerjarenbegroting. Dat is mooi, maar geen reden tot vreugde. Het blijft zaak om de komende jaren bij de les te blijven, scherp, strak en realistisch te begroten.

Het college van burgemeester wethouder Gooise Meren

Foto's gemaakt door:

Tom Loman: Programma 1, 3, 5, 6 en voorblad jaarstukken;

Judith van Dijkhuizen / Brandweer Gooi en Vechtstreek: Programma 2

Gemeente Gooise Meren: Programma 4

Margot Scheerder: Programma 7

Johan van der Geest / SDO: Programma 8

Weegschaalmuseum Naarden (muntgewichtsdoosje): Programma 9

Inhoudsopgave

1 Hoofdpijnen	5
2 Programma's	8
Programma 1 Inwoners en Bestuur	10
Programma 2 Veiligheid	21
Programma 3 Openbare ruimte, Verkeer en Parkeren	31
Programma 4 Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	40
Programma 5 Duurzaamheid, Water en Groen	54
Programma 6 Werk en Inkomen	66
Programma 7 Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd	74
Programma 8 Sport, Cultuur en Recreatie	88
Programma 9 Algemene Baten en Lasten	97
Financiële recapitulatie	106
Paragraaf Lokale Heffingen	107
Paragraaf Weerstandsvormogen en Risicobeheersing	112
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	117
Paragraaf Financiering	122
Paragraaf Bedrijfsvoering	125
Paragraaf Verbonden Partijen	128
Paragraaf Grondbeleid	133
Jaarrekening	136
Bijlage 1 Overzicht Investeringsen	179
Bijlage 2 Verbonden partijen	184
Bijlage 3 Taakvelden	193
Bijlage 4 Overzicht GMIB	197
Bijlage 5 Afkortingsen	201

1 Hoofdpijnen

Financiële positie

In dit hoofdstuk geven we een toelichting op het rekeningresultaat, de ontwikkeling van de financiële positie en de realisatie van het College-uitvoeringsprogramma. Tot slot vindt u een leeswijzer.

Rekeningresultaat

De jaarrekening eindigt met een positief resultaat van € 1.501.687. Dit is op hoofdlijnen te verklaren door de volgende oorzaken.

- Door verhoging van de rekenrente en een geactualiseerde overlevingstafel zijn de pensioenverplichtingen gestegen van de gepensioneerde wethouders. Voor de afgetreden wethouders in 2018 is wachtgeld opgenomen. Dit resulteert in een nadelig resultaatseffect van bijna € 1,6 miljoen.
- In oktober 2018 heeft het college de beheerplannen vastgesteld en zijn de financiële consequenties verwerkt in de begroting 2019 en in de Nota reserves en voorzieningen. Omdat de beheerplannen al in 2018 starten, zijn in overleg met de accountant, diverse mutaties met betrekking tot de beheerplannen naar voren gehaald en in de jaarrekening 2018 meegenomen. Door het vaststellen van de beheerplannen dienen de bijbehorende reserves te worden omgezet naar voorzieningen. Omdat een actueel beheerplan ontbreekt wordt de Voorziening onderhoud Zwembad omgezet naar Reserve groot onderhoud De Zandzee. Deze wijzigingen leiden per saldo tot een voordelig effect van circa € 1,5 mln.
- Door een hogere rijksbijdrage BUIG valt het saldo van baten en lasten hoger uit dan de raming. Daarnaast is sprake van lagere lasten voor zelfstandigen vanwege een daling van het aantal uitkeringen en schuldhelpverlening. Dit levert per saldo een positief resultaat op van bijna € 1 miljoen.
- Door lagere kosten van het ambtelijk apparaat is een voordeel van € 0,7 miljoen gerealiseerd. De ambtelijke kosten komen positief uit door:
 - Lagere energierekening gemeentehuis; het nieuwe gebouw kost veel minder energie.
 - Lagere onderhoudskosten
 - Lagere salariskosten; de belangrijkste oorzaak van dit positieve saldo ten opzichte van het tweede Voortgangsverslag 2018 2 is het niet volledig uitnuttend van verplichtingen aan het einde van het jaar.

Een aantal andere budgetten is niet (volledig) uitgegeven. Anders gezegd: van enkele incidentele budgetten, waar in 2018 gemaakte afspraken aan ten grondslag liggen, zijn/worden de werkzaamheden later dan verwacht gestart en worden deze voortgezet in 2019. De financiële verplichtingen en dekking, die in 2018 zijn aangegaan, moeten hiertoe worden overgeheveld naar het boekjaar 2019. Het budget in de Programmabegroting 2019 is niet toereikend om deze (extra) lasten te dekken. Voorbeelden hiervan zijn: projecten inclusie, externe advisering inzake bestemmingsplan Oud Valkeveen, digitalisering van de parkeerorganisatie en aanbesteding materieel gladheidsbestrijding. U vindt hierover meer informatie bij de betreffende programma's.

In het raadsvoorstel waarmee wij deze jaarrekening aan de raad aanbieden, doen wij voorstellen voor de verwerking van het rekeningresultaat en welke bestemmingen wij aan deze middelen willen geven.

Ontwikkeling financiële positie

De algemene reserve en bestemmingsreserves hebben als doel om specifiek gemeentelijk beleid te bekostigen en dienen als buffer om eventuele onverwachte tegenvallers op te vangen. Hierdoor wordt voorkomen dat bij tegenvallers direct moet worden bezuinigd of de belastingen moeten worden verhoogd.

Gedurende 2018 is het eigen vermogen van de gemeente gestegen van € 52 naar € 58 miljoen. Hierbij is het resultaat van deze jaarrekening meegenomen (€ 1.501.687 voordeel). De stijging is ontstaan omdat per saldo meer is toegevoegd dan onttrokken aan diverse bestemmingsreserves. Hiermee bezit Gooise Meren een stevige buffer om tegenvallers op te vangen.

Ook de financiële kengetallen, zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen, onderstrepen de robuuste financiële situatie waarin Gooise Meren zich bevindt. De schuldenlast, structurele exploitatieruimte en het grondexploitatie-risico van Gooise Meren scoren ten opzichte van de normen zeer goed. De solvabiliteit is iets verbeterd ten opzichte van 2017 maar blijft een aandachtspunt. De belastingdruk ligt iets boven het landelijk gemiddelde. Dit moet in verhouding worden gezien met het ruime aanbod van voorzieningen in Gooise Meren. De provincie heeft mede op basis hiervan besloten dat het lichtste (repressieve) toezichtregime voor Gooise Meren dit jaar voldoet.

Coalitieakkoord en College-uitvoeringsprogramma

In mei 2018 sloten de coalitiepartijen VVD, D66, Hart voor BNM en GroenLinks het Coalitieakkoord 2018-2022 Duurzaam, sociaal, veilig en vitaal: een akkoord met een richting, ambities en voornemens. Begin juni ging het college van burgemeester en wethouders met dit akkoord in de hand aan de slag. In de Programmabegroting 2019 presenteerde het college de uitwerking van het coalitieakkoord, het College-uitvoeringsprogramma. In het College-uitvoeringsprogramma staat welke keuzes het college maakt voor de komende jaren. De eerste collegeperiode van Gooise Meren kende een sterk accent op plan- en visievorming. De komende vier jaar wordt het accent verschoven naar de uitvoering. We gaan onze plannen en visies realiseren. In 2018 hebben we daar een start mee gemaakt. Denk daarbij aan onderwerpen als het wijkwethouderschap, verdere ontwikkeling van burgerparticipatie, verbetering digitale dienstverlening, uitvoering RO projecten, nieuwe concessie OV, uitvoering programma's Inclusie en Duurzaamheid, onderzoek naar Leefbaarheid etc. We zijn goed op weg en zullen in de komende jaren verder gaan oogsten.

Leeswijzer

Uitgangspunten

In het kader van de voorbereiding van de fusie zijn richtlijnen ontwikkeld voor de producten uit de P&C-cyclus inclusief de jaarstukken, deze worden sindsdien gehanteerd. De indeling en inhoud van deze jaarstukken zijn dan ook gelijk aan die van de Programmabegroting 2018-2021. In deze jaarstukken zult u de opzet van de begroting herkennen. Daar waar het bij de begroting draait om vragen als: wat willen we bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat mag het kosten, zoomen de jaarstukken in op: wat hebben we bereikt, wat is daarvoor gedaan en wat heeft het gekost? Via speerpunten en doelenbomen (verbinding tussen doelen en acties) is een en ander inzichtelijk gemaakt. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken. U vindt hier informatie over lokale heffingen, het weerstandsvermogen en de risicobeheersing, onderhoud van kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en het grondbeleid. In de programma's vindt u indicatoren, die door de raads werkgroep zijn vastgesteld. Deze zijn aangevuld met indicatoren die vanuit de regelgeving verplicht zijn.

Beleidsindicatoren

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn gemeenten gehouden om in de programma's in de begroting (artikel 8 BBV) en in de programmaverantwoording in het jaarverslag (artikel 25 BBV) de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten van de verschillende programma's toe te lichten volgens zogenoemde beleidsindicatoren. Bij ministeriële regeling is daartoe een uniforme lijst van beleidsindicatoren vastgesteld. Daarbij is ook voorgeschreven welke bron gemeenten voor de verantwoording moeten gebruiken. Op de website Waarstaatjegemeente.nl kan iedereen deze indicatoren en andere gegevens van de gemeente vergelijken met andere gemeenten in Nederland.

Een goede vergelijking tussen de oorspronkelijke beleidsindicatoren, zoals die zijn opgesteld in de Programmabegroting (PB) 2018-2022, en de huidige beleidsindicatoren voor de jaarstukken 2018 is niet altijd mogelijk. Dit komt doordat bij een aantal beleidsindicatoren de eenheden, de bronvermelding, het jaar of de beschrijving zijn geactualiseerd of omdat de gegevens nog niet voorhanden zijn.

Toelichting op verschillen

In deze jaarstukken proberen wij zo goed mogelijk toe te lichten waarom er afwijkingen zijn tussen de plannen uit onze begroting en wat er gerealiseerd is. Ook de financiële over- en onderschrijdingen worden zo goed mogelijk verklaard. Er zijn nog enkele situaties waar ogenschijnlijke onder- en overschrijdingen verklaard worden door 'technische redenen'. In deze gevallen zijn het budget en de kosten niet op dezelfde post terecht gekomen. Als kosten op een andere plek in de begroting geboekt staan, geeft dat het beeld van een

overschrijding terwijl op de plek van het budget een onderschrijding te zien is. Deze vertekening speelt specifiek bij het toerekenen van de salarislasteren aan de diverse programma's in de begroting. Dit komt door de gewijzigde BBV-regeling over het toerekenen van salarislasteren aan de diverse programma's.

2 Programma's

Inwoners en bestuur

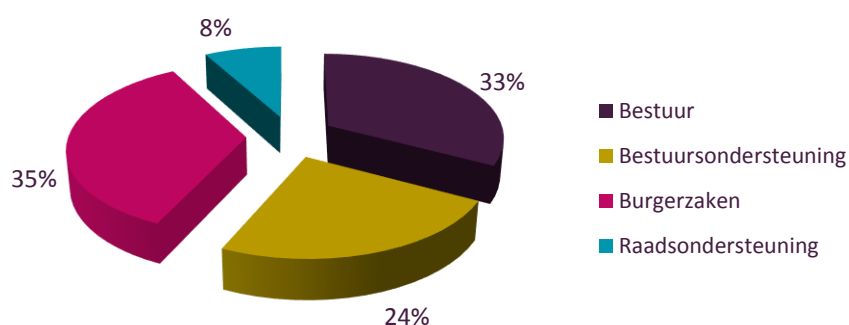
Programma 1 | Inwoners en Bestuur

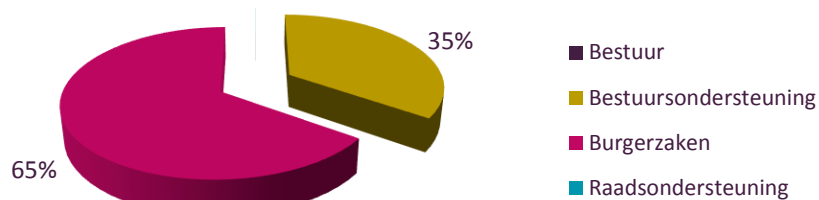
Speerpunten

- Het verder ontwikkelen van het programma Doe-democratie (1.1)
- Doorontwikkelen van de digitale dienstverlening (1.2)
- Het versterken van Gooise Meren door samenwerking met (regio-)partners (1.3)

Lasten op programmaniveau

Baten op programmaniveau

Aandeel Inwoners en Bestuur (van totale begroting)

Lasten 4,19%

Baten 1,39%

Wat hebben we bereikt?

1.1 De participatie van de inwoners vergroten

Wij willen 'dichtbij' de inwoners, ondernemers en organisaties staan, samen met hen beleid ontwikkelen en daarmee het draagvlak en het democratisch functioneren van de gemeente vergroten. Dat betekent onder meer dat bij de vorming van beleid en projecten vroegtijdige participatie het uitgangspunt is.

Burgerparticipatie

De gemeente wil op de hoogte zijn van wat er speelt in de wijk of buurt. Daarom bieden we meerdere vormen van participatie op wijk- en buurniveau aan, die passen bij het onderwerp en bij de mensen die we willen bereiken. In 2018 zijn op verschillende manieren inwoners betrokken. Ook het inwonerspanel Gooise Meren Spreek! is gecontinueerd. Het aantal leden van het panel is toegenomen.

Pilot Westereng

Met de pilot Thuis in de Westereng organiseerden wij ons dicht bij de bewoners en ontdekten we gezamenlijk kansen en uitdagingen in de buurten en in de wijk. Nieuwe contacten zijn gelegd (zowel met inwoners die aangaven niet veel burens te kennen als met inwoners die bekend stonden als sleutelfiguren in de buurt), buurtbewoners leerden elkaar beter kennen tijdens de buurtbijeenkomsten, verhalen werden gedeeld op het digitaal platform ThuisinWestereng.nl en een Facebookpagina werd door bewoners opgericht. Er is een groep bewoners in en om de Willem Barentzstraat opgestaan om steun te krijgen voor een buurtkamer, een Inloophuis dat gerund wordt door de bewoners zelf. Ook is er een groep opgericht om het Prinses Margrietplantsoen intensiever te gebruiken. De pilot heeft een groep actieve bewoners opgeleverd die bereid zijn om actief bij te dragen in wijkopbouw activiteiten en maandelijks een buurtcafé rond een thema vorm geeft.

Wijk- en kerngericht werken

We streven naar vitale wijken. De behoeften en kwaliteiten van de bewoners staan daarbij centraal. We werken aan samenhang en samenwerking in verschillende domeinen. We beogen de kloof tussen overheid en inwoners te verkleinen. We bevorderen sociale participatie, de verantwoordelijkheid van de inwoner, samenwerking in de wijk en versterken interactie. De wijkaanpak is in 2018 verder versterkt.

Wijkwethouderschap

Het nieuwe college heeft na de gemeenteraadsverkiezingen in maart, de wijken en kernen opnieuw verdeeld onder de wethouders. Als wijkwethouder hebben de collegeleden op diverse momenten contacten gelegd in 'hun' wijk. Daarnaast heeft de evaluatie van het wijkwethouderschap plaatsgevonden in samenspraak met inwoners, ondernemers, de platforms en de buurtpreventieverenigingen. Daarvoor is onder meer het inwonerspanel ingezet.

Initiatieven

Aan de initiatieventafel zijn in samenspraak met de initiatiefnemers 56 initiatieven besproken en ondersteund. Dit door de juiste verbindingen te leggen, initiatieven te verrijken met inzet van onze gezamenlijke kennis en kunde en soms door een kleine financiële bijdrage te verstrekken. In 2018 is gestart met een verkenning van de mogelijkheden om door middel van een digitaal platform ervaringen van bewonersinitiatieven te delen. En daar ook meerwaarde aan te geven door interactiviteit, zodat initiatieven elkaar kunnen versterken.

Naast initiatieven kregen we 12 aanvragen binnen die niet voldeden aan de voorwaarden om initiatief te zijn. Uitgangspunt bij een initiatief is altijd dat de initiatiefnemer zelf de handen uit de mouwen steekt. De gemeente neemt een initiatief nooit over, we denken mee en helpen op weg. Deze niet-initiatieven brengen wel actie met zich mee, de afzender informeren en eventueel in contact brengen met collega's of stakeholders.

Inwonersorganisatie

De samenwerking met de buurtplatforms is ook dit jaar verder versterkt. Het vertrouwen in elkaars kennis en kunde is toegenomen. Er wordt op regelmatige basis met elkaar gesproken over met name welke vraagstukken leven en spelen in de wijk, hoe de ondersteuning het beste vorm kan krijgen en wat we van elkaar kunnen verwachten. De rolverdeling is verder versterkt en is steeds meer een natuurlijke houding van samenwerking, zowel ambtelijk als bij de buurtplatforms. Per wijk of kern is gekeken wat een passende vorm is van een gezamenlijke agenda. In een aantal wijken in Bussum zijn de eerste verkennende gesprekken gevoerd voor het aangaan van een samenwerkingsoverkomst met buurtverenigingen.

1.2 Klantgerichte dienstverlening

De gemeente Gooise Meren staat voor het verlenen van een klantgerichte dienstverlening aan inwoners.

We willen bereiken dat inwoners de gemeente Gooise Meren ervaren als een betrouwbare, efficiënte, kostenbewuste en vraaggerichte gemeente.

Dienstverlening digitaal

Er zijn nu een kleine 100 producten en diensten die online kunnen worden aangevraagd via de dienstverleningswebsite. Uit onderzoek blijkt dat steeds meer bezoekers het antwoord op hun vraag op deze website vinden. Ook is de gemeente actief op de kanalen Twitter, Instagram en WhatsApp. De bestuurlijke website is verbeterd. Voor ondernemers is een apart deel van de website ingericht.

In het kader van “meten is weten” worden de gegevens over aantallen diensten, wachttijden en doorlooptijden bijgehouden. Deze gegevens maken het mogelijk om door het jaar heen prioriteiten te stellen en prestaties te verbeteren. We zijn steeds beter in staat om diensten via het beste kanaal (balie, online of telefoon) aan inwoners en bedrijven aan te bieden. In 2018 hebben we de voorbereidingen getroffen om een integraal overzicht van onze prestaties op gebied van dienstverlening mogelijk te maken. Met deze informatie zijn wij dan steeds beter in staat om onze dienstverlening door te ontwikkelen en af te stemmen op onze (regionale) partners.

In 2018 hebben we de organisatie van de dienstverlening geëvalueerd. In verschillende trajecten hebben we gezocht naar mogelijkheden voor snelle, kleine verbeteringen en naar structurele aanpassingen. Dat heeft onder andere geleid tot een aanpassing van de organisatiestructuur, waarmee wij willen bereiken dat wij nog meer klantvragen in één contact kunnen afhandelen.

Voor ondernemers is een apart deel van de website ingericht. Hier staat de meest relevante informatie voor ondernemers. We monitoren de afhandeling van ondernemersvragen via dit loket. De doorlooptijd van een eerste persoonlijke reactie is ongeveer 90% binnen 5 werkdagen. Voor de inhoudelijke beantwoording zitten we op ongeveer 50% binnen 5 werkdagen. Dit willen we verder verbeteren. Op de website worden ook digitale producten voor ondernemers ontsloten middels eHerkenning (DigiD voor ondernemers). Vanuit de landelijke KvK-website zijn er digitale producten met een directe link naar onze website.

Op het gebied van digitale dienstverlening zijn er flinke stappen gezet. De online toegang tot informatie rondom de belastingen is vereenvoudigd en beter beveiligd. Het uploaden van documenten is sterk verbeterd, bijvoorbeeld bij burgerzaken en werk en inkomen. Specifieke producten, zoals parkeervergunningen, kunnen sneller digitaal verlengd worden.

Bij burgerzaken is het online aanvragen van reisdocumenten geïntroduceerd. De helft van de inwoners maakt al gebruik van deze digitale dienstverlening. De afronding van deze aanvragen gaat via het ingestelde snel-loket waar men zonder afspraak kan langskomen. Hierdoor zijn er bij de balies nagenoeg geen “piek” momenten met lange wachttijden meer. Ook het bezorgen van reisdocumenten is geïntroduceerd in 2018. Er zijn 190 reisdocumenten thuisbezorgd. Dit blijkt vooral een uitkomst voor ouderen en hulpbehoevenden.

Archief bij de tijd

In de digitale dienstverlening werd al veel gedaan met de beeldbank en via de website beschikbare inventarissen, ofwel de beschrijvingen van archiefmateriaal. Onderzoekers wensen dat veel meer bronnen zelf digitaal te vinden zijn. Dat willen wij ook, want wat digitaal te vinden is, wordt veel meer gebruikt. Daarom zet het gemeentearchief projecten op waarin veelgebruikte historische bronnen worden gescand. In de digitale dienstverlening zijn het afgelopen jaar allerlei vervolgstappen gemaakt.

Vernieuwing van de website zal in een grote behoefte voorzien. Een nieuwe, eigentijdse website is nodig om de beschrijvingen en de bronnen zelf beter en aantrekkelijker te ontsluiten. Een gezamenlijke projectgroep Gooise Meren-Hilversum heeft gewerkt aan een nieuwe gezamenlijke website. De opdracht is inmiddels verleend en in het voorjaar van 2019 zal de website dan echt online gaan.

Het onderzoek naar de mogelijkheid van een fusie van het gemeentearchief met de archiefdienst van Hilversum heeft als gevolg van de raadsverkiezing en collegevorming een tijdlang stilgelegen. In het najaar 2018 is dit onderwerp weer opgepakt. De verwachting is dat er medio 2019 definitieve besluitvorming plaatsvindt over de fusie van de archiefdiensten.

1.3 Verbindingen met de interne en externe omgeving

Eén van de belangrijkste opgaven van gemeente Gooise Meren is het versterken van het contact met de omgeving en invulling geven aan het begrip 'vertrouwen'. We willen bereiken dat de gemeente Gooise Meren een organisatie is die met beleid, dienstverlening en communicatie aansluit bij wat er leeft in de samenleving.

Regio

De Regio is de uitvoeringsorganisatie voor diverse taken: van het ophalen van afval tot het geven van advies bij opvoeding. Daarnaast geeft de Regio uitvoering aan de Regionale Samenwerking agenda. Deze agenda omvat 9 programma's en meer dan 50 projecten. Concrete resultaten zijn goed zichtbaar op het sociaal domein: we beschikken over een functioneel stelsel dat inwoners tijdig passende zorg biedt op het vlak van jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en werk en inkomen. Inwoners kunnen via het digitaal leefplein zien hoe andere de beschikbare zorg beoordelen, de toegekende zorg volgen enz. Op het fysiek domein krijgt de samenwerking steeds meer vorm. De resultaten op dit vlak bevinden zich grotendeels in de planfase. Er zijn op het vlak van mobiliteit oplossingsrichtingen uitgewerkt voor knelpunten m.b.t. de bereikbaarheid en doorstroming voor de korte, de middellange en de lange termijn (OV concessie, snelfietsroutes). De samenwerking op het vlak van duurzaamheid krijgt steeds meer vorm (Energietransitie).

Na de gemeenteraadsverkiezingen kent de Regio een nieuwe governance structuur. Het Algemeen en Dagelijks Bestuur bestaat sinds juli 2018 niet langer uit burgemeesters, maar uit wethouders. De wethouders uit het AB zijn daarnaast voorzitter en trekker van portefeuillehoudersoverleggen. In het algemeen Bestuur is men afgestapt van een gewogen stemming en wordt gekozen volgens het principe van 'one man one vote'. De diverse stuurgroepen zijn opgeheven. Het nieuwe governance model moet leiden tot een meer verbindende bestuursvorm.

De Regio is het coördinerend orgaan voor de inbreng van de bijdragen van de gemeenten in de Metropool Regio Amsterdam (MRA), waardoor de impact van de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek versterkt wordt. De MRA heeft in 2018 uitvoering gegeven aan werkplan 2018. Er zijn afspraken gemaakt over snelfietsroute en doelen gesteld voor circulair inkopen.

Doelenboom

1.1 Het democratisch functioneren van de gemeente voor de inwoners vergroten

a. Het verder ontwikkelen van het programma Doe-democratie

1.2 Klantgerichte dienstverlening aan de inwoner

b. Doorontwikkelen van de digitale dienstverlening

1.3 Verbindingen met de externe en interne omgeving

c. Het versterken van Gooise Meren door samenwerking met (regio-)partners

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1.1 De participatie van de inwoners vergroten

a. Het verder ontwikkelen van het programma Doe-democratie

Burgerparticipatie

We bieden meerdere vormen van participatie op wijk- en buurtniveau aan, die passen bij het onderwerp en bij de mensen die we willen bereiken. Een leefbaarheidsonderzoek in de Westereng was aanleiding om niet alleen een digitale enquête te verzenden, maar ook op zoek te gaan naar de ideeën van de bewoners om de leefbaarheid verder te verbeteren. Het onderzoekend bouwen deden we samen met de Broedplaats, een locatie in de wijk waar al veel mensen komen met verschillende achtergronden. Zij maakten het voor ons mogelijk de koppeling met de leefwereld van de bewoners soepeler te maken. Naar mensen toe gaan en hen leren kennen, ligt hierbij aan de basis. De pilot liep van begin november 2017 t/m eind 2018. In deze periode zijn buurtbijeenkomsten georganiseerd, vele ritten met de buurtbus gemaakt, straatambassadeurs geïdentificeerd, scholen bezocht, een aantal initiatieven opgestart, contacten met andere stakeholders gelegd (wijkagent, wijkcoaches, Versa) en vele verhalen van bewoners verzameld. Een diepte-interview i.s.m. D'Expeditie onder straatbewoners van de Willem Barentszstraat laat zien dat er een grote bereidheid is tot participatie en het merendeel van de geïnterviewde mensen behoefte heeft aan verbinding en gezamenlijke initiatieven. Bij meerdere fysieke projecten zijn nieuwe vormen van participatie ingezet. Zo zijn bij de herinrichting van het plein bij het gemeentehuis op een directe manier inwoners betrokken door gesprekken op het plein te organiseren. Ook andere ontwikkelingsprojecten in het fysieke domein konden door de inbreng van de inwoners worden afgerond of keuzes konden worden gemaakt. Denk hierbij aan de herinrichting van de buitenruimte rond het nieuwe multifunctioneel centrum in de Keverdijk en het gebied rond het oude gemeentehuis van Muiden. Het niveau van participatie beperkt zich in de meeste gevallen tot het niveau van adviseren.

Inwonerspanel Gooise Meren Spreekt!

Er hebben twee onderzoeken plaatsgevonden, namelijk de Evaluatie Wijkwethouderschap en Leefomgeving. Bij die onderzoeken zijn inwoners betrokken bij de vraagstelling en zijn ook a-select 4000 extra adressen geselecteerd. Daarbij is ook specifiek de groep met de leeftijd tussen de 16 en 40 betrokken. Dat heeft geleid tot een verhoging van het aantal leden van het panel met circa 400 tot circa 2523. Het panel heeft inmiddels de volgende leeftijdsverdeling: tot 35 jaar (6%), 35-44 jaar (11%), 45-54 jaar (19%), 55-64 jaar (25%), 65-74 jaar (26%) en boven 74 jaar (12%).

Wijk- en kerngericht werken

Ter versterking van de wijkgerichte aanpak is het wijkoverleg met de maatschappelijke partners gecontinueerd. Ook in andere delen van Gooise Meren is dit overleg opgestart. Een nieuw onderdeel van de wijkaanpak is een regelmatig terugkerend spreekuur voor inwoners van de wijk. Bij dit spreekuur zijn verschillende instanties aanwezig om vragen op te pakken of op de juiste manier door te verwijzen. In maart is er binnen de wijk KTV in samenspraak een bewonersbijeenkomst gehouden om gezamenlijk kansen en projecten te benoemen die een meerwaarde hebben voor de directe woonomgeving. Dit heeft geresulteerd in een aantal concrete projecten (onder meer vergroening van de wijk, operatie Steenbreek, vuurwerkvrije zone, zichtbaarheid wijkagent). Een aantal bewoners heeft zich hier tijdens deze bewonersavond voor opgegeven en is (gezamenlijk met het Buurtplatform en de gemeente) aan de slag gegaan met deze onderwerpen. Een positieve ontwikkeling van het Buurtplatform KTV is op gang gekomen. Zij zijn actief op zoek naar aansluiting met de inwoners in de wijk, ook hier wordt nadrukkelijk gezocht naar de verbinding tussen fysiek en sociaal.

Samen de opgave bepalen

Wij bepalen samen met de inwoners de opgave in de buurt of wijk, naast de reguliere opgave die de gemeente heeft (zoals onderhoud en beheer). In het afgelopen jaar is tijdens een bijeenkomst met alle buurtplatforms verder gewerkt aan een verdieping van de samenwerking. Een aantal opgaven zijn gezamenlijk geformuleerd. Er is onder meer een format voor de wijkshow ontwikkeld. Dit bevordert de afwikkeling en opvolging van de opgehaalde punten. Er is met elkaar gewerkt aan een methodiek om bij inwoners op te kunnen halen en gezamenlijk te bepalen wat er op de wijkagenda hoort. Dat is een basis voor de op te stellen wijkagenda. Daarnaast wordt verder gewerkt aan de koppeling tussen het fysieke en sociale aspect in de wijk. Tenslotte is er behoefte ontstaan aan het met regelmaat uitwisselen van actuele informatie over projecten, de planning van de planning & control cyclus, thema's en nieuwe ontwikkelingen.

Wijkwethouderschap

Het wijkwethouderschap is gecontinueerd. Uit de evaluatie is - naast een aantal randvoorwaarden en aanbevelingen - naar voren gekomen, dat het een meerwaarde heeft. De wijk kennen, op een laagdrempelige manier in gesprek zijn met inwoners, het maakt de beeld- en besluitvorming beter omdat je meer perspectieven kunt betrekken. Maar ook is gebleken dat het niet vanzelf gaat. Om meer bekendheid te geven zijn infographics ontwikkeld die worden opgehangen in de wijk en meegenomen worden naar ontmoetingen in de wijk. Deze geven beeldend aan wat verwacht kan worden van een wijkwethouder. Beeld zegt zoveel meer dan woorden. Daarmee zijn de aanbevelingen en randvoorwaarden opgevolgd.

Initiatieven

Aan de initiatieventafel wordt altijd in gesprek met de initiatiefnemer besproken hoe het initiatief te realiseren en wat van de gemeente wordt gevraagd. Met respect voor de rol van de initiatiefnemers. Dat leidt tot verheldering van het initiatief/de vraag en door de kennis en kunde met elkaar te delen tot versterking van het initiatief. Er is een gestart met verkenning van de mogelijkheden om middels een digitaal platform ervaringen van bewonersinitiatieven te delen. Die verkenning wordt vervolgd in 2019. Aan de tafel zijn concreet 68 initiatieven besproken, waarbij de aard van de initiatieven zeer divers is. Het varieert van de start van een buurtvereniging, een evenement op Pampus en in het Muiderslot tot een stadssoep om de onderlinge sociale betrokkenheid in een wijk te vergroten.

Inwonersorganisatie

Er is ingezet op een versterking van de samenwerking met de platforms. In de eerste plaats door de inzet van de wijkadviseurs die een regelmatig overleg voeren met de platforms. En door met name bij projecten een goede voorlichting en informatie te geven over de ontwikkelingen in de wijk. De verhoudingen en rolverdeling

is regelmatig onderwerp van gesprek. Daarnaast komen de voorzitter regelmatig bijeen met de wethouder Participatie met name om ontwikkelingen te bespreken en kruisbestuivingen tot stand te brengen.

1.2 Klantgerichte dienstverlening aan de inwoner

b. Doorontwikkelen van de digitale dienstverlening

Dienstverlening digitaal

Er zijn online enquêtes gehouden over het gebruik van de dienstverleningswebsite. Ook zijn er sessies met gebruikers georganiseerd. De inzichten zijn gebruikt om de website te verbeteren. Er zijn diverse campagnes gevoerd op sociale media ter ondersteuning van de dienstverlening.

Binnen de organisatie zijn we gestart met een proces van snelle verbeterlagen op het gebied van dienstverlening. Zo zijn maatregelen genomen om de bereikbaarheid van onze medewerkers voor inwoners en ondernemers te verbeteren en wordt in reactie op vragen duidelijker aangegeven wanneer inwoners en ondernemers antwoord kunnen krijgen. Nieuwe inwoners en ondernemers zullen vanaf medio 2019 via brief en online welkom worden geheten in de gemeente, waarbij zij informatie krijgen die hen helpt zich snel thuis te voelen.

Voor verschillende vormen van dienstverlening zijn de werkprocessen gedigitaliseerd. Voor burgerzaken zijn verschillende loket procedures gelijkgesteld aan de online procedure. Hierdoor kan er volledig digitaal gewerkt worden en is de afhandelings tijd voor de inwoner versneld. Ook wordt het aantal loketbezoeken teruggebracht, al blijven de verschillende kanalen open voor de inwoners om hun producten aan te vragen.

De beoogde afname van het aantal reisdocumenten komt nagenoeg overeen met de daadwerkelijke terugloop, deze trend zal in 2019 verder worden voortgezet. De afname van deze productie van reisdocumenten en de digitalisering geven burgerzaken de ruimte om te werken aan de kwaliteit van gegevens en aan onderzoeken naar adres/identiteitsfraude. Het overvloedige personeel wordt met behulp van scholing ingezet op deze activiteiten. Verdere personele consequenties van de beoogde afname van reisdocumenten worden in 2019 duidelijk.

Archief bij de tijd

De wereld wordt steeds digitaler. Vanwege de lange overbrengingstermijn naar het gemeentearchief beheren wij nog veel papieren archief. Zóveel, dat er nogal wat achterstanden in de bewerking waren ontstaan. Deze zijn het afgelopen jaar met behulp van extra middelen en door ons begeleide inhuur voor het overgrote deel ingelopen. De beschrijvingen hiervan zijn online te vinden.

In 2018 is ingezet op het digitaliseren van microfiches, kleine plastic kaartjes die in een leesapparaat vergroot worden. Ze zijn in de jaren '90 gemaakt om kwetsbaar materiaal waarvoor veel belangstelling was te beschermen. Inmiddels is deze drager niet meer erg gebruiksvriendelijk, aangezien de onderzoeker er per se voor naar de studiezaal moet komen. De microfiches zijn nog altijd uitstekend leesbaar en het is relatief goedkoop om niet de originele, oude papieren documenten te laten digitaliseren maar deze microfiches. De fiches van de bevolkingsregisters van Naarden, Bussum en Huizen zijn over de periode 1850-ca. 1918 gedigitaliseerd en online toegankelijk gemaakt. Die van Muiden zijn tot 1900 beschikbaar. Begin 2019 wordt ook de digitale beschikbaarstelling van Muiden doorgetrokken.

Het gemeentearchief beheert een behoorlijk omvangrijke collectie historische kranten van de aangesloten gemeenten, soms ook met regionaal bereik. De vorig jaar gedigitaliseerde historische kranten zijn dit jaar toegankelijk gemaakt via de website. Een klein deel was al digitaal beschikbaar, er zijn nu 6000 edities bijgekomen. Alle historische kranten uit de periode tot en met 1945, die een rijke bron vormen voor diverse soorten onderzoek, zijn nu online te vinden. De zoekfunctionaliteiten op de nieuwe website moet het zoeken in de kranten sterk gaan vergemakkelijken.

De in 2017 gedigitaliseerde dia's (de beeldkwaliteit is niet eindeloos houdbaar) zijn beschreven en online gezet.

1.3 Verbindingen met de externe en interne omgeving

c. Het versterken van Gooise Meren door samenwerking met (regio-) partners

Regio en Metropool Regio Amsterdam

Gooise Meren levert een bijdrage aan de regionale samenwerking door op alle niveau te participeren. We maken deel uit van het dagelijks bestuur, leveren de voorzitter van het portefeuillehoudersoverleg mobiliteit en ruimte en zorgen via het directeuren en secretarissenoverleg voor een passende agendering van de bestuurlijke overleggen. Gooise Meren levert voor capaciteit om samen met de Regio en regiogemeenten de Regionale Samenwerking Agenda volledig tot uitvoering te brengen. Gooise Meren participeert in het bestuurlijk platform Ruimte van de MRA en heeft zitting in de MRA-regiegroep (een soort algemeen bestuur). Afstemming en het leveren van een bijdrage aan werkgroepen MRA vindt plaats vanuit de Regio. Gooise Meren vertegenwoordigt de regio in de MRA op het gebied van Circulair Inkopen en Circulair Bouwen.

Weesp

Ambtelijk en bestuurlijk is geïnvesteerd om de gemeente Weesp te bewegen zich aan te sluiten Gooise Meren. Weesp heeft gekozen voor Amsterdam.

Wat heeft het gekost?

Programma 1 Inwoners en Bestuur (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Bestuur	1.962	1.893	2.390	3.737
Bestuursondersteuning	1.443	948	995	1.231
Burgerzaken	2.110	2.186	2.272	3.165
Raadsondersteuning	484	565	565	417
Totaal Lasten	5.998	5.593	6.223	8.549
Bestuur	0	0	0	0
Bestuursondersteuning	-703	-169	-176	-101
Burgerzaken	-1.320	-1.338	-1.151	-1.166
Raadsondersteuning	0	0	0	0
Totaal Baten	-2.023	-1.507	-1.327	-1.267
Resultaat voor en na Bestemming	3.975	4.085	4.895	7.282

Toelichting verschillen Programma 1 Inwoners en Bestuur tussen Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Vershil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Doorbelasting kosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie verschillenanalyse programma 9.	-1.154	N
<i>Bestuur: Pensioen/wachtgeld ex-wethouders</i> Door verhoging van de rekenrente en een geactualiseerde overlevingstafel zijn de pensioenverplichtingen gestegen van de gepensioneerde wethouders. Voor de afgetreden wethouders in 2018 is wachtgeld opgenomen.	-1.579	N
<i>Bestuur: Oud-Valkeveen / Naarderbos</i> In het 2e voortgangsverslag is budget gevoteerd voor ontwikkelingen Golfbaan Naarderbos, recreatiegebied Naarderbos en Speelpark Oud Valkeveen. Op dit budget is in 2018 minder uitgegeven, omdat diverse activiteiten (bijvoorbeeld het traject met betrekking tot het nieuwe bestemmingsplan Oud Valkeveen) en werkzaamheden (zoals de externe advisering) die de hier bovengenoemde dossiers raken, nog niet waren afgerond in 2018 en dus nog doorlopen in 2019.	186	V
<i>Bestuur:</i> <i>Overige verschillen</i>	47	V
<i>Bestuursondersteuning: Groei Mee</i> Voor Groei Mee is 500k begroot, maar niet geheel gebruikt, omdat de uitvoering van het programma vertraging heeft opgelopen.	126	V
<i>Bestuursondersteuning: Voormalig personeel</i> De gemeente Gooise Meren is eigen risico dragen ingeval (ex)personeelsleden WW krijgen. In 2018 hebben wij WW moeten betalen en tevens is er een aantal verplichtingen voor 2019 e.v. bij gekomen.	-192	N
<i>Bestuursondersteuning:</i> <i>Overige verschillen</i>	-21	N
<i>Burgerzaken</i> Binnen het product paspoorten is een voordeel van 41k ontstaan om de reden dat minder reisdocumenten zijn thuisbezorgd dan voorzien en de implementatie kosten lager zijn uitgevallen dan voorzien. Op het product rijbewijzen is een voordeel van 42k ontstaan. Dit is met name ontstaan door lagere overige kosten dan voorzien, een voordeel van 32k. Daarnaast is er een voordeel van 10k vanwege een hoger aantal aanvragen van rijbewijzen dan voorzien. Overige budgetten geven een restant verschil van 33k voordeel.	116	V
<i>Raadsondersteuning</i> Minder kosten op de griffie, doordat de raadsvergaderingen niet meer door een extern bureau worden genotuleerd en de onderhoudskosten van de audio/video-apparatuur lager uitvielen dan begroot. Daarnaast had de rekenkamer lagere uitgaven, omdat er een onderzoek minder is uitgevoerd dan gepland. Overige budgetten geven een restant verschil van 7k voordeel.	84	V
Totaal	-2.387	N

Beleidsindicatoren

Taakveld o. Bestuur en ondersteuning

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Jaarstukken 2018			Beschrijving
				Bron jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	Bron Jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	
1.	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2017	6,42	6,43 (1)	2018	6,63		De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari.
2.	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2016	5,84	Nb	2018	6,19	Nb	Het werkelijke aantal fte dat werkzaam is, incl. boventallige medewerkers op 1 januari van het vorige jaar.
3.	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2017	€ 868	Nb	2018	€853 (2)	Nb	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, excl. griffie en bestuur.
4.	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2017	3,5% € 928k	Nb	2018	19,21% (3)	Nb	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever.
5.	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2017	10,72%	Nb	2018	8,82%	Nb	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

- 1) Rapport Berenschot Benchmark ambtelijke organisatie gemeenten
- 2) Dit getal ligt iets lager dan begroot, omdat de personeelskostenplaatsen met een voordelig saldo afsluiten
- 3) De cijfers voor externe inhuur verschillen met de begroting, omdat op begrotingsbasis nauwelijks inhuur wordt begroot. Op werkelijke basis wordt inhuur uit het salarisbudget gedekt. Dit betekent dan ook dat de salariskosten lager uitvallen.

Veiligheid

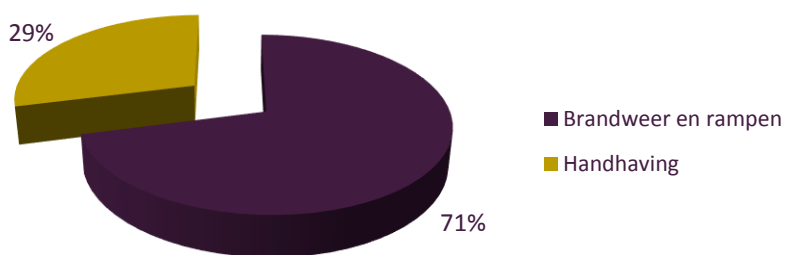
Programma 2 | Veiligheid

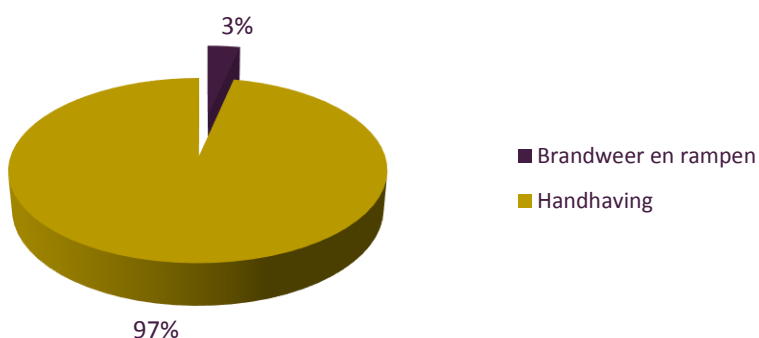
Speerpunten

- Vaststellen en uitvoeren van het programma Preventie in samenwerking met in- en externe partners (2.1)
- Het lokaal implementeren van een crisis- en rampenplan (2.2)

Lasten op programmaniveau

Baten op programmaniveau

Aandeel Veiligheid (van totale rekening)

Lasten 4,66%

Baten 0,16%

Wat hebben we bereikt?

2.1 Een omgeving waarin inwoners niet alleen veilig zijn, maar zich ook veilig voelen

De gemeente Gooise Meren wil haar inwoners en ondernemers een veilige omgeving bieden om te wonen, werken en recreëren; een woon- en leefomgeving waarin de inwoners niet alleen veilig zijn, maar zich ook veilig voelen.

Programma Preventie

Gooise Meren heeft in nauwe afstemming met partners (GGD, Versa e.a.) de uitgangspunten voor een positief preventiebeleid verkend en vastgelegd. Het college heeft de uitgangspunten vastgesteld. In de pilot Westereng zijn deze uitgangspunten gehanteerd met een sterk accent op burgerparticipatie.

Met deze pilot (zie programma 1) is ingezet op de preventieve werking van burgerparticipatie, waarbij de aspiraties en behoeften van inwoners centraal staan. Bewonersinitiatieven in de wijk zijn hierbij versterkt om zodoende de sociale veiligheid te bevorderen. De pilot heeft sleutelfiguren in de wijk opgeleverd, die bereid zijn om actief bij te dragen in wijkopbouw activiteiten.

In lijn met de uitgangspunten rondom preventie is de aanpak van overlast en onveiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving nadrukkelijk verbreed naar preventie. Dat wil zeggen meer gericht op positieve uitkomsten. Bewonersparticipatie en wijkgericht werken worden hierbij als belangrijke elementen gezien om onveiligheid en overlast te voorkomen. In het veiligheidsbeleid is de overlast- en veiligheidsbeleving van onze inwoners meegenomen. Er zijn verbindingen gelegd met andere beleidsvelden waaronder zorg- en welzijnsbeleid, ruimtelijk beleid en economisch beleid. Met name zijn de thema's veiligheid en zorg goed op elkaar aangesloten. Het veiligheidsdomein en het sociaal domein hebben belangrijke raakvlakken op het gebied van preventie.

Georganiseerde criminaliteit

Een prioriteit in het Integraal Veiligheidsplan 2018 is ondermijning/georganiseerde criminaliteit. Het Regionaal Informatie en Expertise Centra (RIEC) voor georganiseerde criminaliteit heeft voor de gemeente Gooise Meren inzichtelijk gemaakt hoe het gesteld is met de criminele netwerken in onze gemeente en wat de knelpunten daarbij zijn. Op basis van het regionale ondermijningsbeeld van de politie en de lokale ondermijningsbeelden blijkt dat in Midden- Nederland en in de regio Gooi- en Vechtstreek drugs en witwassen de grootste en meest ingrijpende problematiek is. Met de term 'drugs' worden alle vormen aangeduid: hennep, cocaïne, heroïne en de aanwezigheid van synthetische drugshandel.

Radicalisering en polarisatie

(Dreigende) radicalisering en polarisatie (spanningen tussen groepen in de samenleving) vraagt om bijzondere aandacht en alertheid. Wij zijn met name alert op signalen van Jihadisme, extremisme binnen de Islam en rechts radicale dreigingen. Er is ingezet op een regulier en strategisch bondgenotenoverleg. In het strategisch bondgenotenoverleg worden vragen en zorgen om radicalisering met elkaar gedeeld, zodat radicalisering herkend en geduid kan worden en deze vroegtijdig kan worden onderkend en opgepakt. Ook wordt informatie over andere onderwerpen met elkaar besproken.

Overlast jeugd

Er is in 2018 ingezet op het versterken van de buurtnetwerken, door de jongeren in contact te brengen met de bewoners. De samenwerking met de jongerenwerkers, jeugdagent, Buitengewoon opsporingsambtenaar en team Openbare Orde en Veiligheid (OOV) is bij het tegengaan van jeugdoverlast versterkt. Uit de cijfers is op te maken dat het aantal meldingen van jeugdoverlast structureel afneemt. Het aantal meldingen van jeugdoverlast is in 2018 is afgenomen van 369 tot 291 van eenzelfde periode in 2017.

Veiligheidshuis

In 2018 heeft er een doorontwikkeling plaatsgevonden van het Veiligheidshuis. Het Veiligheidshuis Gooi en Vechtstreek is vanaf 1 januari 2018 ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek en is omgevormd tot 'Zorg- en Veiligheidshuis Gooi en Vechtstreek'.

De multidisciplinaire samenwerking (MDA++) ten aanzien van personen met verward gedrag en structureel ernstig huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld, zijn aan het takenpakket van het Zorg- en Veiligheidshuis toegevoegd.

2.2 Bescherming van inwoners tegen risico's en het bieden van nazorg

De gemeente Gooise Meren werkt samen met haar partners binnen het verband van de Veiligheidsregio met als doel inwoners beter te beschermen tegen risico's en betere hulpverlening en nazorg te bieden bij rampen en crises.

Veiligheidsregio en regionale crisisorganisatie

De begroting van de Veiligheidsregio staat onder druk. De regio Gooi en Vechtstreek is de kleinste Veiligheidsregio en ook nog eens in een stedelijk gebied. De regio blijkt in Nederland de duurste Veiligheidsregio te zijn. Er zijn geen mogelijkheden meer om te besparen, behalve bij het fuseren met andere veiligheidsregio's. De besturen van Veiligheidsregio Flevoland en Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek hebben besloten te verkennen of een fusie tussen beide veiligheidsregio's haalbaar is. In 2018 is door de besturen aangegeven dat na onderzoek een fusie op dit moment nog niet haalbaar is. Dit door de verspreiding over twee provincies. Daarom zal er in eerste instantie ingezet worden op intensivering van de samenwerking en zal een eventuele fusie verder in de toekomst liggen.

Lokale crisisorganisatie

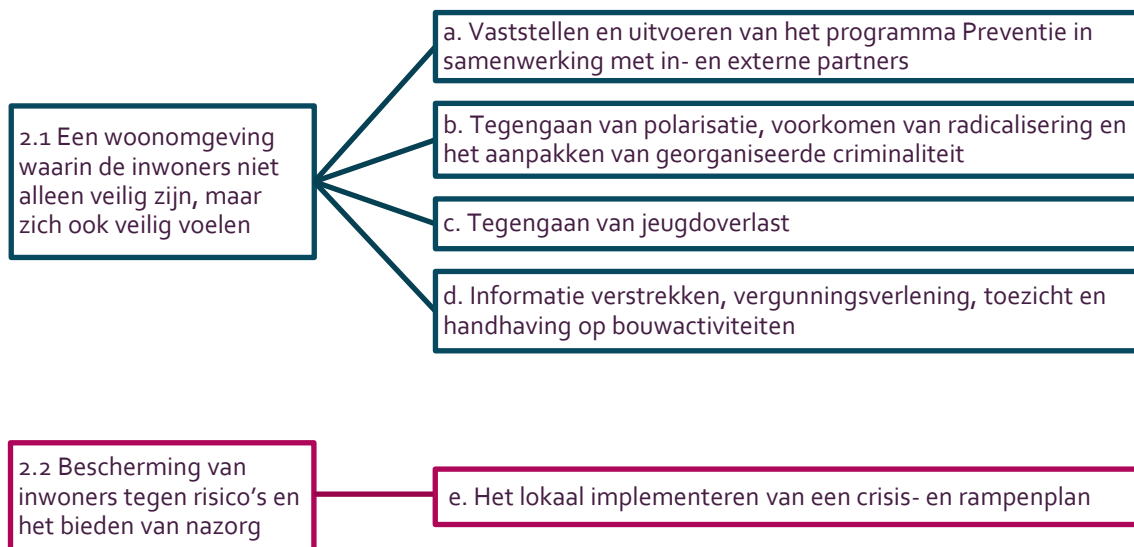
De lokale crisisorganisatie is verder ingericht.

Nieuwbouw brandweerkazerne Muiden

Omdat de huidige kazerne niet voldeed aan de ARBO-normen, zijn de meest acute vereisten reeds aangebracht. Op middellange termijn wordt gezocht naar mogelijkheden om de kazerne in Muiden toekomstbestendig te maken. Hiertoe worden onderzoeken uitgevoerd (zie ook programma 4).

Doelenboom

Wat hebben we daarvoor gedaan?

2.1 Een omgeving waarin inwoners niet alleen veilig zijn, maar zich ook veilig voelen

a. Vaststellen en uitvoeren van het programma Preventie in samenwerking met in- en externe partners

Programma Preventie

We hebben gewerkt aan uitgangspunten voor preventiebeleid. Het plan was om deze uitgangspunten direct te vertalen naar een integraal programma preventie samen met maatschappelijke organisaties. Dit bleek een brug te ver. Wel hebben we gezamenlijk vorm kunnen geven een nieuwe perspectief op preventie en dit de pilot Westereng kunnen toepassen.

We richten ons met preventie op de positieve benadering zoals deze op het vlak van gezondheid is uitgewerkt door de arts Machteld Huber. Binnen deze benadering wordt preventie geënt op de situatie die inwoners zelf willen bereiken (zoals: je fit voelen, een bijdrage leveren, zinvol werk hebben etc.) en wordt pas in tweede instantie gefocust op de risico's die uitkomsten zoals deze in de weg kunnen staan. Hiermee wordt als het ware een (positieve) laag onder de gangbare risicogeoriënteerde programma's geplaatst, waarbij vragen, behoeften en ook aspiraties van inwoners een centrale positie krijgen. De resultaten die met deze benadering worden geboekt, zijn veelbelovend.

De positieve benadering, toegepast op alle levensdomeinen, biedt een passend aanknopingspunt voor een breed ingestoken benadering van preventie, die past bij de aspiraties van Gooise Meren om aansluiting te zoeken bij de vraag van inwoners. Dit perspectief op preventie vraagt om een andere dan de gangbare kijk op preventie. Het is bovendien een benadering die een integrale kijk en werkwijze mogelijk maakt en die bruikbare richtlijnen verschaft voor een effectieve aanpak van preventieve vragen.

Het programma preventie is erop gericht om bij alle plannen en maatregelen, die in de gemeente worden ontwikkeld, de potenties van de zogenaamde positieve benadering te benutten. Dit betekent dat preventie en de integrale werkwijze die de positieve benadering van preventie vraagt, een prominente plek heeft in de gemeentelijke organisatie.

Pilot Westereng

De voorbereidingen en de buurtbijeenkomsten die gehouden werden tijdens de pilot Thuis in de Westereng zijn frequent bezocht door de gemeente. Hierdoor kwam meer zicht op wat er speelt in deze wijk. Tijdens een van deze bijeenkomsten werden de resultaten van het leefbaarheidsonderzoek in de Westereng gepresenteerd aan de bewoners en is getracht een buurtpreventievereniging op te richten. Hiervoor hebben enkele verkennende gesprekken plaatsgevonden.

Preventie en veiligheid

Voor wat betreft preventie op het gebied van woninginbraken heeft de gemeente actief ingezet op het creëren van bewustwording voor de risico's van woninginbraak, het stimuleren van preventiegedrag en preventiemaatregelen en het stimuleren van burgerparticipatie. Er zijn voorlichtingen gegeven en er is actief gecommuniceerd in perioden waarvan bekend is dat er meer woninginbraken plaatsvinden. De preventiekar is ingezet om voorlichting te geven tegen woninginbraak. Er vindt structureel overleg plaats met partners in het actieidersoverleg woninginbraak regio Gooi en Vechtstreek.

De gemeente maakt gebruik van een persoonsgerichte aanpak. Dit is een integrale aanpak, met een op de persoon én zijn (gezins)systeem toegesneden mix van straf-, zorg- en overige interventies. De doelstelling is om hardnekkige patronen van overlast en/of criminaliteit te doorbreken en/of om herhaling te voorkomen. Het sociaal domein en het domein veiligheid hebben wekelijks overleg over verschillende casussen op zowel het gebied van zorg en veiligheid.

BOA's

Voor partners uit het veiligheids- en leefbaarheidsdomein zijn de BOA's belangrijk bij de bestrijding van criminaliteit en overlast en het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente. Landelijk is er, door de steeds meer terugtrekkende beweging van de politie, een beweging zichtbaar waarbij de BOA's een

steeds belangrijkere rol krijgen in het integraal veiligheidsnetwerk en taken oppakken ten behoeve van veiligheid en leefbaarheid. Daarnaast behoort hun toezicht en handhavingsrol in de buitenruimte qua verkeersovertredingen, parkeren, overlast jeugd, reageren op klachten en meldingen en hun taak als wijk-Boa tot de dagelijkse werkzaamheden. Sinds 2 jaren werkt gedurende 3 avonden per week één koppel tot 23.00 uur. Toezicht op de jeugd is één van de belangrijkste aandachtspunten in de avond. Het toezicht bij grote evenementen zoals Sinterklaas Naarden, Matthäus Passion en de Koningsdagfeesten draagt bij aan vergroting van de veiligheid rondom de evenementen. In 2018 is voor het eerst een vuurwerkvrijzone aangewezen. De boas hebben tot 03.00 in de nacht op de Keverdijk te Naarden toezicht gehouden. De bewoners lieten hun waardering meerdere malen blijken.

In 2018 besteedden de BOA's met name hun uren aan de volgende thema's:

1. Foutief parkeren en wegverkeerswet 60%
2. Jeugdoverlast 15%
3. Grote evenementen 2,5%
4. Ondernemende criminaliteit 2,5%
5. Zwerfvuil, afvaldumpingen en milieuvervuiling 2,5%
6. Overig 17,5% (minder dan 2,5% per thema)
(Betreft adresonderzoek, controle visserijwet, handhaving hondenoverlast wordt meegenomen tijdens elke ronde, loslopend vee, ondersteuning bij verkeersongevallen, overige meldingen politie, stank- en rookoverlast, vermiste personen of goederen, wet op kansspelen, Woonoverlast).

De aantallen uitgeschreven processen verbaal in 2018 zijn:

Verbalen parkeercontrole (Wet mulder)	6.978
Fiscaal parkeren	3.646
Overlastfeiten: processen-verbaal	12

b. Tegengaan van polarisatie, voorkomen van radicalisering en het aanpakken van georganiseerde criminaliteit

Aanpakken van georganiseerde criminaliteit

Cruciaal bij de aanpak van georganiseerde ondernemende criminaliteit is awareness van de aard en risico's van de fenomenen waar het om gaat, en van het risico ongewild faciliterend op te treden als gemeente. In 2018 hebben wij ingezet op het vergroten van de bewustwording, onder andere door het geven van trainingen en de inzet van communicatie en voorlichting om signalen te herkennen en meer preventief op te kunnen treden. De gezamenlijke focus van de veiligheidspartners op georganiseerde criminaliteit is een nieuwe werkwijze waar in 2018 een start mee is gemaakt. Het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) heeft ervaring met de aanpak van deze vorm van criminaliteit. De samenwerking met het RIEC is daarom ook geïntensiveerd en op casus niveau is meer gebruik gemaakt van de kracht van integraal werken.

In 2018 zijn de beleidsregels voor de toepassing van artikel 13b van de Opiumwet (Damoclesbeleid) vastgesteld. De bestuurlijke aanpak van hennepcultuur in Gooise Meren is nog in ontwikkeling en wordt de komende jaren doorontwikkeld. Aanknopingspunten voor deze doorontwikkeling zijn de aanbevelingen uit de evaluatie van het hennepconvenant Midden-Nederland in 2017 en de aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid om fysieke veiligheidsrisico's voor omwonenden te beperken. De samenwerking met onze partners is verbreed en verbeterd. In 2018 is het ondernemingsbeeld voor Gooise Meren opgeleverd. Met dit beeld wordt de komende jaren verder invulling gegeven aan de uitvoering van dit thema.

Radicalisering en polarisatie

Er is in samenwerking met de politie gestart met het opzetten van een lokaal bondgenotenoverleg. Daarnaast sluiten wij aan bij het regionaal strategisch bondgenotenoverleg om ook daar de verbinding te zoeken met overkoepelende organisaties.

c. Tegengaan van jeugdoverlast

Overlast jeugd

De gemeente heeft zich samen met de jongerenwerkers en de politie (jeugd- en wijkagenten) ingezet op het tegengaan van overlast jeugd en het opzetten van (buurt)netwerken. De jongerenwerkers bespreken de overlast met de jongeren en met de omwonenden. In het overleg jeugd worden de ontwikkelingen en signalen rond het jeugdoverlast besproken en wordt ingegaan op de hotspots en de jongeren individueel. De BOA's hebben gedurende zeven maanden drie avonden per week extra toezicht gehouden op de hotspots. Bij casussen van jongeren met problematisch gedrag wordt in eerste instantie de jongerenwerker ingezet om contact te leggen. Door de partners worden deze casussen besproken en wordt indien noodzakelijk gezamenlijk een plan van aanpak gemaakt. In 2018 zijn de contacten tussen de jeugdagente, jongerenwerkers, BOA's en team OOV versterkt. Bij meldingen van jeugdoverlast of bij signalen van zorgen over jongeren weten de partners elkaar steeds beter te vinden. In het 2018 is de workshop 'Omgaan met hangjongeren' van Hans Kaldenbach georganiseerd voor bewoners en professionals. Hierbij waren ook de jongeren betrokken. In 2018 is naast het creëren van een Jongeren Ontmoetingsplaats in Muiderberg ook een proces gestart om in Naarden een eigen plek voor de jongeren te creëren. Er is een projectleider aangesteld om hier verder vorm aan te geven.

Zorg- en Veiligheidshuis

In het Zorg- en Veiligheidshuis Gooi en Vechtstreek werken gemeenten, jeugd- en zorginstellingen, politie en justitie samen bij de persoonsgerichte aanpak van plegers van overlast en criminaliteit. Het doel is het terugdringen van ernstige overlast en criminaliteit, recidive daarvan voorkomen en perspectief bieden aan individuen en gezinnen op een zo volwaardig mogelijke participatie in de samenleving.

In 2018 zijn er voor Gooise Meren -9 -Top X-casussen besproken in het Zorg- en Veiligheidshuis. Dit zijn casussen van personen met een zorg- en veiligheidsproblematiek met daarbij ook strafrechtelijk karakter. Voor de regio Gooi en Vechtstreek wordt de nazorg voor ex-gedetineerden gecoördineerd vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis. De nazorgcoördinator voert een screening uit op elke gedetineerde die de penitentiaire inrichting (PI) verlaat. Hierdoor ontstaat een goed beeld over nazorgbehoeften en delict risico's en worden, indien mogelijk, interventies gepleegd. Voor Gooise Meren zijn er 28 detentie meldingen, hiervan zitten er nog 8 personen in detentie en zijn er 20 personen uitgestroomd (cijfers november 2018). Door het Zorg- en Veiligheidshuis zijn 8 zware, 3 middelzware en 2 lichte interventies ingezet op het gebied van nazorg.

d. Informatie verstrekken, vergunningsverlening, toezicht en handhaving

De druk op de organisatie voor dit onderdeel is groot. Aanvragen voor grote en/of complexe ontwikkelingen vragen veel tijd. Met behulp van extra inhuur worden de werkzaamheden verricht. De volgende werkzaamheden zijn uitgevoerd:

- Er zijn in totaal 1494 aanvragen voor activiteiten in het kader van de Wabo (quickscan, vooroverleg, vergunning en meldingen) ingediend. Het aantal aanvragen omgevingsvergunningen met specifiek het onderdeel bouw is met 14% gestegen naar 641. De overige betreffen: ontheffingen van ruimtelijke regels, kappen, brandveiligheid, in-uitrit, sloop, monument, reclame en aanleg. De aanvragen worden meestal vergund maar soms ook geweigerd, ingetrokken of niet ontvankelijk verklaard. De gemiddelde doorlooptijd van alle verleende omgevingsvergunningen was 42 dagen.
- Het toezicht op de uitvoering van bouwactiviteiten, die conform de verleende vergunning moet plaatsvinden, vindt zijn grondslag in veiligheid, zoals constructieve veiligheid, bouwkundige risico's en brandveiligheid. Daarnaast spelen leefbaarheid en duurzaamheid, zoals het toezicht op welstand en het behoud van monumenten een belangrijke rol. De prioriteitstelling is hier op gebaseerd.
- Het toezicht op de bouwwerkzaamheden op het terrein de Krijgsman vindt meerdere malen per week plaats.

2.2 Bescherming van inwoners tegen risico's en het bieden van nazorg

e. Het lokaal implementeren van een crisis- en rampenplan

Veiligheidsregio en regionale crisisorganisatie

Wij hebben op verschillende niveaus meegewerkt in de verkenning van een eventuele fusie tussen de Veiligheidsregio's Flevoland en Gooi en Vechtstreek.

Lokale crisisorganisatie

De lokale crisisorganisatie is verder ingericht:

- Na de verbouwing is in het gemeentehuis van Gooise Meren een gemeentelijk coördinatiecentrum ingericht. Per proces zijn er ruimtes (werkvlekken) aangewezen voor de verschillende participanten in de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Ook de middelen, waaronder de noodstroomvoorziening, zijn aanwezig om een taak in de rampenbestrijding en crisisbeheersing te kunnen uitoefenen.
- Er zijn binnen de gemeente Gooise Meren per proces kernfunctionarissen aangewezen.
- Vanuit team Bevolkingszorg zijn regionaal themabijeenkomsten voor deze kernfunctionarissen in de crisisorganisatie georganiseerd. Doel van deze bijeenkomsten was om de kennis op te doen en te oefenen. Maar ook om met andere gemeenten ervaringen te delen en elkaar te leren kennen.
- Lokaal is er een oefening georganiseerd voor het Gemeentelijk Beleidsteam, waarbij ook externe partners vanuit OM, politie, brandweer en GHOR aansluiten.
- Er is een verkenning gestart naar een alternatieve uitwijklocatie van het gemeentelijke coördinatiecentrum wanneer het gemeentehuis van Gooise Meren niet beschikbaar is.
- Er is een informatiepagina rampenbestrijding en crisisbeheersing (Bevolkingszorg) op het intranet. De map voor Bevolkingszorg wordt maandelijks bijgewerkt met geactualiseerde documenten over rampenbestrijding en crisisbeheersing. De map kan worden geraadpleegd en gebruikt door de kernfunctionarissen.
- Voor de burgers is op de website van de gemeente Gooise Meren informatie opgenomen over veiligheid en wat een ieder zelf kan doen bij een ramp of crisis.

Wat heeft het gekost?

Programma 2 Veiligheid (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Brandweer en rampen	4.745	4.982	5.126	5.091
Handhaving	1.939	560	1.524	1.538
Totaal Lasten	6.684	5.542	6.649	6.629
Brandweer en rampen	-8	0	0	-6
Handhaving	-224	-131	-123	-114
Totaal Baten	-231	-131	-123	-120
Resultaat voor en na Bestemming	6.453	5.411	6.526	6.509

Toelichting verschillen Programma 2 Veiligheid Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Verschil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Doorbelasting kosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie verschillenanalyse programma 9.	53	V
<i>Overige verschillen</i>	-36	N
Totaal	17	V

Beleidsindicatoren

Taakveld 1. Veiligheid

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Jaarstukken 2018			Beschrijving
				Bron jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000- 100.000 inw.	Bron Jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000- 100.000 inw.	
6.	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	2016	65	138,8	2017	35	135	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
7.	Harde kern jongeren Vervallen ¹									
8.	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2016	1,1	2,2	2017	1,3	2,1	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
9.	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2016	3,3	5,4	2017	3,1	5,0	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
10.	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2016	5,2	3,4	2017	4,9	3,1	Diefstallen uit woning
11.	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2016	6,0	6,1	2017	4,9	5,2	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.

1) De indicator *Harde kern jongeren* (7) vervalt, omdat de gegevens niet langer worden geactualiseerd. Bronhouder KLPD is overgestapt op een nieuw registratiesysteem, waardoor de cijfers niet meer beschikbaar komen.

Taakveld 6. Sociaal Domein

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Jaarstukken 2018			Beschrijving
				Bron jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	Bron Jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	
22.	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut Kinderen in Tel	2015	0,59	1,61	2015	0,59	1,60	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Openbare ruimte, Verkeer en Parkeren

Programma 3 | Openbare ruimte, Verkeer en Parkeren

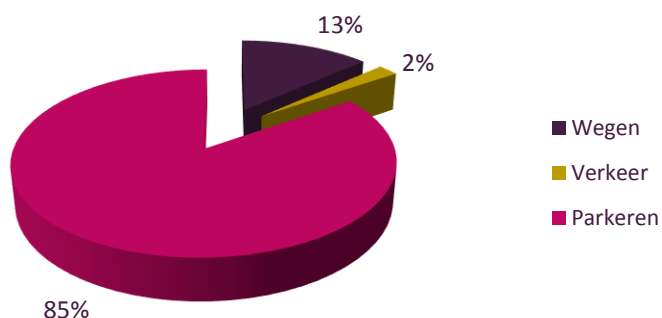
Speerpunten

- Opstellen integraal beleidsplan openbare ruimte (3.1)
- Uitvoeren van projecten in de openbare ruimte (3.1)
- Gemeentelijk verkeer en vervoerplan (3.1)
- Verkeersregelinstallaties (3.1)
- Doorontwikkeling parkeerorganisatie (3.2)
- Evaluatie parkeerbeleid en parkeerdrukmetingen (3.2)
- Pilot gratis parkeren aanloopstraten (3.2)

Lasten op programmaniveau

Baten op programmaniveau

Aandeel Openbare Ruimte en Verkeer (van totale rekening)

Lasten 6,39%

Baten 2,12%

Wat hebben we bereikt?

3.1 Voldoende bereikbaarheid en leefbaarheid

We zorgen voor een goede bereikbaarheid van onze kernen met aandacht voor de doorstroming van verkeer en de leefbaarheid in de kernen. Hierbij is veiligheid een belangrijk aandachtspunt. De gemeente zorgt er daarom voor dat het onderhoud van de weginfrastructuur op orde is en de inrichting voldoet aan de beleidskaders.

Gemeentelijk verkeer en vervoersplan/ mobiliteitsplan

Wij hebben inzicht verkregen in verkeersstromen in de verschillende kernen van onze gemeente. Door aanvullend onderzoek zijn feiten verzameld over hoeveelheden doorgaand verkeer door de kernen. Met de resultaten van deze onderzoeken wordt helder wat het betekent om deze kernen autoluw te maken ten behoeve van de leefbaarheid van deze kernen. Helderheid ontstaat over de hoeveelheid verkeer dat een andere route zal gaan rijden en over eventuele wijzigingen in de vormgeving van de betreffende wegen. Dit zal in het mobiliteitsplan 2019 worden vastgelegd.

Openbaar vervoer

Over openbaar vervoer is inzicht verkregen in aantallen reizigers per buslijn. Daarnaast zijn ideeën opgedaan over een mogelijke combinatie van vormen van doelgroepenvervoer en openbaar vervoer. Deze ideeën stellen ons in staat om ons een beeld te vormen van de kansen die een combinatie van vervoermiddelen biedt en mogelijke strategische wijzigingen in onze kijk op openbaar vervoer. Betaalbaar en toekomst-vast openbaar vervoer zijn belangrijke uitdagingen in de nabije toekomst.

Visie Buitenruimte

Er is beleid ontwikkeld voor de buitenruimte in Gooise Meren. Geheel in lijn met de missie en visie van Gooise Meren is in samenspraak met de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners in 2017 gewerkt aan een nieuwe visie op de buitenruimte. De Visie Buitenruimte is begin 2018 door de gemeenteraad vastgesteld. Met visie geeft de gemeente aan hoe zij om wil gaan met de inrichting en het beheer van de buitenruimte. In het streefbeeld worden kernwaarden als 'groen', 'monumentaal' en 'duurzaam' centraal gesteld. De gemeente wil daarin samenwerken met inwoners en ondernemers, bezoekers en recreanten. Ons gezamenlijke doel is een buitenruimte met prettige, toegankelijke en veilige plekken, een buitenruimte die met aandacht en samen met de gebruikers duurzaam is ingericht, onderhouden en beheerd en een buitenruimte waar we graag zijn en waar we graag bezoekers, recreanten en toeristen ontvangen. De financiële vertaling van de visie zou landen in de Perspectiefnota. Door het tijdstip van de verkiezingen en de tijd die nodig was voor de vorming van een coalitie en een coalitieakkoord, lukte het niet om een Perspectiefnota ter vaststelling aan te bieden. De financiële vertaling van de visie landde gelijk in de begroting. In het begrotingsdebat over dit onderwerp gaf de gemeenteraad aan eerst inzicht in de opbouw van de meerkosten van circa €1.7 miljoen jaarlijks te willen, alvorens tot uitvoering van de visie over te gaan. De motie 'Financiële gevolgen Visie Buitenruimte' werd hiervoor aangenomen.

3.2 Voldoende en betaalbare parkeervoorzieningen

De gemeente wil de vraag naar parkeergelegenheid van inwoners, ondernemers en bezoekers faciliteren op zodanige wijze dat de kwaliteit van de openbare ruimte behouden blijft. In het nieuwe parkeerbeleid leggen wij het accent op optimale benutting van het bestaande parkeerareaal (voor auto en fiets), verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte en het behoud van de leefkwaliteit in de overige woongebieden.

Parkeren

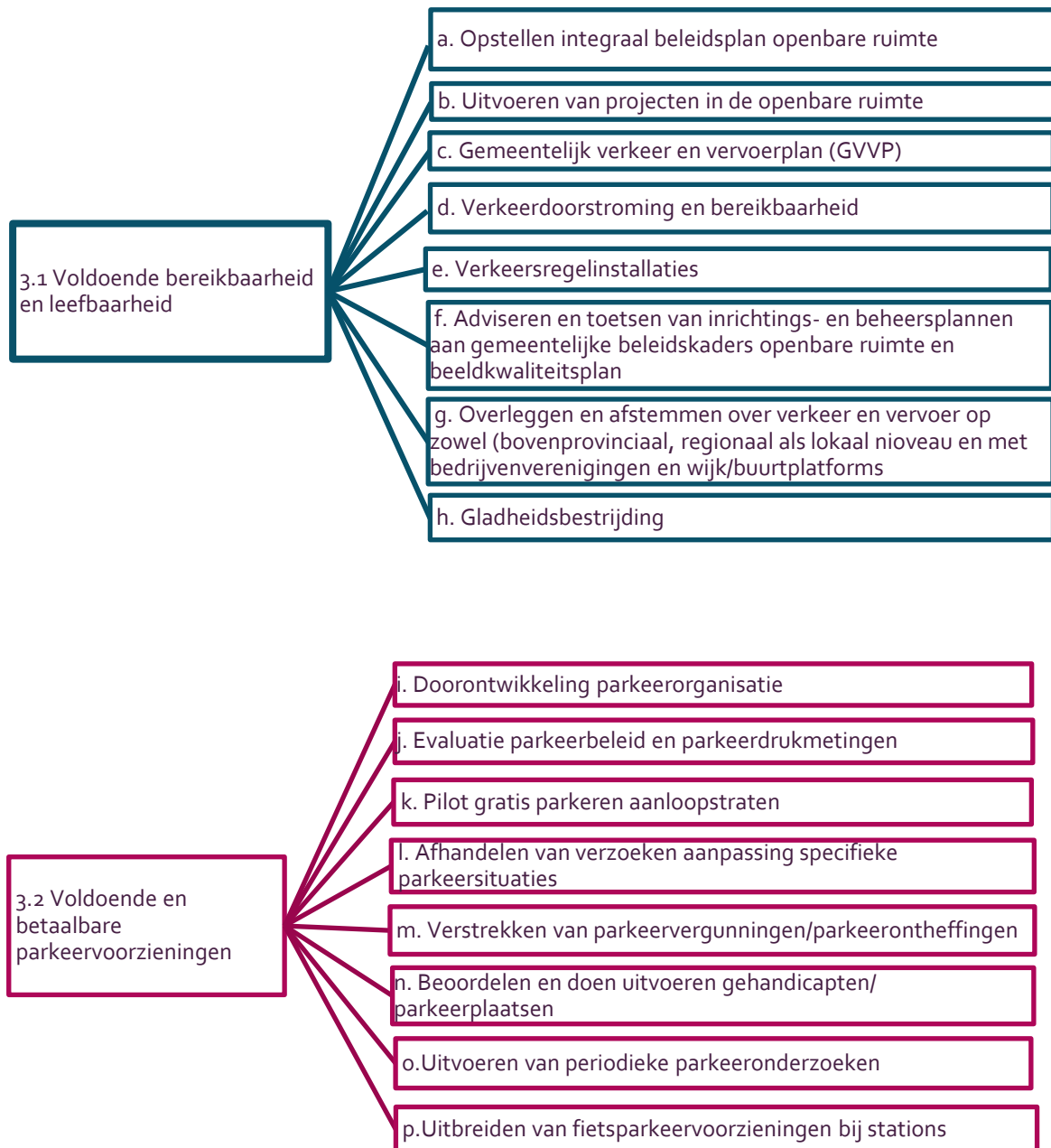
We hebben inzicht verkregen in de behoefte aan parkeergelegenheid en de effecten op de kwaliteit van de openbare ruimte en veiligheid. Dit stelt ons in staat te komen tot een parkeerbeleid dat voorziet in voldoende en betaalbare parkeerplaatsen, maar dat de kwaliteit van de leefomgeving niet aantast en bijdraagt aan veilige situaties.

Naast de uitvoering van reguliere (beheersmatige) werkzaamheden hebben wij ons gericht op de evaluatie van de huidige parkeerregeling en de optimalisatie van het toekomstige parkeerbeleid. Het doel in deze is antwoord geven op de vraag van inwoners, ondernemers en bezoekers naar voldoende parkeergelegenheid

met behoud van de kwaliteit van de openbare ruimte, vermindering van parkeeroverlast en verbetering van de verkeersveiligheid. De resultaten van de parkeerdrukmeting dienen als extra tool in de vervolgstappen. De eerste stappen voor de doorontwikkeling van de parkeerorganisatie zijn gezet, met als doel het verbeteren van de dienstverlening en het gebruikersgemak. We overleggen en afstemmen regelmatig op zowel provinciaal, regionaal als lokaal niveau en met bedrijvenverenigingen en wijk/buurtplatforms.

Doelenboom

Wat hebben we daarvoor gedaan?

3.1 Voldoende bereikbaarheid en leefbaarheid

a. Opstellen integraal beleidsplan openbare ruimte en gebouwen

Visie Buitenruimte

Tijdens de Ruimtedagen in het najaar van 2017 werden honderden gesprekken gevoerd. De mensen en organisaties die gesproken werden gaven waardevolle aandachtspunten mee voor de visie. Begin 2018 werd de visie vastgesteld.

b. Uitvoeringen van projecten in de openbare ruimte

Groot onderhoud

Op het gebied van groot onderhoud voor wegen zijn de Burgemeester Jur Visserlaan in Naarden, de Maxisweg in Muiden, de Naarderstraatweg in Muiderberg en diverse wegvakken in Muiden en Muiderberg opgeknapt. Bij de uitvoering van het groot onderhoud aan de Burgemeester Jur Visserlaan in Naarden is tevens Ledverlichting aangelegd.

Onderhoud regulier

In heel Gooise Meren is op diverse gebieden onderhoud in de openbare ruimte uitgevoerd.

- Er is een start gemaakt met het aanbrengen van een nieuwe codering op de lichtmasten en in de wijk het Spiegel zijn alle lichtmasten gereinigd.
- Er heeft een groepsmatige vervanging van armaturen (remplace) van de verlichting in Naarden en Bussum plaatsgevonden. In het project Muiden West is Ledverlichting aangebracht.
- In Muiden en Muiderberg hebben we een wegininspectie uitgevoerd.
- Op de Oud Valkenveenseweg in Naarden is de halfverharding hersteld.
- De inkooptrajecten voor het asfaltonderhoud, de elementenverharding en straatreiniging zijn afgerond.
- Er is er nieuwe wegmarkering aangebracht en hersteld.
- Aan de bruggen de Kwakel in Naarden en de Hakkelaarsbrug in Muiderberg is noodzakelijk groot onderhoud uitgevoerd.
- De slagbomen van de Beatrixbrug zijn hersteld en gelijktijdig is de verlichting aangepast.
- Alle bruggen zijn gebalanceerd waardoor de bruggen weer goed functioneren.

Stationsgebied Naarden Bussum (Bussum)

In 2018 hebben NS, ProRail en de gemeente de programmatische opgave, de uitgangspunten en de randvoorwaarden voor de herinrichting van het gebied bepaald. Eind 2018 zijn omwonenden en andere geïnteresseerden hierover geïnformeerd en uitgenodigd om in een aantal ontwerpstudio's (participatie) mee te werken aan de uitwerking van de plannen tot een inrichtingsplan. De plannen worden voor de zomer van 2019 opgeleverd.

c. Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan

Mobiliteitsplan

Voor het opstellen van het Mobiliteitsplan is een concept procesplan opgesteld. Om actuele ontwikkelingen op gebied van fietsen, openbaar vervoer en (deel/ elektrische) auto's in het beleid mee te kunnen nemen, wordt het mobiliteitsplan volgend jaar opgesteld. Daartoe is met de regio Gooi en Vechtstreek en met de provincie overleg gevoerd over mogelijk beleid op gebied van intelligente verkeersregelininstallaties (VRI's), deelfietsen, deelauto's, elektrisch rijden, (snel)fietsroutes, openbaar vervoer en doelgroepenvervoer. Vanwege de overleggen over huidige en nieuwe ontwikkelingen is de inzet van een buurtbus in Muiden niet kansrijk gebleken. Er zijn daarom geen voorstellen hiertoe ontwikkeld.

d. Verkeersdoorstroming en bereikbaarheid

Verkeersmodel

In samenwerking met de gemeente Huizen hebben wij opdracht gegeven tot de bouw van een verkeersmodel. Hiermee is het mogelijk om gevolgen van ruimtelijke ontwikkelingen in beeld te brengen, kunnen gevolgen van wijzigingen in de wegenstructuur zichtbaar worden gemaakt en kunnen verkeersprognoses worden gegenereerd. Teneinde het verkeersmodel inhoud te geven, zijn in 2018 diverse verkeerstellingen en snelheidsmetingen uitgevoerd.

Nieuwe concessie openbaar vervoer

In voorbereiding op de gemeentelijke inbreng voor de nieuwe concessie openbaar vervoer is een consultatie van de gemeenteraad geïnitieerd.

Snelfietsroutes

Zowel de Regio als de provincie hebben plannen voor "snelfietsroutes". In een gezamenlijk streven (provincie, Regio en gemeente) naar een netwerk van fietspaden van hoge kwaliteit, is door de Regio een businesscase naar fietsroutes in Gooi en Vechtstreek afgerond. De tracés van fietsroutes van de provincie waren daarbij uitgangspunt. Gooise Meren heeft geparticipeerd in de totstandkoming van deze businesscase en daarmee deels invulling gegeven aan de regionale intentieovereenkomst om ook in onze gemeente snel- of doorfietsroutes te realiseren.

e. Verkeersregelininstallaties

Verkeersregelininstallaties

Met de provincie is overleg gevoerd om het functioneren van de verkeersregelininstallaties door de provincie te laten beoordelen. Hiermee kan gestart worden zodra de verkeersregelininstallaties gekoppeld zijn aan verkeerscentrale van de provincie. Ten behoeve van het reguliere onderhoud is een nulmeting van alle verkeersregelininstallaties en doseerlichten uitgevoerd. Hierdoor is de onderhoudsstatus inzichtelijk. Er is een plan van aanpak opgesteld voor de inkoop van storings- en onderhoud zodat in 2019 een nieuwe aannemer kan worden gecontracteerd.

f. Adviseren en toetsen van inrichtings- en beheersplannen aan gemeentelijke beleidskaders

Het toetsen van inrichtings- en beheersplannen aan gemeentelijke beleidskaders is de afgelopen jaren geïntegreerd in de werkprocessen. Beleidsadviseurs maken onderdeel uit van projectteams en adviseren over plannen. Hiermee borgen wij dat inrichtings- en beheersplannen zoveel als mogelijk, voldoen aan gemeentelijke beleidskaders.

g. Overleggen en afstemmen over verkeer en vervoer op zowel boven provinciaal, regionaal als lokaal niveau en met bedrijvenverenigingen en wijk/buurtplatforms

Openbaar Vervoer

Samen met onze partners in de Regio ijveren wij voor met name een inzet op de verbetering van het Openbaar Vervoer in en naar onze Regio. Gesteund door de regio Gooi en Vechtstreek voeren wij hiertoe overleggen met de provincie over het toekomstbeeld OV 2040 en de eisen die gesteld dienen te worden aan een nieuwe concessiehouder OV, per juli 2021.

h. Gladheidsbestrijding

In 2018 zijn we gestart met de voorbereiding van de inkoop van het materieel voor de gladheidsbestrijding. Ook zijn we gestart met de optimalisatie van de strooiroutes en is het eigen meetpunt voor het gladheidwaarschuwingssysteem aangelegd en in gebruik genomen.

3.2 Voldoende en betaalbare parkeervoorzieningen

i. Doorontwikkeling parkeerorganisatie

Parkeerorganisatie

We zijn begonnen met de voorbereidingen voor het moderniseren van de parkeerorganisatie. De eerste fase 'Voorbereiding en strategie' van het procesplan 'Modernisering Parkeerorganisatie', is gestart. Met dit plan wordt beoogd de betrouwbaarheid en gebruiksvriendelijkheid van de parkeerorganisatie en – apparatuur te verhogen.

j. Evaluatie parkeerbeleid en parkeerdrukmetingen

Parkeerbeleid en parkeerdrukmetingen

De huidige parkeerregeling is onder de loep genomen met als doel het verbeteren van de regeling zodat deze bijdraagt aan de kwaliteit van wonen, werken en leven in Gooise Meren. De huidige regeling vraagt om maatwerk, aandacht voor lokale situaties en oog voor toegankelijkheid.

k. Pilot gratis parkeren aanloopstraten

Aanloopstraten en parkeren

Uit de gevoerde gesprekken tussen de betrokken partijen is gebleken dat een pilot van 1 uur gratis parkeren in (aanloop)straten niet op brede steun van belanghebbenden kon rekenen. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd.

l. Afhandelen van verzoeken aanpassing specifieke parkeersituaties

m. Verstrekken van parkeervergunningen/parkeerontheffingen

n. Beoordelen en doen uitvoeren gehandicapten/ parkeerplaatsen

o. Uitvoeren van periodieke parkeeronderzoeken

We hebben uitvoering gegeven aan de bovenstaande werkzaamheden.

p. Uitbreiden van fietsparkeervoorzieningen bij stations

Fietsparkeervoorzieningen bij stations

Aan de westzijde van het station Naarden-Bussum worden 600 extra fietsparkeerplekken gerealiseerd. Dit is onderdeel van de plannen voor de herinrichting van de westzijde van het station. In 2019 gaat gewerkt worden aan plannen om ook aan de oostzijde het aantal fietsparkeerplekken uit te breiden.

Wat heeft het gekost?

Programma 3 Openbare Ruimte en Verkeer (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Wegen en straatmeubilair	5.580	6.314	6.928	9.101
Verkeer	845	1.128	1.038	932
Parkeren	2.730	1.789	1.843	1.652
Totaal Lasten	9.154	9.231	9.809	11.685
Wegen en straatmeubilair	-412	-455	-2.137	-2.383
Verkeer	-65	-28	-72	-122
Parkeren	-2.608	-2.485	-2.495	-2.573
Totaal Baten	-3.084	-2.967	-4.703	-5.078
Resultaat voor Bestemming	6.070	6.264	5.106	6.607

Programma 3 Openbare Ruimte en Verkeer (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Mutaties Reserves				
Wegen en straatmeubilair	380	380	380	380
Totaal Lasten	380	380	380	380
Wegen en straatmeubilair	-9	-845	-845	-3.701
Totaal Baten	-9	-845	-845	-3.701
Saldo Reserves	371	-465	-465	-3.321
Resultaat na Bestemming	6.440	5.799	4.641	3.286

Toelichting verschillen Programma 3 Openbare Ruimte en Verkeer Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Verschil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Doorbelasting kosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie verschillenanalyse programma 9.	182	V
<i>Wegen</i> Het college heeft in oktober 2018 de beheerplannen voor de buitenruimte vastgesteld. Omdat deze beheerplannen al in 2018 van toepassing zijn worden de financiële consequenties hiervan vanaf boekjaar 2018 meegenomen. De overheveling van de reserve Wegen naar de voorziening Wegen was niet begroot voor 2018. Per saldo levert dit een nadeel op voor het product Wegen van € 1.902.000. Onder meer door nagekomen aanslagen over 2016 en 2017 is er een overschrijding op de waterschapslasten met € 109.000. Daarnaast is er voor onderhoud wegen met name voor integraal onderhoud Muiden en Muiderberg meer uitgegeven dan begroot (€ 179k N). Deze overschrijding wordt grotendeels gecompenseerd door een bijdrage van SAAone van € 150.000. Ook de lasten voor straatreiniging zijn door een vertraagd aanbestedingstraject, en hogere lasten voor ledigen prullenbakken en bladslag met circa € 71.000 overschreden. Op de openbare verlichting is een voordeel van € 127.000 te melden. Door bedrijfsovername zijn de verlichtingsplannen niet uitgevoerd en daardoor is de technische uitvoering ervan niet gestart. Daarnaast heeft de jaarlijkse vervanging van een deel van de oude armaturen door ledarmaturen een gunstig effect op de energielasten. Het voordelig effect op de baten wordt naast de bijdrage van SAAone veroorzaakt door meer baten inzake leges en vergoedingen degeneratiekosten ad € 47.000. De overige budgetten geven per saldo een overschrijding (€ 36k N)	-1.973	N
<i>Verkeer</i> Omdat het opstellen van het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan nog niet is gestart en het onderzoek naar het volledig uitbesteden van vaste telpunten niet heeft geleid tot een opdracht zijn er minder uitgaven voor verkeersbeleid (€ 62k V). De voor de studie locatie eindhalte buslijn 105 ontvangen subsidie (€ 17k V) is niet begroot. De overige budgetten geven per saldo een onderschrijding (€ 43k V)	122	V

Toelichting verschillen Programma 3 Openbare Ruimte en Verkeer Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Vershil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Parkeren</i> De eerste fase van het procesplan 'Digitalisering Parkeerorganisatie, voorbereiding en strategie' is officieel van start gegaan en loopt door in 2019. De eerste facturen voor dit project worden in 2019 verwacht en mede hierdoor is er minder uitgegeven dan begroot (€122k V) De overige budgetten geven per saldo een onderschrijding (€46k V)	168	V
Totaal voor Reserves	-1.501	N
Reserves		
<i>Mutatie reserves</i> Het college heeft in oktober 2018 de beheerplannen voor de buitenruimte vastgesteld. Omdat deze beheerplannen al in 2018 van toepassing zijn worden de financiële consequenties hiervan vanaf boekjaar 2018 meegenomen. De vrijval van de reserve was niet begroot voor 2018. Dit levert een voordeel op van €2.856.000.	2.856	V
Totaal na Reserves	1.355	V

Beleidsindicatoren

Taakveld 2. Verkeer en vervoer

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Jaarstukken 2018			Beschrijving
				Bron jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	Bron Jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	
12.	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig Vervallen ¹									
13.	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser Vervallen ¹									

- 1) Deze indicatoren vervallen als gevolg van gewijzigd beleid bij bronhouder VeiligheidNL. Dat heeft tot gevolg dat onvoldoende actuele gegevens voor deze indicatoren voor gemeenten beschikbaar zijn. Daardoor zijn deze indicatoren niet langer duurzaam.

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme

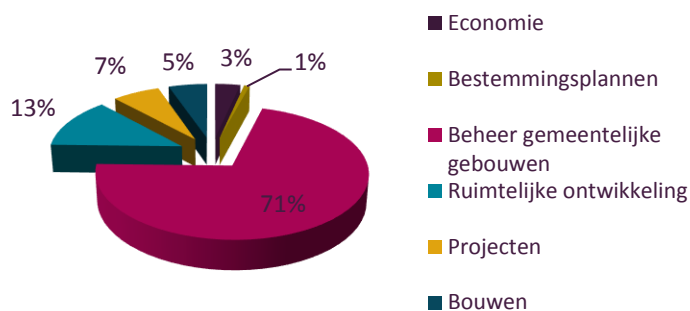
Programma 4 | Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme

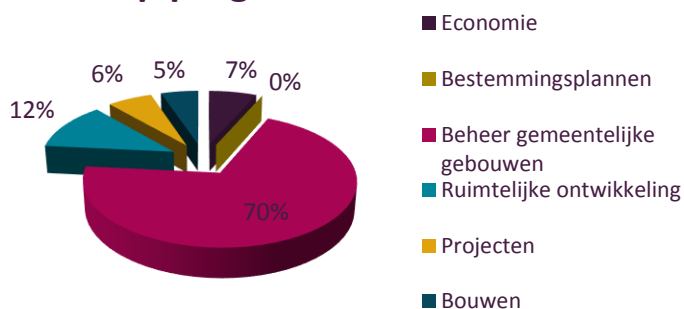
Speerpunten

- Uitvoering economische visie (4.1)
- Bevorderen van de samenwerking binnen het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) vanuit het lokale c.q. regionale belang (4.1)
- Bijdrage Regio Regionale Samenwerkingsagenda (RSA) (4.1)
- Ontwikkelen van woonlocaties conform de uitgangspunten van de lokale woonvisie (4.2)
- Optimaliseren gemeentelijk vastgoedbezit (4.3)
- Voorbereidingen voor de implementatie van de Omgevingswet (4.4)

Lasten op programmaniveau

Baten op programmaniveau

Aandeel Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme (van totale rekening)

Lasten 19,65%

Baten 13,13%

Wat hebben we bereikt?

4.1 Een evenwichtig aanbod van voorzieningen voor de functies werken en recreëren in Gooise Meren

We willen dat Gooise Meren een aantrekkelijke gemeente is om te wonen, werken en te recreëren. We willen deze drie functies op een evenwichtige manier verder ontwikkelen zodanig dat de functies elkaar versterken.

Economische visie

Er is uitvoering gegeven aan acties genoemd in de vastgestelde Economische visie "Ruimte voor Ondernemerschap" met het volgende resultaat:

- Er is onderzoek gedaan naar het invoeren van een regelluwe zone: hiervoor bleek op dit moment geen draagvlak.
- De Gebiedsvisie 2012 voor de kern Bussum is nagenoeg geactualiseerd.
- De leegstand is gestabiliseerd en laat deels een dalend tendens zien.
- We hebben in februari 2018 onder toezicht van de staatsecretaris economische zaken Mona Keijzer de Retaildeal ondertekend.
- We hebben provinciale HIRB-subsidies uitgekeerd voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen op industrieterrein Gooi Meer Zuid.
- De digitale dienstverlening aan ondernemers is verbeterd en er zijn stappen gezet om de dienstverlening verder te verbeteren.
- We hebben initiatieven van ondernemers/culturele instellingen die hun plannen niet konden realiseren op grond van bestaand beleid toch zoveel mogelijk gefaciliteerd of ondersteund.
- We hebben een Toeristisch informatie punt (TIP) in het Muizenfort in Muiden gerealiseerd. Er zijn veel toeristische bezoekers die ons TIP in het Muizenfort weten te vinden.

Verder:

- Regionaal is het Werkplan werklandschappen Gooi- en Vechtstreek vastgesteld. Doel van dit plan is: *Het bieden van een aantrekkelijk ondernemings- en vestigingsklimaat in regio Gooi en Vechtstreek, met als doel economische groei en groei van werkgelegenheid mogelijk te maken.*
- In samenwerking met de MRA en de regio is de fietsroute Castles & Gardens gerealiseerd. De route is voor de internationale bezoeker (vanuit Amsterdam) ook in een Engelse versie geschreven.
- In regionaal verband zijn ook wandelroutes inclusief wegbewijzing gerealiseerd. De wegbewijzing bebording is gemaakt van duurzaam, circulair materiaal.
- In december 2018 is de Landschap visie op onze kuststrook opgesteld. Deze visie vormt onder andere de basis voor onze lokale kuststrook visie.

4.2 Een evenwichtige en duurzame woningvoorraad

We stimuleren en faciliteren een evenwichtige en duurzame woningvoorraad voor alle doelgroepen. We streven naar meer keuzevrijheid en meer kansen voor doelgroepen die het lastig hebben op de woningmarkt.

Uitvoering lokale Woonvisie

In 2018 is gestart met de uitvoering van de vastgestelde woonvisie:

- Bij de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties nemen we de verdeling van 1/3 betaalbaar, 1/3 middelduur en 1/3 duur als uitgangspunt.
- Bij bestaande woningbouwlocaties met weinig sociale huurwoningen wordt actief gezocht naar mogelijkheden om een groter aandeel sociaal te realiseren.
- In 2018 heeft een eerste bijeenkomst van de taskforce 'nieuwe woningbouwlocaties voor (betaalbare) woningbouw' plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de woningcorporaties en huurdersbelangenorganisaties met als onderwerp de mogelijke invulling van ontwikkellocatie Bredius.

- Veel energie is gestoken in het maken van prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersvertegenwoordigers. Op het gebied van de beschikbaarheid van sociale huurwoningen zijn de partijen er niet uitgekomen. Daarom is in de zomer een gezamenlijke onderzoeksperiode ingelast. In deze periode is onder andere de woningbehoefte in kaart gebracht. Op basis van de resultaten uit dit onderzoek heeft de gemeente aan de gezamenlijke corporaties gevraagd om een nieuw bod uit te brengen op de Woonvisie. Een collegestandpunt over dit bod volgt begin 2019.

Verder:

- In 2018 zijn bouwstenen geformuleerd voor de actualisering van de (regionale) huisvestingsverordening. In die verordening wordt de toewijzing van sociale huurwoningen geregeld.
- Er zijn vier startersleningen toegekend.

4.3 Effectieve en doelmatige inzet van gemeentelijke gebouwen

Accommodaties in gemeentelijk eigendom worden effectief en doelmatig ingezet voor maatschappelijke functies die voortkomen uit de gemeentelijke taken.

Vastgoedportefeuille

De gemeentelijke vastgoedportefeuille is verder afgestemd op een effectieve en doelmatige inzet voor maatschappelijke functies die voortkomen uit de gemeentelijke taken.

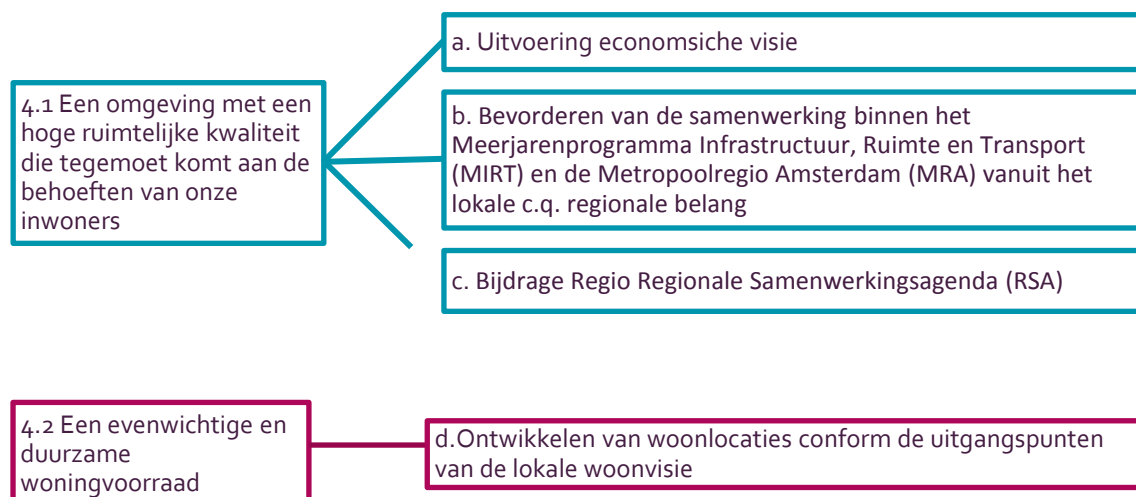
4.4 Een omgeving met een hoge ruimtelijke kwaliteit die tegemoet komt aan de behoeften van onze inwoners

We bevorderen het goed gebruik van de ruimte en komen in goed overleg met belanghebbenden en inwoners tegemoet aan de behoeften die leven in de samenleving.

De gemeente werkt aan de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet. In 2018 is het Ambitiedocument voor de Implementatie van de Omgevingswet door de gemeenteraad vastgesteld.

Doelenboom

4.3 Effectieve en doelmatige inzet van gemeentelijke gebouwen

e. Optimaliseren gemeentelijk vastgoedbezit

4.4 Een omgeving met een hoge ruimtelijke kwaliteit die tegemoet komt aan de behoeften van onze inwoners

f. Voorbereidingen voor de implementatie van de Omgevingswet

g. Actualiseren van bestemmingsplannen en/of omgevingsplannen

h. Adviseren over en toetsen van bouwinitiatieven van derden of van de gemeente zelf

Wat hebben we daarvoor gedaan?

4.1 Een evenwichtig aanbod van voorzieningen voor de functies werken en recreëren in Gooise Meren

a. Uitvoeren economische visie

Het volgende hebben we gedaan voor de uitvoering van de economische visie:

- In samenwerking met de Ondernemersvereniging Gooise Meren (OVGM) is onderzoek gedaan naar het invoeren van een regelluwe zone. Dit hebben we gedaan door middel van het uitzetten van een brede enquête onder winkeliers en ondernemers.
- Er is gestart met de herijking van de Gebiedsvisie voor het centrum van Bussum. Samen met de stuurgroep Centrummanagement is een bureau geselecteerd om ons hierbij te begeleiden. Naast een brede informatieavond zijn er ambtelijke werksessies en werksessies met de stuurgroep Centrummanagement en de straatmanagers gehouden om input te krijgen voor de herijking van de Gebiedsvisie.
- De leegstand is mede door inzet van de dorpsmanager in de kernen Bussum en Muiden gestabiliseerd en laat een dalend tendens zien.
- Op het industrieterrein Gooi Meer Zuid hebben we provinciale subsidie (HIRB-subsidie) uitgekeerd aan ondernemers die duurzaamheidsmaatregelen hebben gerealiseerd. Ondernemers hebben gebruik van deze regeling gemaakt om hun gevel te verbeteren (te verduurzamen) en duurzame investeringen te realiseren. VOLVO Buitenweg in de voormalige TIN-fabriek is hiervan een voorbeeld.
- De digitale dienstverlening aan ondernemers is verbeterd. Informatie kan veelal snel op de website worden gevonden. Er is een nieuwe vaste accountmanager ondernemers aangetrokken. De accountmanager zal zich vooral inzetten om de relatie tussen gemeente en bedrijfsleven te onderhouden en te versterken. Dit zal op proactieve wijze plaatsvinden.
- In samenwerking met de provincie en de in Muizenfort gevestigde ondernemer hebben we in het Muizenfort in Muiden een Toeristisch Informatie Punt (TIP) gerealiseerd. Bij de totstandkoming van dit onderwerp waren veel belangrijke stakeholders betrokken.
- Door intensieve samenwerking met onze partnergemeenten in de regio is het Regionale "Werkplan werklandschappen" vastgesteld. Er is lokaal veel onderzoek gedaan om vaststellen wat nodig is om werkgelegenheid te behouden en indien mogelijk te laten groeien.
- In regionaal samenwerkingsverband zijn de fietsroutes en recreatieve wandelroutes gerealiseerd en is er een regionale Landschap visie vastgesteld op de kuststrook.

b. Bevorderen van de samenwerking binnen het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) vanuit het lokale en/of regionale belang

Gooise Meren heeft samen met gemeenten uit de regio en maatschappelijke partners een bijdrage geleverd aan het zogenaamde MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam en meegewerkt aan het formuleren van de oplossingsrichting die voor Gooise Meren gewenst is. Er een pakket aan maatregelen op korte, middellange en lange termijn om de bereikbaarheid in het gebied tussen Almere, Amersfoort, Utrecht en Amsterdam te verbeteren. De regio Gooi en Vechtstreek zet in op integrale en gebiedsgerichte oplossingen, waarbij een modern hoogfrequent OV-systeem, aangevuld met knooppuntontwikkeling en goede fietsverbindingen, past bij de regio Gooi en Vechtstreek als onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam. Indien wegwitbreiding noodzakelijk is, dient dit goed te worden ingepast. Voor de A1 betekent dit een verdiepte ligging en/of tunnel.

c. Bijdrage Regio Regionale Samenwerkingsagenda (RSA)

Op het vlak van economie en werkgelegenheid hebben de gemeenten in de regio samengewerkt in het kader van de RSA. Er is onderzoek verricht naar de haalbaarheid van een investeringsfonds (bleek niet haalbaar), er is een marktbeveiligingsplan opgesteld om meer inwoners aan werk te helpen, de werkgeversdienstverlening is gebiedsgericht ingericht en er is een agenda opgesteld ten behoeve van het versterken van ontwikkelingen in onze regio rond digitale media en creatieve innovatie.

4.2 Een evenwichtige en duurzame woningvoorraad

d. Ontwikkelen van woonlocaties conform de uitgangspunten van de lokale woonvisie

Crailo (Bussum)

In mei 2018 is de GEM Crailo B.V. opgericht die namens de drie gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren, de voorbereiding en de uitvoering van de planvorming gaat begeleiden. Deze planvorming leidt tot een productie van circa 550 woningen en 5 hectare bedrijfsterrein. De drie colleges hebben ingestemd met de borgstelling voor het aantrekken van de externe financiering voor de GEM Crailo B.V. De planvorming voor het opstellen van een bestemmingsplan en een stedenbouwkundig plan is eind 2018 gestart na een Europese selectie onder adviesbureaus. De selectie is gewonnen door de combinatie SVP, OKRA, Arcadis en bureau voor gebiedscommunicatie onder de naam team C. Participatie en duurzaamheid zijn twee belangrijke pijlers van het plan.

De Krijgsman (Muiden)

In 2018 zijn de eerst 50 woningen opgeleverd. Daarnaast zijn er in de planontwikkeling voor fase I en II in totaal bijna 500 woningen ontwikkeld en in verkoop gebracht in 2018. Deze woningen zijn nog op gas aangesloten. De woningen die in 2019 worden ontwikkeld, zullen gasloos worden ontwikkeld. De planning is conform verwachting en prognose van de begroting gerealiseerd. De voorbereidingskosten en opbrengsten (de leges) zijn opgenomen in de reserve grote projecten.

Bredius (Muiden)

Bij het besluit van de gemeenteraad eind 2017 om het Bredius-terrein te Muiden aan te kopen is tevens besloten hier sport en woningen met een sociaal karakter te ontwikkelen. In 2018 is de koop definitief afgerond en het stedenbouwkundig programma verder ontwikkeld. Met de gemeenteraad is enkele malen gesproken over de invulling, in het bijzonder over de woningbouwstrook. Nadat tot een stedenbouwkundig plan besloten is, zal een gemeentelijke grondexploitatie gevoerd worden. Daarnaast hebben praktische invullingen plaatsgevonden als het storten van zand en graaf- en aanlegwerkzaamheden in de groene zone tussen de bestaande wijk en de Bredius.

Visie Muiden Zuid West (Muiden)

De visie Muiden Zuid West is eind 2018 afgerond en zal worden voorgelegd aan de gemeenteraad ter vaststelling. Hierin zijn tevens de varianten voor de bouw van een nieuwe brandweerkazerne verwerkt (zie ook programma 2).

Stork-locatie (Naarden)

In 2018 is de bouw van de uni-locatie Godelindeschool van start gegaan en afgerond. Na de herfstvakantie zijn alle leerlingen gehuisvest in de uni-locatie. De bouw van het nieuwe Wellant is voortvarend van start gegaan. In september was het hoogste punt bereikt. De Alliantie heeft Latei aangetrokken voor de ontwikkeling van de woningen en het openbaar gebied. Wij begeleiden het proces en zien toe op de naleving van de gemaakte afspraken met externe partijen.

BORgronden (Naarden)

In 2018 heeft de VOF Naarden BORgronden een participatieproces uitgevoerd om input op te halen om het Stedenbouwkundig Programma van Eisen te kunnen gaan opstellen. De gemeente heeft in 2018 op verzoek van de omwonenden een verkeersonderzoek uitgevoerd om de effecten van de ontwikkeling van de BORgronden op het aanpalend wegennet inzichtelijk te maken. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat het wegennet de ontwikkeling van de BORgronden kan verwerken.

Locatie Stadskantoor Naarden (Naarden)

In maart is de koop- en realisatieovereenkomsten voor Naarden ondertekend. De concept omgevingsvergunning en bijbehorende verklaring van geen bedenking voor Naarden heeft ter inzage gelegen. De verkoop van de woningen is in november van start gegaan. De verwachting is dat in de eerste helft van 2019 de werkzaamheden starten.

Locatie gemeentehuis Muiden (Muiden)

In december is de koop- en realisatieovereenkomsten voor de ontwikkeling van nieuwbouwproject De Ankerplaats in Muiden ondertekend. De verwachte oplevering van de woningen is eind 2020 of begin 2021. De gemeente begeleidt het proces en ziet toe op de naleving van de gemaakte afspraken met externe partijen.

Mariënborg (Bussum)

Voor het pensionaat Mariënborg is de gemeentelijke monumentenstatus onherroepelijk in werking getreden. De discussie met de eigenaar hierover is in 2018 afgerond. Daarnaast is de herontwikkeling ter hand genomen op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde ambities. De eigenaar beraadt zich nog over het uiteindelijke ontwikkelvoorstel aan de gemeente.

Scapinolocatie (Bussum)

In 2018 is in een breder perspectief (herijking gebiedsvisie centrum en centrumplan) de ontwikkelingsrichting van het hele centrum van Bussum onderzocht, waarbij de mogelijkheden voor herontwikkeling van de Scapino-locatie ook zijn meegenomen. Er hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden met de eigenaar van het Scapino pand, Ahold.

Bensdorp (Bussum)

In 2018 is volop gebouwd op de locatie. De bouw verloopt volgens planning. Aan de invulling van de cultureel/maatschappelijke functies wordt nog gewerkt. De oplevering van het complex vindt plaats in het eerste kwartaal van 2019.

Keverdijk (Naarden)

In 2018 is overeenstemming bereikt met alle betrokken partijen over de realisatie van het plan Centrum Keverdijk. Door middel van een participatieproces is samen met de bewoners een plan gemaakt voor de inrichting van de openbare ruimte. Er is een ontwerp bestemmingsplan opgesteld dat begin 2019 in procedure gaat. Er is een programma van eisen en missie/visie document opgesteld door de gezamenlijke gebruikers van het nieuwe multifunctionele centrum. Met een ontwikkelaar is overeenstemming bereikt over voorwaarden van de realisatie van het centrum.

Naardereiland (Naarden)

Met ingang van 1 oktober 2018 is de ontwikkellocatie Naardereiland aan ons opgeleverd en is de openbare ruimte door ons in beheer genomen. Er rest nog een aantal opleverpunten, die door de ontwikkelaar in het voorjaar van 2019 ter hand wordt genomen.

A1/A6 (Muiden)

Het project is nagenoeg afgerond in 2018. Rijkswaterstaat zal nog zorg dragen voor enkele grondoverdrachten.

Toerit A1 Muiden (Muiden)

In juli heeft de gemeenteraad een uitvoeringskrediet verleend voor de aanpassing van toerit A1 Muiden inclusief 3 bruggen over de Muidertrekvaart (1 autobrug en 2 langzaam verkeersbruggen). Het werk is aanbesteed en zal in 2019 starten.

Gebiedsprogramma Verder met de Vesting Muiden (Muiden)

Het programma Verder met de Vesting Muiden heeft in 2018 een aantal grote stappen gezet. Zo is de aan de hand van een interactief planproces het definitief ontwerp van de Oostelijke Vesting opgesteld en vastgesteld door college en gemeenteraad. Aansluitend is het project succesvol aanbesteed en wordt na het vergunningentrajec het werk in 2019 uitgevoerd. Voor het Vestingplein zijn de ambities vastgesteld en is het benodigde budget gereserveerd door gemeenteraad en provincie. Na vaststelling van de kaders kan ook hier de planvorming worden uitgewerkt. Eerder in het jaar is het Toeristisch informatiepunt al geopend en zijn initiatiefnemers betrokken voor de herbestemming van de laatste leegstaande vestinggebouwen.

Gebiedsprogramma Naarden buiten de Vesting (Naarden, Muiden)

In 2018 is de eerste tranche van de schootsvelden aan het GNR overgedragen. Voor de voorbereiding van de besluitvorming over de 'natte werken' (passantenhaven Naarden, optimalisatie Naardertrekvaart, nieuwe vaarverbinding) is een verkeersonderzoek gestart. Uit dit verkeersonderzoek moet blijken of er consequenties zijn voor de realisatie van de 'natte werken'. Ook zijn voorbereidende werkzaamheden getroffen voor de aankoop van het pand aan de Energiestraat 1 te Naarden en het in kaart brengen van de huidige situatie van de Naardertrekvaart.

Buitenruimte gemeentehuis Gooise Meren (Bussum)

In het voorjaar 2018 is gestart met het participatieproces voor de herinrichting van de buitenruimte rondom het gemeentehuis. Op basis van het participatieniveau "co-creatie" is in de tweede helft van 2018 een omgevingsscan uitgevoerd en zijn interviews met diverse stakeholders gehouden. Aansluitend zijn er inmiddels drie ontwerpateliers met de diverse belanghebbenden gehouden. Bij deze bijeenkomsten zijn vertegenwoordigers van de middenstand, Bussum op ijs, de kermis, de eigenaar van poffertjeskraam bewoners van o.a. de Landstaat en ook vanuit het jongerenwerk met enkele jongeren aanwezig geweest. Op basis van deze bijeenkomsten zijn een aantal varianten uitgewerkt. Binnenkort worden deze uitkomsten vanuit dit ontwerpproces aan het college voorgelegd om al dan niet met deze voorkeursvariant het ontwerpproces te vervolgen.

Verrekening Bloemendalerpolder (Muiden / Weesp)

De provincie Noord-Holland heeft m.b.t. de grenscorrectie Bloemendalerpolder het verrekenbedrag op € 110.360 vastgesteld, dat de gemeente Weesp inmiddels aan de gemeente Gooise Meren heeft betaald. Naar aanleiding van het besluit van GS van Noord-Holland heeft Gooise Meren een bezwaarschrift ingediend, omdat wij vinden dat wij een hoger verrekenbedrag moeten ontvangen.

4.3 Effectieve en doelmatige inzet van gemeentelijke gebouwen (en grond)

e. Optimaliseren gemeentelijk vastgoedbezit

Gemeentelijk vastgoed

In 2018 is een geactualiseerd overzicht van het gemeentelijk vastgoedbezit opgesteld en is een start gemaakt met het opstellen van de faseringsagenda voor het afstoten van panden. Het portefeuillemanagement is structureel opgepakt, o.a. door het creëren van meer inzicht in gebouwinformatie en het aanstellen van een portefeuillemanager. Verder zijn er nieuwe meerjarenonderhoudsplannen opgesteld om kosten-batenanalyses op basis van de actuele situatie te kunnen maken.

Erfpacht

In 2018 is uitvoering gegeven aan het in het begin van dat jaar vastgestelde erfpachtbeleid voor bedrijven. Dat beleid is een aanvulling op het in het jaar daarvoor vastgestelde algemene erfpachtbeleid.

De erfpachters die een bedrijf hebben, hebben erfpachtvoorstellen gekregen. In feite komt dat neer op de erfpachters van bedrijventerrein Gooimeer Zuid in Naarden. Behalve voortzetting van hun huidige erfpachtcontract, kunnen zij kiezen voor koop van de bloot eigendom van de grond of omzetting van hun huidige contract naar een nieuw erfpachtcontract volgens het geharmoniseerde beleid. Met de laatste keuzemogelijkheid kunnen zij hun tijdelijke erfpachtcontract omzetten naar voortdurende erfpacht. Voortdurende erfpacht geeft de erfpachters meer zekerheid. In 2019 worden de keuzes van de erfpachters verder uitgewerkt in koopovereenkomsten of nieuwe erfpachtovereenkomsten. Daarna volgt notariële afwikkeling.

4.4 Een omgeving met een hoge ruimtelijke kwaliteit, die tegemoet komt aan de behoeften van onze inwoners

f. Voorbereidingen voor de implementatie van de Omgevingswet

Implementatie van de Omgevingswet

Momenteel wordt met onze ketenpartners gewerkt aan een regionale Omgevingsvisie. Daarbij hebben de gemeenten met de ketenpartners de gedeelde bovenlokale opgaven voor het gebied verkend: opgaven rond wonen, landschap, bodem, duurzaamheid, economie, mobiliteit en gezondheid. Deze verkenningen vormen de bouwstenen vormt voor een gezamenlijke ontwikkeling van samenhangende oplossingsstrategieën van de opgaven. Samen met het andere ruimtelijke beleid vormt dit de basis voor onze lokale visie.

Door het uitstel van de invoering van de Omgevingswet naar 1 januari 2021 is de planning voor de werkzaamheden in Gooise Meren opgeschoven. Hierdoor is in 2018 nog geen start gemaakt met het opstellen van de Omgevingsvisie. Wel is gestart met het beter faciliteren van initiatieven van derden. Hiervoor werken we, samen met lokale partners, aan een tool voor vroegtijdige burgerparticipatie en een tool voor Duurzaam Ontwikkelen. De voorbereidingen voor de aanbesteding voor een partner die helpt bij het opstellen van een lokale omgevingsvisie, een lokaal Omgevingsplan en lokale programma's zijn in 2018 opgestart.

Vroegtijdige burgerparticipatie

In de Omgevingswet wordt de participatie bij initiatieven bij de initiatiefnemer gelegd. Als Gooise Meren hebben we participatie hoog in het vaandel staan. We willen initiatiefnemers handvatten geven voor een degelijk en zorgvuldig participatieproces. In 2018 hebben we met initiatiefnemers en inwoners van Gooise Meren verkend welke stappen binnen het participatieproces doorlopen moeten worden.

Wat heeft het gekost?

Programma 4 Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Economie	976	1.169	1.477	1.189
Bestemmingsplannen	218	268	529	558
Beheer gemeentelijke gebouwen	20.038	4.902	4.118	4.735
Ruimtelijke ontwikkeling	3.597	1.837	3.487	3.085
Projecten	1.838	3.843	1.960	1.218
Bouwen	1.493	2.159	1.292	1.327
Totaal Lasten	28.160	14.178	12.863	12.112
Economie	-1.270	-1.034	-1.043	-1.074
Bestemmingsplannen	-1	-57	-57	-18
Beheer gemeentelijke gebouwen	-13.358	-3.253	-2.966	-6.007
Ruimtelijke ontwikkeling	-2.295	-899	-1.904	-1.156
Projecten	-1.189	-1.325	-935	-1.337
Bouwen	-991	-1.077	-1.327	-1.439
Totaal Baten	-19.103	-7.644	-8.231	-11.032
Resultaat voor Bestemming	9.056	6.534	4.632	1.080
Mutaties Reserves				
Beheer gemeentelijke gebouwen	256	256	756	1.042
Ruimtelijke ontwikkeling	27	393	535	516
Projecten	1.012	0	110	817
Totaal Lasten	1.295	650	1.401	2.375
Economie	-6	-5	-5	-5
Beheer gemeentelijke gebouwen	-2.249	-56	0	-964
Ruimtelijke ontwikkeling	0	-30	-217	-152
Projecten	-1.218	-2.260	-868	-645
Totaal Baten	-3.472	-2.351	-1.091	-1.767
Saldo Reserves	-2.177	-1.702	309	608
Resultaat na Bestemming	6.879	4.832	4.941	1.688

Toelichting verschillen Programma 4 Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Vershil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Doorbelasting kosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie verschillenanalyse programma 9.	165	V
<i>Economie</i> 'Binnen het team Economische zaken was er sprake van ambtelijke ondercapaciteit vanwege langdurig ziekte en personele wisselingen. Sinds 1 augustus 2018 is er een beleidsadviseur economie in vaste dienst getreden en werkt deze medewerker zich zo snel mogelijk in. Ondanks deze ambtelijke ondercapaciteit is er uitvoering gegeven aan de acties zoals genoemd in de Economische visie. De resultaten zijn te vinden onder het programma 4.1 Economie. Wel heeft deze ondercapaciteit er voor gezorgd dat een aantal trajecten dat in 2018 is opgestart, minder ver is dan beoogd was (€150 k V). Dat betreft onder andere de uitwerking van het ligplaatsenbeleid. Daarnaast zijn er extra opbrengsten uit verkoop erfpachtgronden gerealiseerd (€144 k V)	294	V
<i>Bestemmingsplannen</i> Vanwege de aantrekkende economie was er meer inzet nodig op de advisering in vergunningprocedures en projecten. Ook was er sprake van extra ondersteuning bij complexe dossiers. Daarnaast is gestart met de implementatie van de Omgevingswet. Onderdeel van deze implementatie zijn een tweetal pilotprojecten met betrekking tot het beter faciliteren van initiatieven van derden.	-78	N
<i>Beheer Gemeentelijke Gebouwen</i> In 2018 is de vastgoedadministratie verrijkt en gevuld, waardoor we meer grip krijgen op de baten en lasten per object. Hieruit blijkt dat de budgetten niet in alle gevallen overeenkomen met de daadwerkelijke baten en lasten. Voor de MFA Breeduit betekent dit een energievoordeel van € 60.000. Daarnaast is geen subsidie meer verstrekt aan de bibliotheek omdat deze niet meer in dit pand is gehuisvest (€ 45 k N). Conform de eind 2018 vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen zijn de dotaties aan de onderhoudsvoorziening Gebouwen aangepast, is de reserve Gebouwen omgezet naar de voorziening en valt het overschot vrij (€ 1,5 mln. V). Daarnaast is in afwachting van een vastgesteld actueel beheerplan De Zandzee betreffende voorziening omgezet naar een reserve (€ 785 k N).	2.413	V
<i>Ruimtelijke ontwikkeling</i> Algemene overschrijding externe inzet op nog niet gevoteerde projectkredieten (ca. €250 k N). Bij grote projecten investeren we steeds meer in het betrekken van inwoners zo vroeg mogelijk in het traject. Daardoor worden soms kosten gemaakt voordat het voorbereidingskrediet door de raad is vastgesteld. Door o.a. aanbestedingsnadelen van sloopkosten voor de Grondexploitatie Stork moet de bestaande verliesvoorziening met € 110.000 worden verhoogd.	-401	N

Toelichting verschillen Programma 4 Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Vershil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<p><i>Projecten</i></p> <p>Er is in 2018 sprake van lagere uitvoeringskosten binnen het project A1 doordat een aantal deelprojecten 'Verder met de Vesting Muiden' nog niet in uitvoering is genomen (€375k V). In 2018 is er een BTW teruggave met betrekking tot het uitwateringskanaal binnen het project A1 (€ 124k V).</p> <p>Daarnaast is er sprake van eerder dan geraamde ontvangst van leges, door versnelling in oplevering woningen Krijgsman. Dit leidt tot een voordeel van €280k. Ook zijn de projectkosten van de Krijgsman lager (€400k V, waarvan € 65k V aan stuurgroepkosten). Daarnaast zijn er diverse kleine nadelige afwijkingen bij de andere projecten (€ 60k N).</p> <p>De saldi van de projecten worden, met uitzondering van de stuurgroepkosten Krijgsman, jaarlijks verrekend met de Reserve Grote Projecten (zie hieronder) waardoor e.e.a. (nagenoeg) budgetneutraal blijft.</p>	<p>1.119</p>	<p>V</p>
<p><i>Bouwen</i></p> <p>Op het product Omgevingsvergunningen is een voordeel van €40k gerealiseerd; €67k voordeel op de legesinkomsten en €27k nadeel aan hogere lasten. Het voordeel op de leges wordt veroorzaakt vanwege een toename van het aantal aanvragen voor omgevingsvergunningen. Een stijging van ruim 100 aanvragen t.o.v. 2017. Vanwege het groeiend aantal aanvragen en de complexiteit daarvan is een deel van de extra inkomsten ingezet voor extra personeel en een gespecialiseerd bureau om alle aanvragen af te handelen.</p>	<p>40</p>	<p>V</p>
<p>Totaal voor Reserves</p>	<p>3.552</p>	<p>V</p>
<p>Reserves</p>		
<p><i>Projecten</i></p> <p>De saldi van de projecten wordt, met uitzondering van de stuurgroepkosten Krijgsman, jaarlijks verrekend met de Reserve Grote Projecten (zie hierboven) waardoor e.e.a. (nagenoeg) budgetneutraal blijft.</p>	<p>-930</p>	<p>N</p>
<p><i>Beheer Gemeentelijke Gebouwen</i></p> <p>De Reserve Exploitatie Gewestkantoor kon in 2018 vrijvallen door verkoop eind 2017 aan de Regio en worden gestort in de Algemene Reserve. Abusievelijk is dit in de begroting tegengesteld opgevoerd. (Het voordeel op dit programma valt weg tegen een even groot nadeel op Programma 9; per saldo budgetneutraal).</p> <p>De reserve Gebouwen kan, conform nota Reserves en Voorzieningen, vrijvallen ten gunste van de onderhoudsvoorziening Gebouwen (€ 465k V).</p> <p>In afwachting van een vastgesteld actueel beheerplan, valt de onderhoudsvoorziening De Zandzee vrij en wordt gestort in de reserve Zandzee (€ 785k N).</p>	<p>678</p>	<p>V</p>
<p><i>Overige verschillen mutaties</i></p>	<p>-46</p>	<p>N</p>
<p>Totaal na Reserves</p>	<p>3.253</p>	<p>V</p>

Beleidsindicatoren

Taakveld 3. Economie

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Jaarstukken 2018			Beschrijving
				Bron jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	Bron Jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	
14.	Funciemenging	%	LISA	2016	44,6	51,5	2017	44,2	51,4	De functiemengings-index (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
15.	Bruto Gemeentelijk Product Vervallen ¹									
16.	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	2016	172,0	121,7	2017	177,8	109,6	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

- 1) De indicator *Bruto Gemeentelijk Product* (15) is eind december 2017 vervallen die door de Atlas voor Gemeenten werd geleverd. Deze indicator blijkt niet duurzaam te zijn. Voortzetting van deze indicator zou een aanpassing van definities en onderliggende berekeningen betekenen, waardoor de resultaten in de loop van de tijd onvergelijkbaar worden.
- 2) Dit betreft het aantal vestigingen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 74 jaar i.p.v. tussen 15 – 64 jaar. Dit vanwege een nog niet herstelde fout op waarstaatjegemeente.nl. Het aantal vestigingen in Nederland per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 64 jaar is 139,9.

Taakveld 8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Jaarstukken 2018			Beschrijving
				Bron jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	Bron Jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	
35.	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2016	336	197	2018	368	222	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
36.	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	ABF - Systeem Woningvooraad	2014	4,8	6,5	2016	4,2	6,4	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
37.	Demografische druk	%	CBS	2017	87,5	72,7	2018	88	73,5	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
38.	Gemeentelijke woonlasten eenpersoons-huishouden	In Euro's	COELO	2017	551	659	2018	859*	669	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
39.	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuis houden	In Euro's	COELO	2017	668	729	2018	957*	730	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

*De gemeentelijke tarieven van de gemeenten Naarden, Bussum en Muiden zijn per 1-1-2018 geharmoniseerd, waardoor deze indicator afwijkt ten opzichte van 2017.

Duurzaamheid, Water en Groen

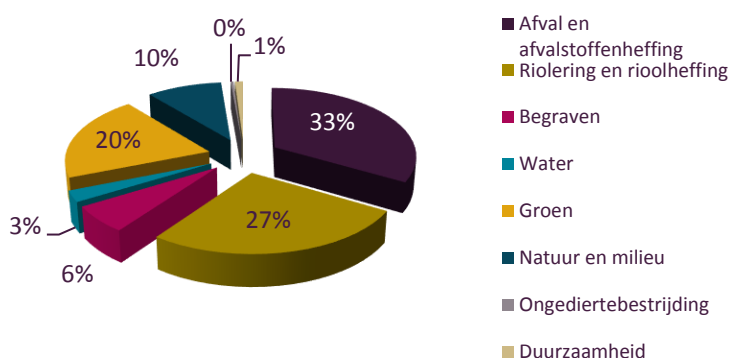
Programma 5 | Duurzaamheid, Water en Groen

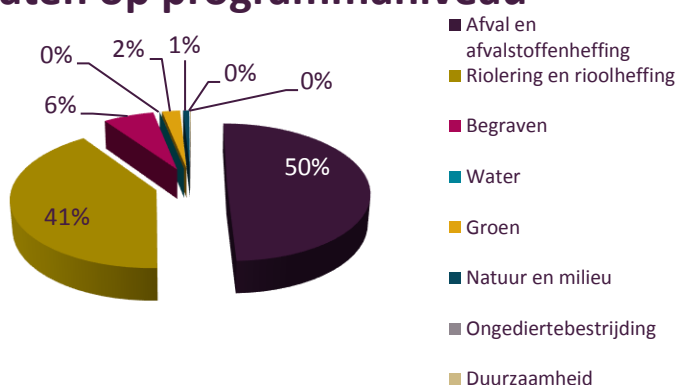
Speerpunten

- Uitvoeringsprogramma verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (5.1)
- Waterrecreatie (5.1)
- Versterken van de biodiversiteit (5.2)
- Herinrichten landschap naast de A1 (5.2)
- Uitwerken van de visie op begraafplaatsen (5.3)
- Opstellen van een plan voor verduurzaming van het wagenpark en het materieel (5.4)
- Vang-huishoudelijk afval (5.4)
- Energietransitie en grondstoffentransitie (5.4)
- Bijdragen aan en faciliteren van de versnellingsagenda Samen Sneller duurzaam (5.4)

Lasten op programmaniveau

Baten op programmaniveau

Aandeel Duurzaamheid en Water (van totale rekening)

Lasten 11,43%

Baten 9,17%

Wat hebben we bereikt?

5.1 Behoud en verbetering van het woon- en leefmilieu, water en natuurwaarden tegen zo laag mogelijke kosten

De gemeente wil een betrouwbare en (kosten)efficiënte (afval)waterketen waarmee zowel de volksgezondheid, de bodem en het grond- en oppervlaktewater worden beschermd en een bijdrage wordt geleverd aan een hoogwaardige klimaatbestendige woon- en leefomgeving met mogelijkheden tot recreatie op- en langs het water.

Verminderen wateroverlast en verbeteren waterkwaliteit

Door bij rioolvervanging gescheiden riolering aan te leggen en in openbaar terrein op kwetsbare locaties waterbestendig in te richten, zijn de gevolgen van wateroverlast in de gemeente verminderd. Ook hebben er dit jaar minder riooloverstortingen plaatsgevonden op het oppervlaktewater wat ten goede komt aan de waterkwaliteit.

5.2 Behouden en creëren van een natuurlijke groene omgeving met veel diversiteit in flora en fauna

De gemeente wil de groene omgeving en de biodiversiteit van flora en fauna behouden en versterken omdat deze bijdraagt aan een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving en een belangrijke drijfveer is voor vestiging in de gemeente Gooise Meren.

Groen

Met de Visie Buitenruimte hebben we in 2018 de ambitie neergelegd om als groene gemeente nog groener te worden. Ten gunste van de wilde bij en andere insecten hebben we het beheer van bermen voor een groot deel aangepast. Daardoor ontstaan er groeikansen voor meer kruiden en bloemen.

5.3 Behouden en optimaliseren van gemeentelijke begraafplaatsen

De gemeente draagt zorg voor een passende laatste rustplaats in de vier kernen voor inwoners met aandacht voor en behoud van de cultuurhistorische, groene en funeraire betekenis van de begraafplaatsen.

Begraafplaatsen

Het beheren, onderhouden en verzorgen van de zeven begraafplaatsen wordt zorgvuldig door ons gedaan zoals de bedoeling is.

5.4 Een kwalitatief hoogwaardig woon-, leef- en werkmilieu dat in evenwicht is met de economische en ecologische ontwikkelingen

Gooise Meren streeft naar een kwalitatief hoogwaardig woon-, leef- en werkmilieu waar inwoners, bedrijven en organisaties zich kunnen ontplooiën en zelf (mede) vormgeven aan hun eigen leefomgeving. Dit met behoud van een goed evenwicht met de economische en ecologische ontwikkelingen (people, planet, profit).

Vang-hha

De regiogemeenten en GAD hebben zich als doel gesteld om de gescheiden inzameling van afval te verbeteren en de hoeveelheid restafval terug te dringen in het regionaal uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020. Zo willen gemeenten en GAD bijdragen aan het hergebruik van grondstoffen en aan de ontwikkeling van circulaire economie. De verbetering van de afvalinzameling moet hand in hand gaan met gelijkblijvende service, klanttevredenheid en kosten. Door de eerste uitrol in Huizen, Laren en Blaricum (betreft één derde van het totale gebied gedurende drie maanden) is het afvalscheidingspercentage in 2017 gestegen van 54% naar 58%. In het derde kwartaal van 2018 zien we een verdere stijging van het afvalscheidingspercentage naar 61%. De GAD-meter 2018 gaat de laatste stand van zaken met betrekking tot de bereikte resultaten geven.

Regionale Energiestrategie

In november 2017 is vanuit de Regionale Samenwerkingsagenda de Regionale Energiestrategie getekend. In 2018 is in samenwerking met de andere gemeenten in de regio, energiecoöperaties, netbeheerders, huurdersverenigingen en woningcorporaties gestart met het opmaken van het Regionaal Uitvoeringsprogramma 'Samen op Pad' 2019-2022. Het Uitvoeringsprogramma gaat in op de samenwerking, de uitdagingen die op ons afkomen rond de Energietransitie en de resultaten die we willen boeken de komende jaren.

Actieplan Samen Sneller Duurzaam

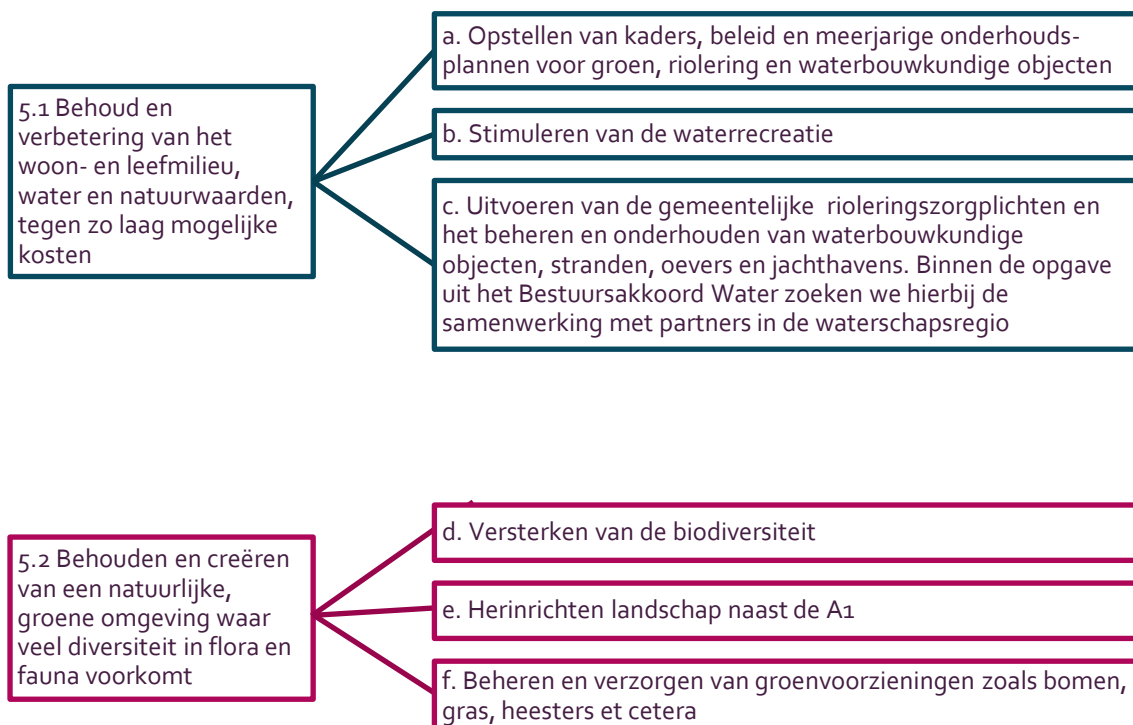
In samenwerking met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente is verder gewerkt aan de uitvoering van het Actieplan Samen Sneller Duurzaam Gooise Meren 2017-2022. Het doel is een krachtige beweging op gang te brengen van gemeenten, inwoners, ondernemers en maatschappelijk organisaties die samen werken aan de duurzaamheidsopgave. In 2018 zijn negen werkgroepen aan de slag gegaan om met projecten en activiteiten bij te dragen aan een duurzamere samenleving in Gooise Meren. Enkele voorbeelden zijn de werkgroep Duurzaam Onderwijs met een project over afval in het basis- en voortgezet onderwijs en de werkgroep Alle gebouwen los van fossiele brandstoffen met de ontwikkeling van een tentoonstelling over de Energietransitie. Om de betrokkenen bij Samen Sneller Duurzaam te inspireren en te ondersteunen zijn op regelmatige basis Duurzaamheidcafés en werkgroep bijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast zijn twee werkgroepen actief, Vlechters en Vliegwieltgroep, die zich richten op de communicatieve ondersteuning en versterking en professionaliseren van de beweging. Binnen de beweging zijn naar schatting zo'n 30 mensen actief betrokken bij projecten en activiteiten en circa 150 tot 200 mensen die de Duurzaamheidcafés bezoeken.

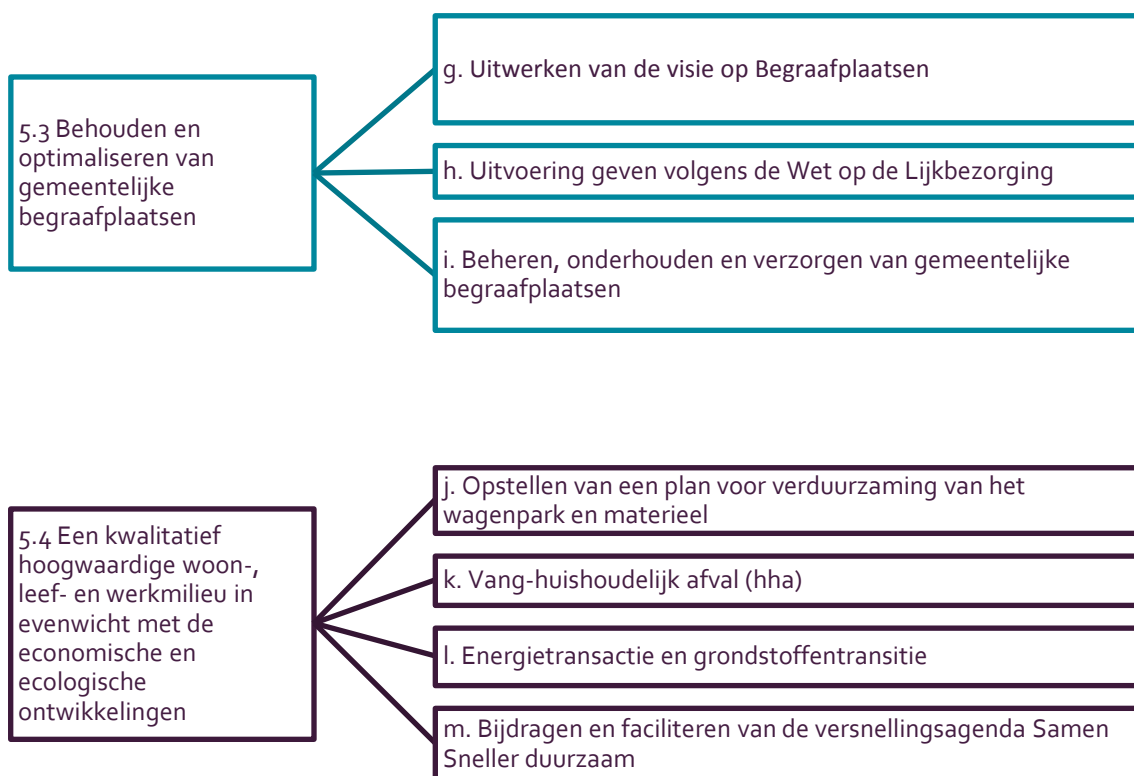
Interne duurzaamheidsagenda

In de eigen organisatie zijn de eerste stappen gezet naar een interne duurzaamheidsagenda met acties en mijlpalen. De kansen en mogelijkheden voor duurzaamheid in projecten en activiteiten is bij adviseurs en projectleiders opgehaald. In het eerste kwartaal van 2019 is de Interne Duurzaamheidsagenda gereed.

Doelenboom

Wat hebben we daarvoor gedaan?

5.1 Behoud en verbetering van het woon- en leefmilieu, water en natuurwaarden, tegen zo laag mogelijke kosten

a. Opstellen kaders, beleid en meerjarige onderhoudsplannen voor groen, riolering en waterbouwkundige objecten

Klimaatbestendig

In 2018 is de Visie Buitenruimte vastgesteld (zie programma 3). Vanuit deze visie zijn in 2018 meerjarige onderhoudsplannen voor waterwegen, stranden en riolering opgesteld. Vanuit de doelstelling van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie om de gemeente voor 2050 klimaatbestendig te hebben ingericht, is in het opstellen van het (nog vast te stellen) Gemeentelijk Rioleringsplan beleid geformuleerd hoe de gemeente omgaat met extreme neerslag, hittestress en verdroging en hoe de gemeente dit implementeert bij wijzigingen van de openbare ruimte. Ook wordt in dit beleid extra aandacht besteed aan het stimuleren/faciliteren van inwoners en bedrijven om de private ruimte klimaatbestendig in te richten.

b. Stimuleren waterrecreatie

Gastvrije Randmeren

Vanuit de coöperatie Gastvrije Randmeren is er een impuls gegeven aan de landelijke en internationale en online positionering van het Randmerengebied (waaronder Gooimeer). Daarnaast is er vanuit deze coöperatie ingezet op het maaien van waterplanten om de bevaarbaarheid in het Randmerengebied te verbeteren. In 2018 zijn naast in het Randmerengebied ook waterplanten in het IJmeer gemaaid.

c. Uitvoeren van de gemeentelijke rioleringszorgplichten en het beheren en onderhouden van waterbouwkundige objecten, stranden, oevers en jachthavens. Binnen de opgave uit het Bestuursakkoord Water zoeken we hierbij de samenwerking met partners in de waterschapsregio

Onderhoud waterwegen

Uit de inventarisatie in het veld kwam naar voren dat er één damwand (Dobbertjeskom in Muiderberg) in 2018 moest worden vervangen. Dit is uitgevoerd in mei en was niet voorzien. Ook is in 2018 een baggerinventarisatie uitgevoerd als input voor het op te stellen baggerplan 2019.

5.2 Behouden en creëren van een natuurlijke groene omgeving met veel diversiteit in flora en fauna

d. Versterken van de biodiversiteit

Biodiversiteit

Om de bewustwording bij inwoners te vergroten zijn er maandelijks artikelen geplaatst op de gemeentepagina over het belang van biodiversiteit. Verspreid over de gemeente zijn acties uitgevoerd gericht op het vergroten van de biodiversiteit:

- Op verschillende locaties in Naarden en Bussum zijn bijenbollen en kruidenmengsels aangebracht;
- Samen met een buurtplatform zijn bloembollen aangeplant ter versterking van de biodiversiteit;
- Actie uitgevoerd in het kader van de landelijke campagne Operatie Steenbreek;
- Samen met inwoners van Muiderberg hebben we een start gemaakt met de uitvoering van het ontwikkelingsplan voor het Echobos door de aanplant van inheemse struiken. Versterking van de ecologische kwaliteit vormt daarbij steeds een belangrijk uitgangspunt.

Onderhoud regulier

In heel Gooise Meren is op diverse gebieden onderhoud in de openbare ruimte uitgevoerd. Het openbare groen is dit jaar op het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau onderhouden. Door de langdurige droogte en de hoge temperaturen van afgelopen zomer zijn wel extra inspanningen verricht in het kader van watergeven. Verder is dit jaar gestart met het inhalen van de achterstand bij het uitvoeren van de boomveiligheidscontroles. De eerste ronde controles van de bomen is uitgevoerd en ook de werkzaamheden die daaruit voortvloeien zijn deels al uitgevoerd. In 2019 krijgen de boomveiligheidscontroles een vervolg. In 2018 is het extensief maaien inclusief de bestrijding van exoten Europees aanbesteed voor meerdere jaren. Vooral het bestrijden van de Eikenprocessierups, Reuzenberenklauw, Japanse duizendknoop en Fonteinkruid heeft om een extra inspanning gevraagd. Wij hebben extra maatregelen genomen om de overlast van deze soorten zoveel mogelijk te beperken.

e. Herinrichten landschap naast de A1

Dit onderwerp is onderdeel van het programma Verder met de Vesting Muiden (zie programma 4).

5.3 Behouden en optimaliseren van gemeentelijke begraafplaatsen

g. Uitwerken van de visie op Begraafplaatsen

We hebben uitvoering gegeven aan de visie.

i: Beheren, onderhouden en verzorgen van gemeentelijke begraafplaatsen

In oktober 2018 is op begraafplaats Muiden na een gedegen voorbereiding een grootschalige ruiming uitgevoerd om ruimte te maken voor de uitgifte van nieuwe graven. Voor de komende jaren heeft deze begraafplaats weer voldoende grafruimte.

Tijdens de week van de begraafplaatsen hebben meerdere succesvolle evenementen plaatsgevonden. Op de Oude Begraafplaats is onder grote belangstelling en in samenwerking met de Stichting tot behoud van de Oude Begraafplaats Naarden een gerestaureerd engeltje onthult. Verder hebben enthousiaste medewerkers geïnteresseerde bezoekers rondgeleid op de verschillende begraafplaatsen.

5.4 Een kwalitatief hoogwaardig woon-, leef- en werkmilieu dat in evenwicht is met de economische en ecologische ontwikkelingen

j. Opstellen van een plan voor verduurzaming van wagenpark en materieel

Verduurzaming van het wagenpark en het materieel realiseren we bij aankoop. De aanpak verduurzaming is geïntegreerd in het inkoopproces van wagenpark en materieel.

k. Vang-huishoudelijk afval (HHA)

In 2018 zijn de ondergrondse containers in Naarden Vesting aangebracht en in gebruik genomen. Verder zijn in de regio, ook in de gemeente Gooise Meren, door de GAD 77.000 pmd-containers uitgezet bij huishoudens met aanzienlijke ruimte (gebiedstype 1). Ook zijn bij deze huishoudens de 240 liter restafval-containers gewisseld naar 140 liter restafval-containers. Daarnaast zijn extra grondstofcontainers uitgezet/gewisseld. Door de mini containers gelijktijdig uit te rollen is eind 2018 ongeveer 60% van de huishoudens aangesloten op een passend inzamelsysteem. We zijn gestart met de voorbereidingen voor een locatieplan voor de ondergrondse containers.

i. Energietransactie en grondstoffentransitie

Samen op pad

Gooise Meren werkt samen met de andere gemeenten in de regio, energiecoöperaties, netbeheerders, huurdersverenigingen en woningcorporaties aan de energietransitie. Onder het motto 'Samen op Pad' zijn in november 2017 afspraken gemaakt om te komen tot een energieneutrale regio. De focus ligt daarbij op de gebouwde omgeving. Vanuit landelijke ontwikkelingen zijn daar in 2018 twee grote opgaven bijgekomen: de opgave om een Regionale Energiestrategie en een Transitievisie Warmte te maken. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden is regionaal gestart met het opmaken van het Regionaal Uitvoeringsprogramma 'Samen op Pad' 2019-2022. De belangrijkste onderdelen van het programma zijn:

- stimuleren van energie besparen en verduurzaming in de gebouwde omgeving;
- lerend netwerk wijk aanpakken;
- kansenskaart duurzame energie- en warmtebronnen en uitwerking;
- uitgangspunten bij de keuze voor een andere energiebron
- de projectorganisatie.

Circulair inkopen en circulair bouwen

Gooise Meren vertegenwoordigt de regio in de MRA op het gebied van Circulair inkopen en circulair bouwen. Dit heeft in juni 2018 geleid tot een regionaal ondertekende intentieverklaring waarin de gemeenten aangeven in 2022 10%, in 2025 50% en vervolgens toe te werken naar 100% circulair inkopen. Na de intentieverklaring heeft Gooise Meren een belangrijke bijdrage geleverd aan de Roadmap om te komen tot deze doelstellingen. 16 % van de afgeronde inkooptrajecten (in concurrentie) kende in de aanbesteding aandacht voor circulair inkopen. Dit is nog niet conform de meetmethode uit de Roadmap berekend, maar geeft al wel aan dat de gemeente op de goede weg zit. De aanbestedingen die de gemeente Gooise Meren uitvoert zijn steeds vaker gericht op kwaliteit waarin duurzaamheid in het gunningsmodel en bij de eisen een steeds stevigere rol speelt. 20% van de aanbestedingen waren dusdanig specifiek dat er in de aanbesteding weinig tot geen aandacht was voor duurzaamheid van de opdracht. Bij de check waar Social Return is toegepast, blijkt dat overal waar het kan Social Return in de aanbestedingsstukken is toegevoegd.

M. Bijdragen aan en faciliteren van de versnellingsagenda Samen Sneller Duurzaam

Samen Sneller Duurzaam

In 2018 zijn de werkgroepen vanuit de beweging Samen Sneller Duurzaam verder aan de slag gegaan met de uitvoering van het 'Actieplan Samen Sneller Duurzaam Gooise Meren 2017-2022'. De werkgroep Afvalloze Samenleving heeft onderzocht wat de 'waarde' van afval in Gooise Meren is en welke afvalstroom kansen voor upcycling biedt. Bovendien heeft deze werkgroep een voorstel gedaan om initiatieven te ontwikkelen om de stap naar de Circulaire Economie te concretiseren. De werkgroep Alle gebouwen los van fossiele brandstoffen werkt aan een tentoonstelling over de Energietransitie en onderzoekt de kansen voor een lokaal Energieloket in de vorm van een Nieuwe Energie Winkel. Bovendien ondersteunt Samen Sneller Duurzaam

bewonersinitiatieven zoals het RemCom coöperatief dat aandacht vraagt voor Duurzaamheid in de wijk. Daarnaast is Samen Sneller Duurzaam aangesloten bij regionale initiatieven als Energie Verbonden in 't Gooi, een regionaal ontwikkelcentrum voor lokale energietransitie vanuit gebruikersperspectief. Ook richt Samen Sneller Duurzaam zich sterk op de jongeren in onze gemeente met de werkgroep Duurzaam Onderwijs. In 2018 zijn gastlessen en projecten gerealiseerd op zowel basis- als middelbare scholen rond het thema Afval en Duurzaam ondernemen. Twee voorbeelden zijn: Van plastic dop tot knikkertegel en Afvalhelden. Daarnaast heeft de werkgroep Duurzaam Onderwijs een plan ontwikkeld om in 2019-2020 op twee derde van alle scholen in onze gemeente duurzame projecten en lessen te realiseren. Verschillende werkgroep leden hebben de schouders gezet onder de organisatie van het Zwerfafvalfestival Puur Pampus. Daarnaast zijn er projecten en activiteiten opgezet rond thema's als natuur en biodiversiteit, Tiny Housing, duurzame energie en stadslandbouw. Binnen Samen Sneller Duurzaam zijn ook twee ondersteunende werkgroepen actief. De werkgroep Vlechters organiseert de Duurzaamheidcafés, ondersteunt de werkgroepen met communicatie en beheert de website www.samen-sneller-duurzaam.nl. Een tweede ondersteunende groep is de Vliegwieltgroep. Deze groep zet zich in om de beweging verder te versterken en te professionaliseren. Maandelijks waren er werkgroepenbijeenkomsten om de stand van zaken te delen en elkaar te helpen. Vanuit de gemeente ondersteunen wij deze activiteiten en projecten met advies en/of middelen.

Actieplan

In 2018 is veel tijd gaan zitten in de ontwikkeling en afstemming van activiteiten en projecten die voortvloeien uit het Actieplan. Ook is vanuit de beweging sterk geïnvesteerd in het betrekken van inwoners en organisaties, middels duurzaamheidcafés en speciale Samen Sneller Duurzaam bijeenkomsten. Hierdoor was er bij de deelnemers niet onmiddellijk behoefte een tool te ontwikkelen om de voortgang van het Actieplan te borgen. Eind 2018 kwam deze behoefte wel naar boven gekoppeld aan de vraag welke professionele ondersteuningsstructuur zorgt voor het duurzaam voortbestaan van Samen Sneller Duurzaam. In december 2018 is door twee betrokkenen uit Samen Sneller Duurzaam hiertoe een voorstel geformuleerd.

Vertegenwoordigers van de verschillende werkgroepen uit Samen Sneller Duurzaam worden intensiever betrokken bij beleidsontwikkelingen en projecten van de gemeente. Twee voorbeelden hiervan zijn de ontwikkeling van een instrument om initiatiefnemers van (ver)bouwprojecten te stimuleren om duurzaam te ontwikkelen met een focus op circulariteit, duurzaam bouwen, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Het andere voorbeeld betreft de vraag hoe het belang van biodiversiteit in de verschillende plannen en projecten van de gemeente geborgd kan worden.

Interne duurzaamheidsagenda

In 2018 is gestart met de vorming van een Interne Duurzaamheidsagenda. Deze agenda heeft als doel om: a) te laten zien met welke projecten en activiteiten wij een duurzame inspanning leveren b) op welke terreinen de inspanning versterkt kan worden en c) op welke wijze alle medewerkers geïnspireerd en betrokken worden om duurzaamheid in de eigen werkzaamheden een plek te geven. Om tot deze agenda te komen zijn in 2018 twee bijeenkomsten georganiseerd met adviseurs en projectleiders en is met een twintigtal collega's gesproken over duurzaamheid in het werk en de kansen om duurzaamheid concreet handen en voeten te geven in projecten. In het eerste kwartaal van 2019 is de Interne Duurzaamheidsagenda gereed. Op de Dag van de Duurzaamheid (10 oktober) is een proeverij van lokaal duurzaam voedsel in de kantine georganiseerd. Twee lokale cateraars serveerden gratis een heerlijke maaltijd uit.

Duurzaamheidcafés

In 2018 zijn 7 Duurzaamheidcafés georganiseerd. Deze cafés hebben als doel om bezoekers te inspireren tot een duurzame stap maar ook om elkaar te ontmoeten en uit te wisselen wat er lokaal speelt rond duurzaamheid. De volgende thema's kwamen voorbij: De kracht van het collectief, Zwerfafvalfestival Puur Pampus, Tiny Housing, Duurzaam vervoer, Biodiversiteit en stadslandbouw, Thuis energie neutraal en Kansen met afval en zero waste lifestyle. De cafés worden op verschillende locaties georganiseerd en trekken tussen de 50 en 100 bezoekers. Verder besteden de lokale media ook regelmatig aandacht aan initiatieven met betrekking tot natuur, milieu en duurzaamheid. Voorbeelden hiervan zijn de Samen Sneller Duurzaam pagina's over Afval, Tiny Housing en Puur Pampus festival, Groen in de buurt, Fairtrade en Duurzame Kerst.

Duurzaamheidslening

Begin 2018 heeft de gemeenteraad ingestemd met de uitvoering van een duurzaamheidslening om de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad te stimuleren. Na deze instemming is het interne proces uitgewerkt voor de uitvoering van de lening. Door wijziging van de regels bij Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) is de duurzaamheidslening nog niet van de grond gekomen. Dit betekende een andere procesinrichting waar niet op kon worden ingespeeld. Binnen de gemeentelijke organisatie was niet onmiddellijk de benodigde capaciteit voorhanden. Met gemeente Hilversum, die ook een duurzaamheidslening uitvoert, is gesproken over inhuur capaciteit.

Educatie

In het schoolseizoen 2017-2018 zijn speciale projecten in het basis- en voortgezet onderwijs uitgevoerd door Stichting Omgevingseducatie Gooi- en Vechtstreek. Dit betrof de thema's Fairtrade, Duurzaam ondernemen, Duurzaamheid en techniek rond de basisvoorzieningen in huis en Boerderijeducatie. Hiermee zijn 12 van de 25 schoollocaties bereikt en circa 1300 leerlingen.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

De verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed heeft in 2018 verder vorm gekregen. Na het collegebesluit in januari om de voorbereidingen voor de aanbesteding van een ESCo te starten, heeft in mei een marktconsultatie plaatsgevonden. De marktpartijen reageerden enthousiast op het idee van een ESCo en mede op basis daarvan zijn de voorbereidingen voor de aanbesteding doorgezet. Voor de betreffende vijf panden en voor de andere gemeentelijke panden zijn nieuwe meerjarenonderhoudsplannen opgesteld, waarin o.a. energielabels en suggesties voor verduurzamingsmaatregelen zijn opgenomen. Daarnaast wordt actief ingespeeld op verduurzamingsvragen van gebruikers van gemeentelijk vastgoed.

Fairtrade gemeente

Op 22 maart 2018 heeft Gooise Meren de titel Fairtrade gemeente ontvangen. Concreet betekent dit dat in Gooise Meren 53 bedrijven, winkels, horeca en scholen fairtrade zijn. Zij dragen fairtrade een warm hart toe door fairtrade producten te verkopen en/of te gebruiken in de catering, of door fairtrade uit te dragen in educatieve lessen op school. Hierdoor wordt bijgedragen aan bewustwording over- en meer eerlijke handel. Gemeente Gooise Meren schenkt fairtrade koffie en thee en er zijn diverse fairtrade producten in de kantine te verkrijgen. De werkgroep Fairtrade Gooise Meren heeft zich ingezet om deze titel te ontvangen.

Wat heeft het gekost?

Programma 5 Duurzaamheid en Water (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Afval en afvalstoffenheffing	5.461	5.232	5.274	5.199
Riolering en rioolheffing	4.366	4.423	4.485	4.532
Begraven	1.028	1.064	1.191	1.095
Water	432	465	524	540
Groen	3.296	3.707	3.762	3.689
Natuur en milieu	1.568	1.684	2.082	1.999
Ongediertebestrijding	59	46	46	37
Duurzaamheid	168	283	264	209
Totaal Lasten	16.379	16.904	17.628	17.300
Afval en afvalstoffenheffing	-6.602	-6.292	-6.326	-6.441
Riolering en rioolheffing	-5.442	-5.740	-5.795	-5.512
Begraven	-865	-973	-951	-829
Water	-3	-11	-81	-79
Groen	-306	-342	-371	-227
Natuur en milieu	-105	-11	-462	-349
Ongediertebestrijding	0	-1	-1	-2
Duurzaamheid	-12	0	-20	-19
Totaal Baten	-13.334	-13.370	-14.007	-13.458
Resultaat voor Bestemming	3.045	3.534	3.621	3.842
Mutaties Reserves				
Begraven	0	42	42	0
Totaal Lasten	0	42	42	0
Begraven	0	0	32	0
Natuur en milieu	-21	-21	-21	-21
Totaal Baten	-21	-21	11	-21
Saldo Reserves	-21	20	52	-21
Resultaat na Bestemming	3.024	3.555	3.674	3.821

Toelichting verschillen Programma 5 Duurzaamheid en Water Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Vershil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Doorbelaastingen</i> Doorbelaasting kosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie verschillenanalyse programma 9.	246	V
<i>Afval en afvalstoffenheffing</i> Het onderzoek naar de kostendekkendheid van de tarieven is na het opstellen van de begroting 2018 afgerond. Hierdoor zijn bij het opstellen van de begroting 2018 medio 2017 niet alle kosten meegenomen in de berekening van de kostendekking. Bij het opstellen van de jaarrekening leidt de gecorrigeerde kostentoe rekening tot een hogere onttrekking aan de voorziening dan begroot	156	V
<i>Riolering</i> Er zijn circa € 250k minder lasten dan begroot, met name omdat in 2018 geplande aanschaf van een rioolbeheerpakket geen doorgang het gevonden en ook geen kosten zijn gemaakt voor het vullen van dit pakket met rioolgegevens. Daarnaast is de geplande aanpak van het hoofdriool in de Generaal de La Reijlaan uitgesteld omdat, gelet op de uitkomst van de video-inspectie, een integrale aanpak met meerdere disciplines nodig is. Net als bij de afvalstoffenheffing geeft de gewijzigde bepaling van de kostendekkendheid een effect op de mutatie op de voorziening (€ 716k nadelig effect). Voor een nadere onderbouwing van berekening van de kostendekking wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen. De baten geven per saldo een voordeel (€ 17k V)	-449	N
<i>Begraven</i> Lagere baten door minder begravingen (€ 114k) en lagere lasten (totaal circa € 63k) onder meer doordat de ruiming begraafplaats Muiden minder heeft gekost dan begroot en de oprichting van het herdenkingsmonument is doorgeschoven naar 2019. Ook de vervanging van de door de droogte verloren gegane beplanting is doorgeschoven naar voorjaar 2019. De overige budgetten geven per saldo een onderschrijding (€ 12k V).	-39	N
<i>Groen</i> Het op dit product neutraal geraamde onderhoud voor het openbaar gebied van het Naarderbos is in programma 1 verantwoord. Hierdoor is er zowel op de baten als de lasten een effect van circa € 196k. In augustus en september 2018 is de boomveiligheidscontrole uitgevoerd voor de jaren 2017 en 2018. Het doorschuiven van de controle 2017 had dat jaar een onderuitputting tot gevolg. In het laatste kwartaal 2018 zijn de uit deze controles vastgestelde veiligheidsgebreken opgelost. Dit heeft in 2018 tot hogere kosten geleid. De bestrijding van exoten, extra watergeven en vervanging bomen en planten door droogte, heeft geleid tot extra kosten. Daarnaast is er meer ingehuurd voor ondersteuning bij grondverkoop (inclusief snippergroen) dan begroot. In totaal zijn de lasten met € 128k overschreden. De baten geven per saldo een klein nadeel (€ 5k N).	-133	N
<i>Groen</i> Het budget 2018 op dit product bevat een incidenteel bedrag (€ 60k) voor het groenstructuurplan en een biodiversiteitskaart. De uitvoering van het groenstructuurplan en de biodiversiteitskaart wordt gezamenlijk opgepakt. In 2018 is gestart met het project maar zijn nog geen externe kosten gemaakt. Begin 2019 wordt de opdracht gegeven om het plan verder te ontwikkelen.	60	V

Toelichting verschillen Programma 5 Duurzaamheid en Water Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Vershil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
Natuur en Milieu Voor de voorbereiding, begeleiding van, het toezicht op de uitvoering en de uitvoering van een saneringsprogramma om de geluidhinder bij diverse woningen te beperken is subsidie aan de gemeente toegekend. Niet alle activiteiten zijn in 2018 uitgevoerd waardoor de baten lager zijn (€111k N) en de lasten lager zijn (€111k V) dan begroot. Na overleg met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over het railscherm bleek dat in voorgaande jaren een te hoog bedrag als subsidiabel is opgenomen. De correctie betekent voor 2018 een incidenteel nadeel (€ 89k N). De overige budgetten geven per saldo een voordelig verschil van €36k V.	- 53	N
Overige verschillen	-8	N
Totaal voor Reserves	-221	N
Reserve exploitatie begraven Gelet op de lager gerealiseerde baten op het product begraven is er niet in de reserve exploitatie begraven gestort.	74	V
Reserves		
Totaal na Reserves	-147	N

Beleidsindicatoren

Taakveld 7. Volksgezondheid en Milieu

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Jaarstukken 2018			Beschrijving
				Bron jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	Bron Jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	
33.	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	2015	208	196	2017	190	173	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)
34.	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	2015	0,6	8,6	2016	1,0	9,6	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Door aanscherping van de cijfers en het gebruik van extra bronnen zijn diverse waarden van de indicator 'hernieuwbare elektriciteit' gewijzigd.

Werk en Inkomen

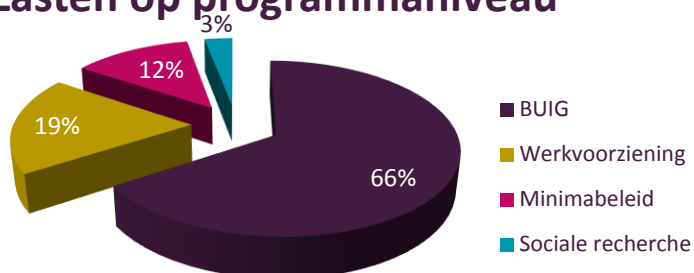
Programma 6 | Werk en Inkomen

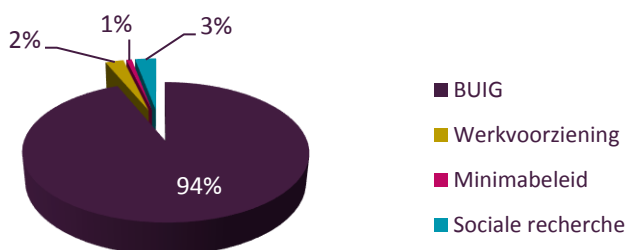
Speerpunten

- Meer inwoners aan het werk binnen een inclusieve arbeidsmarkt (6.1)
- Verlagen uitkeringslasten (6.2)
- Optimale inzet middelen armoedebestrijding (6.3)
- Evaluatie en actualiseren beleid schuldhelpverlening (6.3)

Lasten op programmaniveau

Baten op programmaniveau

Aandeel Werk en Inkomen (van totale rekening)

Lasten 15,03%

Baten 9,48%

Wat hebben we bereikt?

6.1 We ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren in de arbeidsmarkt met een werkvoorziening

Participatie staat centraal. De visie van de gemeente Gooise Meren op participatie, 'iedereen doet mee', is leidend. De doelen voor 2018 zijn: inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren wordt werk naar vermogen of noodzakelijke ondersteuning aangeboden én een verdere ontwikkeling van een inclusieve arbeidsmarkt.

Meer inwoners aan het werk binnen een inclusieve arbeidsmarkt

We ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren in de arbeidsmarkt met een werkvoorziening. Inwoners met een bijstandsuitkering ondersteunen we met een werkvoorziening. In 2018 hebben we de doelstelling van intensiveringsprogramma MVO Gooise Meren behaald, namelijk: 311 inwoners aan werk geholpen; 181 leer-werktrajecten en 83 eigen-krachtarrangementen gerealiseerd.

6.2 Als inwoners daarvoor in aanmerking komen, ondersteunen wij ze met wettelijke inkomensvoorzieningen

Inwoners die niet of onvoldoende zelfstandig in hun inkomen kunnen voorzien, ontvangen een inkomensvoorziening op maat. Op basis van de actuele raming blijft de rijksbijdrage voor de uitkeringen de komende jaren gelijk. Er is, ondanks de Vangnetuitkering, echter nog wel sprake van een tekort.

Voor het eerst sinds een aantal jaren is er sprake van een overschot op BUIG. Het tekort is dus opgeheven. Dit komt enerzijds doordat de uitkeringslasten € 81.000 lager zijn dan begroot. Anderzijds komt dit doordat de definitief vastgestelde rijksbijdrage € 341.000 hoger is dan begroot.

De Vangnetuitkering over 2016 (ontvangen van het Rijk in 2018) die oorspronkelijk bestemd was om het verwachte tekort te dekken kan hierdoor echter worden toegevoegd aan de reserve SD.

Verlagen uitkeringslasten

Als inwoners daarvoor in aanmerking komen, ondersteunen wij ze met wettelijke inkomensvoorzieningen. Het aantal uitkeringen Participatiewet en IOAW/-Z (uitkering oudere werklozen) bleef in 2018 vrijwel gelijk aan 2017. De instroom aan nieuwe uitkeringen compenseerde de uitstroom. Het beëindigen van de uitkering kwam vooral voort uit het vinden van werk.

De vangnetuitkering die is aangevraagd voor de overschrijding in 2017 is in 2018 toegekend en wordt eerste kwartaal 2019 verwacht te worden bijgeschreven.

6.3 Armoede en sociaal isolement tegengaan

De gemeente ondersteunt inwoners met een laag inkomen met minimaregelingen waardoor armoede bestreden wordt en minimahuishoudens beter kunnen participeren. De landelijk beschikbaar gestelde extra middelen voor armoedebestrijding en preventieve (vrijwillige) schuldhulpverlening worden hiervoor optimaal benut. De gemeente biedt ondersteuning en stimuleert mensen mee te doen. De gemeente stuurt intensiever aan op de kwaliteit en effectiviteit van de keten van (preventieve) schuldhulpverlening.

Optimale inzet middelen armoedebestrijding

De middelen die vanuit het rijk beschikbaar zijn gesteld voor armoedebestrijding onder kinderen zijn toegevoegd aan de bijzondere bijstand, waaruit ook het Doe-budget wordt bekostigd. Er zijn aan het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds extra middelen toegekend. Om optimale inzet van de middelen voor armoedebestrijding onder kinderen te bereiken, wordt met ingang van 1 juli 2019 een Kindpakket geboden aan kinderen van 0 t/m 18 jaar. In 2018 zijn voorbereidingen getroffen voor de realisatie van dit Kindpakket.

Doelenboom

Wat hebben we daarvoor gedaan?

6.1 We ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren in de arbeidsmarkt met een werkvoorziening

a. Meer inwoners aan het werk binnen een inclusieve arbeidsmarkt

Intensiveringprogramma Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

We hebben de uitvoering van het intensiveringprogramma Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) ter hand genomen. Werkvoorzieningen worden via maatwerk toegekend. Voorbeelden daarvan zijn een sollicitatietraining en –begeleiding, een leerwerktraject, een extern re-integratietraject of een loonkostensubsidie. We hebben daartoe de werkmethode van een prettig gesprek ingevoerd, de Jobclub ontwikkeld, de formatie consultants tijdelijk versterkt, het overleg met werkgevers en maatschappelijke organisaties in het sociaaleconomisch platform gecontinueerd en de samenwerking met het regionaal werkgevers-servicepunt geoptimaliseerd.

Banenafspraken

Inwoners die vallen onder de banenafspraken, zijn opgenomen in het doelgroepenregister. Voor jongeren met een beperking hebben de directe contacten met de onderwijsinstellingen voortgezet speciaal en praktijkonderwijs bijgedragen aan de doorstroom naar werk en een vlotte registratie in het doelgroepenregister.

b. Voorzien in participatie (arbeidstoeleiding, re-integratie, WSW en werkgevers-dienstverlening) verlagen uitkeringslasten

Werk en Participatie

Met de nieuwe inzichten die we hebben opgedaan is de nieuwe verordening Werk en Participatie ontwikkeld en in september 2018 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze nieuwe verordening gaat per 1 januari 2019 en verbreed de aanpak voor jongeren en niet-uitkeringsgerechtigden.

6.2 Als inwoners daarvoor in aanmerking komen, ondersteunen wij ze met wettelijke inkomen

c. Verlagen uitkeringslasten

Ondersteuning

Om de uitgaven op de inkomensvoorzieningen te verminderen zijn we bij nieuwe aanvragen direct het gesprek aangegaan over werkmogelijkheden, is de Jobclub ingezet en is re-integratie intensiever ingezet.

Rechten en plichten

Medio 2018 zijn we gestart met het organiseren van informatiebijeenkomsten. Doel van de informatiebijeenkomsten is om inwoners die een uitkering hebben aangevraagd te informeren over hun rechten en voorzieningen waar zij mogelijk aanspraak op kunnen maken en anderzijds hen te wijzen op hun verplichtingen.

Fraude voorkomen

Om fraude te voorkomen zijn in 2018 187 quick-scans uitgevoerd op nieuwe aanvragen. In 3 gevallen leidde dat tot een directe afwijzing van de bijstandsaanvraag en in 97 gevallen werd een nader onderzoek geadviseerd. In 37 gevallen, bijna 20% van het totaal, leidde dat tot een afwijzing of buiten behandelingstelling van de aanvraag. Als er sprake is van schending van de inlichtingenplicht kunnen we een waarschuwing geven of een boete opleggen. Er zijn in 2018 65 formele bestuurlijke waarschuwingen en 38 bestuurlijke geldboetes opgelegd. Het merendeel van de zaken had betrekking op verkregen informatie via het inlichtingenbureau over verzwegen inkomen en voertuigbezit.

d. Verstrekken van inkomensvoorzieningen op het gebied van de Participatiewet

In 2018 zijn inkomensvoorzieningen verstrekt op het gebied van de Participatiewet.

6.3 Armoede en sociaal isolement tegengaan

e. Optimale inzet middelen armoedebestrijding

De middelen die het rijk beschikbaar heeft gesteld voor armoedebestrijding, zijn uitgegeven aan het DOE-budget, de PC-regeling, cultuur- en sportcarroussel en extra subsidie voor Jeugdsport- en Cultuurfondsfondsen.

f. Evaluatie en actualiseren beleid schuldhulpverlening

Het beleid schuldhulpverlening is in 2018 geëvalueerd en geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een nieuw Beleidsplan Hulp bij Schulden 2019-2022.

g. Uitvoeren van minimabeleid en armoedebestrijding

De gemeente Gooise Meren heeft twee keer zoveel geld aan armoedebestrijding uitgegeven dan aan Klijnsma gelden is ontvangen. Daarbij ging het met name om verruiming van bestaande regelingen en bestaande budgetten. Er is ruimschoots gebruik gemaakt van de regelingen door de doelgroep. Echter blijft er altijd een groep die niet bekend is met de lokale regelingen bedoeld voor armoedebestrijding. In 2019 zal hier opnieuw aandacht aan worden besteed.

In 2018 zijn voorbereidingen getroffen om het Kindpakket te realiseren dat in werking treedt per 1 juli 2019.

h. Uitvoeren van (preventieve) schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening

Vanuit de collectieve basisvoorzieningen is laagdrempelige hulp en advies geboden voor inwoners die moeite hebben met hun administratie en/of beginnende schuldenproblematiek hebben. Deze inwoners zijn doorverwezen naar Versa Welzijn en Stichting Schuldhulpmaatje. Deze organisaties worden hiertoe door de gemeente gesubsidieerd. Wanneer de problematiek te omvangrijk is, wordt individueel maatwerk aangeboden. In 2018 zijn 61 aanvragen schuldhulpverlening toegekend, waarvan 2 aanvragen inkomensbeheer. Het totaal aantal mensen dat in december 2018 hulp van de Kredietbank geniet is 165, waarvan 137 schuldenregelingen, 11 inkomensbeheer en 17 nazorg. In 2018 zijn 46 inwoners mensen uitgestroomd. Deze inwoners hebben geen schulden meer en zijn zelfredzaam genoeg om hun financiële zaken zelf te beheren. De Kredietbank heeft hen daarin begeleid/gecoacht.

Wat heeft het gekost?

Programma 6 Werk en Inkomen (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
BUIG	14.172	13.813	14.655	14.093
Werkvoorziening	4.011	3.500	3.724	3.343
Minimabeleid	2.717	2.520	2.523	2.530
Sociale recherche	642	610	611	636
Totaal Lasten	21.541	20.443	21.513	20.603
BUIG	-11.463	-12.921	-13.931	-14.429
Werkvoorziening	-353	-1	-178	-83
Minimabeleid	-104	-28	-28	-85
Sociale recherche	-407	-417	-417	-465
Totaal Baten	-12.326	-13.367	-14.553	-15.062
Resultaat voor Bestemming	9.215	7.076	6.959	5.540
Mutaties Reserves				
BUIG (Sociaal domein)	0	1.400	1.440	1.440
Totaal Lasten	0	1.400	1.440	1.440
BUIG (Sociaal domein)	-1.468	-501	-501	-501
Totaal Baten	-1.468	-501	-501	-501
Saldo Reserves	-1.468	899	939	939
Resultaat na Bestemming	7.747	7.975	7.898	6.479

Toelichting verschillen Programma 6 Werk en Inkomen Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Verschil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Doorbelasting kosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie verschillenanalyse programma 9.	272	V
<i>BUIG</i> Door de afname van het bijstandsvolume viel het saldo van baten en lasten hoger uit dan de raming (422V). Daarnaast waren er lagere lasten voor zelfstandigen vanwege een daling van het aantal uitkeringen (271V) en schuldhulpverlening (110V). Het verhaal op de sociale uitkeringen had in 2018 een positief resultaat t.o.v. de begroting (106V). De overige budgetten geven per saldo een onderschrijding (53V).	962	V
<i>Werkvoorziening</i> In 2018 is er op dit product een voordeel ontstaan door een lagere bijdrage aan de Tomingroep dan begroot (137V). Daarnaast is er minder personeel ingehuurd dan vooraf ingeschat (47V).	184	V
<i>Minimabeleid</i> De realisatie in 2018 is vrijwel conform de begroting 2018.	11	V
<i>Sociale Recherche</i> De realisatie in 2018 is vrijwel conform de begroting 2018.	-10	N
Totaal	1.419	V

Beleidsindicatoren

Taakveld 6. Sociaal Domein

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Jaarstukken 2018			Beschrijving
				Bron jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	Bron Jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	
21.	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	2016	619,5	740,1	2017	611,7	746,1	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
23.	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut Kinderen in Tel	2015	2,8	6,22	2015	2,8	6,24	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
24.	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2016	66,8	65,6	2017	67,5	66,3	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
26.	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut Kinderen in Tel	2015	1,04	1,50	2015	1,04	1,52	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
27.	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder	CBS	2016	260	394	2018	254	385	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
28.	Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	2016	47	272	1 ^e halfjaar 2018	25	331	Het aantal lopende re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

In het verleden is de registratie van bovenstaande gegevens niet geheel correct verlopen. Om de registratie daarvan te verbeteren en daarmee te voldoen aan de verplichtingen in het kader van de Statistiek Re-integratie Gemeenten (SRG) vinden momenteel aanpassingen plaats in het registratie systeem (inrichting). Deze aanpassingen zijn uiterlijk 1 april 2019 gerealiseerd. Aan het CBS is uitstel gevraagd tot 1 april 2019. Het CBS is daarmee akkoord gegaan. Dat betekent dat er vanaf 1 april 2019 de correcte aantallen toegekende voorzieningen gegenereerd kunnen worden.

Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd

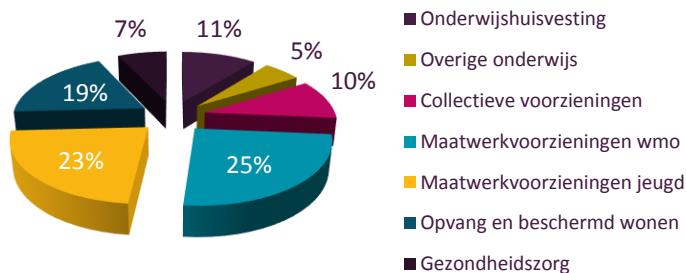
Programma 7 | Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd

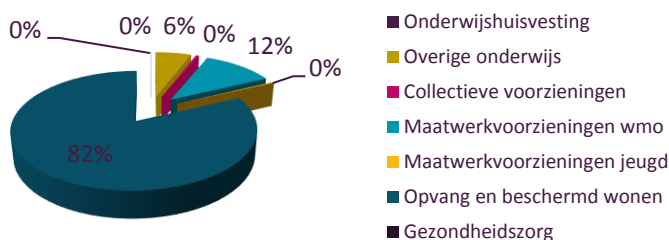
Speerpunten

- Doorontwikkelen van collectieve voorzieningen voor vroegsignalering, preventie en terugval (7.1)
- Vaststellen van een nieuw subsidiebeleid gericht op een meer participatieve invulling (7.1)
- Doorontwikkelen van een toegankelijke samenleving (7.1)
- Zorgdragen voor een goede integratie van statushouders op het gebied van onderwijs, werk en zorg (7.1)
- Actualiseren beleidsplan sociaal domein en het lokaal gezondheidsbeleid 2019-2022 (7.1)
- Realiseren van een digitale sociale kaart als wegwijzer in het sociaal domein (7.1)
- Implementeren van Positieve Gezondheid in het Sociaal domein (7.1)
- Doorontwikkeling beschermd wonen gericht op differentiatie aanbod en meer passende woonvormen (7.1)
- Versterken pleegzorg, zodat kinderen zoveel mogelijk in een veilige gezinssituatie kunnen opgroeien (7.2)
- Integrale werkwijze 16-27-jarigen (7.2)
- Realiseren van huisvesting voor onderwijs (7.3)
- Toegankelijk voorschools aanbod peuters (7.4)
- Opstellen onderwijsachterstandenbeleid met betrokken partners (7.4)

Lasten op programmaniveau

Baten op programmaniveau

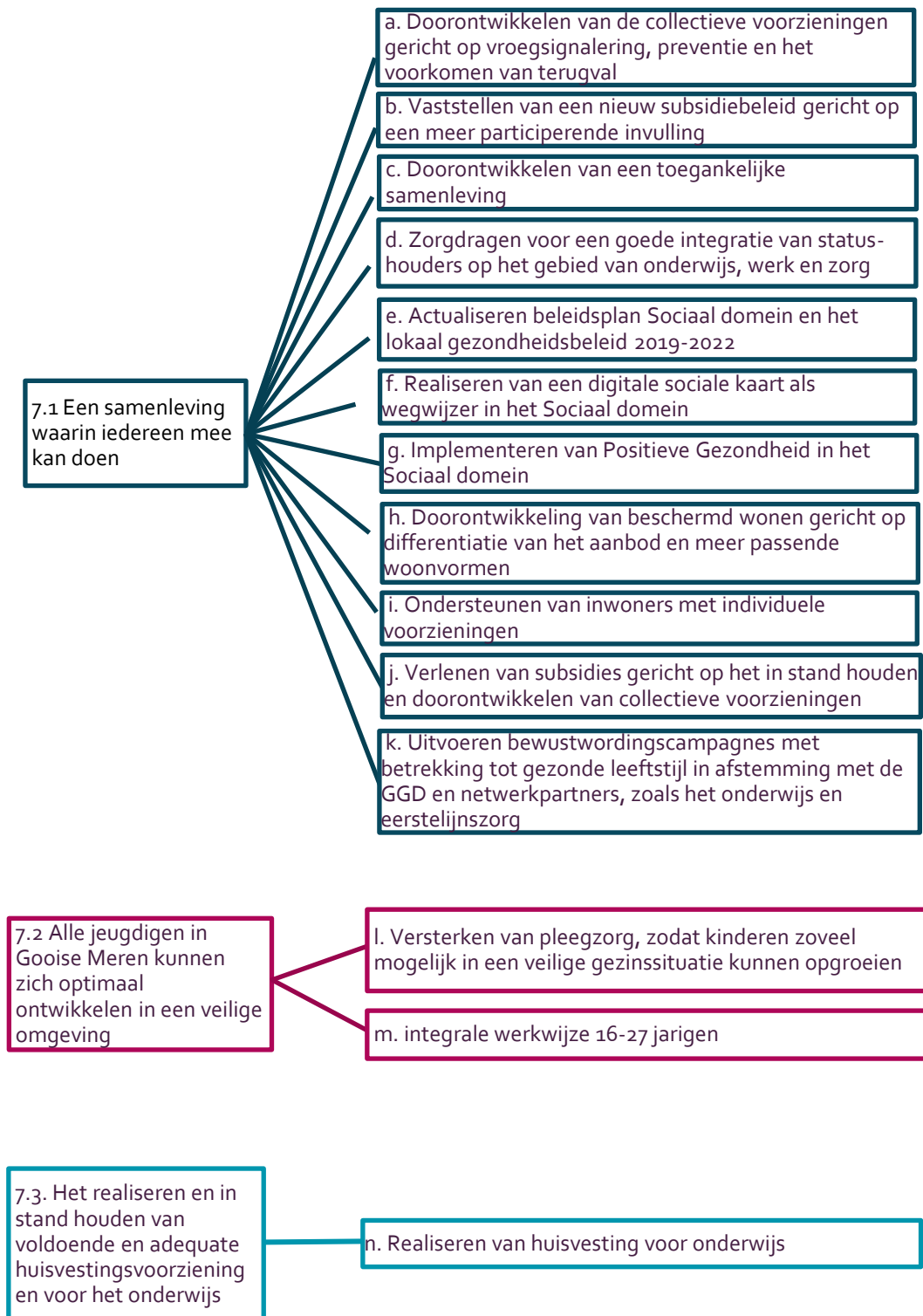
Aandeel Zorg, Welzijn, Onderwijs en Jeugd (van totale rekening)

Lasten 23,83%

Baten 5,04%

Doelenboom

7.4 Het bieden van aanvullende en aansluitende voorzieningen op het onderwijsaanbod om de talenten van leerlingen zo optimaal mogelijk te ontplooien

o. toegankelijk voorschools aanbod peuters

p. Opstellen onderwijsachterstanden met betrokken partners

q. Beheren accommodaties bewegingsonderwijs

Wat hebben we bereikt?

7.1 Een samenleving waarin iedereen mee kan doen

De gemeente heeft de ambitie om ervoor te zorgen dat inwoners zo zelfstandig mogelijk aan de samenleving deelnemen. Dit kunnen we niet alleen. Samen met inwoners en maatschappelijke partners werken we aan verbinding in de wijk en realiseren we een duurzame inrichting van een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Wanneer inwoners niet op eigen kracht kunnen meedoen en de hulp vanuit het sociale netwerk niet toereikend is, zorgen we dat op tijd passende ondersteuning beschikbaar is.

Nieuwkomers

In 2018 hebben 36 nieuwkomers een participatieverklaringstraject doorlopen. Dit is een verplicht traject, waarbij nieuwkomers worden geïnformeerd over normen, waarden en gebruiken in Nederland. Dit traject wordt afgerond door het tekenen van een participatieverklaring.

Twee groepen vrouwen (statushouders) hebben hun ontplooiingsmogelijkheden verkend, hun zelfredzaamheid verhoogd, hun netwerk verruimd. Sleutelpersonen (Syrisch en Eritrees) zorgen ervoor dat statushouders beter, sneller en adequater noodzakelijke informatie krijgen, toegeleid worden naar zorg, opleiding of (vrijwilligerswerk). (Jonge) statushouders hebben elkaar ontmoet, door te sporten, samen te spelen, eten, dansen en. leren.

Ondersteuningsstructuur voor inwoners met psychosociale en psychiatrische problematiek

In 2018 was het doorontwikkelen van een ondersteuningsstructuur voor inwoners met psychosociale en psychiatrische problematiek een speerpunt. In Gooise Meren is een netwerk van professionals, ervaringsdeskundigen en vrijwilligers actief gefaciliteerd door de gemeente. Dit netwerk heeft in 2017 een breed behoefte onderzoek uitgevoerd. In 2018 heeft het netwerk zich ingezet om collectieve voorzieningen en activiteiten geschikt te maken voor mensen met een GGZ-achtergrond en om ontbrekend aanbod samen te organiseren. Ook zet het netwerk zich in om door middel van samenwerking met bijvoorbeeld huisartsen en praktijkondersteuners kwetsbare inwoners toe te leiden naar activiteiten. Dit heeft in 2018 geresulteerd in nieuwe GGZ-activiteiten in de wijken (die goed worden bezocht) en de start van een pilot waarin ervaringsdeskundigen fungeren als maatje voor inwoners voor wie de stap om zelfstandig deel te gaan nemen aan een activiteit in de wijk te groot is. Begin 2018 is ook een drukbezochte netwerkbijeenkomst georganiseerd rondom het thema 'positieve psychische gezondheid' gericht op samenwerking en anti-stigmatisering.

Beschermd wonen

In 2018 waren de differentiatie in het aanbod van beschermd wonen en meer passende woonvormen realiseren voor mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen speerpunten.

Inclusieve samenleving

In 2018 was het door ontwikkelen van een inclusieve samenleving een speerpunt. Begin 2018 is Gooise Meren geselecteerd voor het Koploperprogramma VN-Verdrag Handicap van de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG). Gooise Meren is daarna direct gestart met bewustwording activiteiten zoals themabijeenkomsten, workshops in de actieweken dienstverlening, activiteiten in de week van de toegankelijkheid en de actiedag Blind voor één dag. Daarnaast zijn ook al geplande activiteiten op een inclusieve manier gestart. Bijvoorbeeld de centrumschouw in Bussum en het project inrichting van de buitenruimte van het gemeentehuis. Tot slot is in 2018 ook een gemeentebreed, praktisch Plan van Aanpak opgesteld om de (al eerder door de gemeenteraad vastgestelde) lokale inclusieagenda uit te voeren.

Sociale Kaart

We hebben met partners overlegd over het realiseren van een sociale kaart. Dit krijgt in 2019 een vervolg.

Beleidskader subsidies

In februari 2018 is een nieuw beleidskader subsidies vastgesteld. Input voor dit beleidskader is opgehaald bij de organisaties die jaarlijks subsidie ontvangen. Vanuit de wens van subsidieontvangers zijn meer financiële instrumenten toegevoegd. Door - waar mogelijk - meerjarig te gaan subsidiëren zijn de administratieve lasten minder zwaar geworden voor de organisaties en gemeente. Hiermee is aangesloten op de veranderende dynamiek in de samenleving, waarbij de gemeente een balans zoekt tussen sturing, gelijkwaardig partnerschap en loslaten.

Positieve gezondheid

Wij stimuleren actief het inzetten van het gedachtengoed van Positieve Gezondheid (zie ook programma 2 preventie) bij onze regionale en lokale partners. Er is een tool ontwikkeld door de GGD waarmee in regionaal en lokaal verband wordt gewerkt.

Mantelzorgbeleid

Op het gebied van mantelzorgbeleid zijn er in 2018 voorbereidingen getroffen voor een actieplan mantelzorgondersteuning, welke in 2019 gerealiseerd zal worden. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor een proeftuin (pilot) voor de duur van 1 jaar waarin samen met zorgprofessionals en mantelzorgers slimme oplossingen worden ontwikkeld om de drempel voor hulpvragen te verlagen, de bewustwording te stimuleren en het informele netwerk beter in te zetten.

Project eenzaamheidsbestrijding

In 2018 is een start gemaakt met de aanpak tegen eenzaamheid. Vanuit VWS bestaat er aandacht voor dit onderwerp en hieruit is het actieprogramma 'Eén tegen eenzaamheid ontstaan'. Het doel van één tegen eenzaamheid is de trend van eenzaamheid onder ouderen doorbreken. Dit wordt gedaan door eenzaamheid eerder te signaleren en te doorbreken. Dit wordt gedaan door het smeden van zowel landelijke als lokale coalities. In Gooise Meren richten we ons niet alleen op ouderen, maar op eenzaamheid in alle leeftijden.

Als onderdeel van de aanpak tegen eenzaamheid zijn voorbereidingen getroffen voor de start van de pilot 'Relatievorming als aanpak bij eenzaamheid: Een expeditie rondom het ontwikkelen van leefbare, vitale en veilige wijken'. Dit is een experiment waarin we met vernieuwende methoden verkennen hoe we steunnetwerken rondom eenzame, kwetsbare inwoners op buurtniveau kunnen versterken.

7.2 Alle jeugdigen in Gooise Meren kunnen zich optimaal ontwikkelen in een veilige omgeving

We willen dat onze jeugdigen veilig kunnen opgroeien en zich kunnen ontwikkelen zodat zij ook in de toekomst aan de samenleving mee kunnen doen

Er is een publiekscampagne geweest voor bewustwording omtrent huiselijk geweld en kindermishandeling. De aangescherpte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is vastgesteld. In 2019 worden medewerkers die veel contacten met inwoners hebben, getraind om bij een signaal van huiselijk geweld en/of kindermishandeling de stappen uit deze Meldcode te doorlopen

7.3 Het realiseren en in stand houden van voldoende en adequate huisvestingsvoorzieningen voor het onderwijs

We willen een stelsel van huisvestingsvoorzieningen van goede kwaliteit dat zoveel mogelijk aansluit bij de eisen en wensen van de gebruikers in het onderwijs.

Het Integraal Huisvestingsplan IHP 2018-2030 is in 2018 vastgesteld. Samen met de schoolbesturen hebben we hier uitvoering aan gegeven.

7.4 Het bieden van aanvullende en aansluitende voorzieningen aan onderwijs om zo de talenten van leerlingen optimaal te ontplooiën.

We bevorderen een doorgaande ontwikkelingslijn voor het (jonge) kind waarbij school, opvang en andere activiteiten voor kinderen op elkaar aansluiten en elkaar versterken en bij voorkeur ook in samenhang met elkaar worden aangeboden, met extra aandacht voor kinderen met een achterstand.

De doorgaande ontwikkelingslijn wordt deze collegeperiode ontwikkeld, in samenspraak met betrokken partners zoals peuterspeelzalen, kinderopvang en scholen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

7.1 Een samenleving waarin iedereen mee kan doen

a. Doorontwikkelen van collectieve voorzieningen gericht op vroegsignalering, preventie en voorkomen terugval

De volgende activiteiten zijn ondernomen:

1. De wijkcoaches, die actief zijn in alle kernen in Gooise Meren, spelen een belangrijke en goede rol in vroegsignalering, preventie en voorkomen van terugval. Zij signaleren en verwijzen (als dat nodig is) door naar de juiste hulp.
2. Er is ingezet op de vroegsignalering en preventie van maatschappelijke zorg doelgroepen (huiselijk geweld en kindermishandeling, psychiatrie, psychosociale problematiek en/of verslaving) met:
 - integrale voorlichting aan inwoners,
 - het trainen van professionals en vrijwilligers en
 - het inzichtelijk maken, uitbreiden en promoten van het ondersteuningsaanbod.
3. Tot slot heeft de gemeente het netwerk GGZ Gooise Meren gefaciliteerd door:
 - het actief samenbrengen van een kerngroep van deelnemers,
 - het coördineren van de activiteiten in verschillende werkgroepen en
 - het subsidiëren van initiatieven via de 'Stimuleringsregeling GGZ Gooise Meren 2018'.
4. De gemeente heeft ook de grote netwerkbijeenkomst in het gemeentehuis gefaciliteerd.

Mantelzorgbeleid

We hebben een bijeenkomst georganiseerd met de betrokken partijen om nieuw beleid mantelzorg voor te bereiden.

b. Vaststellen van een nieuw subsidiebeleid gericht op een meer participatieve invulling

Beleidskader financiering gemeente Gooise Meren

De gemeenteraad heeft in februari 2018 het 'Beleidskader financiering gemeente Gooise Meren 2018' vastgesteld. Op basis van dit hernieuwde beleidskader kunnen subsidies en overige vormen van financiering worden verstrekt. We spreken over financiering omdat wij –met het nieuwe kader- over meer financiële instrumenten beschikken dan alleen subsidies. Doel is om (financiële) ondersteuning te bieden aan bewonersinitiatieven, verenigingen of organisaties bij het ondernemen van activiteiten die bijdragen aan het realiseren van de gemeentelijke beleidsdoelen op het gebied van zorg, welzijn, kunst, cultuur en toerisme.

De gemeentelijke visie is om zo veel mogelijk ruimte te bieden aan eigen (maatschappelijk) geïnitieerde initiatieven en activiteiten van inwoners en organisaties, daarbij gebruik makend van aanwezige kennis en ervaring. Het doel van het hernieuwde beleidskader is om aan te sluiten op deze veranderende dynamiek in de samenleving, waarbij de gemeente een balans zoekt tussen sturing, gelijkwaardig partnerschap en loslaten. Met het nieuwe kader zijn mogelijkheden gecreëerd voor meer flexibiliteit (diverse 'instrumenten'), minder administratieve lasten (alleen 'zwaar' waar nodig/bij de hogere bedragen) en meer focus op doelen en beoogde resultaten.

c. Doorontwikkelen van een toegankelijke samenleving

Inclusieve samenleving

Begin 2018 is Gooise Meren geselecteerd voor het Koploperprogramma VN-Verdrag Handicap van de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG). Gooise Meren heeft in 2018 een Plan van Aanpak opgesteld om haar (al eerder vastgestelde) brede lokale inclusieagenda uit te voeren. In het plan van aanpak staan bewustwording, inzet van ervaringsdeskundigheid, burgerparticipatie en samenwerking volgens de principes van de doe-democratie centraal. Er wordt gewerkt aan vier actielijnen: 1) bouwen en wonen, 2) de gemeentelijke organisatie, 3) werk en 4) vrije tijd. Deze actielijnen voeren we samen met onze inwoners, maatschappelijk partners, ondernemers en ervaringsdeskundigen uit. De uitvoering is (vooruitlopend op de vaststelling van het plan van aanpak) medio 2018 al gestart.

d. Zorgdragen voor een goede integratie van statushouders op het gebied van onderwijs, werk en zorg

We hebben trainingen voor statushouders (vrouwen) georganiseerd over ontplooiingsmogelijkheden in Nederland. We hebben opvoed- en opgroeicursussen georganiseerd op de schakelklasschool. Ook hebben we extra informatiebijeenkomsten georganiseerd op het gebied van gezondheid, seksuele voorlichting, verzekeringen, belastingen, opstellen van CV's. Een sleutelpersoon is via bemiddeling in dienst gegaan bij Versa om een extra impuls te geven aan de integratie. Verder zijn er extra voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd over rechten en plichten. Tot slot is in september een consulent statushouders in dienst gekomen bij de gemeente.

e. Actualiseren beleidsplan sociaal domein en het lokaal gezondheidsbeleid 2019-2022

Beleidsplan Sociaal domein

Het merendeel van de actiepunten uit het beleidsplan sociaal domein is uitgevoerd. Zo hebben we, om de participatie van inwoners te bevorderen, inwoners en het Beraad Gooise Meren betrokken bij de beleidsontwikkeling. Er is uitvoering gegeven aan de inclusieve toegankelijke samenleving voor mensen met een beperking en we hebben inwoners toegeleid naar werk of vrijwilligerswerk. Om de vraag van inwoners centraal te kunnen stellen hebben we gekozen voor één toegang voor het Sociaal Domein. Er is integraal gewerkt binnen de Uitvoeringsdienst en inwoners hadden een ruime keuze uit aanbieders van Wmo of Jeugdhulp. We hebben gesprekken gevoerd met inwoners om hun vraag duidelijk te krijgen, zodat ondersteuning op maat kon worden geboden. Ook hebben we met aanbieders in het collectieve voorveld afspraken gemaakt over vraaggericht werken, hetgeen terugkwam in de subsidie-afspraken. Om de eigen kracht van inwoners te stimuleren hebben we onder andere ingezet op het bestrijden van onderwijsachterstanden. Ook hadden we aandacht voor hun veiligheid door in te zetten op de bestrijding van huiselijk geweld en kindermishandeling. In 2019 zetten we op een rij welke actiepunten nog nadere aandacht behoeven en informeren de gemeenteraad hierover.

Gezondheidsbeleid

Voor het participatietraject van het gezondheidsbeleid zijn de voorbereidingen getroffen, waaronder het analyseren van de cijfers uit de Gezondheidsmonitor 2016 van GGD Gooi & Vechtstreek. We gaan in 2019 in gesprek met de professionals om vast te stellen welke thema's prioriteit moeten krijgen binnen onze gezondheidsnota. In 2019 zal deze nota, gebaseerd op het concept 'positieve gezondheid', opgesteld worden.

f. Realiseren van een digitale sociale kaart als wegwijzer in het sociaal domein

We hebben met partners overlegd over het realiseren van een sociale kaart. Dit krijgt in 2019 een vervolg.

g. Implementeren van Positieve Gezondheid in het sociaal domein

In Muiden en Bussum heeft het Gezondheidsfestival plaatsgevonden, dat geheel in het teken stond van Positieve Gezondheid. Het GGZ-netwerk GM heeft een bijeenkomst georganiseerd gericht op een positieve psychische gezondheid.

h. Doorontwikkeling beschermd wonen gericht op differentiatie van het aanbod en meer passende woonvormen.

Beschermd wonen

In 2018 is een succesvolle pilot 24 uren zorg in de wijk afgerond. Deze 24 uren zorg voor inwoners met ernstige psychiatrische aandoeningen zal vanaf 2019 structureel beschikbaar zijn. In 2018 is ook een pilot scheiden wonen en zorg gestart bij bestaande plekken voor beschermd wonen. Daarnaast zijn diverse pilots en activiteiten ontwikkeld die het zelfstandig (er) wonen met ernstige psychische aandoeningen mogelijk maakt:

- het beleid huisvesting maatschappelijke doelgroepen is aangepast en geïmplementeerd;
- een pilot met de crisiskaart en een pilot GGZ-vervoer bij crisis zijn gestart;
- inzet van bemoeizorg GGZ en/of verslaving is uitgebreid;
- het lokale team maatschappelijke zorg Gooise Meren (casusgerichte aanpak) is doorontwikkeld en formatie is uitgebreid;
- een lokale pilot met inzet van intensief maatschappelijke werk in het voorveld is gestart;
- een regionaal team van herstelwerkers is gestart met het ontwikkelen van een herstelacademie;
- het wachtlijstbeheer beschermd wonen is bij de regio gepositioneerd;
- de werkprocessen zijn aangepast waardoor het inzicht in het beschikbare aanbod en het matchen van vraag en aanbod zijn verbeterd.
- in 2018 een aparte regionale opvang voor dakloze jongeren geopend in Hilversum.

i. Ondersteunen van inwoners met individuele voorzieningen

We hebben inwoners die dit nodig hadden ondersteund met een passende individuele maatwerkvoorziening, nadat consulent en inwoner samen hebben bepaald wat de best passende voorziening is. Zo zijn in 2018 onder andere de volgende voorzieningen aangevraagd:

- 379 OV taxipassen en 91 vervoermiddel en 161 rolstoelen ed.
- 337 begeleiding
- 293 mantelzorgcompliment
- 208 huishoudelijke hulp en 91 verlenging huishoudelijke hulp en 48 uitbreiding huishoudelijke hulp
- 171 woonvoorziening
- 110 beschermd wonen volwassenen

Er zijn in 2018 om en nabij 1300 huisbezoeken geweest.

De Wmo-verordening is in 2018 aangepast vanwege de landelijke wijzigingen in het abonnementstarief. dat zal leiden tot lagere kosten voor inwoners.

j. Verlenen van subsidies gericht op het in stand houden en doorontwikkelen van collectieve voorzieningen

De doorontwikkeling van de collectieve voorzieningen is gericht op het aanbrengen van meer samenwerking en preventief werken van de organisaties. Op basis van het hernieuwde Beleidskader financiering (zie bij 7.1 b) kan hierin meer samenhang worden gebracht. De rol van de overheid verandert van eenzijdige opdrachtgever naar een maatschappelijk partner met een regisserende functie. De sturingsfilosofie die hierbij past is te typeren als een horizontale verstandhouding tussen betrokken partijen, waarin in gezamenlijkheid -maar wel vanuit de eigen deskundigheid en belangen- gezocht wordt naar een voor alle betrokkenen gewenste uitkomst waarbij de resultaten voor de inwoners voorop staan.

k. Uitvoeren bewustwordingscampagnes met betrekking tot gezonde leefstijl in afstemming met de GGD en netwerkpartners, zoals het onderwijs, wijkcoaches en eerstelijnszorg

In 2018 zijn diverse bewustwordingscampagnes gerealiseerd. Zo zijn er in het kader van Nix18 diverse activiteiten georganiseerd en is er een intentieverklaring ondertekend door veel horecazaken, sportverenigingen en winkeliers. Ook met Jongeren op Gezond Gewicht zijn stappen gemaakt. Er is een plan van aanpak met lokale doelstellingen opgesteld en er is een begin gemaakt met het uitvoeren van de eerste doelstellingen. Daarnaast zien we op het gebied van de rookvrije generatie mooie ontwikkelingen. Veel sportverenigingen zijn, ondersteund door de GGD, gestart met een rookvrije sportomgeving. Verder zijn de wijkcoaches in de verschillende kernen bij activiteiten betrokken geweest, zij hebben onder andere de fitheidstesten uitgevoerd.

7.2 Alle jeugdigen in Gooise Meren kunnen zich optimaal ontwikkelen in een veilige omgeving

l. Versterken van pleegzorg, zodat kinderen zoveel mogelijk in een veilige gezinssituatie kunnen opgroeien

We hebben, in samenspraak met pleegouders en pleegkinderen, de Uitvoeringsagenda jeugdhulp in gezinsvormen vastgesteld. Zo hebben we meegedaan met de regionale wervingscampagne pleegzorg om zo meer pleegouders te werven. Ook hebben we het budgetplafond voor bijzondere pleegzorgkosten verhoogd van € 750 naar € 1.500 per kind per jaar, om pleegouders waar mogelijk te compenseren voor de kosten die zij maken voor hun pleegkind. Hiervoor hebben we richtlijnen opgesteld. Verder hebben we besloten om weekendpleegzorg mogelijk te maken als respijtzorg voor fulltime pleegouders, om zo te voorkomen dat pleegouders opgebrand raken. Als laatste hebben we besloten om één etmaaltarief voor de pleegzorgaanbieder te hanteren, om zo de administratieve lasten voor gemeenten en aanbieders te verminderen.

m. Integrale werkwijze 16-27-jarigen

Alle jongeren hebben in 2018 een brief ontvangen waarin zij zijn gewezen op Plan 18: waar zij op moesten letten als ze 18 werden. Bij behoefte werd de mogelijkheid geboden tot een gesprek met de USD. In 2018 hebben daar drie (3) jongeren gebruik van gemaakt. Verder vond bij jongeren, die 18 jaar werden, bij de indicatiestelling een warme overdracht plaats van het jeugdteam naar het Wmo-team.

7.3 Het realiseren en in stand houden van voldoende en adequate huisvestingsvoorzieningen voor het onderwijs

n. Realiseren van huisvesting voor onderwijs

De scholen hebben in 2018 aanvragen ingediend voor het onderwijshuisvestingsprogramma 2019 conform het IHP. Voor de onderstaande scholen is renovatie (gelijkwaardig aan vervangende nieuwbouw) en/of zijn voorbereidingskredieten toegekend.

1. De Vondelschool (renovatie)
2. Juliana school Dalton (renovatie)
3. Instituut Indon (renovatie)
4. De Tweemaster (vervangende nieuwbouw)
5. Bussumse Montessorischool (renovatie)
6. Goois Lyceum (renovatie)
7. Willem de Zwijger (renovatie)

De schoolbesturen zijn bouwheer en ontvangen van de gemeente een vergoeding voor de realisatie van de voorziening. Om de renovaties mogelijk te maken, zijn we ook gestart met de voorbereidingen voor tijdelijke huisvesting van de scholen.

7.4 Het bieden van aanvullende en aansluitende voorzieningen aan het onderwijs om zo de talenten van leerlingen optimaal te ontplooiën

o. Toegankelijk voorschools aanbod peuters

p. Opstellen onderwijsachterstandenbeleid met betrokken partners

De harmonisatie van de kinderopvang en peuterspeelzalen is per januari van dit jaar ingegaan. Hiervoor zijn vorig jaar door de gemeenteraad uitgangspunten vastgesteld. Aan de implementatie van deze uitgangspunten is sindsdien gewerkt. In april van dit jaar is de hoogte van de specifieke gemeentelijke Rijksuitkering Onderwijsachterstanden bekendgemaakt. Deze uitkering wordt voor Gooise Meren een stuk lager dan nu. De twee onderwerpen zijn nauw met elkaar verweven, doordat voorschoolse educatie een (verplicht) onderdeel is van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid en wordt verzorgd door de aanbieders van peuteropvang. Daarom heeft het college besloten om de huidige systematiek en subsidiëring van het peuterwerk en het onderwijsachterstandenbeleid te verlengen tot 2020. Momenteel wordt samen met de betrokken partijen gewerkt aan het ontwikkelen van nieuw beleid.

q. Beheren van accommodaties bewegingsonderwijs

We hebben uitvoering gegeven aan dit onderwerp.

Wat heeft het gekost?

Programma 7 Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Onderwijshuisvesting	3.680	3.913	3.705	3.704
Overige onderwijs	1.863	1.899	1.905	1.734
Collectieve voorzieningen	3.468	3.487	3.718	3.451
Maatwerkvoorzieningen wmo	8.590	10.060	7.763	6.817
Maatwerkvoorzieningen jeugd	7.737	8.206	10.302	10.293
Opvang en beschermd wonen	6.393	5.753	5.836	6.839
Gezondheidszorg	2.420	2.575	2.360	2.287
Totaal Lasten	34.153	35.894	35.589	35.124
Onderwijshuisvesting	-1	-13	0	-24
Overige onderwijs	-423	-413	-258	-311
Collectieve voorzieningen	-37	-133	-133	-113
Maatwerkvoorzieningen wmo	-845	-738	-738	-698
Maatwerkvoorzieningen jeugd	-18	0	0	-22
Opvang en beschermd wonen	-6.005	-5.300	-5.388	-6.425
Gezondheidszorg	1	0	0	-10
Totaal Baten	-7.329	-6.597	-6.517	-7.603
Resultaat voor Bestemming	26.824	29.296	29.072	27.521

Programma 7 Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Mutaties Reserves				
Overige onderwijs	0	0	0	0
Collectieve voorzieningen	0	0	0	1.234
Opvang en beschermd wonen	0	0	0	0
Totaal Lasten	0	0	0	1.234
Overige onderwijs	-2	-3	-2	-2
Collectieve voorzieningen	-861	0	-130	-30
Opvang en beschermd wonen	0	0	0	0
Totaal Baten	-863	-3	-132	-32
Saldo Reserves	-863	-3	-132	1.201
Resultaat na Bestemming	25.961	29.294	28.940	28.722

Toelichting verschillen Programma 7 Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Vershil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Doorbelasting kosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie verschillenanalyse programma 9.	285	V
<i>Overig Onderwijs</i> Het voordeel (210V) wordt met name veroorzaakt door de harmonisatie van de kinderopvang waardoor er minder wordt uitgegeven aan subsidies voor peuterspeelzalen.	210	V
<i>Collectieve Voorzieningen</i> In 2018 is € 130.000,- toegevoegd aan het budget inzake (uitbreiding van) projecten rondom 'inclusie' en toegankelijke samenleving. Wegens ziekte in team SD (afd. M&O) zijn niet alle sociaal domeinprojecten tot stand gekomen in 2018. Projecten rondom dit thema hebben deels plaatsgevonden in 2018 en lopen door in 2019 (100V). Daarnaast zijn er in 2018 minder subsidies verstrekt (€ 163k V). De overige budgetten geven per saldo een onderschijding (€ 32kV).	295	V
<i>WMO</i> Bij de tweede voortgangsrapportage is er een bedrag van € 2.000.000 overgeheveld naar het product Jeugd op basis van de forecast van de Regio. Uiteindelijk blijken de kosten voor WMO € 360.000 hoger dan bij de voortgangsrapportage was voorzien. Van de Regio is een bedrag ontvangen van € 1,2 miljoen inzake de teruggaaf HHT-gelden. Dit bedrag wordt gestort in de Reserve Sociaal Domein ter dekking van het marktbeveiligingsplan in 2019.	873	V

Toelichting verschillen Programma 7 Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Verschil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Jeugd</i> De overheveling van € 2.000.000 naar dit product is niet voldoende gebleken om de stijging in de kosten voor 2018 op te vangen. De kosten voor Jeugd zijn conform het landelijke beeld fors gestegen t.o.v. 2017. Had er geen overheveling plaatsgevonden dan was er op dit product een nog groter tekort ontstaan.	-105	N
<i>Opvang en beschermd wonen</i> De bijdrage voor de regiefunctie is budgetneutraal; het tekort in de baten wordt gecompenseerd door een voordeel bij de doorbelastingen.	-88	N
<i>Gezondheidszorg</i> De onderschrijding wordt met name veroorzaakt doordat er minder subsidie is verleend aan de Stichting Versa Welzijn als bij de begroting is ingeschat.	67	V
<i>Overige verschillen</i>	15	V
Totaal voor Reserves	1.552	V
Reserves		
<i>Reserve Sociaal Domein</i> In 2018 zijn niet alle sociaal domeinprojecten tot stand gekomen. Derhalve wordt er € 100.000 minder onttrokken aan de Reserve Sociaal Domein. Daarnaast wordt een bedrag van € 1.234.000 toegevoegd aan de Reserve Sociaal Domein zijnde de teruggaaf HHT-gelden vanuit de Regio.	- 1.334	N
<i>Overige verschillen</i>	0	V
Totaal na Reserves	218	V

Beleidsindicatoren

Taakveld 4. Onderwijs

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Jaarstukken 2018			Beschrijving
				Bron jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	Bron Jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	
17.	Absoluut verzuim*	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 5-18 jaar	Ingrado	2016	0,29	1,87	2017	0,1	1,71	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar.
18.	Relatief verzuim*	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 5-18 jaar	Ingrado	2016	20,2 0	28,59	2017	21,5	28,25	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar.
19.	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO Ingrado ¹	2014	1,2	2,0	Schooljr. 2016-2017	1,1	1,8	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

- 1) Bronhouder van de indicator *Voortijdig Schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)* (19) is niet langer DUO maar Ingrado, een branchevereniging voor leerplicht en vroegtijdig schoolverlaten. Hiermee wordt de kwaliteit, actualiteit en duurzaamheid van de gegevens gewaarborgd. Op waarstaategemeente.nl staat bron DUO/Ingrado vermeld.

Taakveld 6. Sociaal domein

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Jaarstukken 2018			Beschrijving
				Bron jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	Bron Jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	
29.	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2016	8,1	10,8	1 ^e halfjaar 2018	6	9,3	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
30.	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2016	0,7	1,3	1 ^e halfjaar 2018	0,6	1,1	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een Jeugdbeschermings-maatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
31.	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2016	0,2	0,5	1 ^e halfjaar 2018	0,1	0,4	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasserings-maatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
32.	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2016	380	640	2017	600	580	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddel gebaseerd is op 137 deelnemende gemeenten.

Sport, Cultuur en Recreatie

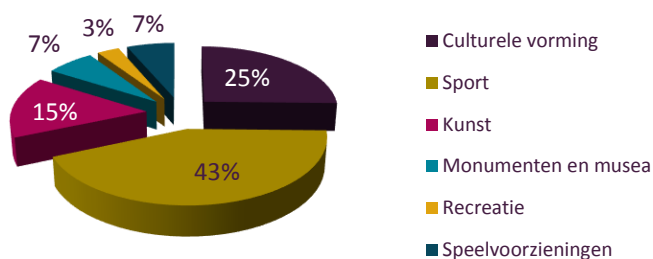
Programma 8 | Sport, Cultuur en Recreatie

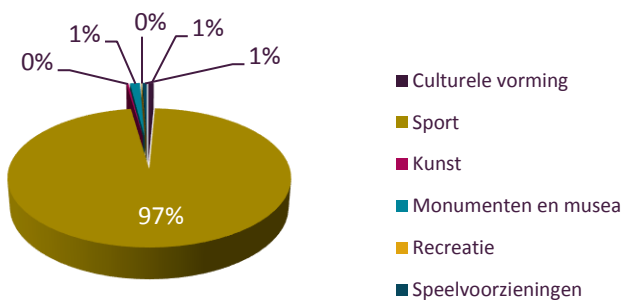
Speerpunten

- Bijdragen aan het opstellen van een regionale cultuurvisie, het Kwaliteitsbeeld Cultureel Landschap Gooi en Vechtstreek en het opstellen van een gemeentelijke kunst en cultuurvisie (8.1)
- Vaststellen kerncollectie kunst/kunst in de openbare ruimte (8.1)
- Beleidsnota Cultuurhistorie Gooise Meren vaststellen (8.2)
- Onderzoek aanwijzing gemeentelijke monumenten Muiden/Muiderberg (8.2)
- Restauratie gemeentelijke eigendommen (8.2)
- Duurzame en toegankelijke beweeg- en sportinfrastructuur voor alle inwoners (8.3)
- Stimuleren van (sportief) bewegen van kwetsbare inwoners (8.3)
- Betrokken en vitale sportorganisaties (8.3)

Lasten op programmaniveau

Baten op programmaniveau

Aandeel Sport, cultuur en Recreatie (van totale rekening)

Lasten 4,28%

Baten 0,21%

Wat hebben we bereikt?

8.1 Een breed aanbod van kunst- en culturele voorzieningen

We investeren in een gevarieerd en toegankelijk cultuuraanbod door partijen met elkaar te verbinden, evenementen te faciliteren en culturele voorzieningen en activiteiten te ondersteunen met subsidie of anderszins.

Ten behoeve van de regionale cultuurvisie zijn via participatiebijeenkomsten de bouwstenen aangereikt die in 2019 verder worden uitgewerkt. Er is een concept lijst van de kerncollectie van de gemeentelijke kunstwerken in het gemeentehuis opgesteld. En we hebben een inventarisatielijst opgesteld van kunst in de buitenruimte.

8.2 Het behoud van cultuurhistorisch erfgoed

De gemeente investeert in het in stand houden van het cultureel erfgoed met als doel het behoud van onze monumenten en vestingwerken voor de lange termijn. Daarbij willen we de belangstelling van inwoners en bezoekers wekken voor de cultuurhistorische waarde van het cultureel erfgoed om de waardering en het draagvlak voor het behoud van het erfgoed te vergroten.

De Beleidsnota Cultuurhistorie is verplaatst naar 2019, omdat er andere taken meer prioriteit hadden. Het stadhuis, het streekarchief en de Turfloods in Naarden zijn gerestaureerd. De kosten hiervan vielen onverwacht hoger uit in verband met houtrot.

8.3 Vitaal Sportklimaat

De gemeente draagt bij aan een duurzame en toegankelijke beweeg- en sportinfrastructuur voor haar inwoners, stimuleert (sportief) beweging van kwetsbare inwoners en ondersteunt (sport)aanbieders tot betrokken en vitale organisaties.

De uitgangspunten voor de sportvisie zijn vastgesteld door de gemeenteraad. In 2018 heeft er intensief overleg plaatsgevonden met alle sportverenigingen in de gemeente Gooise Meren. Door de buursportcoaches zijn in 2018 projecten uitgevoerd ten behoeve van de specifieke doelgroepen zoals genoemd in de sportvisie 2017-2021. Zij begeleiden de specifieke doelgroepen naar passend sport- en beweegaanbod en ontwikkelen activiteiten voor de specifieke doelgroepen. Daarnaast begeleiden de buurtsportcoaches sport- en beweegaanbieders om sportaanbod te ontwikkelen gericht op de kwetsbare doelgroepen. Met de sportorganisaties in Gooise Meren vindt regulier overleg plaats, over tal van aangelegenheden waaronder het vitaal houden van organisaties. Ook hier spelen de buurtsportcoaches een belangrijke rol.

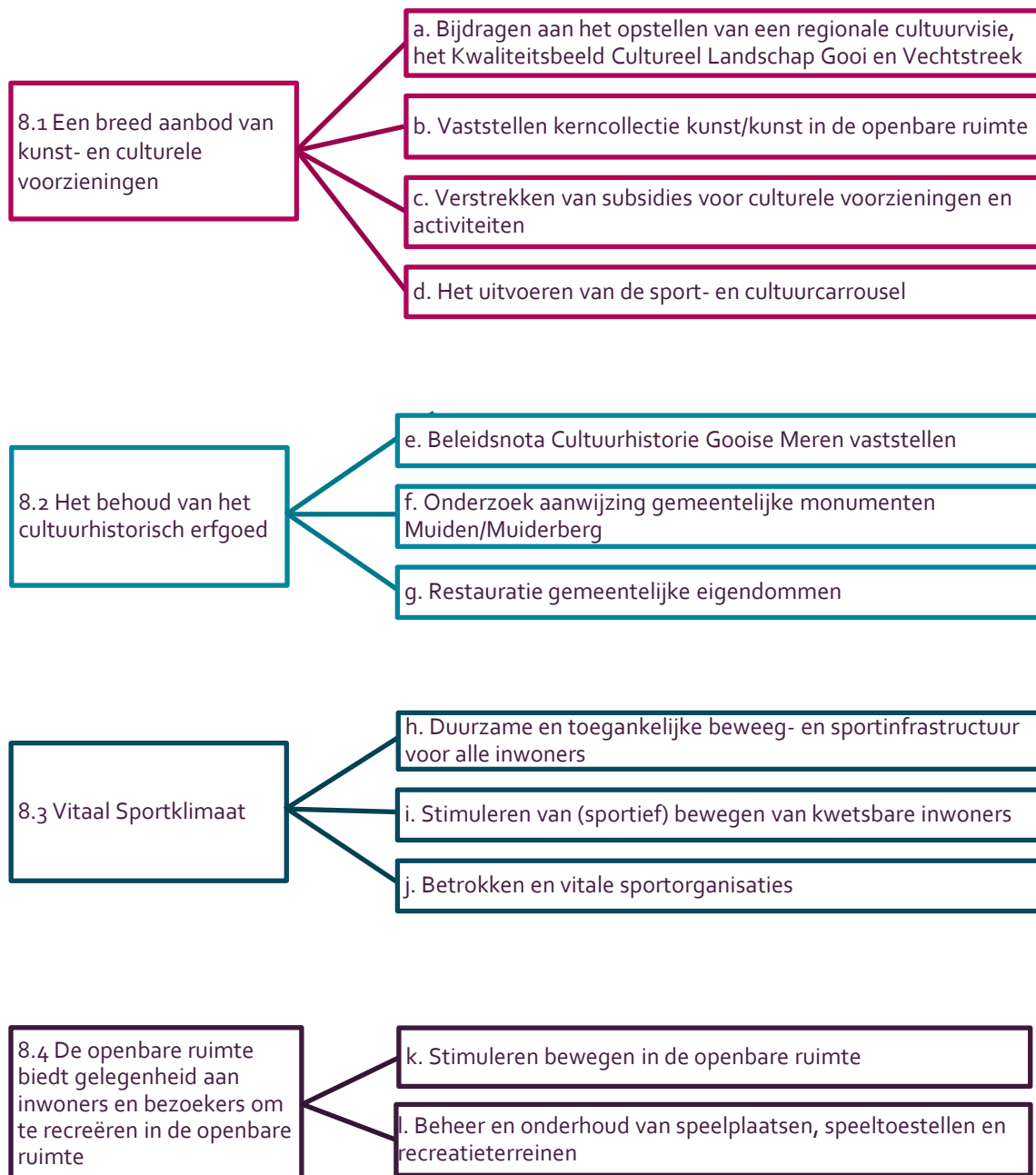
8.4 De openbare recreatieve ruimte biedt gelegenheid en stimuleert inwoners en bezoekers om te bewegen en zich te vermaken

We bieden inwoners en bezoekers van jong tot oud mogelijkheden om te recreëren in de openbare ruimte. Dit doen we door de instandhouding van parken en speelplaatsen en door het creëren van doorgaande wandel- en fietsroutes.

Verspreid over de kernen bezitten we 168 formele en 10 informele speelplekken, 46 speelvelden met 464 toestellen, 8 skatevoorzieningen en 2 fitnesslocaties. Hiermee stimuleren we dat kinderen en jongeren vrij en zelfstandig van de buitenruimte gebruik maken. Want dat is belangrijk voor hun persoonlijke ontwikkeling. De speelplekken houden we schoon, heel en veilig.

Doelenboom

Wat hebben we daarvoor gedaan?

8.1 Een breed aanbod van kunst- en culturele voorzieningen

a. Bijdragen aan een regionale cultuurvisie, het Kwaliteitsbeeld Cultureel Landschap Gooi en Vechtstreek

Afgelopen jaar hebben we bijgedragen aan het opstellen van een regionale cultuurvisie. Deze visie zal in 2019 verder worden uitgewerkt waarna deze zal worden aangeboden aan de gemeenteraden. In 2018 is een aanzet gemaakt voor de lokale cultuurnota.

b. Vaststellen kerncollectie kunst/kunst in de openbare ruimte

Er is een concept lijst van de kerncollectie van de gemeentelijke kunstwerken in het gemeentehuis opgesteld die door externe deskundigen nog wordt beoordeeld. Er is een inventarisatielijst opgesteld van kunst in de buitenruimte. Voor de gemeente zal in 2019 een kunst en cultuurbeeld opgesteld worden waarin we gaan aangeven hoe we deze kunst gaan beheren en behouden en toegankelijk maken voor de inwoners van Gooise Meren.

c. Verstrekken van subsidies voor culturele voorzieningen en activiteiten

In 2018 is het subsidiebeleidskader (zie programma 7) herzien en vastgesteld.

d. Het uitvoeren van de sport- en cultuurcarroussel

Via de cultuur en sportcarroussel hebben minima gezinnen met kinderen gedurende het hele jaar uitnodigingen ontvangen voor activiteiten. Kinderen mochten gratis zwemmen, naar de bioscoop, toneel, muziek, vakantieweken, schaatsen en het afvalfestival.

8.2 Het behoud van cultuurhistorisch erfgoed

e. Beleidsnota Cultuurhistorie Gooise Meren vaststellen

De beleidsnota Cultuurhistorie wordt in 2019 opgesteld.

f. Onderzoek aanwijzing gemeentelijke monumenten Muiden/Muiderberg

Dit onderzoek zal verspreid over de komende jaren worden uitgevoerd. Ook hiervoor zijn in 2018 financiële middelen ter beschikking gesteld.

g. Restauratie gemeentelijke eigendommen

De restauratie van gemeentelijke eigendommen (het Stadhuis, het Streekarchief en de Turfloods in Naarden) heeft plaatsgevonden.

8.3 Vitaal Sportklimaat

h. Duurzame en toegankelijke beweeg- en sportinfrastructuur voor alle inwoners

Harmoniseren van het beheer- en tariefstelsel

Het afgelopen jaar zijn de uitgangspunten voor de sportvisie met het oog op een duurzame en toegankelijke beweeg- en sportinfrastructuur vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast heeft er intensief overleg plaatsgevonden met sportverenigingen in de gemeente Gooise Meren in het kader van het onderzoek naar de mogelijkheden voor het harmoniseren van het beheer- en tariefstelsel voor de buitensportaccommodaties. De resultaten hiervan worden verwerkt en zullen in de loop van 2019 aan uw raad worden voorgelegd.

i. Stimuleren van (sportief) bewegen van kwetsbare inwoners

Door middel van inzet van de buurtsportcoaches zorgt de gemeente Gooise Meren voor het stimuleren van (sportief) bewegen van specifieke doelgroepen. De buurtsportcoaches hebben in 2018 verschillende projecten/activiteiten uitgevoerd ten behoeve van de genoemde doelgroepen in de sportvisie 2017-2021. Daarnaast zijn de buurtsportcoaches samenwerkingen aangegaan met welzijnsorganisaties, scholengemeenschappen en sport- en beweegaanbieders en bieden zij individuele ondersteuningstrajecten aan sportverenigingen met betrekking tot verschillende onderwerpen. Dit alles heeft ertoe geleid dat kwetsbare inwoners meer zijn gaan sporten.

j. Betrokken en vitale sportorganisaties

Met de sportorganisaties in Gooise Meren vindt regulier overleg plaats, over tal van aangelegenheden waaronder het vitaal houden van organisaties. Ook hier spelen de buurtsportcoaches een belangrijke rol.

8.4 De openbare recreatieve ruimte biedt gelegenheid en stimuleert inwoners en bezoekers om te bewegen en zich te vermaken

k. Stimuleren bewegen in de openbare ruimte

We stimuleren beweging in de openbare ruimte. We proberen onze speelplekken uitdagend en aantrekkelijk te maken en te houden. Zodat ze de fantasie en creativiteit meer prikkelen, kinderen er zelf hun spel kunnen bepalen. Zoals onze natuurspeelplaats Heidezicht. Maar we kijken ook hoe de buitenruimte meer bespeelbaar kunnen maken zonder direct speeltoestellen te plaatsen. Een bespeelbare buitenruimte is goed voor iedereen. Het maakt een buurt sterk en betrokken en daardoor aantrekkelijk en waardevol. Waar voldoende buitenruimte is voor spel, sport en ontmoeting, voelen kinderen en jongeren zich meer verantwoordelijk voor de ruimte.

l. Beheer en onderhoud van speelplaatsen, speeltoestellen en recreatieterreinen

We onderhouden onze speelplaatsen, speeltoestellen en recreatieterreinen. De speeltoestellen laten we jaarlijks controleren door een expert van buiten.

Wat heeft het gekost?

Programma 8 Sport, Cultuur en Recreatie (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Culturele vorming	1.554	1.513	1.524	1.487
Sport	2.650	2.903	3.093	3.016
Kunst	944	976	900	888
Monumenten en musea	404	564	740	655
Recreatie	185	312	329	157
Speelvoorzieningen	395	470	440	450
Totaal Lasten	6.132	6.737	7.027	6.652
Culturele vorming	-2	-27	-13	-6
Sport	-303	-570	-643	-478
Kunst	-1	-117	0	-12
Monumenten en musea	-4	-66	-66	-113
Recreatie	0	-12	-11	-12
Speelvoorzieningen	-2	-1	-9	-18
Totaal Baten	-313	-793	-743	-639
Resultaat voor Bestemming	5.819	5.944	6.284	6.013
Mutaties Reserves				
Sport	0	0	0	0
Totaal Lasten	0	0	0	0
Sport	-246	-168	-168	-168
Totaal Baten	-246	-168	-168	-168
Saldo Reserves	-246	-168	-168	-168
Resultaat na Bestemming	5.573	5.775	6.116	5.845

Toelichting verschillen Programma 8 Sport, Cultuur en Recreatie Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Vershil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Doorbelasting kosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie verschillenanalyse programma 9.	85	V
<i>Sport</i> Voor de buurtsportcoachregeling is bij het Rijk een inzet van 120% aangevraagd (11,8fte). In de besluitvorming van 2017 is gekozen om een groeimodel te hanteren, zodat Sportfondsen de organisatie op behapbare wijze kan optuigen. Op dit moment wordt conform groeimodel 85% (8,4fte) ingezet. Dit resulteert in een voordeel van €102.000,-. Overige Sport heeft een nadeel van €163.000,- In 2018 is de vastgoedadministratie verfijnd en gevuld. We krijgen meer grip op de baten en lasten per object. Hieruit blijkt dat de budgetten niet in alle gevallen overeenkomen met de daadwerkelijke baten en lasten. (Nadeel op de openlucht accommodaties sport wordt grotendeels gecompenseerd door voordeel openlucht recreatie).	-61	N
<i>Monumenten en musea</i> Kunstwerk Salomons oordeel ;de restaurateur van het paneel constateerde dat het 16e eeuwse paneel in de 19e eeuw is overschilderd. Het onderliggende schilderij is van betere kwaliteit. Thans zijn wij ons met deskundigen aan het beraden welke manier van restaureren in dezen raadzaam is. (Als de overschildering verwijderd moet worden betekent dat dat er onvoorzien meerwerk bij komt. College zal daar dan over moeten besluiten.) De niet uitgevoerde werkzaamheden levert een voordeel van €45.000,- op. Monumenten heeft een voordeel van €33.000,- In 2018 is de vastgoedadministratie verfijnd en gevuld. We krijgen meer grip op de baten en lasten per object. Hieruit blijkt dat de budgetten niet in alle gevallen overeenkomen met de daadwerkelijke baten en lasten.	78	V
<i>Openluchtrecreatie</i> In 2018 is de vastgoedadministratie verfijnd en gevuld. We krijgen meer grip op de baten en lasten per object. Hieruit blijkt dat de budgetten niet in alle gevallen overeenkomen met de daadwerkelijke baten en lasten. (Nadeel op de openlucht accommodaties sport wordt grotendeels gecompenseerd door voordeel openlucht recreatie).	153	V
<i>Overige verschillen</i>	16	V
Totaal voor Reserves	271	V
Reserves		
<i>Mutaties reserves</i>	0	V
Totaal na Reserves	271	V

Beleidsindicatoren

Taakveld 5. Sport, cultuur en recreatie. Onderwijs

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Jaarstukken 2018			Beschrijving
				Bron jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	Bron Jaar	Gem. GM	Gem. tussen 50.000-100.000 inw.	
20.	Niet-wekelijks sporters	%	CBS, RIVM	2012	43,0	48,4	2016	40	50,5	Het percentage inwoners dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.

De indicator 'percentage niet-sporters' blijft gehandhaafd, echter de bron wordt aangepast. VWS en het RIVM hebben hierover afspraken gemaakt. Voortaan is de bron voor deze indicator de Gezondheidsenquête (CBS, RIVM). Dit onderzoek wordt om de vier jaar uitgevoerd.

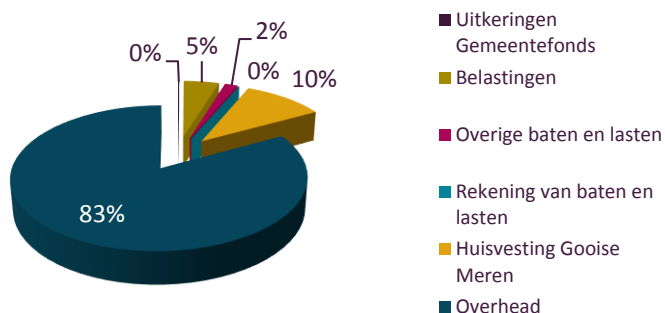
Programma 9 | Algemene Baten en Lasten

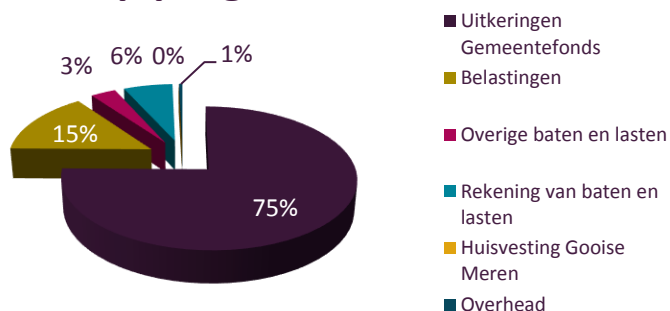
Speerpunten

- Monitoren uitvoering van Gooise Meren in Balans (9.1)
- Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen (9.1)
- Verhogen van het financieel bewustzijn (9.1)
- Herijken van het P&C-proces met de gemeenteraad (9.1)
- Digitaliseren van belangrijke processen (9.3)

Lasten op programmaniveau

Baten op programmaniveau

Aandeel Algemene baten en lasten (van totale rekening)

Lasten 10,54%

Baten 59,29%

Wat hebben we bereikt?

9.1 Een financieel gezonde gemeente

Een gezonde gemeente heeft een structureel sluitende begroting, waarin de structurele uitgaven gedekt worden door structurele inkomsten. Bij een financieel gezonde gemeente hoort ook een gezond weerstandsvermogen dat de gemeente in staat stelt om tegenvallers op te vangen zonder direct ingrijpende beleidswijzigingen te hoeven ondernemen, zoals belastingverhoging of snijden in voorzieningen.

Financieel gezond

Drie jaar na de fusie staat Gooise Meren er financieel gezond voor. Dit is vooral te danken aan een hoog eigen vermogen in relatie tot een relatief laag investeringsvolume en dus lagere financieringsbehoefte. Als reden kan worden aangedragen dat gemeente Gooise Meren in deze eerste fusiejaren nog “op stoom” moest komen, resulterend in vooralsnog positieve rekeningresultaten, mede als gevolg van incidentele verkoopopbrengsten van panden. Deze positieve situatie is ontstaan door incidentele voordelen waarmee sinds de fusie een buffer is opgebouwd. Deze buffer is deels beschikbaar om op incidentele basis ontwikkelingen in de begroting mogelijk te maken. Die ontwikkelingen zijn terug te lezen in het College-uitvoeringsprogramma. Komende jaren worden er diverse projecten en investeringen gerealiseerd (inclusief het Integraal Onderwijshuisvestingsplan, de uitvoering van de vastgestelde onderhoudsbeheerplannen ter hand genomen, vervallen de precario-opbrengsten en is er onzekerheid omtrent de uitkering uit het Gemeentefonds. Hierdoor zal de financiële positie van de gemeente de komende jaren meer aandacht vergen.

9.2 Juiste en volledige belastinginkomsten

De lokale heffingen zijn een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente. We hechten aan een goede balans tussen de hoogte van de woonlasten en het voorzieningenniveau. Het beleid van de lokale heffingen wordt vastgelegd in verschillende verordeningen. Alle belastingverordeningen worden geharmoniseerd. We streven naar 100% kostendekkende leges en tarieven.

De nieuwe verordeningen zijn onderdeel geworden van de jaarlijkse cyclus. De overgang is goed verlopen, het aantal bezwaren is zelfs afgenomen. Door het tijdig en juist uitvoeren van de verordeningen zorgen we voor juiste en volledige belastinginkomsten.

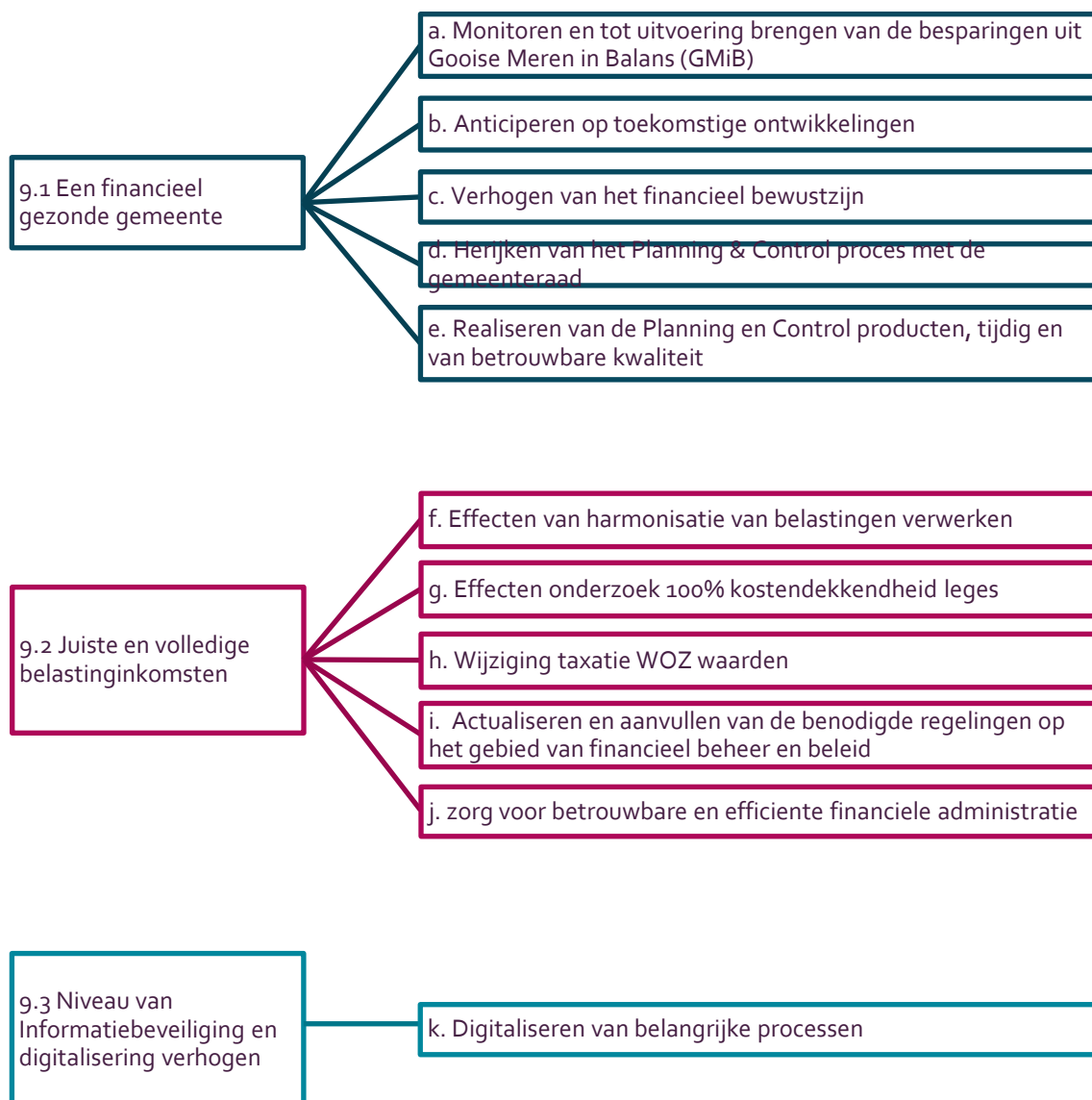
9.3 Niveau van informatiebeveiliging en digitalisering verhogen

Veilige digitalisering is een belangrijke en noodzakelijke voorwaarde om de missie en visie van Gooise Meren te realiseren. Dit betekent dat de gemeente Gooise Meren de komende jaren staat voor een grote noodzakelijke digitaliseringsoperatie en onlosmakelijk hiermee verbonden investeringen en effecten op de structurele informatiseringkosten. Jaarlijks worden er vanuit de digitale agenda (VNG/KING) nieuwe noodzakelijke ontwikkelingen toegevoegd aan de lijst met eisen die aan een moderne gemeente worden gesteld.

We lopen goed in de pas met de landelijke ontwikkelingen in de Digitale Agenda 2020. Wij scoren in 2018 landelijk bovengemiddeld op de onderdelen ‘Digitale volwassenheid producten voor burgers’ en ‘Digitale volwassenheid producten voor ondernemers’ doordat we hebben ingezet op de verdere doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening. Wij zijn inmiddels aangesloten op 5 van de 8 landelijke stelselvoorzieningen (waaronder MijnOverheid, Berichtenbox, BGT-mutaties en govroom) en zijn projecten gestart voor de implementatie van de overige voorzieningen (waaronder eFactureren en IPv6).

Doelenboom

Wat hebben we daarvoor gedaan?

9.1 Een financieel gezonde gemeente

a. Monitoren en tot uitvoering brengen van de besparingen uit Gooise Meren in Balans (GMiB)

Net als in 2017 is ook in 2018 een groot deel van de bezuinigingen gehaald. Vanwege nieuwe inzichten en veranderde markten was het wel noodzakelijk om een aantal bezuinigingen bij te stellen. Welke bezuinigingen dit betreffen en de redenen hiervoor zijn toegelicht in het tweede Voortgangsverslag van 2018. Van de taakstelling in 2018 is 72% gehaald. Ook voor de jaren 2019-2020 ligt de verwachting boven de 70%. Zie bijlage 4 voor een totaaloverzicht van de bezuinigingen uit Gooise Meren in Balans.

b. Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen

Beheerplannen

In 2018 zijn de onderhoudsbeheerplannen voor de verschillende aandachtsgebieden, zoals wegen, gebouwen en sportvelden, door het college vastgesteld. De hiermee gepaard gaande financiële component is integraal onderdeel geworden van de Programmabegroting 2019 welke in november 2018 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Nota Activabeleid en Nota Reserves en Voorzieningen

Er zijn dit jaar tevens twee beleidsdocumenten vastgesteld, te weten de nota Activabeleid en de nota Reserves & Voorzieningen, die de basis vormen voor het op een juiste wijze omgaan met financiële middelen bij de bestuurlijke besluitvorming. Dit zal bijdragen aan een betere grip op de financiële positie. We hebben drie jaar na de fusie beter inzicht gekregen in de financiën van Gooise Meren. Om als gemeente financieel gezond te blijven zijn we gestart met een nadere analyse van de begroting. Hiermee kunnen we de ontwikkelingen goed koppelen aan de financiële positie en de onderliggende variabelen. Ons doel is om de gemeente in financieel opzicht gezond en financieel in control te houden.

c. Verhogen van het financieel bewustzijn

In 2018 is door een ambtelijke werkgroep het project 'bewust P&C' in gang gezet, als opstap naar organisatiebrede verbetering van de kwaliteit van de P&C-producten. Hiertoe wordt ook aandacht besteed aan de digitalisering van het proces en de toegankelijkheid van de P&C-producten. Het aanbestedingsproces hiervoor is eind 2018 gestart.

d. Herijken van het Planning & Control proces met de gemeenteraad

Het jaar 2018 stond in het teken van de verkiezingen, de coalitieonderhandelingen en het maken van een coalitieakkoord. De ambities en beleidsvoornemens zijn neergelegd in de Programmabegroting 2019-2022. We gebruiken het jaar 2019 om het proces van Planning en Control te herijken. In de ambtelijke organisatie zijn op dit vlak ontwikkelingen gaande (zie c).

e. Realiseren van de Planning en Control producten, tijdig en van betrouwbare kwaliteit

Alle P&C producten zijn tijdig opgeleverd conform afspraken, wet en regelgeving. Door een andere aanpak te kiezen zijn de beleidsteksten in begroting 2019-2022 beter op elkaar afgestemd. Deze aanpak zetten we voort in de aanpak van de perspectiefnota en de voortgangsverslagen.

9.2 Juiste en volledige belastinginkomsten

f. Effecten van harmonisatie van belastingen verwerken

De implementatie van de nieuwe belastingverordeningen is goed verlopen. Het aantal WOZ-bezwaren is ten opzichte van 2017 gedaald van 1116 naar 1005. De Vermakelijkheden retributie is op 7 maart 2018 afgeschaft, deze inkomsten zijn in 2018 daarom niet gerealiseerd.

g. Effecten onderzoek 100% kostendekkendheid leges

De resultaten van het externe onderzoek inzake de effecten van 100% kostendekkendheid leges zijn gebruikt om de doelstellingen binnen "Gooise Meren in Balans" te herijken. Daarop volgend zijn de resultaten van dat onderzoek gebruikt om in de begroting 2019 – 2022 de juiste kosten voor de activiteiten behorend bij de legestarieven toe te rekenen. Voor de afvalstoffen- en rioolheffing zijn de tarieven nagenoeg kostendekkend en worden de kleine verschillen verrekend met de hiertoe ingestelde egalisatievoorzieningen. Voor de overige leges blijft sprake van niet 100% kostendekkende tarieven. Bij de begroting 2020-2023 zullen wij ofwel een voorstel doen om de tarieven te verhogen en/of kosten te verlagen, ofwel zullen wij gemotiveerd aangeven waarom dat niet mogelijk c.q. gewenst is.

h. Wijziging taxatie WOZ-waarden

De eerste stappen zijn in 2018 gezet voor het wijzigen van de waarderingsgrondslagen van inhoud naar gebruikersoppervlakte. Uitgebreide controles op de juistheid van de gegevens in en tussen BAG en WOZ zijn gedaan en hebben geleid tot verbeteringen van de informatie in genoemde systemen. Het project is op hoofdlijnen uitgewerkt. De uitvoering zal in 2019 opgepakt worden nadat de aanslagen in februari opgelegd zijn. We zijn op koers om de deadline in 2022 te halen.

i. Actualiseren en aanvullen van de benodigde regelingen op het gebied van financieel beheer en beleid

Hier is in 2018 invulling aan gegeven met de Nota Activabeleid en de Nota Reserves en Voorzieningen.

j. Zorg voor betrouwbare en efficiënte financiële administratie

Ook in 2018 hebben we gezorgd voor een betrouwbare en efficiëntere administratie.

9.3 Niveau van informatiebeveiliging en digitalisering verhogen

k. Digitaliseren van belangrijke processen

Digitaal Zaakgericht Werken

Het project 'Digitaal Zaakgericht Werken' is afgerond. Er is een herijkte visie op zaakgericht werken gedefinieerd waarmee het zaaksysteem niet langer wordt ingezet als alomvattende applicatie voor alle zaaktypen, maar enkel voor onze transactionele processen. Deze nieuwe visie leidt samen met de beperkte mate van zelfeffectiviteit die de gebruikers bij het huidige systeem ervaren, tot veranderende technische en functionele eisen en wensen aan zaakfunctionaliteit.

Archief USD

Met het project 'De USD gaat digitaal!' is een flinke start gemaakt met het digitaliseren van het archief en overige voorbereidingen om volledig digitaal te kunnen werken binnen het sociaal domein.

Basiskaart Grootchalige Topografie (BGT)

Op het gebied van basisregistraties en stelselvoorzieningen is het gebruik van de Basiskaart Grootchalige Topografie (BGT) verder uitgerold en is deze basisregistratie gekoppeld met het beheerpakket openbare ruimte.

Vervanging van software

Qua vervangings- en optimalisatietrajecten van onderdelen van de informatievoorziening loopt de aanschaf van een applicatie ter ondersteuning van de P&C-cyclus, een nieuwe GEO-viewer en een nieuw IT en facilitair Service managementsysteem. Binnen de afdeling BORG is een enorme slag gemaakt met het digitaliseren van papieren bouwtekeningen en de opname van papieren informatie in digitale systemen.

Samenwerking met Hilversum

Na het opzetten van een gezamenlijke Servicedesk met gemeente Hilversum, is in 2018 onze ICT uitwijkvoorziening bij hen opgezet en vice versa. Tevens is er een vooronderzoek uitgevoerd naar verdergaande samenwerkingsmogelijkheden op het gebied van de ICT-infrastructuur met als doel de mogelijkheden te onderzoeken om te komen tot één gezamenlijk rekencentrum voor beide gemeenten. Ter ondersteuning van de samenwerking zijn er afgelopen jaar meerdere gezamenlijke aanbestedingstrajecten gestart voor de vervanging van onderdelen van de huidige informatievoorziening.

Wat heeft het gekost?

Programma 9 Algemene baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Uitkeringen Gemeentefonds	23	23	23	0
Belastingen	695	726	815	676
Overige baten en lasten	256	459	4	0
Rekening van baten en lasten	0	0	0	0
Huisvesting Gooise Meren	1.594	23	109	67
Overhead	12.540	14.982	14.759	14.755
Totaal Lasten	15.108	16.214	15.710	15.497
Uitkeringen Gemeentefonds	-64.852	-66.021	-67.614	-67.515
Belastingen	-12.703	-12.822	-12.889	-12.725
Overige baten en lasten	-2.823	-3.267	-3.047	-3.219
Rekening van baten en lasten	-5.479	0	0	0
Huisvesting Gooise Meren	0	0	-86	-86
Overhead	-378	-52	-2.441	-2.769
Totaal Baten	-86.235	-82.162	-86.077	-86.314
Resultaat voor Bestemming	-71.127	-65.949	-70.367	-70.817
Mutaties Reserves				
Overige baten en lasten	5.562	2.202	11.267	11.438
Totaal Lasten	5.562	2.202	11.267	11.438
Overige baten en lasten	-5.342	-2.979	-8.531	-5.755
Totaal Baten	-5.342	-2.979	-8.531	-5.755
Saldo Reserves	220	-777	2.736	5.683
Resultaat na Bestemming	-70.907	-66.725	-67.632	-65.134

Toelichting verschillen Programma 9 Algemene baten en lasten Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2018 (x € 1.000)	Verschil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Doorbelasting kosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie verschillenanalyse programma 9.	649	V
<i>Gemeentefonds</i> Lagere algemene uitkering. Dit heeft met name met afrekeningen uit 2017 te maken	-99	N
<i>Belastingen: OZB</i> Lagere inkomsten OZB, omdat de waarde van (in aanbouw zijnde) woningen op de Krijgsman nog moet worden bepaald. Daarnaast hogere inkomsten op de precario, omdat de lengte van de stroomleidingen is uitgebreid.	-100	N
<i>Belastingen: Belastinginning</i> Bij de belastinginning zijn de kosten van de extra inhuur i.v.m. ziekte/vacature binnen de kostenplaats personeelskosten opgevangen, waardoor er minder uitgaven waren op belastingen.	102	V
<i>Belastingen:</i> Overige verschillen	-36	N
<i>Overige baten en lasten: Incidentele inkomsten</i> Wij hebben een teruggave gehad van teveel betaalde werknemerspremies 2017 van de belastingdienst.	132	V
<i>Overige baten en lasten: oninbare debiteuren</i> De voorziening voor oninbare debiteuren is geactualiseerd; dit heeft tot een vrijval geleid.	140	V
<i>Overige verschillen</i> (Op overige baten en lasten, Huisvesting Gooise Meren en Overhead)	-338	N
Totaal voor Reserves	450	V
Reserves		
<i>Overige baten en lasten: Gewestkantoor</i> De vrijval van de Reserve exploitatie Gewestkantoor (K€ 499) is toegevoegd aan de Algemene Reserve. Omdat per abuis omgekeerd was begroot (onttrekking), levert dit een nadeel op binnen dit programma. De vrijval levert bij de kostenplaats gebouwen (Programma 4) een zelfde voordeel op, omdat ook daar omgekeerd is begroot. Per saldo dus budgetneutraal.	-999	N
<i>Overige baten en lasten: Vrijval reserve Wegen</i> Het college heeft in oktober 2018 de beheerplannen voor de buitenruimte vastgesteld. Dit betekent dat een saldo van de reserve wegen voor 1,373 miljoen aan de algemene reserve kan worden toegevoegd.	-1.373	N
<i>Overige baten en lasten: Begroting 2018</i> Er is sprake van minder onttrekkingen a.g.v. lagere realisaties van incidentele opgaven in Perspectiefnota 2017 (Organisatieontwikkeling, Verkeers- en vervoersplan en frictiekosten Inkoop) en doorschuiven groenvisie/biodiversiteit naar 2019.	-380	N
<i>Overige baten en lasten: Voortgangsverslagen 2018</i> Overige mutaties betreft met name saldi voortgangsverslagen. De mutaties van de voortgangsverslagen zijn verwerkt in de programma's van de begroting, echter de saldi van de voortgangsverslagen ten laste/gunste van de Algemene Reserve zijn niet verwerkt omdat dat gelijktijdig met de verwerking van de jaarrekening gebeurt.	-195	N
Totaal na Reserves	-2.497	N

Algemene dekkingsmiddelen

Programma 9 Algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Lasten/ Baten	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Uitkeringen Gemeentefonds	L	23	23	0
	B	-66.021	-67.614	-67.515
Saldo		-65.998	-67.591	-67.515
Belastingen	L	726	815	676
	B	-12.822	-12.889	-12.725
Saldo		-12.096	-12.074	-12.049
Overige baten en lasten	L	459	4	0
	B	-3.267	-3.047	-3.219
Saldo		-2.808	-3.043	-3.220
Rekening van baten en lasten	L	0	0	0
	B	0	0	0
Saldo		0	0	0
Huisvesting Gooise Meren	L	23	109	67
	B	0	-86	-86
Saldo		23	23	-19
Totaal		-80.879	-82.685	-82.803

Overhead

Programma 9 Overhead (bedragen x € 1.000)	Lasten/ Baten	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Overhead	L	14.982	14.759	14.755
	B	-378	-2.441	-2.769
Totaal		14.605	12.318	11.986

Vennootschapsbelasting

Programma 9 Vennootschapsbelasting (bedragen x € 1.000)	Lasten/ Baten	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	L	0	0	3*
	B	0	0	0
Totaal		0	0	3

* De realisatie 2018 betreft een vermindering van de voorlopige aanslag 2016 en de voorlopige aanslag 2018. Op basis van een fiscaal adviesrapport leidt het resultaat op de ondernemingsactiviteiten bij de exploitatie van grond niet tot betaling van belasting over 2018. Bij vaststelling van de definitieve aanslag zal correctie plaatsvinden.

Onvoorzien

Programma 9 Onvoorzien (bedragen x € 1.000)	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Onvoorzien	50	35	0
Overheveling naar programma 7 voor het participatietraject voetbalveld Keverdijk en JOP. (Bij begrotingswijziging nummer 10, 2e Voortgangsverslag 2018)	0	15	16
Totaal	50	50	16

Doorbelastingen

Toelichting verschillen doorbelastingen per programma Realisatie 2018 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 201 (x € 1.000)		Verschil (bedrag)	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
<i>Programma 1</i>	Inwoners en Bestuur	-1.154	N
<i>Programma 2</i>	Veiligheid	53	V
<i>Programma 3</i>	Openbare Ruimte en Verkeer	182	V
<i>Programma 4</i>	Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	164	V
<i>Programma 5</i>	Duurzaamheid en Water	246	V
<i>Programma 6</i>	Werk en Inkomen	273	V
<i>Programma 7</i>	Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd	285	V
<i>Programma 8</i>	Sport, Cultuur en Recreatie	86	V
<i>Programma 9</i>	Algemene baten en lasten	649	V
<i>Investerings</i>		341	V
Totaal doorbelastingen		1.125	V

Toelichting doorberekeningen

De kosten van het ambtelijk apparaat (zoals salarissen, ICT, huisvesting) worden via de bij de begroting gehanteerde verdeelsleutel over alle producten verdeeld. Op een budget van € 33,9 miljoen is er € 1,1 miljoen minder uitgegeven. Dit voordeel werkt 1 op 1 door naar alle producten. Het budget voor personeelskosten laat een voordeel zien van € 355.000. Dit komt o.a. door voordelen bij de USD (niet en later ingevulde vacatureruimte en behoedzaam met inhuur omgegaan) en BORG (aankoop van uren door personeel en inkomsten van detachering) en een nadeel bij Dienstverlening (extra inhuur a.g.v. wegwerken achterstand bij gemeentebrede archieven en bij Burgerzaken, benodigde specialistische inzet voor Burgerzaken, meer taken voor het KCC en investering in de kwaliteit van medewerkers). De overige kosten van het ambtelijk apparaat laten een voordeel zien van € 774.000. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere kosten m.b.t. gemeentehuis/facilitair (minder onderhoud en energielasten a.g.v. verbouwing) en kleinere onderschrijvingen op het gebied van P&O, ICT, inkoop, online-diensten, tractie, werven, communicatie.

Financiële recapitulatie

Financiële Recapitulatie Programma's (bedragen x € 1.000)	Lasten/ Baten	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
1. Inwoners en Bestuur	L	5.998	5.593	6.223	8.549
	B	-2.023	-1.507	-1.327	-1.267
Resultaat voor Bestemming		3.975	4.085	4.895	7.282
2. Veiligheid	L	6.684	5.542	6.649	6.629
	B	-231	-131	-123	-120
Resultaat voor Bestemming		6.453	5.411	6.526	6.509
3. Openbare ruimte en verkeer	L	9.154	9.231	9.809	11.685
	B	-3.084	-2.967	-4.703	-5.078
Resultaat voor Bestemming		6.070	6.264	5.106	6.607
4. Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	L	28.160	14.178	12.863	12.112
	B	-19.103	-7.644	-8.231	-11.032
Resultaat voor Bestemming		9.056	6.534	4.632	1.080
5. Duurzaamheid en Water	L	16.379	16.904	17.628	17.300
	B	-13.334	-13.370	-14.007	-13.458
Resultaat voor Bestemming		3.045	3.534	3.621	3.842
6. Werk en inkomen	L	21.541	20.443	21.513	20.603
	B	-12.326	-13.367	-14.553	-15.062
Resultaat voor Bestemming		9.215	7.076	6.959	5.540
7. Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd	L	34.153	35.894	35.589	35.124
	B	-7.329	-6.597	-6.517	-7.603
Resultaat voor Bestemming		26.824	29.296	29.072	27.521
8. Sport, Cultuur en Recreatie	L	6.132	6.737	7.027	6.652
	B	-313	-793	-743	-639
Resultaat voor Bestemming		5.819	5.944	6.284	6.013
Algemene dekkingsmiddelen	L	2.568	1.231	950	742
	B	-85.857	-82.110	-83.635	-83.545
Resultaat voor Bestemming		-83.289	-80.879	-82.685	-82.803
Overhead	L	12.540	14.982	14.759	14.755
	B	-378	-52	-2.441	-2.769
Resultaat voor Bestemming		12.162	14.931	12.318	11.986
Totaal Lasten	L	143.308	130.735	133.010	134.151
Totaal Baten	B	-143.978	-128.539	-136.281	-140.574
Gerealiseerd Resultaat voor Bestemming		-670	2.196	-3.271	-6.422
Toevoegingen in reserves	L	7.237	4.673	14.529	16.867
Onttrekkingen reserves	B	-11.422	-6.869	-11.258	-11.946
Gerealiseerd Resultaat na Bestemming		-4.856	0	0	-1.502

Paragraaf Lokale Heffingen

In deze paragraaf leggen wij op één centrale plaats in het programmaverslag de lokale heffingen vast en willen wij u inzicht geven in de diverse ontwikkelingen op het gebied van gemeentelijke belastingen/heffingen. Lokale heffingen zijn algemeen of hebben betrekking op een bestemming.

Algemene heffingen

- Onroerende zaakbelasting (OZB)
- Roerende zaakbelasting (RZB)
- Hondenbelasting
- Precariobelasting buizen, kabels en leidingen
- Precariobelasting overige zaken
- Toeristenbelasting
- Watertoeristenbelasting
- Reclamebelasting
- Parkeerbelasting

Bestemmingsheffingen

- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Lijkbezorgingsrechten
- Liggelden
- Marktgelden
- Bouwleges
- Overige leges

Voor bestemmingsheffingen geldt dat de vast te stellen tarieven niet mogen leiden tot geraamde opbrengsten die hoger zijn dan de geraamde kosten (maximaal kostendeekkende tarieven).

Beleid lokale heffingen

De lokale heffingen zijn een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente. Het beleid van de lokale heffingen is vastgelegd in verschillende verordeningen. In 2017 zijn alle verordeningen geharmoniseerd. De implementatie in 2018 van de nieuwe belastingverordeningen is goed verlopen. Het aantal WOZ objecten waartegen bezwaar is gemaakt is ten opzichte van 2017 gedaald van 1116 naar 1005 objecten. De Vermakelijkheden retributie is op 7 maart 2018 afgeschaft, deze inkomsten zijn daarom in 2018 niet gerealiseerd.

Kwijtscheldingsbeleid

Belastingplichtigen die de belastingschuld niet kunnen voldoen door het ontbreken van (voldoende) vermogen of inkomen kunnen kwijtschelding aanvragen. Het beleid dat hierbij gehanteerd wordt, ligt vast in de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2017. (Deze regeling is voor 2018 en 2019 gewijzigd vastgesteld). Voor de afvalstoffenheffing is in 2018 kwijtschelding verleend tot maximaal het tarief behorende bij een meerpersoonshuishouden. Voor de hondenbelasting is in 2018 kwijtschelding verleend voor maximaal één hond. Voor andere gemeentelijke belastingen is geen kwijtschelding verleend. In 2018 is in 952 gevallen kwijtschelding verleend.

Belastingen op onroerende zaakbelastingen Gooise Meren 2017 (OZB)

Onderstaand de gerealiseerde OZB-opbrengst 2018 bij de gecorrigeerde WOZ-waarde per 1 januari 2017:

Tariefgroepen	Gerealiseerde		Percentage
	OZB opbrengst	WOZ waarde	
Woningen eigenaar	7.702.122	9.516.038.000	0,0816%
Niet-woningen eigenaar	1.209.351	1.015.280.000	0,1364%
Niet-woningen gebruiker	943.921	929.996.000	0,1162%
Totaal	9.855.394		

Met deze OZB-tarieven is een netto-opbrengst, exclusief roerende zaakbelasting (RZB) van € 9.855.394 gerealiseerd. Er moeten nog enkele aanslagen worden opgelegd. De definitieve taxaties worden nu in overleg met belanghebbenden opgesteld.

Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten Gooise Meren 2018 (RZB)

Naast de onroerende zaakbelastingen biedt de Gemeentewet de mogelijkheid om ook voor roerende zaken een belasting te heffen: belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB). De tarieven RZB zijn gelijk aan de OZB-tarieven.

Lokale belastingdruk voor huishoudens

De lokale belastingdruk voor huishoudens is gerelateerd aan het wonen. Dit betekent berekeningen van de belastingdruk per (meerpersoons)huishouden aan de hand van de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing voor eigenaren van woningen. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de lokale belastingdruk, gerelateerd aan de gemiddelde waarde van de woning (de gemiddelde (WOZ)-waarde, peildatum 2017, van een woning in Gooise Meren is circa € 367.000). Onderstaande berekening betreft derhalve een indicatie voor een meerpersoonshuishouden.

Waarde woning	€ 367.000
<i>Woonlasten</i>	
Afvalstoffenheffing	€ 271,08
Rioolheffing	€ 194,64
Onroerende zaakbelasting	€ 299,47
Totaal	€ 765,19

Tarieven Gooise Meren 2018

In onderstaande tabellen worden de tarieven voor het jaar 2018 weergegeven.

Heffing	Grondslag	Tarief 2018
algemene heffingen		
OZB woning eigenaar	% WOZ-waarde woning	0,0816%
OZB niet-woning eigenaar	% WOZ-waarde niet-woning	0,1364%
OZB niet-woning gebruiker	% WOZ-waarde niet-woning	0,1162%
RZB	Zie OZB	Zie OZB
Hondenbelasting	Eerste hond	€ 77,51
Hondenbelasting	Voor iedere hond boven het aantal van één	€ 133,97
Hondenbelasting	Kennel	€ 392,42
Precariobelasting	Buizen, kabels, draden of leidingen per strekkende m	€ 2,50
Toeristenbelasting	Per overnachting	€ 1,70
Watertoeristenbelasting	Per etmaal	€ 1,70

Heffing	Grondslag	Tarief 2018
<i>Bestemmingsheffingen</i>		
Rioolheffing woning eigenaar	Per aansluiting op de riolering	€ 194,64
Rioolheffing niet-woning gebruiker ¹	Niet meer afgevoerd dan 500 m ³	€ 189,60
Rioolheffing niet-woning gebruiker	501-1.000 m ³	€ 284,40
Rioolheffing niet-woning gebruiker	1.001-2.000 m ³	€ 568,81
Rioolheffing niet-woning gebruiker	2.001-5.000 m ³	€ 1.327,22
Rioolheffing niet-woning gebruiker	5.001-10.000 m ³	€ 2.844,04
Rioolheffing niet-woning gebruiker	> 10.000 m ³	€ 5.688,07
Afvalstoffenheffing gezinnen	Eénpersoonshuishouden	€ 172,48
Afvalstoffenheffing gezinnen	Meerpersoonshuishouden	€ 271,08

Opbrengsten en tarieven lokale heffingen

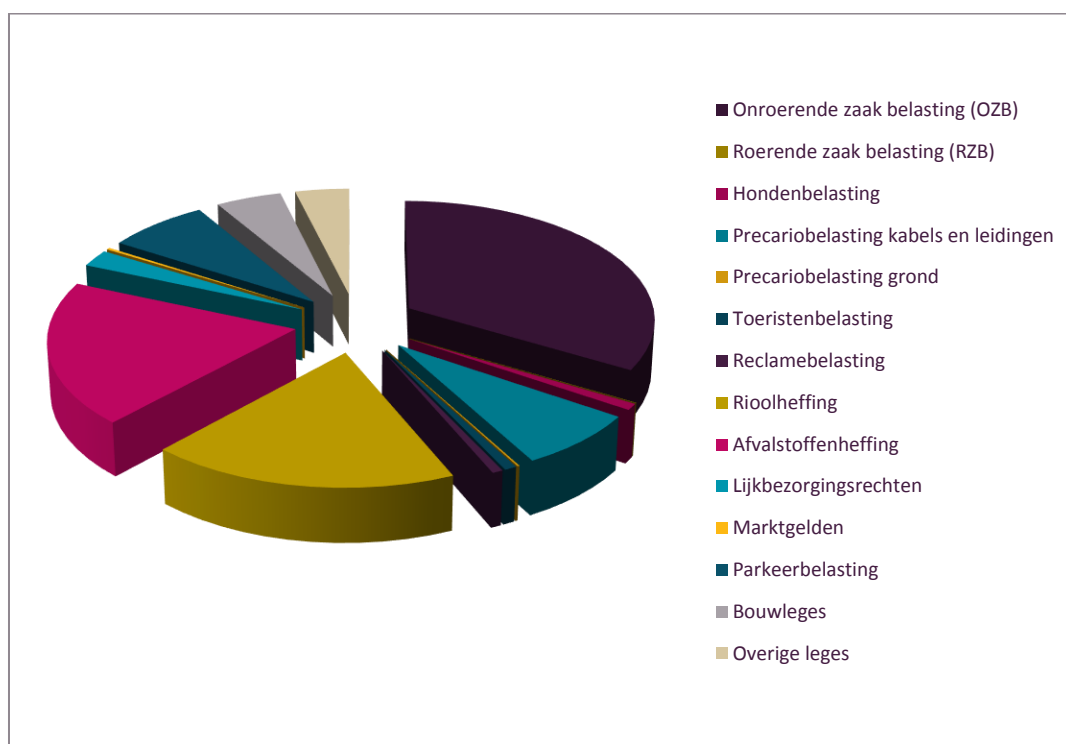
Op basis van het beleid, de tarieven en volumeontwikkelingen is in 2018 een totale belastingopbrengst geraamd en gerealiseerd van circa € 29,4 miljoen. De samenstelling ziet er als volgt uit:

Heffing	% aandeel	Opbrengst 2018	
		Realisatie	Begroot ¹
Onroerende zaak belasting (OZB)	33,5%	9.855.394	10.056.650
Roerende zaak belasting (RZB)	0,0%	11.574	36.111
Hondenbelasting	0,9%	253.884	261.100
Precariobelasting kabels en leidingen	7,5%	2.217.212	2.170.806
Precariobelasting grond	0,1%	37.925	37.700
Toeristenbelasting	0,7%	216.124	214.830
Reclamebelasting	0,7%	191.379	207.000
Rioolheffing	18,4%	5.411.983	5.437.600
Afvalstoffenheffing	19,5%	5.739.755	5.826.463
Lijkbezorgingsrechten	2,3%	678.868	826.571
Marktgelden	0,3%	78.503	95.339
Parkeerbelasting	7,4%	2.171.089	2.033.070
Bouwleges	4,7%	1.393.560	1.326.813
Overige leges	3,9%	1.144.208	1.162.296
Totaal	100%	29.401.458	29.692.349

¹ na vastgestelde wijzigingen

¹ Gebaseerd op gemiddeld verbruik

Grafiek: verdeling opbrengst gemeentelijke heffingen

Kostendeekkende heffingen

In onderstaande overzichten worden voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en begraafrechten de aansluitingen gepresenteerd op basis van kostendeekkendheid, conform de uitkomsten van het onderzoek naar de juiste onderbouwing van deze heffingen/rechten. Het saldo wordt onttrokken (dekking < 100%) uit dan wel gestort (dekking > 100%) in de egalisatievoorziening. BTW is een toegestaan onderdeel van het tarief.

Berekening van kostendeekkendheid van de afvalstoffenheffing	Realisatie 2018 (in € x 1.000)	Begroting 2018 (in € x 1.000)
Kosten taakveld afval	5.095	5.059
Inkomsten taakveld afval, excl. heffingen	-	-
Netto kosten taakveld	5.095	5.059
Toe te rekenen kosten kwijtschelding	197	210
Overhead	83	107
BTW op exploitatie en investeringen	1.053	1.053
Totale kosten	6.428	6.429
Opbrengst heffingen*	6.236	6.323
Dekkingspercentage	97%	98%

* De opbrengst is inclusief afrekening GAD 2017

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	Realisatie 2018 (in € x 1.000)	Begroting 2018 (in € x 1.000)
Kosten taakveld riolering	3.776	4.134
Inkomsten taakveld riolering, excl. heffingen	-	-27
Netto kosten taakveld	3.776	4.107
Toe te rekenen kosten kwijtschelding ^{x)}	-	-
Overhead	310	243
BTW op exploitatie en investeringen	723	591
Totale kosten	4.809	4.941
Opbrengst heffingen	5.412	5.438
Dekkingspercentage	113%	110%

^{x)} Vanaf 2018 is geen kwijtschelding meer mogelijk voor rioolheffing

Berekening van kostendekkendheid van de begraafrechten	Realisatie 2018 (in € x 1.000)	Begroting 2018 (in € x 1.000)
Kosten taakveld begraven	846	867
Inkomsten taakveld begraven excl. heffingen	-	-
Netto kosten taakveld	846	867
Overhead	328	265
Totale kosten	1.174	1.132
Opbrengst heffingen	679	827
Dekkingspercentage	58%	73%

De egalisatiereserve begraafrechten is niet toereikend om het exploitatiesaldo (dekking < 100%) aan te onttrekken.

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

Door inzicht in de risico's is de organisatie in staat om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's die gerelateerd zijn aan toekomstige activiteiten in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Om inzicht in de risico's te verkrijgen worden er risico-inventarisaties uitgevoerd. De inventarisatie wordt gedurende het jaar bijgewerkt. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de meest recente risico-inventarisatie om een zo actueel mogelijk beeld te geven. Risico's zijn meestal niet jaargebonden.

Op basis van de geïnventariseerde risico's is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Dit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit om het weerstandsvermogen van Gooise Meren te berekenen. In 2018 is gestart met het opstellen van een Nota Risicomanagement, waarin de kaders rond het risicomanagement worden verduidelijkt en geactualiseerd. Deze zal in 2019 worden voorgelegd aan de raad.

Risicoprofiel

Om de risico's van gemeente Gooise Meren in kaart te brengen, is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem), waarmee risico's systematisch in kaart zijn gebracht en beoordeeld. In totaal zijn 75 risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn in klassen ingedeeld en geplaatst in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft in het oranje gebied, vraagt om aandacht. Een risico met een risicoscore in het rode gebied vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. Preventieve of reducerende maatregelen kunnen de kans of het gevolg terugbrengen naar een niveau dat een meer acceptabele waarde heeft.

Financieel

$x > € 1.000.000$	1	3	1	1	1
$€ 500.000 < x < € 1.000.000$	3		2	1	1
$€ 100.000 < x < € 500.000$	2	6	9	7	5
$€ 10.000 < x < € 100.000$	3	8	4	2	3
$x < € 10.000$					
Geen financiële gevolgen of PM	4	5	2		1
Kans	1%	10%	25%	50%	75%

In onderstaand overzicht zijn de tien risico's gepresenteerd, die de hoogste bijdrage hebben aan de benodigde weerstandscapaciteit. In deze tabel leest u een korte omschrijving van het risico, een beschrijving van het verwachte financiële gevolg en het bijbehorende invloed percentage. Dit percentage geeft aan hoeveel procent dit risico bijdraagt aan het verwachte totale financiële gevolg. Dit zijn dus de tien risico's die mogelijk de grootste verwachte financiële impact hebben. In de laatste kolom is aangegeven of het risico ten opzichte van de laatste gepresenteerde stand (Programmabegroting 2019) nieuw is in de top 10. De stand van de laatste risico-inventarisatie wordt gebruikt om een zo actueel mogelijk beeld te geven.

Nr.	Risico	Financieel gevolg	Invloed	
1	Bouwkosten Onderwijshuisvesting: Aanbestedingen van het werk / te realiseren voorziening onderwijshuisvesting vallen hoger uit.	Budget ontoereikend voor de realisatie van een kwalitatieve huisvestingsvoorziening die voldoet aan wettelijke eisen.	13.02%	O
2	Krijgsman: Hoge kosten Toerit voor te realiseren bruggen over de Trekvaart.	Budgetoverschrijding	11.02%	O
3	Crailo: De huidige geurcirkel van de manege wordt gehandhaafd, waardoor er minder ontwikkelmogelijkheden zijn.	Verminderde inkomsten	10.4%	O
4	Juridische procedures en behandelen WOB-verzoeken.	Extra beslag op ambtelijke organisatie en rechtzaakkosten.	6.98%	O
5	GNR: Mogelijke uittreding Amsterdam en Provincie Noord-Holland	Stijging van het financiële aandeel van Gooise Meren	5.31%	N
6	Garantie- en vaststellingsovereenkomsten Gooiberg: Eigenaren van woningen op Gooiberg doen bij verkoop van hun woning een beroep op deze overeenkomst met de gemeente.	De gemeente dient per woning het verschil tussen de marktwaarde (onvervuild) en de verkoopprijs bij te passen inclusief taxatie- en veilingkosten.	5.30%	O
7	WIKRO leiding: Claim van AGV wordt door de rechter toegewezen en de gemeente is aansprakelijk voor vertragingschade.	Vertragingschade	4.74%	O
8	Toename uitbreiding Japanse duizendknoop, reuze berenklaauw en eikenprocessierups.	Hoge kosten bestrijding en opruiming	2.65%	O
9	Grondwatervervuiling: De gemeente is probleemeigenaar van de verontreiniging en moet deze, voor de verkoop van de ontwikkellocatie, afkopen binnen de kaders van het gebiedsgericht grondwaterbeheer het Gooi.	Budgetoverschrijding	1.91%	N
10	AVG (Algemene verordening gegevensbescherming): Het niet voldoen aan de regels van deze wet.	Mogelijke boete van het AP (Autoriteit Persoonsgegevens)	1.58%	O

N = Nieuw in top 10, O = Ongewijzigd

Ten opzichte van de risico-inventarisatie bij de Programmabegroting 2019 is de totale financiële impact van de financiële risico's iets toegenomen van € 55.180.500 naar € 57.586.500. Hieronder volgt een overzicht van de grootste wijzigingen:

Vervallen:

- Subsidie stationsgebied: Er worden pas verplichtingen aangegaan en uitvoeringskosten gemaakt als er sprake is van een definitieve subsidietoekenning, het risico is daarom bijgesteld tot de hoogte van het voorbereidingskrediet.

-

Nieuw:

- Door het wegvallen van 1 risico uit de top 10 is het risico van de grondwatervervuiling op de Jan ter Gouwweg in Naarden weer de top 10 binnengekomen. Er zijn al wel ver gevorderde gesprekken over een mogelijke afkoop van dit risico.
- Door een eventuele uittreding van Amsterdam en Provincie Noord-Holland uit de GNR zal de financiële bijdrage aan de GNR vanuit Gooise Meren kunnen toenemen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een Monte-Carlo risicosimulatie uitgevoerd. Deze simulatie berekent duizenden keren per risico het gevolg maal de kans. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale risicobedrag ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Onderstaande tabel toont de resultaten van de risicosimulatie.

Zekerheidspercentage	Bedrag
75%	€ 5.005.079
80%	€ 5.323.120
85%	€ 5.723.354
90%	€ 6.243.564
95%	€ 7.010.466

In bovenstaande tabel wordt de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit aangegeven, verbonden aan de mate van betrouwbaarheid van de simulatie. Uit bovenstaande tabel volgt dat met een zekerheid van 90% alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 6.243.564.

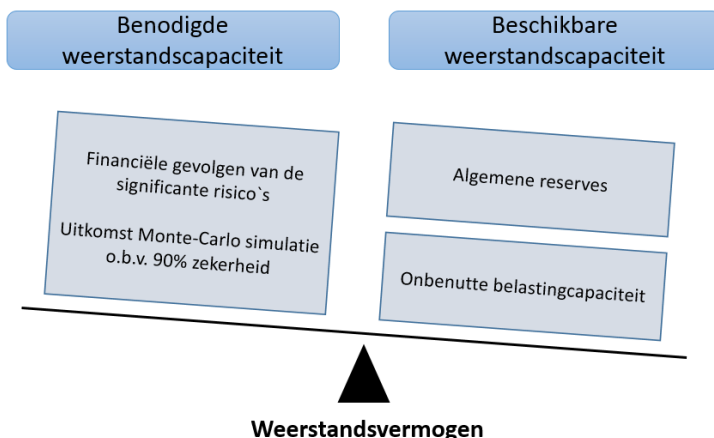
Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Gooise Meren bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De samenstelling en omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit is in de onderstaande tabel opgenomen. In gemeente Gooise Meren is een aantal reserves dat (ten dele) herbestemd kan worden. In totaal bedrag van € 49.203.677

Weerstandscapaciteit	2019
Algemene reserve per 1 januari 2019	€ 30.227.898
Onbenutte belastingcapaciteit 2019	PM
Stelpost onvoorzien	€ 50.000
Vrij besteedbare bestemmingsreserves	€ 18.925.779
Totale weerstandscapaciteit (vooralsnog excl. onbenutte belastingcapaciteit)	€ 49.203.677

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}^2}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 49.203.677}{€ 6.243.564} = 7,88$$

² Exclusief onbenutte belastingcapaciteit

Tabel: Weerstandsnorm

Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente en biedt een waardering van het berekende ratio. Het ratio van Gooise Meren valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Kengetallen

Verloop van de kengetallen	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
netto schuldquote	58,1%	84,0%	71,3%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	58,0%	84,0%	71,2%
solvabiliteitsratio	25,1%	21,3%	26,1%
structurele exploitatieruimte	5,5%	0,6%	2,6%
grondexploitatie	1,1%	1,1%	1,0%
belastingcapaciteit	112,0%	105,7%	111,0%

De hieronder gebruikte categorieënindeling voor de financiële kengetallen wordt gehanteerd door de provincie. Dit is gebaseerd op de signaleringswaarden, zoals die bij stresstesten voor 100.000+ gemeenten worden gehanteerd.

Netto gecorrigeerde schuldquote

Netto gecorrigeerde schuldquote (= schuldlast ten opzichte van eigen middelen). De nettoschuld betreft de totale schuldlast (aangegane leningen). De schuldlast verminderd met alle doorgeleende/verstrekte leningen leidt tot een gecorrigeerde nettoschuld.

Categorie A = kleiner dan 90% het minst risicovol

Categorie B = 90-130% matig risico

Categorie C = groter dan 130% zeer risicovol

Toelichting:

Door forse voorgenomen investeringen (met name onderwijshuisvesting en herinrichtingen) neemt het risico toe dat deze ratio voor Gooise Meren op termijn niet meer in categorie A valt.

Solvabiliteit

Solvabiliteitsratio (= in hoeverre is de gemeente in staat om aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

Categorie A = groter dan 50% het minst risicovol

Categorie B = 20-50% matig risico en

Categorie C = kleiner dan 20% zeer risicovol

Toelichting:

Met 26% valt Gooise Meren onder categorie B.

Door forse voorgenomen investeringen (met name onderwijshuisvesting en herinrichtingen) neem het risico toe om in categorie C te komen.

Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte (= welke structurele ruimte heeft de gemeente om haar eigen lasten te dragen).

Categorie A = groter dan 0% het minst risicovol

Categorie B = 0% matig risico

Categorie C = kleiner dan 0% zeer risicovol

Toelichting:

De structurele exploitatieruimte is gedaald met name door lager structurele onttrekkingen aan de reserves.

Grondexploitatie risico

Grondexploitatie (= hoe verhoudt de waarde van de grond zich tot de totale (geraamde) baten)

Categorie A = kleiner dan 20% het minst risicovol

Categorie B = 20-35% matig risico

Categorie C = groter dan 35% zeer risicovol

Toelichting:

Met 1% valt Gooise Meren onder categorie A. Dit risico is voor Gooise Meren erg laag, omdat de gemeente weinig grondexploitaties heeft en ook de financiële omvang klein is.

Belastingcapaciteit

Belastingcapaciteit (= hoe verhoudt de belastingdruk zich ten opzichte van het landelijke gemiddelde).

Categorie A = kleiner dan 95% het minst risicovol

Categorie B = 95-105% matig risico

Categorie C = groter dan 105% zeer risicovol

Toelichting:

Met 111% valt Gooise Meren onder categorie C, zeer risicovol. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De gemiddelde woonlasten liggen iets hoger dan gemiddeld in Nederland en dit komt voornamelijk door de hogere WOZ-waarden van de woningen in Gooise Meren, ten opzichte van het landelijk gemiddelde, die zorgen voor een gemiddeld hogere OZB (onroerendezaakbelasting). Het percentage van de OZB in Gooise Meren ligt onder het gemiddelde van Nederland.

De lokale heffingen en belastingen kunnen nog worden verhoogd en daardoor zien wij het kengetal 'belastingcapaciteit' niet als risico.

Beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen

Op basis van bovenstaande uitkomsten kunnen we stellen dat de financiële positie van de gemeente goed is.

Alleen het kengetal belastingcapaciteit valt onder zeer risicovol, maar geeft een vertekend beeld in de situatie van Gooise Meren en wordt niet als een risico gezien. Het hoge investeringsvolume vraagt wel om zorgvuldigheid.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft via een dwarsdoorsnede van de jaarrekening inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten die daarmee gepaard gaan. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de jaarrekening gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

Op 2 oktober 2018 heeft het college de beheerplannen versie 2.0 vastgesteld. Omdat deze beheerplannen al in 2018 van toepassing zijn worden de financiële consequenties hiervan vanaf boekjaar 2018 meegenomen.

Het gaat hierbij om de volgende kapitaalgoederen:

1. Riolering
2. Wegen
3. Kunstwerken
4. Openbare verlichting
5. Speelvoorzieningen
6. Gebouwen
7. Groen en natuur
8. Sportvelden en accommodaties
9. Waterwegen
10. Exploitatie onroerende zaken
11. Sportfondsen Naarden
12. MFA De Zandzee

Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven:

1. Het beleidskader
2. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties
3. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Het beleid, beheer en de financiële gegevens over het onderhoud van kapitaalgoederen zijn in het volgende schema samengevat.

Nr.	Kapitaalgoed	Beheer-/beleidsplan	Looptijd t/m	Achterstallig onderhoud	Begrote exploitatie­last 2018 bedragen x € 1mln.	Werkelijke exploitatie­last 2018 bedragen x € 1mln.
1	Riolering	Verbreed GRP 2018-2022/ Visie Buitenruimte (vGRP vastgesteld in 2019)	2022	Nee	4,485	4,532
2	Wegen	Beheerplan Wegen 2.0/ Visie Buitenruimte	2022	Ja*	4,658	6,738
3	Kunstwerken	Beheerplan 2.0/ Visie Buitenruimte	2022	Nee	0,839	0,951
4	Openbare verlichting	Beheerplan Openbare verlichting 1.0/ Visie Buitenruimte (beheerplan niet vastgesteld)	2022	Nee	0,606	0,478
5	Speelvoorzieningen	Beheerplan Spelen 3.0/ Visie Buitenruimte	2023	Nee	0,440	0,450
6	Gebouwen	Beheerplan Gebouwen 3.0/ Visie Buitenruimte	2022	Nee	0,765	1,530
7	Groen	Beheerplan Groen 3.0/ Visie Buitenruimte	2023	Nee	3,762	3,631
8	Sportvelden en accommodaties	Beheerplan Sportvelden 3.0/ Visie Buitenruimte	2023	Nee	1,807	1,838
9	Waterwegen	Beheerplan Water / Visie Buitenruimte	2023	Nee	0,524	0,539
10	Exploitatie onroerende zaken	MJOP	2024	Nee	1,073	0,922
11	Sportfondsen Naarden	MJOP	2021	Nee	0,386	0,349
12	MFA De Zandzee	MJOP	2031	Nee	1,339	1,347
Totaal					20,684	23,305

* Enig achterstallig onderhoud

Ontwikkelingen en werkzaamheden in 2018:

1. Riolering

Op het gebied van de riolering zijn in 2018 diverse werkzaamheden uitgevoerd. Dit betreft het uitvoeren van het jaarlijks onderhoud aan het hoofdriool, straat- en trottoirkolken, pompgemalen en drukriolering, de dagelijkse storingsafhandeling en er is een stap gezet in het op orde brengen van de basisgegevens van Muiden, Muiderberg, Naarden en Bussum. We hebben de gehele rioleringszorg van Muiden en Muiderberg sinds 2017 in eigen beheer. We hebben in 2017 en 2018 het hoofdriool van beide gemeenten goed in beeld gebracht. Dit hebben we gedaan door het hoofdriool eerst te reinigen en daarna d.m.v. video-inspectie de kwaliteit vast te leggen.

Samen met omliggende gemeenten is gekeken om enkele uitvoeringstaken gezamenlijk aan te besteden. Dit gebeurt nu al voor het leegzuigen en reinigen van de straat- en trottoirkolken.

In 2018 hebben we één grote rioleringscalamiteit gehad. Het hoofdriool in de Zwarteweg hoek Fortlaan was afgebroken van de inspectieput. Dit heeft geleid tot het vervangen van twee rioolstrengen in de Zwarteweg. Verder zijn er riool vervangingsprojecten afgerond, zoals de aanleg van overstortleiding 't Spiegel, de herinrichting van Muiden Noord-West, vervanging riolering Lomanplein en omgeving, renovatie van enkele drukriool units in Muiden en Muiderberg.

2. Wegen

Het uitvoeren van het dagelijks onderhoud en groot onderhoud in de openbare ruimte gemeente Gooise Meren is volgens concept Beheerplan 2.0 uitgevoerd. De verschillende werkzaamheden dagelijks onderhoud komen voort uit meldingen bewoners en weggebruikers. Ook vanuit de technische schouw van de toezichthouder Civiel en diverse uitvoerende medewerkers worden weggebreken waargenomen. Aan de hand van de urgentie worden weggebreken hersteld. Dit herstel wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door de contractaannemers.

De strenge winter en de extreem warme droge zomer heeft bijgedragen aan meer meldingen en weggebreken. Vooral de droogte en boomwortel opdruk zorgde voor losliggende tegels in de fietspaden. De fietspaden uitgevoerd in een betonconstructie was ook een probleem. Door uitzetting van de betonconstructie werd de aanliggende verhardingen omhoog gedrukt.

Meer onderhoud is uitgevoerd aan de zandwegen en fietspaden rondom Oud Valkeveen. Door de extreme droogte was de samenstelling tussen zand en vocht weg gevallen zodat er op veel locaties kuilen en los zand in deze zandwegen ontstond.

Om al deze onvoorziene weggebreken de baas te kunnen blijven en een veilig wegbeheer te kunnen garanderen is er meer inzet van onze contractaannemers verlangd.

Het Waterschap heeft in 2018 een tweetal naheffing facturen opgelegd.

Vanuit de resultaten, visuele inspectie 2015, zijn de uit te voeren beheersmaatregelen van diverse wegvakken inzichtelijk gemaakt. Deze maatregelen staan in het concept Beheerplan 2.0 vermeld en worden zoveel mogelijk planmatig uitgevoerd. De wegvakken die aangepakt gaan worden bestaan uit verschillende verharding typen zoals asfalt, elementen, zandpaden of wegen met een half verharding zoals grind.

Ook de figuraties en wegmarkeringen zijn aan slijtage onderhevig, om de verkeersveiligheid te kunnen waarborgen is binnen het areaal van de gemeente Gooise Meren de figuraties en wegmarkeringen hersteld. Bij het uitvoeren van het groot onderhoud is in Muiden, en de Naarderstraatweg in Muiderberg diverse asfalt wegvakken opgeknapt. De asfalt rijweg van de Maxisweg in Muiden vanaf de Pampusweg tot aan de brug Muiden is geheel vernieuwd. Tevens zijn de bermen langs deze weg hersteld zodat een goede waterafvoer voor de komende jaren is gewaarborgd.

In Naarden is het voet-fietspad van de Burgemeester Jur Visserlaan vernieuwd. Tevens is er langs het voet-fietspad een ecologische groenstrook met een bijenmengsel en bloembollen aangebracht.

Het Lomanplein is in het kader van het verplaatsen van de Emma school opnieuw heringericht. Dit plein is uitgevoerd met nieuwe bestrating elementen, asfalt, riolering en openbare ledverlichting.

Ook zijn in 2018 drie inkooptrajecten gerealiseerd. Het gaat om de bestekken voor het asfaltonderhoud, de elementenverharding en straatreiniging. Door de realisatie van deze nieuwe bestekken heeft de gemeente Gooise Meren drie nieuwe aannemers gecontracteerd vanaf 2019. In verband met de langere voorbereidingstijd zijn, als overbrugging, met de lopende contractpartijen prijsafspraken gemaakt. Deze zijn, mede doordat we erg laat waren, hoger uitgevallen voor 2018.

3. Kunstwerken

In 2018 is er regulier onderhoud uitgevoerd aan alle beweegbare bruggen. Het gaat dan om het smeren van het mechanische gedeelte en alle beweegbare punten. Tevens zijn alle bedieningsinstrumenten opnieuw gecontroleerd of afgesteld.

Groot onderhoud is aan de bruggen, Beatrixbrug, brug de Kwakel, Prinses Irenebrug en de Hakkelaarsbrug uitgevoerd. De werkzaamheden aan de Beatrixbrug betreffen het schilderen van de slagbomen en aanpassen van de verplichting. Ook is er een reparatie uitgevoerd aan het beweegbare val/rijdek. De werkzaamheden aan de brug de Kwakel betreffen het fixeren van de ophangtorens door middel van het aanbrengen van tuidraden. Aan de Prinses Irenebrug zijn de hekwerken en leuningen geschilderd. Vanuit de omgeving bij de Hakkelaarsbrug kwamen meldingen over geluidsoverlast. Na inspectie werd geconstateerd dat dat de beweegbare val/rijdek naast zijn oplegging steunpunten lag. De oorzaak was een verkeerde balans, na aanpassing van de ballast is dit probleem opgelost en functioneert de brug weer goed.

Vanuit de afdeling Beheer en Service hebben medewerkers alle vaste bruggen gereinigd d.m.v. een hoge drukspuit

4. Openbare verlichting

Geheel 2018 is er onderhoud en storingsafhandeling aan de openbare verlichting verricht. De meldingen gaan via ons contactcentrum KCC rechtstreeks naar de contractaannemer. De werkzaamheden worden z.s.m. opgelost maar als het probleem niet in de lichtmast of armatuur zit dan moet de melding opgelost worden door de netwerkbeheerder Liander.

Na een visuele schouw volgens de beeldkwaliteit is onderhoud aan de lichtmasten, het wassen van lichtmasten en verwijderen van stickers, in een deel van het gebied De Spiegel uitgevoerd. In 2019 zal deze werkzaamheden doorgezet worden in een ander gebied.

De lichtarmaturen in het Naardereiland zijn voorzien van dimmers. Deze dimmers waren vanuit het project niet voorzien. Aangezien we geconfronteerd werden met klachten vanuit de buurt over een te felle verlichting zijn in de armaturen dimmers aangebracht.

Tijdens het vernieuwen van het voet-fietspad Burgermeester Jur Visserlaan zijn de bestaande verlichtingsarmaturen vervangen voor led armaturen. Tevens zijn de lichtmasten geschilderd zodat het geheel er nu goed verzorgd uit ziet.

Om de gemeente Gooise Meren energiezuiniger te maken vervangen we jaarlijks oude verlichting armaturen voor led armaturen. Om dit buurt gericht uit te voeren is opdracht gegeven aan de contractaannemer om 3 verlichtingsplannen te maken voor de gebieden, industrieterrein Gooimeer, Naarderwoonbos en Bosch van Bredius. Helaas is de voorbereiding voor het maken van de verlichtingsplannen niet uitgevoerd, de redenen hiervan is dat onze contractaannemer in 2018 is overgenomen door een andere firma en dat er een aantal medewerkers in dit bedrijf elders aan het werk zijn gegaan. Door deze leegloop van personeel kon de verlichtingsplannen niet voorbereid en op tijd geleverd worden zodat er ook geen technische uitvoering in gang gezet kon worden. Hierdoor zijn er minder uitgaven geweest op dit product.

5. Speelvoorzieningen

In 2018 is samen met bewoners gewerkt aan een nieuw ingerichte speelplaats waaronder het Oosterpad en de Dennen. Een tiental speelveldjes is opnieuw ingezaaid en er is een nieuw speelveld opgenomen (Naardereiland). Een aantal verouderde of kapotte toestellen zijn vervangen. Eind vorig jaar hebben we een inclusiemiddag georganiseerd om in 2019 enkele speelplaatsen inclusief te maken. Iedereen doet mee.

6. Gebouwen

In 2018 heeft op het vernieuwde gemeentehuis de verplichte Risico-inventarisatie en Evaluatie plaatsgevonden. Diverse gewenste aanpassingen zijn in 2018 doorgevoerd. De overige punten zullen samen met andere interne projecten in 2019 worden opgepakt.

Diverse contracten t.b.v. onderhoud en beheer gebouwen zijn in 2018 opnieuw aanbesteed en gegund volgens het inkoopbeleid van de gemeente Gooise Meren.

Er is overeenstemming gekomen betreffende de verkoop van de fietsenstalling aan de Duivensteeg en het Stadskantoor Naarden. In afwachting van de bestemmingsplanwijziging zal de overdracht in 2019 plaatsvinden.

Het voormalige gemeentehuis in Muiden blijkt nog minstens een jaar in eigendom te blijven van de gemeente. Om die reden is eind 2018 besloten tot tijdelijke verhuur t.b.v. anti kraak. De woning aan Wyvert 1 te Naarden is in 2018 verkocht.

7. Groen

In 2018 is er een beheerplan gemaakt voor het groen in heel Gooise Meren. Het openbare groen is dit jaar op het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau onderhouden. Door de langdurige droogte en de hoge temperaturen van afgelopen zomer zijn wel extra inspanningen verricht in het kader van watergeven. Verder is dit jaar gestart met het inhalen van de achterstand bij het uitvoeren van de boomveiligheidscontroles. De eerste ronde controles van de bomen is uitgevoerd en ook de werkzaamheden die daaruit voortvloeien zijn deels al uitgevoerd. In 2019 krijgen de boomveiligheidscontroles een vervolg.

In 2018 is het extensief maaien inclusief de bestrijding van exoten Europees aanbesteed voor meerdere jaren. Vooral het bestrijden van de exoten, eikenprocessierups, reuzenberenklauw en Japanse duizendknoop vraagt de nodige aandacht. Wij nemen extra maatregelen om de overlast van deze soorten zoveel mogelijk te beperken.

8. Sportvelden en accommodaties

De kleedruimten op sportpark De Meren zijn in 2018 gerenoveerd wegens achterstallig onderhoud. Daarbij is tevens de verlichting uitgevoerd in LED t.b.v. duurzaamheid en is het waterleidingnetwerk aangepast t.b.v. legionellabeheer.

Op de sportparken hebben we het afgelopen jaar hekwerken om de velden vervangen, LED verlichting bij HCAW aangebracht en de bestrating om de kleedkamers van BFC opnieuw bestraat.

9. Waterwegen

Naast het regulier slootonderhoud hebben we in 2018 een baggerinventarisatie laten uitvoeren met daaraan gekoppeld het opstellen van een baggerplan.

Dit baggerplan kan worden gebruikt als leidraad voor het baggeren van watergangen binnen de gemeente Gooise Meren tussen de periode 2020 en 2024.

10. Exploitatie roerende zaken

Naast het reguliere onderhoud zijn er in 2018 geen bijzonderheden.

11. Sportfondsen Naarden

Naast het reguliere onderhoud zijn er in 2018 geen bijzonderheden.

12. MFA De Zandzee

Het beheerplan voor het zwembad is in 2018 niet geactualiseerd. Begin 2019 is door Sportfondsen Bussum B.V. aan de gemeente Gooise Meren, een geactualiseerd beheerplan aangeboden.

Paragraaf Financiering

Algemene ontwikkelingen

De paragraaf Financiering besteedt aandacht aan de financieringsfunctie (of treasuryfunctie) en gaat in op de financiering van het beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. In deze paragraaf wordt ingegaan op de verantwoording die wettelijk verplicht is volgens de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de verantwoording over het gevoerde beleid in 2018.

Financieringsbeleid

De treasury functie bestaat uit de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer met als doel de organisatie te voorzien in de behoefte aan vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en te beschermen tegen ongewenste financiële risico's.

Het financieringsbeleid van de gemeente Gooise Meren stelt dat maximaal gebruikt wordt gemaakt van kortlopende financieringsmiddelen. In normale marktverhoudingen geldt immers: hoe korter de looptijd, des te lager de te betalen rente. Hierbij worden de kaders, de kasgeldlimiet en renterisiconorm van de Wet financiering decentrale overheden, in acht genomen. De kasgeldlimiet beperkt het renterisico op de netto vlottende schuld (korte schuld). De renterisiconorm beperkt het renterisico op de vaste schuld.

In 2018 is gebruik gemaakt van kortlopende financieringen, omdat de rente op korte leningen in 2018 lager was dan de rente op langlopende leningen. (Er was sprake van negatieve rente). Zoals hieronder verder wordt aangegeven heeft dit plaatsgevonden binnen de wettelijke randvoorwaarden.

Renteontwikkeling 2018

De rente is nog steeds historisch laag. Wel is de rente licht gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Het valt op, dat de langlopende rente beweeglijk is, maar wel binnen een relatief kleine bandbreedte.

Gemeente Gooise Meren betaalt in 2018 circa 1,3% rente voor een langlopende lening van 20 jaar. Voor het lenen van kort geld ontvangt Gooise Meren tot ca. 0,4% rente. Dit laat zien, dat de geld -en kapitaalmarkt zich in een zeer bijzondere situatie bevindt.

Financieringsbehoefte

De behoefte aan nieuwe financiering wordt sterk bepaald door nieuwe investeringen, het inzetten van reserves en voorzieningen, de voortgang van de grondexploitaties en het eventueel verstrekken van leningen aan derden.

Bij het voorzien in de behoefte aan financiering via langlopende leningen wordt nadrukkelijk gekeken waar die behoefte uit voortkomt en dat bepaalt ook veelal de termijn waarvoor een lening wordt aangetrokken.

Dit jaar hebben wij een langlopende lening van € 10 miljoen afgesloten. Voor project Crailo is grond verworven van de provincie, ad. € 8,5 mln., met uitgestelde betaling tot uiterlijk 2029.

In onderstaand schema worden de geraamde mutaties van de leningenportefeuille (exclusief leningen voor woningbouw) vergeleken met de werkelijke cijfers. Door achterblijvende investeringsuitgaven is minder behoefte aan langlopende leningen.

Omschrijving (x € 1.000)	Begroting 2018	Gemiddelde rente	Jaarrekening 2018	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2018	114.477	3,09%	103.376	
Nieuwe leningen	20.100		18.502	
Reguliere aflossingen	8.035		7.483	
Vervroegde aflossingen	0		0	
Stand per 31 december 2018	142.612	3,09%	129.631	2,78%

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet ziet erop toe dat de gemeente tijdig in de behoefte aan langlopende financiering voorziet. De gemeente kan niet zonder beperkingen kort geld blijven aantrekken, waarmee voorkomen wordt dat men onverhoopt moet gaan lenen tegen veel te hoge langlopende rentes. Voor 2018 was er een kasgeldlimiet van € 11.186.255. In de onderstaande tabel is te zien dat er in 2018 geen enkel kwartaal de kasgeldlimiet is overschreden.

Nr.	Omschrijving (x € 1.000)	Begroting 2018	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
	Omvang begroting	131.603				
1	Toegestane kasgeldlimiet					
	in procenten	8,50%				
	in bedrag	11.186				
2	Omvang vlottende schuld		1.138	160	3.326	3.027
3	Omvang vlottende middelen		344	3.015	2.415	10
	Toets kasgeldlimiet					
4	Totaal gemiddelde netto vlottende schuld (2-3)		794	-1.522	1.457	6.153
5	toegestane kasgeldlimiet (1)		11.186	11.186	11.186	11.186
6	Ruimte onder de kasgeldlimiet (5>4)		10.393	12.708	9.729	5.033

Renterisiconorm

De renterisiconorm is gericht op het beheersen en eventueel voorkomen van risico's. Deze richt zich op de reeds afgesloten langlopende leningen. Het risico bestaat namelijk dat op enig moment veel herfinanciering moet plaatsvinden tegen een veel hogere rente. In de Wet Fido zijn normen gesteld om risico's te bewaken. De renterisiconorm houdt in dat het totaal aan renteherzieningen en aflossingen in een jaar niet hoger mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal. In de onderstaande tabel is te zien dat in 2018 de renterisiconorm niet wordt overschreden.

Nr.	Omschrijving (x € 1.000)	Begroting 2018	Jaarrekening 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
1	Renteherzieningen	0				
2	Aflossingen	7.483	7.483	7.384	9.224	10.769
3	Renterisico (1+2)	7.483	7.483	7.384	9.224	10.769
4	Renterisiconorm (4a*4b)	26.321	26.315	26.321	26.321	26.321
4a	Begrotingstotaal	131.603	133.011	131.605	131.605	131.605
4b	Percentage	20%	20%	20%	20%	20%
5	Ruimte onder de renterisiconorm	18.838	18.832	19.030	17.190	15.685

EMU-saldo

Met het EMU-saldo wil het rijk de begroting en de jaarrekening van de gemeenten monitoren om te kunnen voldoen aan de afspraken die zijn gemaakt binnen de Economische en Monetaire Unie. Het EMU-saldo van gemeenten is gebaseerd op het kasstelsel en bestaat uit het saldo van alle inkomsten en uitgaven op kasbasis. Dit betekent dus dat investeringen voor het volle bedrag meetellen en dat kosten die ten laste komen van voorzieningen ook ten volle meetellen. Het EMU-saldo voor 2018 (begroting en rekening) komt als volgt uit:

nr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2018	
		Begroting	Rekening
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.622	6.422
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	8.180	6.375
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.047	5.103
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	16.633	17.191
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	-
6	Desinvesteringen in (im-)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im-)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken en dergelijke (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord	-	-
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	3.285	3.541
10	Lasten in verband met transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-
11	Verkoop van effecten:		
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee
	EMU-saldo (1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11).	-8.069	-2.832

Paragraaf Bedrijfsvoering

Doelstelling van deze paragraaf is inzicht geven in de aandachtspunten van de bedrijfsvoering in 2018.

Inkoop & contractmanagement

In 2018 streefden we naar een doelmatigere en rechtmatigere inkoopfunctie. Hiertoe zijn er een aantal maatregelen genomen:

- In 2018 is er een start gemaakt om de inkoopfunctie centraal te positioneren. De eerste feedback vanuit de organisatie en concern control hierop is positief. De komende jaren blijft het professionaliseren van het inkoopproces in de organisatie van groot belang. In 2018 is hiertoe een belangrijke aanzet gedaan door de inzet van extra inkoopadviseurs.
- Het functioneren van contractbeheer is in onderzoek en de analyses en aanbevelingen hiervan worden verwacht in het eerste kwartaal van 2019.
- De inkoopadviseurs hebben een ambassadeursrol aangenomen voor wat betreft het circulaire denken/aanbesteden.

Verzekeringen

In 2018 is een risicoanalyse uitgevoerd om vast te stellen of de gemeente nog steeds adequaat verzekerd is. Dit in vergelijking met andere benchmarkgemeenten. Over de efficiency (ten aanzien van de inrichting) van het verzekeringsproces kan het volgende worden gedeeld; er is een tekort aan capaciteit om de aansprakelijkheidsstellingen van derden (waaronder inwoners van de gemeente) af te doen en de verzekeringsportefeuille te beheren.

Informatiebeveiliging en privacy

Inleiding

In 2018 heeft de gemeente Gooise Meren de ingezette verbeterslag om nog zorgvuldiger met gegevens van burgers en bedrijven om te gaan voortgezet. Met de invoering van de AVG, ENSIA en binnenkort de BIO wordt verwacht dat de gemeente voldoet aan aangescherpte informatieveiligheid en privacy normen.

Informatiebeveiliging

Het afgelopen jaar zijn naar aanleiding van de 2017 GAP-analyse diverse verbeteringen doorgevoerd, zoals de start en activering van een drie jarig bewustzijnstraject, verbeteringen voor het in dienst/uit dienst proces en de invoering van het managementsysteem (ISMS) voor informatiebeveiliging. Met het nieuwe ISMS is de GAP-analyse voor 2019 uitgevoerd en met de resultaten is een verbeterplan opgesteld waarbij de nadruk ligt op het verbeteren van de basisbeveiliging door het opstellen en aanscherpen van werkwijzen en procedures. In 2018 is er een omvangrijk Informatieveiligheid bewustzijn campagne gestart. Voor zowel bestuursleden als medewerkers zijn er hieromtrent bewustwordingsbijeenkomsten georganiseerd en is I-bewust zijn inmiddels een onderwerp van gesprek.

ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit)

ENSIA heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren. Over de normen van de BIG en de specifieke normen van de BRP, PUN, Suwinet, BAG, BGT, BRO en DigiD moet de gemeente verantwoording afleggen. Dit betekent dat er maar één keer per jaar een zelfevaluatielijst ingevuld hoeft te worden. De informatie wordt gebruikt voor de horizontale verantwoording richting gemeenteraad en de diverse verticale verantwoordingslijnen richting departementen. De eerste verantwoording aan de gemeenteraad vindt in het derde kwartaal van 2019 plaats nadat de audit van 2018 formeel is afgerond.

AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming)

In 2018 is de gemeente gestart met de implementatie van de gevolgen van de nieuwe privacywetgeving (AVG). Deze Europese verordening legt sterk de nadruk op het verantwoorden van activiteiten waarbij persoonsgegevens betrokken zijn. Zo heeft de gemeente een verwerkingsregister aangelegd waarmee verantwoording bij b.v. de Autoriteit Persoonsgegevens kan worden afgelegd. Ook is aan de gemeentelijke website een privacyverklaring toegevoegd waarin we uitleggen wat we met persoonsgegevens doen en op

basis van welke grondslag. Met diverse externe partijen zijn verwerkersovereenkomsten afgesloten zodat de privacy rechten van burgers gewaarborgd zijn. Een en ander heeft ertoe geleid dat de juridische druk op de gemeente op privacy gebied flink is toegenomen.

Datalekken

In het afgelopen jaar is intern een negental beveiligingsincidenten gemeld waarvan drie na intern onderzoek als datalek bij de Autoriteit Persoonsgegevens zijn gemeld. In één geval is ook een betrokken burger op de hoogte gesteld vanwege een verkeerd geadresseerde e-mail. Alle incidenten zijn op een correcte en transparante wijze afgehandeld.

Inzageverzoeken

De gemeente heeft in 2018 twee verzoeken om inzage in de persoonsgegevens afgehandeld.

Organisatieontwikkeling

Er was een tijd dat 'de overheid' zo'n beetje alles in het leven van inwoners regelde. Die tijd is voorbij. Inwoners willen de regie over hun eigen leven voeren. Ze nemen niet zomaar alles aan, maar willen zeggenschap hebben en verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving dragen. Tegelijkertijd zijn er mensen in onze samenleving die dat ook graag willen maar, om welke reden dan ook, niet of moeilijk kunnen. Als gemeente Gooise Meren zijn wij er voor al deze mensen. Maar we willen en kunnen het niet in ons eentje. We hebben elkaar nodig om samen aan onze gezamenlijke toekomst te bouwen. Dat betekent: gebruik maken van elkaars krachten en kwaliteiten op basis van gelijkwaardigheid en vertrouwen, zodat we iedereen gelijke kansen kunnen bieden.

In gesprek met de samenleving

Als moderne organisatie zoeken we samenwerking bij het maken van plannen. En staan we klaar als anderen ons willen betrekken bij hun plannen en initiatieven. Dát is wat wij als gemeente Gooise Meren voor staan: goede dienstverlening die is afgestemd op de behoefte en de beleving van onze klanten. In iedere situatie: als klanten bij ons een product of dienst afnemen, of een idee aandragen over hun wijk, of als zij meedenken over beleid.

Netwerkorganisatie

Sinds 2016 bouwen we verder aan een nieuwe gemeente die gekenmerkt wordt door goed en modern bestuur. Dat begint met een gezonde en stabiele financiële basis om de samenleving te ondersteunen. Die financiële basis is nodig om onze kerntaak goed uit te voeren: een hoogwaardige dienstverlening bieden aan inwoners, bezoekers, maatschappelijke instellingen en ondernemers. Daarvoor hebben we een slagvaardige en flexibele organisatie nodig, die duurzaam met middelen omgaat en kosteneffectief werkt. Een organisatie die functioneert als een netwerkorganisatie en in verbinding staat met de samenleving.

Het eindbeeld is een netwerkorganisatie:

- Naar wisselende samenwerkingsverbanden (extern en intern)
- Eigenaarschap
- Zelforganisatie
- Managers die richting geven, ruimte bieden, resultaat vragen
- Opgavengestuurd werken

Dit alles is een permanent proces van doorontwikkeling van de organisatie. Dat doen we met het programma GroeiMee.

Programma GroeiMee!

In 2018 is de organisatie verder ontwikkeld. We zetten gaandeweg stappen die passen bij onze organisatie. En die passen binnen onze opdracht om een participerende netwerkorganisatie te zijn. Met als harde randvoorwaarde: het moet financieel verantwoord zijn. Zodoende is er geëxperimenteerd, zijn er programma's en projecten gestart, hebben we teamcoaches en individuele coaches in huis, en is de GroeiMee! Academie (een digitale leeromgeving) live gegaan. Van al deze activiteiten hebben we veel geleerd.

In 2018 is door de directie en het management een plan opgesteld waarmee we richting geven aan de koers van de organisatie. Het Koersplan beschrijft de strategische speerpunten van de directie en het management van Gooise Meren voor de organisatie-in-ontwikkeling. In 2018 lag het accent op deze speerpunten, te weten:

1. Wijk- en kerngericht werken
2. Opgavengestuurd werken
3. Lerende organisatie
4. Aantrekkelijk werkgeverschap
5. Dienstverlening
6. Bedrijfsvoering
7. Verbinding met bestuur

Control

In het jaar 2018 heeft team control haar reguliere werkzaamheden uitgevoerd ter onderbouwing en voorbereiding van de accountantscontrole op rechtmatigheid. De Nota Risicomanagement is verplaatst naar 2019, omdat er andere taken meer prioriteit hadden. Wel is het team in 2018 verder gegaan met het vergroten van het risicobewust werken binnen de organisatie. Eind 2018 is bekend geworden dat de rechtmatigheidsverklaring met ingang van het boekjaar 2021 een feit zal zijn. Het college moet vanaf dat moment zelf, in plaats van de accountant, verantwoording afleggen aan de gemeenteraad over de rechtmatigheid. De voorbereidingen om aan deze voorwaarden te voldoen, zijn gestart in 2018.

Huisvesting

In 2018 testten we of de uitgedachte concepten zoals algemene werkplekken, stilte werkplekken en de flex-norm van 0,7 fte/werkplek (excl. inhuur) in de praktijk werkbaar zijn. De risico-inventarisatie en evaluatie die in 2018 is gehouden, geeft aan dat het activiteitgericht werken op een aantal punten moet worden aangepast. Voor de overige locaties waar ambtenaren werken, zoals de gemeentewerven, is er een onderzoek gestart naar de arbeidsomstandigheden van de daar aanwezige kantoorfuncties. Dit loopt nog door in 2019. Het project inrichting van het voorterrein is in 2018 gestart en de uitvoering vindt plaats in 2019 (en verder).

Paragraaf Verbonden Partijen

Een verbonden partij is een rechtspersoon, waarin de gemeente zowel bestuurlijk als financieel een belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur of stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen beschikbaar stelt, die zij mogelijk kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen verhaald kunnen worden op de gemeente. In praktijk is deelname in NV's, BV's, VOF's, CV's en Gemeenschappelijke Regelingen (per definitie) een verbonden partij. Ook stichtingen en (coöperatieve) verenigingen kunnen onder verbonden partijen vallen, als de gemeente een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt.

Voor de raad is inzicht in de verbonden partijen belangrijk, aangezien het gaat om afwegingen over de taken en activiteiten waartoe de raad de kaders uitzet. Voor het aangaan en onderhouden van contacten met verbonden partijen is het van belang om af te wegen wat de meest doelmatige wijze is om een taak uit te voeren, welke manier de meeste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd zoals de gemeente voor ogen staat en hoe er voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in het uitvoeren van een taak wordt gekregen. Eventuele financiële risico's van de verbonden partijen zijn meegenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

In deze paragraaf is een overzicht opgenomen van de belangrijkste ontwikkelingen die zich binnen verbonden partijen voordoen. Voor een volledig overzicht van verbonden partijen verwijzen we naar de bijlage. De volgende gegevens moeten worden weergegeven:

1. Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt.
2. De veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.
3. De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar.
4. De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar.
5. De eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Ontwikkelingen

Regio Gooi en Vechtstreek

De Regio is de uitvoeringsorganisatie van de gemeenten in de regio voor een breed veld van taken. Van de ambulancedienst, Veilig thuis, Jeugd en gezin, inkoop van jeugdhulp tot aan de afvalstoffendienst. Daarnaast organiseert de Regio de samenwerking tussen gemeenten op verschillende thema's binnen het sociaal en fysiek domein: wonen, economie, gezondheid, mobiliteit etc.. Deze krijgt vorm in de regionale samenwerkingsagenda. Over 2018 zijn onderstaande ontwikkelingen te melden.

In 2018 is een nieuw governance model ingevoerd in de Regio. Het Algemeen en Dagelijks Bestuur bestaat sinds juli 2018 niet langer uit burgemeesters, maar uit wethouders. De wethouders uit het AB zijn daarnaast voorzitter en trekker van portefeuillehoudersoverleggen. In het algemeen Bestuur is men afgestapt van een gewogen stemming en wordt gekozen volgens het principe van 'one man one vote'. De diverse stuurgroepen zijn opgeheven. Het nieuwe governance model moet leiden tot een meer verbindende bestuursvorm.

De beheer van het zorg- en veiligheidshuis is sinds januari 2018 ondergebracht bij de Regio. De Regio vormt het bestaande veiligheidshuis om tot een zorg- en veiligheidshuis.

De Regionale samenwerkingsagenda (Rsa) 2015 – 2018 is afgerond. Het gros van de projecten is uitgevoerd, al zijn lang niet alle projecten definitief gereed. Deze moeten een vervolg krijgen in de nieuwe Rsa of een plek krijgen in de begroting, waar ze onderdeel worden van het 'going concern'. De stappen voor een nieuwe Rsa zijn gezet. Het Algemeen Bestuur stuurt aan op een slanke Samenwerkingsagenda, met maximaal 6 speerpunten door de Raden aan te dragen.

De RVE Jeugd en Gezin taakgroep heeft het verplichte adolescenten contactmoment ingevoerd. Hierdoor wordt de oudere jeugd langer gevolgd. Accent ligt op levensstijl onderwerpen. Ook is het vaccinatieprogramma uitgebreid. Veertien jarigen worden ingeënt tegen Meningokokken. Zo'n 2000 jeugdigen zijn opgeroepen.

Het taakveld bescherming en opvang is door gemeente Hilversum overgedragen aan de Regio. De Regio heeft in 2018 gewerkt aan een sluitende aanpak op dit vlak.

De GAD heeft het inzamelen van PMD (plastic) over de gemeenten uitgerold. Daarbij is gehoor gegeven aan de voorkeuren van bewoners. In het kader van het VANG project zijn ondergrondse containers geplaatst.

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek

Zoals reeds vorig jaar bekend gemaakt staat de begroting van de Veiligheidsregio onder druk. Er zijn geen mogelijkheden meer om te besparen.

De besturen van de veiligheidsregio's Flevoland en Gooi en Vechtstreek en de GGD-en hebben in oktober 2017 een intentieverklaring ondertekend in het proces van een eventuele fusie. De verkenning is in 2018 voortgezet en heeft geresulteerd in het besluit om voor nu in te zetten op intensiveren van de samenwerking. De raden worden over dit onderwerp onder andere door raadsinformatiebrieven op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Voor verdere ontwikkelingen, risico's en uitgevoerde taken, verwijzen wij naar de jaarrekening 2018 van de Veiligheidsregio. De bijdrage aan de Veiligheidsregio is conform de herziene begrote bijdrage 2018.

Stichting Goois Natuurreservaat

In 2016 heeft het GNR het Transitieplan 2016-2018 vastgesteld. In dit rapport beschrijft GNR op welke wijze zij gaan werken aan een versterking van haar identiteit, de bestuurskracht, de werkorganisatie en de financiële positie. De bestuursstructuur is in 2016 vernieuwd. Er is één bestuur, bestaande uit bestuurders van de participanten en drie onafhankelijke bestuurders. Er zijn onderzoeken verricht naar verdienmogelijkheden, fondsenwerving en naar samenwerkingen om de werkorganisatie te versterken. Een conceptbeleidsplan met een uitvoeringsprogramma en begroting is gereed.

Gemeente Amsterdam en Provincie Noord-Holland willen beide uit het SOK van de GNR treden. De Gooise gemeenten moeten op (de langere) termijn de structurele financiële verplichtingen van PNH en Amsterdam opvangen. De Gooise gemeenten zijn in onderhandeling over (financiële) voorwaarde van de uittreding. Gedurende de onderhandelingen geldt de bestaande SOK. De uiteindelijke uitkomst van de financiële voorwaarde van de uittreding is bepalend voor het risico dat de gemeente loopt.

Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek

In juli 2017 heeft het Algemeen Bestuur van de OFGV besloten de huidige financieringswijze (lumpsum) te vervangen door de zogenaamde kostprijsystematiek (KPS). Dit betekent dat gemeenten en provincies met ingang van 1 januari 2018 betalen voor de afgenomen producten. Voor Gooise Meren betekent dit dat de bijdrage over 2018 naar beneden was bijgesteld. De bijdrage is toegenomen vanwege het feit dat Gooise Meren inmiddels ook toezichtstaken op het gebied van asbestverwijdering bij de OFGV heeft ondergebracht. Deze taak valt onder het verplicht in te brengen takenpakket. Dit heeft de verminderde bijdrage geneutraliseerd.

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.

Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband voor de Randmeren in de vorm van een coöperatieve vereniging. Van uit deze coöperatie zorgen de gemeenten gelegen aan deze Randmeren voor het recreatief beheer en onderhoud van recreatieve voorzieningen in de Randmeren. Naast deze taak streeft de Coöperatie naar het versterken van de natuurwaarden in het gebied en zet het gebied op de recreatieve kaart via gebiedspromotie.

Als gevolg van een verbeterde waterkwaliteit in het Gooimeer neemt de hoeveelheid waterplanten toe. Op een aantal locaties wordt daardoor het recreatief gebruik van het water gehinderd. In 2018 zijn om deze reden in opdracht van de Coöperatie Gastvrije Randmeren extra hectares waterplanten gemaaid in het Gooimeer om de recreatieve mogelijkheden beter te kunnen benutten. Hiervoor heeft de Gemeente Gooise Meren

incidenteel €7.500 extra bijgedragen. Voor de integrale ontwikkeling van fiets- en waterrecreatie rondom en in de Randmeren heeft de coöperatie een uitvoeringsagenda (UA) opgesteld.

Werkvoorzieningschap Tomingroep

De gemeenschappelijke regeling richt zich op het bieden van werk aan mensen met een wsw-dienstverband. Met de inwerkingtreding van de Participatiewet in 2015 neemt het aantal wsw'ers jaarlijks af. Daarbij heeft de gemeente verantwoordelijkheid gekregen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In 2015 hebben de deelnemende gemeenten Tomingroep daarom de opdracht gegeven te transformeren richting arbeidsontwikkelbedrijf. In het nieuwe bedrijfsplan 2018 "Tomin maakt er werk van" geeft de BV aan hoe zij de opdracht uit gaat voeren. Het plan komt er op neer dat de sociale werkvoorzieningschap door natuurlijk verloop kleiner wordt en dat vacatures ingevuld worden door mensen in de participatiewet en inwoners die een indicatie (nieuw) beschut werk krijgen.

GEM Crailo BV

Eind 2017 zijn de gronden van Crailo aangekocht door de gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren. De gemeenten hebben op 19 december 2017 besloten tot het aangaan van de Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Crailo (hierna: SOK) en tot oprichting van GEM Crailo BV. De GEM Crailo B.V. is op 1 mei 2018 opgericht om de Gebiedsontwikkeling uit te voeren, er is op dat moment ook een projectdirecteur aangesteld.

De gemeenten nemen deel in het kapitaal van GEM Crailo BV in de verhouding: 45% gemeente Hilversum, 45% gemeente Gooise Meren, 10% gemeente Laren. Conform afspraken in de SOK hebben partijen gekozen om in de financieringsbehoefte van GEM Crailo B.V. te voorzien door middel van externe financiering. Op 18 december 2018 is een collegebesluit genomen om de akte van borgtocht voor de garantstelling voor deze externe financiering te ondertekenen, voor Gooise Meren is dat een bedrag van € 9 miljoen.

Door de GEM wordt vanaf 2019 jaarlijks een jaarplan opgesteld. Deze wordt in de AVA behandeld. Hierin wordt ook de beheersmaatregel van monitoring en rapportage en risico- management opgenomen.

Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen

De gemeenschappelijke regeling voert de taken uit die voortvloeien uit de Archiefwet voor de gemeente Gooise Meren en Huizen: de bewaring en het beheer van overgebrachte, historische archieven, de dienstverlening daaruit en toezicht en advisering inzake het informatiebeheer van de aangesloten gemeenten. Dit laatste omdat nu gevormde informatie het archief van de toekomst is. Plaats van vestiging is Naarden-Vesting.

Gooise Meren is centrumgemeente van deze lichte gemeenschappelijke regeling. Het gemeentearchief heeft geen eigen begroting. De diverse archiefgerelateerde posten worden binnen de begroting van de gemeente Gooise Meren begroot. De gemeente Huizen betaalt een vaste bijdrage per inwoner, die jaarlijks wordt geïndexeerd. In het begrotingsjaar 2018 hebben zich geen veranderingen voorgedaan.

Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)

De gemeenten zijn wettelijk verplicht openbaar onderwijs aan te bieden. De gemeenten hebben er dus groot belang bij dat de scholen met openbaar onderwijs goed worden bestuurd.

Talent Primair oefent alle taken en bevoegdheden van het bevoegd gezag uit inzake de openbare basisscholen in de gemeenten Gooise Meren, Wijdmeren, Huizen, de BEL-gemeenten en Weesp. Om de regie op de werkzaamheden van de stichting te behouden is door de gemeenteraden binnen het werkgebied van Talent Primair een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Op basis daarvan vormen de portefeuillehouders Onderwijs in de Regiegroep het extern toezichthoudend orgaan. De Raad van Toezicht van Talent Primair is de interne toezichthouder.

Talent Primair is een stabiele onderwijsorganisatie. Het kent een leerlingtoename in 2018 van 70 kinderen. Voor de TP-scholen in gemeente Gooise Meren stond het jaar 2018 in het teken van 'bouwen'. In Muiden betrof het de voorbereidingen van het Kindcentrum in de nieuwe woonwijk, waarin basisscholen en kinderopvang worden ondergebracht. In Bussum is de Emmaschool gestart in het nieuwe gebouw. In Naarden is de nieuwbouw voor de Godelindeschool verder voorbereid.

Bank Nederlandse Gemeenten N.V.

Geen bijzonderheden in 2018.

Risico's

Regio Gooi en Vechtstreek

Voor de gemeente Gooise Meren zijn geen risico's te melden.

Voor de risico's bij de Regio wordt verwezen naar de jaarrekening 2018 van de Regio. In de risicoparagraaf heeft men de risico's uitgebreid toegelicht.

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek

Naar verwachting worden de risico's in de jaarrekening 2018 van de Veiligheidsregio opgenomen.

Volledigheidshalve verwijzen wij hier naar. De jaarrekening 2018 zal samen met de begroting 2020 vóór juli 2019 aan de Raad ter zienswijze worden aangeboden.

Stichting Goois Natuurreservaat

Bij faillissement van het GNR zullen de participanten als eigenaren van de stichting de financiële gevolgen voor hun rekening krijgen. Het faillissement kan gevolgen hebben voor het beheer van de natuur en de recreatieve voorzieningen. De kans op faillissement is zeer gering, aangezien tekorten worden aangevuld naar de procentuele verdeling van alle participanten.

Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek

Gooise Meren heeft al haar milieutaken ondergebracht bij de Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV). Op grond van een wettelijke verplichting (Wet VTH) zijn gemeenten verplicht om een groot aantal milieutaken bij een uitvoeringsdienst, in dit geval de OFGV, onder te brengen. Dit zijn de zogenaamde basistaken. Daarnaast staat het gemeenten vrij om ook andere taken bij deze dienst onder te brengen, de zogenaamde plustaken. Gooise Meren heeft zowel basistaken als plustaken op milieugebied bij de OFGV ondergebracht. Bij een eventueel faillissement van de OFGV loopt Gooise Meren het maatschappelijke risico dat milieutaken niet meer uitgevoerd zullen worden. Dit kan ook niet overgenomen worden door eigen medewerkers aangezien er binnen het ambtelijk apparaat geen milieukennis (meer) aanwezig is. Aangezien in ieder geval de wettelijke verplichting bestaat om basistaken bij een uitvoeringsdienst onder te brengen (binnen de eigen regio) zal Gooise Meren, net als de andere partners bij de OFGV, ook financieel moeten ingrijpen om het voortbestaan van de OFGV, en daarmee de uitvoering van de wettelijke milieutaken, te garanderen.

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.

Op dit moment is de begroting van de coöperatie Gastvrije Randmeren niet sluitend. Het bestuur heeft opdracht gegeven om de meerjarenbegroting sluitend te maken en heeft hiervoor reeds de nodige maatregelen genomen.

Uitvoeringsagenda

De projecten die zijn gekoppeld aan de uitvoeringsagenda worden niet uitgevoerd (en bekostigd) door de coöperatie, maar door de afzonderlijke gebiedspartijen zelf gedragen. De proceskosten en eventuele gezamenlijke projectkosten van deze Uitvoeringsagenda kunnen gedekt worden uit de middelen van de coöperatie. Daarnaast heeft Rijkswaterstaat ingestemd met het inzetten van het restant van de IIVR-gelden (die oorspronkelijk bedoeld waren voor gebiedsontwikkeling). Voor een toelichting over de middelen van de coöperatie wordt verwezen naar de jaarrekening 2018.

Vermogensbeheer:

De organisatie hanteert een vergelijkbaar risiconiveau als bij toepassing van de wet Fido. De Wet financiering decentrale overheden is van toepassing voor gemeenten. De coöperatie hanteert voor haar beleggingen een beleggingsstatuut (vastgesteld 8 februari 2018).

Gevolgen Faillissement:

Bij een eventueel faillissement van de coöperatie loopt de gemeente Gooise Meren het risico dat de uitvoeringstaken die nu door de coöperatie worden gedaan niet meer worden uitgevoerd. Dit heeft gevolgen voor de recreatieve vaarmogelijkheden die vanuit havens in de gemeente plaatsvinden.

Werkvoorzieningschap Tominggroep

Financiële risico's worden afgedekt door de Tominggroep BV, voor zover de reserves toereikend zijn. Voor 2018 is het geconsolideerd vermogen van de WSW en Tominggroep B.V. als adequaat zijn beoordeeld. Voor zover de reserves toch niet toereikend zouden zijn, komt een eventueel tekort voor rekening van de deelnemende gemeenten.

GEM Crailo BV

Voor de herontwikkeling van Crailo is door de raad een Grondexploitatie vastgesteld. Op dit moment is het netto eindresultaat positief. Wanneer het netto eindresultaat negatief is, dan draaien de aandeelhoudende gemeenten op voor het verlies. De gemeenten nemen deel in het kapitaal van GEM Crailo BV in de verhouding: 45% gemeente Hilversum, 45% gemeente Gooise Meren, 10% gemeente Laren. Beheersmaatregel is monitoring en rapportage en risico- management binnen de GEM Crailo BV. Daarnaast worden de gemeenteraden gevraagd garant te staan voor de externe financiering. De deelnemende gemeenten draaien op voor hun deel, voor Gooise Meren is dat een bedrag van € 9 miljoen.

Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen

Bij onvoldoende investeren in de archiefdienst voldoet de gemeente niet aan de archiefwettelijke verplichting om overheidsinformatie duurzaam te bewaren, te beheren en ter beschikking te stellen voor de samenleving. Wat dit laatste betreft, ook de archiefdienst moet mee in de digitalisering van de dienstverlening.

Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)

Er is in 2018 geen sprake van significante risico's. Het leerlingaantal is toegenomen met 70 leerlingen. Er is sprake van laag ziekteverzuim (afgerond 4,5% ten opzichte van landelijk 6%). Op basis van de prognose (Q3-2018) wordt een overschot over 2018 voorzien van afgerond € 185.000,-.

Tabel: Verbonden partijen

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats	Bijdrage 2018
Regio Gooi en Vechtstreek	Bussum	€ 8.970.058
Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek	Hilversum	€ 4.103.943
Stichting Goois Natuurreservaat	Hilversum	€ 546.157
Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Lelystad	€ 805.104
Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.	Harderwijk	€ 29.218
Werkvoorzieningschap Tominggroep	Hilversum	€ 1.900.077
GEM Crailo BV	Laren	pm
Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen	Naarden	€ 76.963
Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)	Huizen	N.v.t. (renteloze lening)
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	Den Haag	pm
Totaal		€ 16.431.520

De specifieke informatie per verbonden partij is opgenomen in de bijlage verbonden partijen

Paragraaf Grondbeleid

De hoofdlijnen van het grondbeleid

Het grondbeleid omvat de activiteiten en calculaties voor de grondverwerving, toekomstige ontwikkelingen, beheer en uitgifte van de gronden. In de door de gemeenteraad nog vast te stellen nota Grondbeleid zullen de hoofdlijnen voor het beleid worden vastgelegd.

In deze paragraaf wordt rekening gehouden met de uitwerking van de voorstellen van de commissie BBV zoals verwoord in het Rapport Grondexploitaties. De hierin uitgewerkte voorstellen, die leiden tot meer transparantie, eenduidigheid en vermindering van de administratieve lasten, gelden vanaf 1 januari 2016.

Exploitaties

Vanaf 1 januari 2016 kunnen alleen de bouwgronden in exploitatie (BIE) onder de grondexploitaties worden opgenomen. Binnen de gemeente Gooise Meren is een beperkt aantal complexen in exploitatie. Uitgangspunten grondexploitaties:

- De rente die wordt toegerekend aan de grondexploitaties is 2%.
- De prijzen (zowel lasten als baten) zijn nominaal, zonder indexering.
- Voor de grondexploitaties met negatieve resultaten zijn verliesvoorzieningen getroffen.

Bouwgronden in exploitatie

Er zijn eind 2018 twee bouwgronden in exploitatie, te weten:

- Landgoed Nieuw Cruysbergen (LNC; voorheen MOB complex)
- Stork-locatie

In de Jaarstukken 2017 is Crailo als bouwgrond in exploitatie gepresenteerd in afwachting van de vorming van een nieuwe entiteit. Dit heeft in 2018 zijn beslag gekregen, waardoor geen sprake meer is van een bouwgrond in exploitatie. Volledigheidshalve wordt deze mutatie in deze paragraaf toegelicht.

Landgoed Nieuw Cruysbergen (LNC; voorheen MOB complex)

Doel grondexploitatie	Het realiseren van een natuurterrein en woningbouw
Raadsbesluit vaststelling exploitatieplan	Bussum RV 2013.056
Jaar van start ontwikkeling	2013
Jaar van afsluiting	2018

Begrote en werkelijke financiële ontwikkeling 2018

Omschrijving (in €)	Bedrag begroot	Bedrag werkelijk	Verschil
boekwaarde per 1-1-2018	-365.448	-365.448	0
lasten 2018	505.000	537.406	32.406
baten 2018	-67.309	-98.159	-30.850
boekwaarde per 31-12-2018	72.243	73.799	1.556
Eindresultaat (N)	72.243	73.799	1.556

Toelichting:

Alle woningen zijn opgeleverd, waarmee de grondexploitatie in 2018 wordt afgesloten. Met name door de gestegen kosten om tegemoet te komen aan bewonerswensen is het eind 2017 verwachte eindresultaat (nadelig € 7.000) in 2018 met circa € 67.000 gedaald. De veronderstelde aanleg van het fietspad wordt meegenomen in de nadere uitwerking van het verkeers- en vervoersbeleid.

Stork-locatie

Doel grondexploitatie	Het realiseren van woningbouw
Raadsbesluit vaststelling exploitatieplan	Naarden RV 15.026
Jaar van start ontwikkeling	2009
Verwacht jaar van afsluiting	2020

Begrote en werkelijke financiële ontwikkeling 2018

Omschrijving (in €)	Bedrag begroot	Bedrag werkelijk	Verschil
boekwaarde per 1-1-2018	1.312.863	1.312.863	0
lasten 2018	49.657	76.943	27.286
batens 2018	0	0	0
boekwaarde per 31-12-2018	1.362.521	1.389.807	27.286
Te verwachten eindresultaat (N)	127.607	227.675	

Toelichting:

Het verwachte eindresultaat is circa € 107.000 nadeliger dan eind 2017 verwacht, met name door extra kosten voor het verleggen van leidingen en hogere aanbestedingskosten sloop als gevolg van het economisch herstel.

Crailo

Doel grondexploitatie	Het realiseren van woningbouw
Raadsbesluit vaststelling exploitatieplan	
Jaar van start ontwikkeling	2017
Verwacht jaar van afsluiting	2029

Begrote en werkelijke financiële ontwikkeling 2018

Omschrijving (in €)	Bedrag begroot	Bedrag werkelijk	Verschil
boekwaarde per 1-1-2018	0	818.340	818.340
lasten 2018	0	0	0
batens 2018		818.340	818.340
boekwaarde per 31-12-2018	0	0	0
Te verwachten eindresultaat (V)		1.489.000	

Toelichting:

De gemeenteraden van Hilversum, Laren en Gooise Meren hebben op 18 december 2017 de inter-gemeentelijke grondexploitatie Crailo vastgesteld. Voor de samenwerking is in 2018 een gezamenlijke privaatrechtelijke entiteit opgericht: GEM Crailo BV. De kapitaals-/risicodeelname voor de gemeenten Hilversum, Gooise Meren en Laren bedraagt respectievelijk 45%, 45% en 10%. In 2017 was de gemeente Gooise Meren penvoerder voor de in de tabel genoemde (voorbereidings)kosten. Sinds 2018 is de gemeente Hilversum penvoerder tot het moment dat de financieringsfaciliteiten bij de Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij (GEM) Crailo zijn ingericht. De eerder gemaakte plankosten van Gooise Meren zijn eind 2018 ingebracht in de GEM BV als onderdeel van de grondexploitatie.

De deelname in de GEM wordt derhalve vanaf ultimo 2018 door gemeente Gooise Meren niet meer als grondexploitatie maar als deelneming verantwoord op de balans. Het in de tabel genoemde te verwachten eindresultaat is gebaseerd op de contante waarde van de grondexploitatie (periode 2017-2029).

Financiële positie

De reserve grondexploitatie vormt een buffer voor de financiële fluctuaties en risico's die samenhangen met de grondexploitaties. De verliesvoorziening voor de Stork-locatie wordt van de reserve grondexploitatie afgeschreven.

Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit de programmarekening (inclusief toelichting) en de balans. De onderdelen zijn opgebouwd op basis van de geldende voorschriften. Hierna wordt een korte toelichting gegeven op de verschillende onderdelen.

4.1 Balans

In de jaarrekening presenteren we de balans per 31 december 2018. De balans bestaat uit de bezittingen, vorderingen, liquide middelen (activa) en eigen vermogen en de schulden (passiva).

4.2 Overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten toont de betreffende lasten en baten per programma. In het programmaverslag worden ze dan ook per programma gepresenteerd. In het overzicht van baten en lasten staan de totalen per programma in één overzicht. Dit overzicht geeft de cijfers weer uit het programmaverslag 2018, de programmabegroting 2018 en de werkelijke cijfers 2017. De gegevens per programma zijn exclusief eventuele mutaties in de reserves. Die mutaties staan apart vermeld waardoor het resultaat voor en na inzet van reserves gepresenteerd kan worden.

4.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

In de waarderingsgrondslagen staat per onderdeel van de balans aangegeven via welke methode deze is opgenomen en gewaardeerd in de balans. Bij de vaste activa staat een overzicht waarin per soort investering de afschrijvingstermijn wordt vermeld.

4.4 Toelichting op de balans

Bij de toelichting op de balans worden per onderdeel een of meer gedetailleerdere overzichten gepresenteerd, zoals de voorschriften dat vereisen. De toelichting is verdeeld in de vaste en vlottende activa en de vaste en vlottende passiva. Verder is er een verloopoverzicht toegevoegd.

4.5 Toelichting op overzicht van baten en lasten

In de toelichting gaan we in op de incidentele baten en lasten, onvoorziene uitgaven en begrotingsrechtmatigheid. Tot slot hebben we een verplicht onderdeel opgenomen over topinkomens.

4.6 SISA verantwoording

Tot de bijlagen behoort ook de SISA verantwoordinginformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking SiSa.

4.1 Balans per 31 december 2018

Activa (x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2018
Vaste Activa		
Materiele Vaste Activa	€ 161.502	€ 169.877
▪ Investerings met een economisch nut	€ 88.034	€ 95.263
▪ Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	€ 46.272	€ 46.654
▪ Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een Maatschappelijk Nut	€ 27.196	€ 27.960
Financiële vaste activa	€ 25.479	€ 25.871
▪ Kapitaalverstrekkingen aan:		
▪ Deelnemingen	€ 252	€ 252
▪ Overige langlopende leningen	€ 188	€ 118
▪ Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer	€ 25.039	€ 25.501
Totaal Vaste Activa	€ 186.981	€ 195.748
Vlottende Activa		
Voorraden	€ 1.647	€ 1.185
▪ Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	€ 1.638	€ 1.164
▪ Gereed product en handelsgoederen	€ 9	€ 20
Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar	€ 16.446	€ 16.318
▪ Vorderingen op openbare lichamen	€ 8.775	€ 8.361
▪ Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar	€ 0	€ 0
▪ Overige vorderingen	€ 7.671	€ 7.957
Liquide Middelen	€ 12	€ 12
▪ Kassaldi	€ 9	€ 10
▪ Banksaldi	€ 3	€ 2
Overlopende Activa	€ 4.206	€ 12.445
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
▪ Nog te ontvangen bedragen van Europese overheidslichamen	€ 0	€ 0
▪ Nog te ontvangen bedragen van het Rijk	€ 71	€ 1.592
▪ Nog te ontvangen bedragen van Overige Nederlandse overheidslichamen	€ 749	€ 866
▪ Overige nog te ontvangen voorschotbedragen	€ 3.262	€ 9.307
▪ Overige vooruitbetaalde bedragen	€ 124	€ 679
Totaal Vlottende Activa	€ 22.311	€ 29.959
Totaal Activa	€ 209.293	€ 225.707
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat	€ 7	€ 0

Passiva (x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2018
Vaste Passiva		
Eigen Vermogen	€ 52.470	€ 58.191
▪ Algemene reserve	€ 18.888	€ 28.726
▪ Bestemmingsreserves	€ 28.726	€ 27.963
▪ Resultaat	€ 4.856	€ -0
▪ Gerealiseerd resultaat lopend boekjaar	€ -0	€ 1.502
Voorzieningen	€ 23.635	€ 23.829
▪ Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 8.330	€ 9.167
▪ Onderhoudsegalisatievoorzieningen	€ 7.053	€ 6.037
▪ Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	€ 8.253	€ 8.625
Vaste Schulden met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer	€ 103.440	€ 114.446
▪ Onderhandse leningen van:		
▪ Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	€ 76.877	€ 70.160
▪ Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	€ 26.500	€ 44.235
▪ Waarborgfondsen	€ 63	€ 51
Totaal Vaste Passiva	€ 179.545	€ 196.466
Vlottende Passiva		
Netto - Vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar	€ 12.764	€ 20.368
▪ Overige kasgeldleningen	€ 0	€ 0
▪ Banksaldi	€ 1.896	€ 8.409
▪ Overige schulden	€ 10.868	€ 11.959
Overlopende Passiva	€ 16.984	€ 8.873
▪ Nog te betalen bedragen	€ 14.519	€ 5.632
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
▪ Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	€ 1.217	€ 900
▪ Vooruit ontvangen bedragen overige Nederlandse overheidslichamen	€ 996	€ 2.160
▪ Overige vooruit ontvangen bedragen	€ 252	€ 181
Totaal Vlottende Passiva	€ 29.748	€ 29.241
Totaal Passiva	€ 209.293	€ 225.707
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	€ 131.889.987	€ 129.229.361

4.2 Overzicht van baten en lasten

In de financiële recapitulatie vindt u de lasten en baten van de programma's 1 tot en met 8, de algemene baten en lasten en de gerealiseerde overhead. In de tabel ziet u als saldo het resultaat voor en na de bestemming van de reserves.

Financiële Recapitulatie Programma's (bedragen x € 1.000)	Lasten/ Baten	Realisatie 2017	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018	Vershil (Bedrag) 2018	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
1. Inwoners en Bestuur	L	5.998	5.593	6.223	8.549	-2.326	N
	B	-2.023	-1.507	-1.327	-1.267	-60	N
Resultaat voor Bestemming		3.975	4.085	4.895	7.282	-2.386	N
2. Veiligheid	L	6.684	5.542	6.649	6.629	20	V
	B	-231	-131	-123	-120	-3	N
Resultaat voor Bestemming		6.453	5.411	6.526	6.509	17	V
3. Openbare ruimte en verkeer	L	9.154	9.231	9.809	11.685	-1.876	N
	B	-3.084	-2.967	-4.703	-5.078	375	V
Resultaat voor Bestemming		6.070	6.264	5.106	6.607	-1.502	N
4. Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	L	28.160	14.178	12.863	12.112	751	V
	B	-19.103	-7.644	-8.231	-11.032	2.800	V
Resultaat voor Bestemming		9.056	6.534	4.632	1.080	3.552	V
5. Duurzaamheid en Water	L	16.379	16.904	17.628	17.300	328	V
	B	-13.334	-13.370	-14.007	-13.458	-549	N
Resultaat voor Bestemming		3.045	3.534	3.621	3.842	-221	N
6. Werk en inkomen	L	21.541	20.443	21.513	20.603	910	V
	B	-12.326	-13.367	-14.553	-15.062	509	V
Resultaat voor Bestemming		9.215	7.076	6.959	5.540	1.419	V
7. Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd	L	34.153	35.894	35.589	35.124	465	V
	B	-7.329	-6.597	-6.517	-7.603	1.086	V
Resultaat voor Bestemming		26.824	29.296	29.072	27.521	1.552	V
8. Sport, Cultuur en Recreatie	L	6.132	6.737	7.027	6.652	374	V
	B	-313	-793	-743	-639	-103	N
Resultaat voor Bestemming		5.819	5.944	6.284	6.013	271	V
Algemene dekkingsmiddelen	L	2.568	1.231	950	742	208	V
	B	-85.857	-82.110	-83.635	-83.545	-90	N
Resultaat voor Bestemming		-83.289	-80.879	-82.685	-82.803	118	V
Overhead	L	12.540	14.982	14.759	14.755	4	V
	B	-378	-52	-2.441	-2.769	328	V
Resultaat voor Bestemming		12.162	14.931	12.318	11.986	332	V
Totaal Lasten	L	143.308	130.735	133.010	134.151	-1.141	N
Totaal Baten	B	-143.978	-128.539	-136.281	-140.574	4.293	V
Gerealiseerd Resultaat voor Bestemming		-670	2.196	-3.271	-6.422	3.151	V
Toevoegingen in reserves	L	7.237	4.673	14.529	16.867	-2.338	N
Onttrekkingen reserves	B	-11.422	-6.869	-11.258	-11.946	688	V
Gerealiseerd Resultaat na Bestemming		-4.856	0	0	-1.502	1.502	V

Vennootschapsbelasting

Programma 9 Vennootschapsbelasting (bedragen x € 1.000)	Lasten/ Baten	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	L	0	0	3*
	B	0	0	0
Totaal		0	0	3

* De realisatie 2018 betreft een vermindering van de voorlopige aanslag 2016 en de voorlopige aanslag 2018. Op basis van een fiscaal adviesrapport leidt het resultaat op de ondernemingsactiviteiten bij de exploitatie van grond niet tot betaling van belasting over 2018. Bij vaststelling van de definitieve aanslag zal correctie plaatsvinden.

4.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening 2018 is opgemaakt met inachtneming van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden. Is dat anders dan staat dat bij het desbetreffende balanshoofd.

Voor de jaarrekening hanteren wij overeenkomstig de voorschriften het baten- en lastenstelsel, waarbij uitgaven en ontvangsten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden alleen meegenomen als zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Investeringslasten komen niet ten laste van het jaar waarin de rekeningen zijn betaald, maar worden gespreid over de jaren waarin de investering wordt gebruikt. Dit stelsel maakt het mogelijk om de integrale (= allesomvattende) kosten en opbrengsten af te leiden uit de administratie. Dat resulteert in een doelmatiger beheer.

Dividendopbrengsten van deelnemingen gelden als baat op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten vallen in principe onder het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Door het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden door aan jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moeten we bijvoorbeeld denken aan componenten als ziektekostenpremie voor gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Balans

Vaste Activa

Materiële vaste activa

In de balans worden, zoals artikel 35 BBV aangeeft, onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- investeringen met een economisch nut
- investeringen met een economisch nut, waarvoor om de kosten te drukken een heffing kan plaatsvinden
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Bij de materiële vaste activa staat vermeld welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de boekwaarde. Dat is de verkrijgingprijs met aftrek van eventuele investeringsbijdragen en de cumulatieve afschrijvingen. De geschatte levensduur vormt de basis voor de afschrijvingen.

Gronden en terreinen vallen niet onder afschrijvingen.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (in dit geval de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening gold).

Afschrijven

De afschrijving van de geactiveerde kosten voor een bepaald actief begint in het jaar dat volgt op het jaar waarin het actief in gebruik werd genomen.

Afschrijftermijnen

De afschrijvingsbedragen van gerealiseerde investeringen zijn gebaseerd op de afschrijftermijnen zoals vermeld staan in de in 2018 vastgestelde nota Activabeleid. De verwachte levensduur speelt daarbij uiteraard een rol.

Financiële vaste activa

Op grond van artikel 36 BBV vallen onder financiële activa:

- de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen
- verstrekte langlopende leningen aan deelnemingen, woningbouwcorporaties en overige verbonden partijen
- overige langlopende leningen
- overige uitzettingen (verstrekkingen) met een looptijd langer dan een jaar

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen uitstaande geldleningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Mocht de waarde van de aandelen onverhoopt structureel tot onder de verkrijgingprijs dalen, dan vindt afwaardering plaats.

Is afwaardering van financiële activa noodzakelijk dan staat het verschil in één keer als een last in de rekening van lasten en baten.

Flottende activa

Vorraden

Bouwgronden die nog niet in de exploitatie zijn opgenomen staan gewaardeerd of tegen de verkrijgingprijs of tegen een lagere marktwaarde.

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Bouwgronden in exploitatie die als onderhanden werken zijn opgenomen, worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel tegen de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die daar rechtstreeks aan kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Ook een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten vallen onder de vervaardigingsprijs. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen als de realisatie daarvan als voldoende betrouwbaar wordt gezien. Als daar geen sprake van is, worden de verkoopopbrengsten volledig afgetrokken van de vervaardigingskosten.

Gereed gekomen producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of als de marktwaarde lager uitvalt dan de kostprijs tegen de marktwaarde. Dat laatste doet zich vooral voor bij incurante voorraden.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Mocht de vordering niet inbaar blijken dan is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt op basis van de geschatte kans de vordering alsnog te innen statistisch vastgesteld.

Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa staan tegen de nominale waarde vermeld.

Vaste passiva

Ook de vaste passiva zijn opgenomen voor nominale waarde, tenzij dit bij het desbetreffende balanshoofd anders staat vermeld.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen vallen ook de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten.

Reserves

In het BBV staan reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen mogen worden beschouwd en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De gemeenteraad beslist over de noodzakelijke omvang van de reserves. Daarom worden de reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kennen bestemmingsreserves op het eind van het verslagjaar geen negatieve stand. Krijgt een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de verplichting in kwestie of als dat zich voordoet het voorspelbare verlies. Hierop bestaat één uitzondering, namelijk de voorziening wachtgeld. Deze wordt bijgehouden op contante waarde. De egalisatievoorzieningen voor onderhoud zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. Daarbij houden we rekening met de kwaliteitseisen die daarvoor zijn geformuleerd. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen - opgenomen in het jaarverslag - wordt het beleid daarover uiteengezet.

Vaste schulden met een rente-typische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Gedane aflossingen zijn daarvan afgetrokken. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva staan tegen de nominale waarde vermeld.

Overlopende passiva

Ook de nog te betalen bedragen, nog te besteden specifieke uitkeringen en de overige vooruit ontvangen bedragen zijn opgenomen voor de nominale waarden.

Borg- en garantstellingen

Als de gemeente leningen waarborgt, is het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten - buiten de balanstelling - per einde boekjaar opgenomen.

4.4 Toelichting op de balans

4.4.1 Toelichting op de activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

Overzicht onderdelen materiële vaste activa (x € 1.000)	1-1-2018	31-12-2018
Gronden uitgegeven in erfpacht	377	373
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	46.272	46.654
Overige investeringen met een economisch nut	87.657	94.891
Totaal investeringen economisch nut	134.306	141.917
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	27.196	27.960
Totaal	161.502	169.877

Overzicht investeringen met een economisch nut waarvoor om de kosten te verminderen een heffing kan worden geheven:

(x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2018	Investerings	Des- investeringen	Afschrij- vingen	Bijdrage derden	Afwaardering duurzame waarde vermindering	Boekwaarde 31-12-2018
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	45.279	1.503	0	1.152	0	0	45.630
Vervoermiddelen	27	0	0	5	0	0	23
Machines, apparaten en installaties	71	88	0	15	0	0	56
Overige materiele vaste activa	896	0	0	38	0	0	946
Totaal	46.272	1.591	0	1.210	0	0	46.654

Toelichting

In 2018 is er voor bijna € 1,6 miljoen geïnvesteerd. Hiervan bestaat het grootste gedeelte uit rioleringsprojecten. Voor enkele daarvan zijn subsidies ontvangen van de Provincie Noord-Holland. Deze projecten zijn met een subsidie van € 65.000 verminderd. Bij project Meerweg Karnemelksloot heeft een correctie plaatsgevonden van de verantwoorde subsidies tot en met 2017. Hieronder een opsomming van de grootste projecten.

<u>Projectnaam</u>	<u>Uitgaven</u>	<u>Subsidie</u>
Project Emmaschool Lomanplein	€ 582.489	€ -
Project Muiden Noord West	€ 401.996	€ 157.665
Project Meerweg Karnemelksloot	€ 365.913	- € 92.709
Project Zwarteweg	€ 133.564	€ -

Overzicht overige Investerings met een economisch nut:

(x € 1.000)							
	Boekwaarde 1-1-2018	Investerings en	Des- investering en	Afschrij- vingen	Bijdrage derden	Afwaardering duurzame waarde vermindering	Boekwaarde 31-12-2018
Gronden uitgegeven in erfpacht	377	0	4	0	0	0	373
Gronden en terreinen	14.863	5.994	745	0	0	0	20.112
Woonruimten	230	534	30	25	534	0	176
Bedrijfsgebouwen	63.350	5.698	176	2.956	146	0	65.770
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.939	0	0	606	0	0	5.333
Vervoermiddelen	403	332	0	70	0	0	665
Machines, apparaten en installaties	1.183	451	41	237	0	0	1.357
Overige materiele vaste activa	1.689	71	0	282	0	0	1.478
Totaal	88.034	13.081	996	4.176	680	1.532	95.263

Toelichting

Volgens artikel 63 lid 3 van de BBV moet melding worden gemaakt van investeringen waaraan rente wordt toegevoegd. Deze situatie heeft zich niet voorgedaan.

Toelichting grootste/belangrijkste investeringen:

De investering in woonruimten betreft de aankoop Hakkelaarsbrug 3. Hiertegenover staat een subsidie van het Rijk.

De investering in bedrijfsgebouwen betreft de laatste termijn van de verbouwingen van het gemeentehuis te Bussum (€ 0,4 miljoen), de Emmaschool (€ 2,4 mln.), de Godelindeschool (€ 2,2 mln.) en het Vituscollege (0,7 mln.).

De investering in machines, apparaten en installaties betreft tractiemiddelen en automatisering.

De desinvesteringen betreffen de afboeking van de grond en/of gebouwen van de schootsvelden en het stadskantoor Naarden (incl. Duivensteeg) in verband met verkoop.

Een overzicht van alle lopende investeringen vindt u in bijlage 1.

Overzicht van investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:

(x € 1.000)	Boekwaarde de 1-1-2018	Investering en	Des- investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdrage derden	Afwaardering duurzame waarde vermindering	Boekwaarde 31-12-2018
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	27.196	2.519	524	989	242	0	27.960
Totaal	27.196	2.519	524	989	242	0	27.960

Toelichting

In 2018 is geïnvesteerd in diverse projecten voor in totaal € 2,5 miljoen. Hiertegenover staan subsidies van o.a. Provincie Noord-Holland. De projecten Muiden Noord West en Meerweg zijn met deze subsidies verminderd. Hieronder een opsomming van de grootste investeringen.

<u>Projectnaam</u>	<u>Uitgaven</u>	<u>Subsidie</u>
Herinrichting Muiden Noord West	€ 152.657	€ 59.873
Project Meerweg Karnemelkersloot	€ 137.346	- € 34.798
Grondwal De Nieuwe Vaart	€ 529.438	€ -
Verder met de Vesting Muiden	€ 301.239	€ -
Naarden buiten de Vesting	€ 242.222	€ 242.222
Emmaschool Lomanplein	€ 261.613	€ -
Burg. Jur Visserlaan	€ 199.947	€ -
Fiets-voetbruggen Blaricummerweg	€ 79.572	€ -

Financiële vaste activa

Overzicht financiële vaste activa (x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2018	Toename	Aflossingen	Afschrijvingen	Afwaardering duurzame waarde vermindering	Boekwaarde 31-12-2018
Kapitaalverstrekkingen aan:						
▪ Deelnemingen	252	0	0	0	0	252
Overige langlopende leningen	188	0	71	0	0	118
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	25.039	780	318	0	0	25.501
Totaal	25.479	780	388	0	0	25.871

Voorraden

Overzicht opgenomen voorraden (x € 1.000)	1-1-2018	31-12-2018
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.638	1.164
Gereed product en handelsgoederen	9	20
Totaal	1.647	1.185

Gereed product en handelsgoederen

Dit betreft de voorraad gezondheidsverklaringen.

Onderhanden werk, Bouwgronden in exploitatie

Bouwgronden in exploitatie (x €1.000)	Landgoed Nieuw Cruysbergen	Stork- locatie	Crailo
<i>Boekwaarde 01-01-2018</i>	-366	1.313	818
<i>Verliesvoorziening</i>	-7	-120	-
Boekwaarde 01-01-2018, incl. verliesvoorziening	-373	1.193	818
Investerings en overige vermeerderingen:			
▪ Bouwrijp maken	233		
▪ Rentekosten	-7	26	
▪ Overige bestedingen	111	51	
▪ Storting in Alg Res Grondexploitatie (t.b.v. volkshuisvestingsfonds)	200		
▪ Bij resultaatbestemming storten in Algemene Reserve Grondexploitatie			
Opbrengsten (verminderingen)			
▪ Verkopen	-91		
▪ Overige opbrengsten			-818
▪ Bij resultaatbestemming onttrekken uit Algemene Reserve Grondexploitatie	-80		
▪ Winst uitname			
Mutaties in verliesvoorziening	7	-107	0
<i>Boekwaarde 31-12-2018 excl. verliesvoorziening</i>	<i>0</i>	<i>1.390</i>	<i>0</i>
<i>Verliesvoorziening</i>	<i>0</i>	<i>-227</i>	<i>0</i>
Boekwaarde 31-12-2018, incl. verliesvoorziening	0	1.163	0
Nog te verwachten kosten:			
▪ Bouwrijp maken			
▪ Rentekosten		57	
▪ Overige bestedingen		111	
Nog te verwachten opbrengsten:			
▪ Verkopen		-1.331	
▪ Overige opbrengsten			
Verwacht eindresultaat (nadeel)		227	

Toelichting

Om te bepalen met welke verliesvoorzieningen voor de lopende grondexploitaties we te maken krijgen, zijn we uitgegaan van de contante waarde van de toekomstige baten en lasten. De gebieds-ontwikkeling Crailo, een gezamenlijk project met de gemeenten Hilversum en Laren, is in 2018 ingebracht in de nieuw opgericht GEM Crailo BV. Voor de Storklocatie verwachten we een hoger negatief eindresultaat. Om dit verlies te dekken was al een voorziening gevormd. Dit is in bovenstaande tabel verwerkt. Landgoed Nieuw Cruysbergen wordt ultimo 2018 afgesloten met een verlies van € 80.000. Voor een verdere toelichting verwijzen we u graag naar paragraaf Grondbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of minder

Overzicht Uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of minder (x € 1.000)	Balanswaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	8.775	8.361	0	8.361
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0	0	0
Overige vorderingen:				
Debiteuren	5.059	10.699	-2.964	7.735
Overige vorderingen	2.612	223	0	223
Totaal	16.446	19.282	-2.964	16.318

De post debiteuren is als volgt opgebouwd:

	<u>Vordering</u>	<u>Voorz. Dub debiteuren</u>
Privaat rechtelijk	€ 3.558.829	-€ 243.406
Publiek rechtelijk	€ 3.437.757	-€ 402.023
Sociale zaken Terugvordering en verhaal	<u>€ 3.702.479</u>	<u>-€ 2.318.940</u>
	€ 10.699.065	- € 2.964.369

Liquide middelen

Overzicht liquide middelen (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Kassaldi	9	10
Bank saldi	3	2
Totaal	12	12

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren houdt in dat de centrale overheden hun liquide middelen, als die een gemeentegerelateerde norm overstijgen, onder moeten brengen bij het ministerie van Financiën. Dit gebeurt in de vorm van een rekening-courant, zoals bij een bank. De genoemde norm is ingesteld op 0,75% van het begrotingstotaal en was voor 2018 € 987.023. De gemeente zou dus gemiddeld per kwartaal niet meer dan € 987.023 positief mogen staan op alle bankrekeningen samen.

Drempelbedrag schatkistbankieren (x € 1.000)	1 ^e kwartaal 2018	2 ^e kwartaal 2018	3 ^e kwartaal 2018	4 ^e kwartaal 2018
1. Gemiddeld buiten de schatkist	244	1.310	588	10
2. Drempelbedrag	987	987	987	987
3. Ruimte onder het drempelbedrag (2-1)	743	-	399	977
4. Overschrijding van het drempelbedrag		323		

Gemeente Gooise Meren heeft in het 2e kwartaal 2018 het drempelbedrag van de schatkist overschreden. De oorzaak hiervan is dat wij op de reguliere bankrekening gedurende 12 dagen, incl. 2 weekenden, circa 5 mln positief hebben gestaan. Met betrekking tot Bredius, hadden wij in die week een betaalopdracht verwacht van ca. 4,8 mln. euro. De opdracht is echter later gekomen en daardoor is deze overschrijding ontstaan.

Overlopende activa

Overlopende activa gerubriceerd (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
▪ het Rijk	71	1.592
▪ overige Nederlandse overheidslichamen	749	866
Overige nog te ontvangen voorschotbedragen	3.262	9.307
Overige vooruitbetaalde bedragen	124	679
Totaal	4.206	12.445

Toelichting

De vooruit ontvangen bedragen van het Rijk en overige Nederlandse overheidsinstanties betreffen subsidies om de kosten voor meer andere investeringsprojecten te dekken. In onderstaand overzicht staat per subsidie het verloop ervan in 2018. Deze bedragen moeten nog ontvangen worden. De kosten voor het project zijn hiervoor al gemaakt.

Verloopoverzicht van in 2018 nog te ontvangen voorschotten van EU, Rijk en Provincies

Overzicht van de in de balans opgenomen voorschotbedragen (x € 1.000) die we nog van Europese en Nederlandse overheidsinstanties moeten ontvangen.

Subsidienummer (x € 1.000)	Beschrijving	Saldo per 31-12-2017	Toevoegingen 2018	Ontvangen 2018	Saldo per 31-12-2018
het Rijk:					
BSK-2012/217796	Railscherm Uitvoering (2015/2016)	474	-64		410
869975/879883	Verder met de Vesting Muiden, herstel vestingwallen fase 1	-308	308		0
1044295	BRIM 2013 Verder met de Vesting	-46	46		0
1043314	BRIM 2013 Verder met de Vesting	-28	28		0
1036446	BRIM Stadsarch. Cattenhage 8		14		14
1036202	BRIM Stadhuis Naarden		29		29
1038244	Brim 2013 St. Nicolaaskerk		3		3
1036519	BRIM Weeshuiskaz./Comenius N		3		3
-	Teruggave BTW uitwateringskanaal	0	1.134		1.134
Overige Nederlandse overheidslichamen:					0
247751/367031	Veldheimer/Botweg	4	-4		0
473716/603341	Verkeersmaatregelen Oranje Nassaupark	55	-55		0
472376/599278 Provincie Noord Holland	Meerweg	373	-127		246
473701/604775-630869	Thijssepark	66			66
472375/599220 Provincie Noord Holland	Westereng Deelplan 5	399	5		404
992379/1003333	Verb.Vesting Stadzicht	-300		-300	0
869975/879883	Verder met de Vesting Muiden,	132		132	0
792353/832414	Muiden Noord West		150		150
Totaal		821	1.470	-168	2.459

4.4.2 Toelichting op de passiva

Vaste passiva

Reserves en voorzieningen

Een groot deel van het vermogen van de gemeente bestaat uit reserves en voorzieningen. Het verschil zit hier in: reserves maken deel uit van het eigen vermogen dat in principe vrij besteedbaar is; voorzieningen daarentegen behoren tot het vreemd vermogen dat met het oog op reële risico's of egalisatie van onvermijdelijk kosten is gevormd. Bijvoorbeeld groot onderhoud of verplichtingen.

Reserves

Samen met het saldo van rekening van baten en lasten vormen de reserves het eigen vermogen van de gemeente. Het totaal van het eigen vermogen bedroeg eind 2018 afgerond € 59 miljoen, onderverdeeld als volgt:

Het eigen vermogen van de gemeente Gooise Meren (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Algemene Reserves	18.888	28.726
Bestemmingsreserves	28.726	27.963
Resultaat na bestemming	4.856	1.502
Totaal	52.470	58.192

Overzicht verloop reserves:

Reserves (x € 1.000)	Saldo 31-12- 2017	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering	Resultaat bestemming		Saldo 31-12- 2018
					Toevoeging	Onttrekking	
Algemene Reserve	18.888	7.284	1.601		4.155		28.726
Totaal Algemene reserve	18.888	7.284	1.601	0	4.155	0	28.726
Bestemmingsreserves:							
Algemene reserve Grondexploitatie	5.445	516	152				5.808
Reserve Sociaal Domein	2.065	2.674	531				4.207
Reserve uitbreiding sportvoorzieningen	1.520		168				1.352
Reserve Godelinde/Kinderrijk	8.854						8.854
Reserve exploitatie Gewestkantoor	499		499				0
Reserve Grote projecten Muiden	2.539	817	606				2.750
Bovenwijkse voorzieningen	904		39				865
Reserve wegen	3.321	380	845	2.856			0
Reserve bruggen	219						219
Reserve grondwater Masterplan 't Gooi	86		21				64
Reserve Scapinoterrein	2.179						2.179
Reserve exploitatie gebouwen	209	256		465			-0
Reserve Groot onderhoud De Zandzee	0	786					786
Onderwijsachterstandenbeleid	202						202
Egalisatiereserve Primair	42		2				40
Exploitatie begraafplaatsen	159						159
Exploitatie markten	46		5				41
Reserve Tijdelijke tekorten Wabo	63						63
Reserve Groen beleidsplan	130						130
Reserve Buurtsportcoaches	246						246
Totaal bestemmingsreserves	28.726						27.963
Totaal reserves	47.614	12.712	4.471	3.321	4.155	0	56.690

Hieronder lichten we de reden van elke reserve toe

Naam	Algemene Reserve
Aard	Algemene reserve
Reden	Bedoeld voor het opvangen van tegenvallers en het afdekken van de risico's.

Naam	Algemene reserve grondexploitatie
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Gecreëerd voor het realiseren van toekomstige grondexploitaties. Eventuele winsten en verliezen worden in principe met deze reserve verrekend.

Naam	Reserve Sociaal domein
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Deze reserve is ingesteld om de voorbereidingskosten van de decentralisaties te dekken.

Naam	Reserve Uitbreiding Sportvoorzieningen
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ingesteld om de investeringen te dekken van de kapitaallasten voor de optimalisatie en uitbreiding van de sportvoorzieningen in Naarden.

Naam	Reserve Godelinde/Keverdijk
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Gecreëerd om de investeringen te dekken van de kapitaallasten voor de Keverdijk en de Godelindeschool in Naarden.

Naam	Reserve Gewestkantoor
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ingesteld om in het eerste jaar de tekorten op de exploitatie van het regiokantoor te Bussum te dekken.

Naam	Reserve Grote projecten Muiden
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor de financiële voor- en nadelen van de projecten van het projectbureau. Hierdoor wordt de reguliere begroting van de gemeente niet beïnvloed door zaken die het projectbureau betreffen.

Naam	Reserve Bovenwijkse voorzieningen
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ingesteld nadat op grond van de VOK door KNSF € 1.100.000 aan Gemeente Gooise Meren is betaald voor bovenwijkse voorzieningen. Dit in verband met de ontwikkeling van De Krijgsman, zoals het verplaatsen van volkstuinen en de aanleg toegangsweg en brug.

Naam	Reserve Wegen
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van de jaarlijkse onderhoudslasten wegen. Omdat we in afwachting zijn van een onderbouwd meerjarenonderhoudsplan, kon daarvoor geen voorziening worden gevormd.

Naam	Reserve Bruggen
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Gecreëerd om de komende jaren achterstallig onderhoud/renovatie en groot onderhoud aan bruggen in Muiden te kunnen uitvoeren.

Naam	Reserve Grondwater Masterplan 't Gooi
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Bestemd voor dekking van de kosten van het regionaal convenant aanpak bodemwaterproblematiek Bussum

Naam	Reserve Scapinoterrein
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ingesteld voor de realisatie van de ontwikkeling van het Scapinoterrein Bussum

Naam	Reserve Exploitatie Gebouwen
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van de jaarlijkse onderhoudslasten gebouwen. Omdat we in afwachting zijn van een onderbouwd meerjarenonderhoudsplan, kan daarvoor geen voorziening worden gevormd.

Naam	Reserve Groot onderhoud De Zandzee
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van de jaarlijkse onderhoudslasten gebouwen. Omdat we in afwachting zijn van een onderbouwd meerjarenonderhoudsplan, kan daarvoor geen voorziening worden gevormd.

Naam	Reserve Onderwijsachterstandenbeleid
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Bedoeld voor het egaliseren van de jaarlijkse uitgaven in het kader van het meerjarenbeleid.

Naam	Egalisatiereserve Primair
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Bedoeld om de rentekosten van een renteloze lening te dekken. Deze lening maakt de continuering mogelijk van de stichting voor openbaar onderwijs, Talent Primair, Naarden

Naam	Reserve exploitatie begraafplaatsen
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Bestemd om de eventuele exploitatiesaldi van de begraafplaatsen te egaliseren

Naam	Reserve exploitatie markten
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ingesteld voor de egalisatie van eventuele exploitatiesaldi van markt Bussum

Naam	Reserve Tijdelijke tekorten Wabo
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Bestemd om eventuele exploitatiesaldi van WABO Bussum te egaliseren

Naam	Reserve Groen Beleidsplan
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Bedoeld om de komende jaren de kwaliteit van het openbaar groen in de gemeente Muiden te verbeteren.

Naam	Reserve Buurtsportcoaches
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Bestemd voor het verder ontwikkelen van de rol van buurtsportcoaches en daaraan verbonden activiteiten om een gezonde leefomgeving te creëren en te stimuleren.

Voorzieningen

Financiële voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen en worden gevormd om reële risico's, egalisatie van tarieven of onvermijdelijke kosten te dekken. Bijvoorbeeld groot onderhoud of verplichtingen.

Voorzieningen (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.330	9.167
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	7.053	6.037
Door derden beklemd middelen met een specifieke aanwendingsrichting	8.253	8.625
Totaal	23.635	23.829

Overzicht verloop voorzieningen

Voorzieningen (x € 1.000)	Saldo 31-12- 2017	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat bestemming		Saldo 31-12- 2018
				Toevoeging	Onttrekking	
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:						
Voorziening wachtgeld en pensioenen	6.015	2.136	1.056			7.095
Voorziening Personele kosten	741	192	351			582
Afkoop onderhoud graven	1.428	80	105			1.403
Spaarpremies hypotheek ambtenaren	145	10	68			87
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.330	2.418	1.580	0	0	9.167
Onderhoudsegalisatievoorzieningen:						
Voorziening onderhoud wegen	1.628	2.699	618			3.708
Voorziening onderhoud Kunstwerken	898	100	260			739
Voorziening onderhoud gebouwen	1.464	938	2.551			-149
Voorziening onderhoud gebouwen begraafplaats	74	24	3			94
Voorziening groot onderhoud Breeduit	559	80	25			614
Voorziening onderhoud schoolgebouwen	241		16			224
Voorziening onderhoud Sport	628	229	297			560
Voorziening onderhoud Zwembad	1.361	278	1.638			0
Voorziening onderhoud Water	0	45				45
Voorziening groenbeheer LNC	201					201
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	7.053	4.392	5.408	0	0	6.037
Door derden beklemd middelen met een specifieke aanwendingsrichting:						
Egalisatie rioolheffing	6.322	603				6.925
Egalisatie afvalstoffenheffing	1.847		192			1.656
Egalisatie sociale recherche	99	8	62			44
Spieringbrug	-15		-15			0
Totaal door derden beklemd middelen met een specifieke aanwendingsrichting	8.253	611	239	0	0	8.625
Totaal voorzieningen	23.635	7.422	7.227	0	0	23.829

Naam	Voorziening Wachtgeld Verplichtingen
Aard	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden	Bedoeld om wachtgeldverplichtingen van voormalig personeel en wethouders te bekostigen, evenals de pensioenen van wethouders

Naam	Voorziening Personele kosten
Aard	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden	Ingesteld om wachtgeldverplichtingen van voormalig personeel en de financiële gevolgen van sociaal plan te bekostigen

Naam	Voorziening afkoopsommen begraafrechten
Aard	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden	Deze voorziening is ingesteld om de lasten en baten te egaliseren voor het onderhoud aan graven waarvoor een afkoop som is ontvangen.

Naam	Voorziening spaarpremies hypotheek en ambtenaren
Aard	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden	Deze voorziening is ingesteld om de uitkering van het benodigde kapitaal zeker te stellen. De deelnemers in de regeling zijn daardoor gegarandeerd van de aflossing van de hypotheek aan het eind van de looptijd

Naam	Diverse onderhoudsvoorzieningen
Aard	Onderhoudsvoorzieningen
Reden	Ingesteld voor het egaliseren van de jaarlijkse onderhoudslasten van het (groot) onderhoud van (buiten-)onderwijs, zwembad, Breeduit, wegen, kunstwerken, gebouwen, gebouwen begraafplaats en sport

Naam	Egalisatievoorzieningen rioolheffing en afvalstoffenheffing
Aard	Door derden beklemde middelen voor een specifieke aanwending
Reden	Bestemd voor de egalisatie van lasten in relatie tot de daarvoor ingestelde heffing of leges

Naam	Egalisatievoorziening Sociale recherche
Aard	Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwending
Reden	Met het doel incidentele investeringsuitgaven te egaliseren

Naam	Spieringbrug
Aard	Onderhoudsvoorziening
Reden	Voor het onderhoud voor de eerste 10 jaar aan de Spieringbrug is van RWS een bijdrage ontvangen. Deze voorziening is ingebracht in de voorziening onderhoud Kunstwerken.

Vaste schulden met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer

Vaste Schulden (x € 1.000)	Saldo 31-12- 2017	Vermeerder ing	Aflossingen	Saldo 31-12-2018	Rentelast
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	76.877	350	7.066	70.160	2.453
Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	26.500	18.502	767	44.235	450
Waarborgsommen	63	0	13	51	
Totaal	103.440	18.852	7.845	114.446	2.903

Toelichting

Dit jaar hebben wij een langlopende lening van € 10 miljoen afgesloten. Voor project Crailo is grond verworven van de provincie, ad. € 8,5 mln., met uitgestelde betaling tot uiterlijk eind 2029. In 2018 is € 7,8 miljoen afgelost. De totale schuld is met € 11 miljoen toegenomen.

Vlottende passiva

Vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	1.896	8.409
Overige vlottende schulden:		
Crediteuren	8.720	9.942
Overige schulden	2.148	2.017
Totaal	12.764	20.368

Toelichting

De gemeente Gooise Meren heeft begin januari twee kortlopende leningen van € 10 miljoen afgelost. Daarna hebben wij één langlopende lening van € 10 miljoen afgesloten.

Overlopende passiva

Overlopende passiva (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Nog te betalen bedragen	14.519	5.632
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
▪ het Rijk	1.217	900
▪ overige Nederlandse overheidslichamen	996	2.160
Overige vooruit ontvangen bedragen	252	181
Totaal	16.984	8.419

Toelichting

De vooruit ontvangen bedragen van het Rijk en overige Nederlandse overheidsinstanties betreffen subsidies om de kosten voor onder andere investeringsprojecten te financieren. In onderstaand overzicht wordt per subsidie het verloop in 2018 weergegeven. Deze bedragen hebben we dus ontvangen en moeten nog gebruikt worden.

Verloopoverzicht van vooruit ontvangen bedragen van EU, Rijk en Provincies in 2018

Subsidienummer (x 1€ 1.000)	Beschrijving	Saldo per 31-12- 2017	Toevoegi ngen 2018	Ontvange n 2018	Gemaakte kosten 2018	Saldo per 31-12- 2018
Het Rijk:						899
BSV 2011057265	Railschermenproject voorbereiding	492	24			516
lenM/BSK-2016/94952	Geluidsanering Ceintuurbaan	71			22	49
lenM/BSK-2016/97212	Geluidsanering fase 1 aan. Gevelmaatr.	77				77
lenM/BSK-2016/97687	Geluidsanering Laarderweg	67			14	53
lenM/BSK-2016/95565	Geluidsanering Huizerweg West	50			2	48
lenM/BSK-2016/95565	Geluidsanering Huizerweg Oost	40			5	35
lenM/BSK-2016/95329	Geluidsanering Generaal de la Reylaan/Lambertus Horetensiuslaan	31				31
lenM/BSK-2016/94027	Geluidsanering Brinklaan	25				25
lenM/BSK-2016/97672	Geluidsanering Landstraat	20			2	18
	Project woningisolatie B woningen	-49				-49
	Div.subsidies sanering verkeerslawaa				283	-283
1059994	Kerktoeren Muiderberg	23	-11			12
1044927	Toren Grote Kerk Naarden	90	-36			54
1043314	Verder met de vesting, bastion VII en VIII	6	12			18
1044295	Verder met de vesting, bastion VI en IX en courtine	10	20			30
1036202	Stadhuis Naarden	73			73	0
1036446	Stadsarchief/Burgerweeshuis	34			34	0
1036519	Weesh. Kazerne/Comeniusmuseum	11			11	0
1036227	Turfloods	8	-3			5
M2015119	Onderwijsachterstandenbeleid 2014/2015	23				23
UWHS170094	Rest.sub. Hakkelaarsbrug 2018		2			2
UWHS170094	Rest.subs. Weigeraars		2			2
BS2018106003	Geluidsan. Landstraat uitv.1e 2e term			49		49
lenW/BSK-2018/170767	Geluidsan. Huizerweg Oost uitv.			25		25
lenW/BSK-2018/170757	Geluidsan. Centeerbaan uitv.			26		26
lenW/BSK-2018/178339	Geluidsan. Brinklaan,Kerkstr, Nieuwstraat uitv.			31		31
lenW/BSK-2018/234657	Geluidsan. Laarderweg uitv.			46		46
lenW/BSK-2018/195655	Geluidsan. Huizerw. West uitv.			57		57

Subsidienummer (x 1€ 1.000)	Beschrijving	Saldo per 31-12-2017	Toevoegin gen 2018	Ontvangen 2018	Gemaakte kosten 2018	Saldo per 31-12-2018
Overige Nederlandse overheidslichamen:						2.160
792353/832414	Muiden Noord West	90			90	0
2010-35722	Stedelijke vernieuwing ISV 2010-2014 Bouw	315				315
2010-35722	Stedelijke vernieuwing ISV 2010-2014 Bodem	43				43
2010-4814	Spoorzone Zuid Bensdorp	165				165
16917	Zwerfafvalvergoeding	66			23	43
88899/861687	Energiebesparing bestaande woningbouw	4				4
869975 / 879883	Verder met de Vesting	134				134
803190/841113	Verduurzaming bedrijventerrein	12			12	0
247751/367031	Veldheimer Botweg	5			5	0
992379/1003333	vs verb Vesting-Stadzicht			300		300
803140/842741	Stimuleringsfonds bedrijventerreinen Gooise Meren	160	-65			95
	ST.AFVALF.Nedvang 81918/20026101 27164			199		199
	Van RO Alg naar specifiek RO of project			861		861
Totaal		2.097	-55	1.594	576	3.060

4.4.3 Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen

Overzicht directe borgstellingen en achtervang

Op 1 januari 2018 bedroeg het saldo aan geldleningen met een garantierelatie, afgesloten met externe partijen € 8.387.695. Deze partijen hebben bij het afsluiten van de geldlening een verzoek ingediend bij de gemeente voor een garantstelling en hebben deze ook verkregen. De gemeente staat garant voor 100 procent of een lager percentage van die geldleningen. Het bedrag waarvoor de gemeente eind 2018 nog garant staat is € 7.743.500. De afname hiervan heeft te maken met de jaarlijkse aflossingen op deze leningen. In 2018 heeft de gemeente geen betalingen hoeven te doen voor de rente en aflossing waarvoor zij garant staat.

Geldnemer	Hoofdsom	%	Schuldrestant	Schuldrestant
(in €)			31-12-2017	31-12-2018
St. Openbare Bibliotheken Naarden-Bussum	714.704	100%	200.117	171.529
Sportfondsen-Naarden b.v.	204.201	100%	43.393	33.183
Hockeyclub Naarden	190.000	100%	30.892	10.754
Rock Steady B.V.	650.000	100%	225.751	193.251
Rock Steady B.V.	325.000	100%	111.749	95.499
Rock Steady B.V.	325.000	100%	111.749	95.499
R.K voetbalvereniging SDO	33.000	50%	2.400	1.300
t Spant	7.176.169	100%	3.318.978	2.960.170
Tennisclub Het Spieghel	175.000	50%	61.250	52.500
Tennisclub Het Spieghel	453.500	50%	45.348	30.231
St. kinderopv. Bussum/Narden	248.067	100%	136.437	124.033
Onderwijs VPCO	580.000	100%	544.900	538.724
St. Vrije School Michael	804.000	100%	746.730	736.826
SIVOG	4.320.000	100%	2.808.000	2.700.000
Totaal directe borgstellingen	16.198.640		8.387.695	7.743.500

Geldnemer (in €)	Hoofdsom		Schuldrestant 31-12-2017	Schuldrestant 31-12-2018
Dudok wonen	2.268.901	Achtervang	363.780	273.243
Dudok wonen	2.268.901	Achtervang	1.134.451	1.134.451
Dudok wonen	7.000.000	Achtervang	3.500.000	3.500.000
Dudok wonen	20.000.000	Achtervang	10.000.000	0
Dudok wonen	7.500.000	Achtervang	0	3.750.000
Dudok wonen	1.500.000	Achtervang	0	750.000
Dudok wonen	6.000.000	Achtervang	0	3.750.000
Dudok wonen	25.000.000	Achtervang	2.500.000	2.500.000
Dudok wonen	1.600.000	Achtervang	579.630	556.585
Dudok wonen	8.000.000	Achtervang	4.000.000	3.866.500
Woningstichting Naarden	3.176.462	Achtervang	1.027.387	973.395
Woningstichting Naarden	719.627	Achtervang	216.268	201.368
Woningstichting Naarden	3.700.000	Achtervang	1.115.643	1.037.278
Woningstichting Naarden	1.900.000	Achtervang	759.588	735.476
Woningstichting Naarden	3.000.000	Achtervang	1.137.432	1.096.146
Woningstichting Naarden	1.000.000	Achtervang	364.125	349.757
Woningstichting Naarden	1.900.000	Achtervang	691.275	663.946
Woningstichting Naarden	1.500.000	Achtervang	601.425	582.208
Woningstichting Naarden	1.100.000	Achtervang	450.751	436.887
Woningstichting Naarden	1.400.000	Achtervang	597.933	582.523
Woningstichting Naarden	5.300.000	Achtervang	2.208.754	2.146.744
Woningstichting Naarden	3.000.000	Achtervang	1.178.837	1.116.571
Woningstichting Naarden	2.500.000	Achtervang	1.068.253	1.033.300
Woningstichting Naarden	3.000.000	Achtervang	1.311.840	1.279.486
Woningstichting Naarden	750.000	Achtervang	327.034	310.457
Woningstichting De Alliantie	4.756.000	Achtervang	2.378.000	2.378.000
Woningstichting de Woonplaats	562.000	Achtervang	281.000	281.000
Woningstichting het Gooi en Omstreken	10.000.000	Achtervang	5.000.000	5.000.000
Woningstichting het Gooi en Omstreken	5.000.000	Achtervang	0	2.500.000
St.woonzorg Nederland	3.205.300	Achtervang	572.375	343.425
Stichting Ymere	1.051.184	Achtervang	497.672	483.383
Totaal Waarborgfonds Sociale Woningbouw	139.658.375	Achtervang	43.863.451	42.862.129
Totaal Hypotheken (van voor 1994)		100%	3.295.583	1.506.170
Totaal Waarborgfonds Eigen Woning (NHG)		Achtervang	85.500.000	77.500.000
Totaal garanties en borgstellingen	155.857.015		141.046.730	121.868.299

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor de komende jaren is verbonden

Overeenkomsten

In aanvulling op de balans is een overzicht van niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen opgemaakt. Hiermee ontstaat inzicht in de meerjarige verplichtingen waaraan de gemeente voor de toekomstige jaren gebonden is.

In onderstaande tabel is ten aanzien van de genoemde inkoop categorieën de inkoopwaarde voor 2019 en verder van contracten boven de €10.000 opgenomen die in 2018 bekend waren.

Onderwerp	Contractwaarde
Energie	623.623
ICT	280.635
Openbare Ruimte	1.675.689
Openbare Ruimte onderhoud	2.302.750
Schoonmaak	353.044
Verzekeringen	414.931
Overig	245.396

Eigen bijdrage op basis van de WMO

Een aanvrager van een WMO voorziening moet op basis van de WMO daaraan zelf een bijdrage leveren. Dit geldt ook voor de aanvraag van een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget). De wetgever heeft bepaald dat het CAK de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage uitvoert. De informatie die de gemeente van het CAK ontvangt - om privacy redenen beperkt - is ontoereikend om per aanvrager de juistheid van de eigen bijdrage te kunnen vaststellen.

Omdat het CAK de hoogte van de eigen bijdragen vaststelt, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen (op grond dus van de WMO) niet meer onder gemeentelijke verantwoordelijkheid valt. Het komt er kortom op neer dat de gemeenten geen zekerheid over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen krijgen.

4.5 Toelichting op overzicht van baten en lasten

In dit onderdeel vindt u een toelichting op het overzicht van baten en lasten.

De toelichting op de afwijkingen groter dan € 67.500 tussen begroting en rekening van de programma's en de algemene baten en lasten vind u in de programmaverantwoording in het jaarverslag.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanwending van de post onvoorzien, de incidentele lasten en baten, de rechtmatigheid van de begrotingsafwijkingen en de Wet normering topinkomens.

4.5.1 Toelichting overzicht baten en lasten per programma

Een analyse van de verschillen tussen de begroting en de realisatie boven de € 67.500 zijn per programma toegelicht in de programma's 1 tot en met 9 in het jaarverslag.

4.5.2 Toelichting algemene baten en lasten

Een analyse van de verschillen tussen de begroting en realisatie boven de €67.500 voor de algemene baten en lasten (zijnde de algemene dekkingsmiddelen en overhead) zijn toegelicht in programma 9 Algemene baten en lasten.

4.5.3 Onvoorzien

Programma 9 Onvoorzien (bedragen x € 1.000)	Primitieve Begroting 2018	Begroting inclusief wijzigingen 2018	Realisatie 2018
Onvoorzien	50	35	0
Overheveling naar programma 7 voor het participatietraject voetbalveld Keverdijk en JOP. (Bij begrotingswijziging nummer 10, 2e Voortgangsverslag 2018)	0	15	16
Totaal	50	50	16

Toelichting:

De post "onvoorzien" is bedoeld als dekking voor uitgaven die niet zijn voorzien en welke ook onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. Het is wettelijk voorgeschreven dat er een post "onvoorzien" wordt opgenomen in de begroting, echter er is geen verplichting ten aanzien van de hoogte van het bedrag.

Aanwending van de post "onvoorzien" vindt plaats via een onttrekking van deze post ten gunste van de "onvoorzien" uitgave.

4.5.4 Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten komen maximaal drie jaar achtereenvolgens voor. Hieronder staan de belangrijkste incidentele baten en lasten van het boekjaar 2018.

Activiteit/omschrijving	Prog.	Reserve?	(in €) Incidentele		Toelichting
			baten	lasten	
Wachtgeld wethouders	1			1.578.800	Door verhoging van de rekenrente zijn de pensioenverplichtingen gestegen van de gepensioneerde wethouders. Voor de afgetreden wethouders in 2018 is wachtgeld opgenomen.
Bestuurlijk advies	1			264.000	(juridische) advisering voor ontwikkelingen Golfbaan Naarderbos, recreatiegebied Naarderbos en Speelpark Oud Valkeveen.
Groeï Mee	1			374.000	Extra uitgaven i.v.m. ontwikkeling van de organisatie
	9	R	-374.000		Dekking uitgaven uit Algemene Reserve
Kosten voormalig personeel	1			192.000	Kosten wachtgeld/UWV
Bommenregeling	2			886.000	Kosten voor opsporing en ruiming van niet gesprongen explosieven op het KNSF terrein te Muiden
	9		-886.000		Bijdrage Rijk
Wegenbeheerplan Muiden	3			995.000	Uitvoeringskosten
	3		-150.000		Diverse bijdragen derden
	3	R	-845.000		Dekking uit reserve
Onderhoudsvoorziening Wegen	3	R	-2.856.200		Vrijval reserve Wegen i.v.m. toevoegen aan onderhoudsvoorziening cf. nota Reserves & Voorzieningen
	3			1.483.200	Storting reserve Wegen in onderhoudsvoorziening Wegen
	3	R		1.373.000	Storting reserve Wegen in Algemene Reserve
Straatreiniging	3			91.000	Inhuur omdat de nieuwe veegmachine door lange levertijd in december 2018 is geleverd.
Brug Oud Blaricummerweg	3			524.000	Afboeking van op investering gemaakte kosten
Onderhoud openbaar gebied	3		-1.668.000		Ontvangen afkoopsommen A1 en Naardereiland
	9	R		1.668.000	Storting afkoopsommen in Algemene Reserve
Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan	3			69.500	Voor het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan zijn diverse onderzoeken uitgevoerd.
	9	R	69.500		Dekking Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan uit Algemene Reserve.
Erfpacht	4		-143.460		Verkoopopbrengst erfpachtgrond
Onderhoudsvoorziening Gebouwen	4	R	-464.700		Vrijval reserve exploitatie Gebouwen i.v.m. toevoegen aan onderhoudsvoorziening cf. nota Reserves & Voorzieningen
	4			464.700	Storting reserve Exploitatie Gebouwen in onderhoudsvoorziening Gebouwen

Activiteit/omschrijving	Prog	Reserve?	Incidentele		Toelichting
			baten	lasten	
Onderhoudsvoorziening Gebouwen	4		-2.263.500		Vrijval overschot onderhoudsvoorziening Gebouwen
	4	R		2.263.500	Storting overschot onderhoudsvoorziening Gebouwen in Algemene Reserve
Onderhoudsvoorziening De Zandzee	4		-785.500		Vrijval i.v.m. toevoegen aan reserve onderhoud De Zandzee
	4	R		785.500	Storting onderhoudsvoorziening De Zandzee in reserve onderhoud De Zandzee
Hakkelaarsbrug 3	4			524.702	Aankoop Woning
	4		-535.230		Bijdrage Rijk voor aankoop woningen onder hoogspanningskabels
Project A1	4		-123.800		Teruggave BTW uitwateringskanaal
Verkoop Duivensteeg 2a (fietsenstalling)	4		-200.000		Verkoopopbrengst
	4			240.364	Afboeking boekwaarde
Verkoop Wuijvert 1	4		-320.000		Verkoopopbrengst
Reserve Gewestkantoor	4	R	-499.000		Vrijval reserve na verkoop Gewestkantoor
	9	R		499.000	Dotatie in Algemene reserve
Overdracht Schootsvelden	4			607.000	Afboeking boekwaarden bij inbreng GNR
	9	R	-607.000		Dekking afboeking uit Algemene Reserve
GAD	5		-496.000		Jaarrekeningresultaat GAD 2017
	5			496.000	Storting resultaat GAD in egalisatievoorziening
Begraafplaats Muiden	5			72.000	Ruimen van graven waarvan afstand is gedaan
Saneringsprogramma beperken geluidshinder	5			287.000	Vorbereidingskosten diverse woningen
	5		-287.000		Ontvangen subsidie van het Ministerie van I&W
HHT gelden	6		-1.233.600		Teruggave HHT-gelden regio
	6	R		1.233.600	Storting HT in Res Soc Domein
Frictiekosten GMiB	9	R	-233.000		De kosten die m.b.t. inkoop zijn gemaakt worden onttrokken uit de algemene reserve
	9			233.000	Frictiekosten inkoop
Marktstraat 22	8			150.000	Gemeentelijke bijdrage in onderhoud Marktstraat 22
	8				
Herindelingsbijdrage	9		-1.602.000		Herindelingsbijdrage Rijk 2018
	9	R		1.602.000	Storting herindelingsbijdrage in Algemene reserve
Incidentele baten	9		-244.000		Teruggaven belastingdienst oude jaren
Verkoop stadskantoor Naarden	9		-2.250.000		Opbrengst verkoop stadskantoor Naarden
	9	R		1.989.000	Storting opbrengst verkoop na aftrek boekwaarde in algemene reserve.
	9			261.000	Afboeking boekwaarde
Totaal incidentele baten/lasten			-18.997.490	21.206.866	

4.5.5 Toelichting op structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Reserves	Toevoeging/ onttrekking	Primitieve begroting 2018	Begroting incl. wijzigingen 2018	Realisatie 2018	Vershil 2018
Algemene reserve	Toevoeging	2.202.000	11.321.636	11.438.298	-116.662
	Onttrekking	-2.978.732	-4.376.104	-1.600.517	-2.775.586
Saldo		-776.732	6.945.532	8.464.798	-1.519.266
Reserve Grondexploitatie	Toevoeging	393.477	534.709	516.010	18.699
	Onttrekking	-29.819	-217.400	-152.400	-65.000
Saldo		363.658	317.309	363.610	46.301
Reserve Exploitatie Gewestkantoor	Toevoeging	-	499.301	-	499.301
	Onttrekking	-56.074	-	-499.301	499.301
Saldo		-56.074	499.301	-499.301	-998.602
Reserve Egalisatie Marktgelden	Toevoeging	-	-	-	-
	Onttrekking	-5.337	-5.337	-5.337	-
Saldo		-5.337	-5.337	-5.337	-
Reserve Egalisatie Begraafrechten	Toevoeging	41.711	41.711	-	41.711
	Onttrekking	-	32.098	-	32.098
Saldo		41.711	73.809	-	-73.809
Reserve Reconstructie Wegen (GDU)	Toevoeging	380.000	380.000	380.000	-
	Onttrekking	-845.000	-845.000	-3.701.219	2.856.219
Saldo		-465.000	-465.000	-3.321.219	-
Reserve Exploitatie gebouwen	Toevoeging	256.216	256.216	256.216	-
	Onttrekking	-	-	-464.718	464.718
Saldo		256.216	256.216	-208.502	-
Reserve Grondwaterbeh. Masterpl. 't Gooi	Toevoeging	-	-	-	-
	Onttrekking	-21.400	-21.400	-21.400	-
Saldo		-21.400	-21.400	-21.400	-
Reserve Onderwijsachterstandenbeleid	Toevoeging	-	-	-	-
	Onttrekking	-2.902	-2.902	-	-2.902
Saldo		-2.902	-2.902	-	2.902
Reserve Sociaal Domein	Toevoeging	1.400.000	1.440.000	2.673.563	-1.233.563
	Onttrekking	-501.215	-631.215	-531.215	-100.000
Saldo		898.785	808.785	2.142.348	1.333.563
Reserve Bovenwijk. voorz. Krijgsman	Toevoeging	-	-	-	-
	Onttrekking	-	-	-38.705	38.705
Saldo		-	-	-38.705	-38.705
Reserve Grote Projecten Muiden	Toevoeging	950.000	1.060.360	817.406	242.954
	Onttrekking	-3.210.150	-1.818.400	-606.332	-1.212.068
Saldo		-2.260.150	-758.040	211.074	969.114
Reserve Egalisatie Primair	Toevoeging	-	-	-	-
	Onttrekking	-	726	-2.176	2.902
Saldo		-	726	-2.176	-2.902
Reserve Uitbreiding sportvoorzieningen	Toevoeging	-	-	-	-
	Onttrekking	-168.291	-168.291	-168.291	-
Saldo		-168.291	-168.291	-168.291	-2.902

Reserves	Toevoeging/ onttrekking	Primitieve begroting 2018	Begroting incl. wijzigingen 2018	Realisatie 2018	Vershil 2018
Reserve groot onderhoud De Zandzee	Toevoeging	-	-	785.000	-785.000
	Onttrekking	-	-	-	-
Saldo		-	-	785.000	-
Saldo jaarrekening	Toevoeging	-	4.855.650	4.855.650	-
	Onttrekking	-	-4.855.650	-4.855.650	-0
Totaal Saldo		0	0	0	0

4.5.6 Begrotingsafwijkingen

Er zijn verschillende categorieën van begrotingsafwijkingen aan te geven:

Soorten begrotingsafwijkingen	Rechtmatig	Onrechtmatig
1. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten	x	
2. Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen	x	
3. Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn		x
4. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd		x
5. Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingswijziging is ingediend		x
6. Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt: a) geconstateerd tijdens het verantwoordingsjaar b) geconstateerd na het verantwoordingsjaar	x	x
Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. • het jaar van investeren • hogere kapitaallasten in latere jaren	x	x

Overzicht begrotings- en kredietoverschrijdingen

Op programmaniveau is nagegaan of de begrotingsafwijkingen binnen de grenzen liggen van de door de raad geautoriseerde begroting. Er zijn geen begrotingsafwijkingen per programma die als onrechtmatig worden geclassificeerd.

Er zijn geen overschrijdingen gesignaleerd op kredieten en lasten die als onrechtmatig worden geclassificeerd.

4-5-7 Wet Normering Topinkomens (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze sectoren zijn op basis van de WNT verplicht om bezoldigingsgegevens van topfunctionarissen openbaar te maken. Topfunctionarissen zijn diegenen die behoren tot het hoogste uitvoerende of toezichthoudende orgaan, of de laag daaronder, en in die rol verantwoordelijk zijn voor de gehele instelling of rechtspersoon. Bij gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de griffier topfunctionarissen. Daarnaast moeten bezoldigingsgegevens en eventuele ontslagvergoedingen van andere medewerkers met een dienstbetrekking worden vermeld zodra zij hoger zijn dan het bezoldigingsmaximum. Dit geldt ook voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking. In dat geval wordt wel rekening gehouden met het aantal kalenderdagen en de deeltijdfactor waarvoor de functionaris werkt.

Deze verantwoording 2018 is opgesteld op basis van de voor gemeenten en gemeenschappelijke regeling geldende algemene WNT-maximum van € 189.000. Er zijn er geen bezoldigingen betaald die boven het wettelijke maximum uitkomen.

Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Bedragen x € 1	M. Knibbe	D. Van Huizen
Funcctiegegevens 2018	Raadsgriffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functieervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging 2018		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	94.997	115.024
Beloningen betaalbaar op termijn	15.157	17.885
<i>Subtotaal</i>	110.154	132.908
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedragen	-	-
Totaal bezoldiging	110.154	132.908
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Funcctiegegevens 2017		
Aanvang en einde functieervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging 2017		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	98.977,78	118.175,67
Beloningen betaalbaar op termijn	13.957,44	16.681,08
<i>Subtotaal</i>		
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum		
Totaal bezoldiging 2017	112.935,22	134.856,75

4.6 Sisa-Verantwoording

In onderstaande tabel is de verantwoording, middels single information en single audit (sisa), over de besteding van specifieke uitkeringen en provinciale middelen opgenomen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019							
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
			€ 441.038	€ 52.716	€ 0	€ 0	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Eindverantwoording Ja/Nee	
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	
		Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 09	
		1 061942 Gemeente Gooise Meren	€ 0	061942 Gemeente Gooise Meren	€ 0	Nee	

lenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen
		Provinciale beschikking en/of verordening				Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
		Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen					
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
			1 472375-599220	€ 5.523	€ 5.523	-€ 85.539	€ 0
			2 472376-599278	€ 0	€ 0	-€ 127.507	€ 0
			3 473701-604775	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/ 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
			1 472375-599220	€ 854.786	€ 854.786	Westereng 5	Ja
			2 472376-599278	€ 244.985	€ 244.985	Meerweg/'t Spiegel	Ja
			3 473701-604775	€ 331.144	€ 331.144	Thijssepark	Nee

lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02</i>	Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03</i>	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt <i>Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04</i>	Correctie over besteding t/m jaar T <i>Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05</i>	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicatornummer: E3 / 06</i>
			1 BSV 2011057265	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 lenM/BSK-2012/217796	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.109.350	€ 0
			3 lenW/BSK-2018/170757	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 lenW/BSK-2018/170767	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 lenW/BSK-2018/178339	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 lenW/BSK-2018/195655	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			7 lenW/BSK-2018/198641	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			8 lenW/BSK-2018/234657	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i>	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i>	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i>	Correctie over besteding kosten ProRail t/m jaar T <i>Aard controle R</i>	Eindverantwoording Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i>

			Indicatornummer: E3 / 07	Indicatornummer: E3 / 08	Indicatornummer: E3 / 09	Indicatornummer: E3 / 10	Indicatornummer: E3 / 11	Indicatornummer: E3 / 12
		1	BSV 2011057265	€ 0	€ 0	€ 0	€ 37.957	Nee
		2	lenM/BSK-2012/217796	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 2.183.868	Nee
		3	lenW/BSK-2018/170757	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		4	lenW/BSK-2018/170767	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		5	lenW/BSK-2018/178339	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		6	lenW/BSK-2018/195655	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		7	lenW/BSK-2018/198641	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		8	lenW/BSK-2018/234657	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Totale besteding (jaar T) ten last van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Projectnaam /UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd Ja/Nee	Indien woning verplaatst: conform de ingediende perceelschets Ja/Nee	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle R Indicatornummer: F1 / 01	Aard controle N.v.t. Indicatornummer: F1 / 02	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 03	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 04	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 05	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 06
		1	€ 533.759	UWHS1807ZJRZU	€ 533.759	Nee	Nee	Nee
			Kopie Projectnaam / UWHS-nummer	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot en met (Jaar T)	Indien (een deel van) de uitkering voor het standaardbedrag voor gemeentelijke uitvoeringskosten is verantwoord als onderdeel van de cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot met (jaar T): Vermeld bedrag € 3.500, € 6.500 of € 10.000.			
			Aard controle N.v.t. Indicatornummer: F1 / 07	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 08	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 09			
		1	UWHS1807ZJRZU	€ 537.771	€ 10.000			

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2018 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicatornummer: G2 / 01	Indicatornummer: G2 / 02	Indicatornummer: G2 / 03	Indicatornummer: G2 / 04	Indicatornummer: G2 / 05	Indicatornummer: G2 / 06
			€ 11.308.749	€ 256.569	€ 867.641	€ 2.135	€ 112.775	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.
Indicatornummer: G2 / 07	Indicatornummer: G2 / 08	Indicatornummer: G2 / 09	Indicatornummer: G2 / 10	Indicatornummer: G2 / 11	Indicatornummer: G2 / 12			
€ 79.662	-€ 1.065	€ 0	€ 150.223	€ 0	Ja			

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 103.716	€ 68.108	€ 16.544	€ 85.812	€ 26.304	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			

4.7 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen noemenswaardige gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

4.8 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Gooise Meren

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de gemeente Gooise Meren te Bussum gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: 1. het overzicht van baten en lasten over 2018 (pagina 139); en 2. de balans per 31 december 2018; 3. de toelichting (pagina 145 tot en met pagina 167) met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen (pagina 141 tot en met pagina 144); 4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (pagina 168 tot en met pagina 173); en 5. de bijlage 3 met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (pagina 194 tot en met pagina 196).	<p>Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken op pagina 136 tot en met pagina 174 (tot en met paragraaf 4.7) opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de gemeente Gooise Meren op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).</p> <p>Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het Normenkader 2018 en het Controleprotocol 2018-2023 vastgesteld door de raad d.d. 31 oktober 2018.</p>

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 31 oktober 2018, en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Gooise Meren zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.510.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 70.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ Voorwoord.
- ▶ Hoofdpijnen.
- ▶ Jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- ▶ De bijlagen zoals opgesomd op pagina 4 van de jaarstukken.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het Normenkader 2018 en het Controleprotocol 2018-2023 vastgesteld door de raad d.d. 31 oktober 2018.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 31 oktober 2018, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's;
 - ▷ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - ▷ dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.
- ▶ Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- ▶ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- ▶ Het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen.
- ▶ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ▶ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 3 juli 2019

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.
H.C.J. Bot RA

Bijlage 1 | Overzicht Investerings

Regelnr.	Investing (in €)	Totaal krediet	Bijdragen	Geboekt huidig jaar	Geboekt t/m huidig jaar	Vrije ruimte
1	Programma 2					
2	Verbouwing Brandweergarage Muiden	0			18.024	-18.024
3	Programma 3					
4	Op.verl. Westereng dp 5 Pj 183	350.350	0	5.523	113.575	236.775
5	Op.verl. Meerwg/Karnemelksl Pj 172	50.000	50.000	0	31.452	-31.452
6	Verv.OV:Comp.kw,v.Bredius,Bollelaan	462.547	0	536	220.858	241.689
7	Verv.OV Gooimeer Zuid en Huizerstraatweg	240.600	0	804	84.630	155.970
8	Wegen Veldheimerlaan/Botweg Pj 174	323.500	0	0	250.113	73.387
9	Wegen Westereng dp 5 Pj 183	1.439.850	0	15.453	764.610	675.240
10	Realisatie verkeersmaatregelen VSP	291.950	0	0	227.238	64.712
11	Vervang.verkeersborden ivm CE-markering	44.100	0	0	38.786	5.314
12	Wegen Beerensteinerlaan e.o. Pj 190	52.000	0	12.948	49.830	2.170
13	Wegen Meerwg/Karnem afl.koker Pj 172	695.000	351.000	172.144	692.802	-348.802
14	Herinr. Muiden Nrd West OV Pj 201	225.151	0	22.481	36.779	188.372
15	Verv. fiets-voetbruggen O.Blaricummerweg	73.875	0	60.412	60.412	13.463
16	Rotonde Rijksweg-Churchillstraat	563.230	505.378	16.722	73.228	-15.376
17	Verv. Inv. Verkeersstructuurplan 2013	42.148	0	0	0	42.148
18	Herinr. Muiden Nrd West Wegen Pj 201	212.771	0	92.784	572.769	-359.998
19	Wbh. Mariahoeve-Eikenlaan Muiden 02/16	204.000	0	29.244	29.244	174.756
20	Wbh. plan Muiderberg 02/16	344.000	0	3.858	7.508	336.492
21	Wbh. plan Vesting en Zuid-West 02/16	80.000	0	0	0	80.000
22	Wbh. plan Buitengebied 02/16	606.000	0	260.575	260.575	345.425
23	Wbh. plan Zuidpolderweg 02/16	488.000	0	0	0	488.000
24	Emmaschool Lomanplein wegen Pj 212	195.700	0	219.417	219.417	-23.717
25	Herinrichting Stationsgebied	500.000	0	49.943	83.267	416.733
26	Emmaschool Lomanplein OV Pj 205	37.400	0	42.196	42.196	-4.796
27	Infra ivm verv.hoofdruiol Zwartewg B'sum	47.000	0	42.867	42.867	4.133
28	Vestingplein - Muiden	300.000	0	1.179	1.179	298.821
29	Burg. Jur Visserlaan	207.000		199.947	199.947	7.053
30	Herbouw brug in de Goog	130.000	40.000	41.929	41.929	48.071
31	<i>Voorgenomen investeringen</i>					
32	<i>Wegen Vlietlaan Pj 193 (incl. sloopksten)</i>	<i>454.250</i>				
33	<i>Aanpassing wegvakken overwegen</i>	<i>163.500</i>	<i>75.000</i>			
34	<i>Comm.verkeersregelinstallaties met computer prov. N-H</i>	<i>60.000</i>				
35	Programma 4					

Regelnr.	Investering (in €)	Totaal krediet	Bijdragen	Geboekt huidig jaar	Geboekt t/m huidig jaar	Vrije ruimte
36	Aankoop Bredius	3.815.000	0	3.834.707	3.834.707	-19.707
37	Bredius zandaankoop (PN18)	1.600.000	0	1.532.070	1.532.070	67.930
38	Bredius inrichting groene buffer (PN18)	100.000	0	5.876	5.876	94.124
39	Bredius verleggen NUTS (PN18)	680.000	0	7.999	7.999	672.001
40	Bredius VAT-kosten (PN18)	495.000	0	38.275	38.275	456.725
41	Grond IKC Muiden	680.000	0	575.000	575.000	105.000
42	Hakkelaarsbrug 3: aankoop	517.700	517.700	0	0	0
43	Verbouw JLC/Sherpa	400.000	0	-112.687	470.557	-70.557
44	Breeduit noodzakelijke verbouw	360.000	360.000	89.570	365.338	-365.338
45	Breeduit aanpassing	420.000	0	10.514	131.925	288.075
46	Breeduit eerste inrichting	225.000	0	0	176.404	48.596
47	Vorbereidingskrediet MFA Keverdijk	500.000	0	165.792	374.308	125.692
48	Techn inst De Lunet 2018	100.000	0	117.660	117.660	-17.660
49	Herstel Vestingwallen (Verd Vest.Muiden)	1.962.000	330.000	301.239	356.869	1.275.131
50	Beheer schootvelden fase 2	50.000	50.000	0	0	0
51	Ontsl.weg A1- Krijgsmn/Bredius-3 bruggen	7.200.000	6.378.270	57.864	57.864	763.866
52	<i>Voorgenomen investeringen</i>					
53	SAAONE wegen, wegvakken A1/A6	100.000				
54	Programma 5					
55	Riolering Meerwg/Karnem afl.koker Pj 172	2.150.000	95.000	458.622	1.906.634	148.366
56	Riolering Westereng dp 5 Pj 183	1.824.450	0	22.147	1.095.804	728.646
57	HWA leiding Naarden-Bussum	45.080	0	0	0	45.080
58	Riolering Beerensteinerlaan Pj 190	5.500	0	7.805	36.265	-30.765
59	Herinr. Muiden Nrd West Riolering Pj 201	1.604.297	0	244.330	1.508.292	96.005
60	Ondergrondse opslag Vesting	166.000	0	34.009	56.491	109.509
61	Urnenvoorziening Oude Begraafplaats	32.700	0	214	305	32.395
62	Upgr. verharding blok 13 begraafplts NV	25.010	0	5.911	5.911	19.099
63	Vervangen hoofdpaden Nieuw Valkeveen	56.020	0	48.209	59.579	-3.559
64	Upgraden beplanting begraafplaatsen GM	76.000	0	2.361	2.361	73.639
65	Emmaschool Lomanplein riool Pj 205	523.000	0	582.489	582.489	-59.489
66	Kubota trekker begraafplaats	45.000	0	0	0	45.000
67	Boki grafdelver	112.000	0	0	0	112.000
68	Aansl. woonb. Muidertkrvrt Mech.	31.250	0	536	536	30.714
69	Aansl. woonb. Muidertkrvrt Vrijverv/pers	543.750	0	21.096	21.096	522.654
70	Rioolaansl. Landgoed Hoogerlust mech.	35.000	0	1.339	1.339	33.661
71	Rioolaansl. Landgoed Hoogerlust bouw.	95.000	0	28.774	28.774	66.226
72	Verv. hoofdriool Zwarteweg Bussum	138.000	0	133.564	133.564	4.436
73	Plantsoen Westereng dp 4 Pj 182	360.190	0	0	6.375	353.815
74	Plantsoen Westereng dp 5 Pj 183	417.520	0	0	0	417.520

Regelnr.	Investering (in €)	Totaal krediet	Bijdragen	Geboekt huidig jaar	Geboekt t/m huidig jaar	Vrije ruimte
75	Afscherming Grondwal De Nieuwe Vaart	437.000	0	507.192	529.798	-92.798
76	Damwand Grondwal De Nieuwe Vaart	200.000	0	22.246	51.618	148.382
77	Herinr. Muiden Nrd West Groen Pj 201	51.958	0	0	0	51.958
78	Beschoeiingen Muiden Noord West	57.731	0	0	0	57.731
79	Optimalisatie Naardertrekvaart	50.000	50.000	0	0	0
80	Wandelpad Vesting-Stadzicht	50.000	50.000	0	0	0
81	Aanleg passantenhaven	100.000	100.000	0	0	0
82	<i>Voorgenomen investeringen</i>					
83	<i>Vervangingsinvesteringen groen</i>	165.950				
84	Programma 7					
85	Integraal Kindcentrum Muiden	398.000		-352.761	378.470	19.530
86	Aanpassen gebouw voor Emmaschool (p/11)	3.223.000	0	2.438.289	3.092.971	130.029
87	Verv. perm. bouw 3 lokalen Godelinde	2.675.000	0	2.174.847	2.338.492	336.508
88	Uitbreiding/vervanging Vituscollege	1.275.000	0	695.550	769.865	505.135
89	<i>Voorgenomen investeringen</i>					
90	<i>Integraal Kindcentrum Muiden</i>	2.880.000				
91	<i>Uitbreiding/vervanging Vituscollege</i>	1.075.000				
92	<i>Renovatie Vondelschool</i>	286.394				
93	<i>Renovatie Bussumse Montessorieschool</i>	50.000				
94	<i>Renovatie Juliana Daltonschool</i>	161.418				
95	<i>Renovatie Indoschool</i>	119.330				
96	<i>Nieuwbouw Tweemaster</i>	238.702				
97	<i>Renovatie W. de Zwijger</i>	849.779				
98	<i>Renovatie Goois Lyceum</i>	964.787				
99	Programma 8					
100	HCAW: was en kleedruimten (10/12)	1.012.000	0	0	935.644	76.356
101	Gymnastieklokken in Muiden	0	0	1.025	1.025	-1.025
102	Speelz. Westereng dp 5 Pj 183	25.830	0	0	0	25.830
103	Vervanging speeltoestellen 2017	100.070	0	38.003	41.248	58.822
104	Vervanging speeltoestellen 2018	175.070	0	0	0	175.070
105	Herinrichting Muiden NW Spelen	23.092	0	0	0	23.092
106	<i>Voorgenomen investeringen</i>					
107	<i>Renovatie toren Grote Kerk</i>	147.823	90.000			
108	<i>Groencompensatie SAAone Echobos</i>	65.000	65.000			
109	Programma 9					
110	Huisvesting GM meubilair	600.000	0	30.939	601.691	-1.691
111	Huisvesting GM Huisvesting GM bouwkundig	3.311.000	0	395.523	3.326.468	-15.468
112	Huisvesting GM Huisvesting GM install.	2.250.000	0	8.493	2.218.067	31.933
113	Gemeentehuis Muiden 2016	30.000	0	4.241	48.584	-18.584

Regelnr.	Investering (in €)	Totaal krediet	Bijdragen	Geboekt huidig jaar	Geboekt t/m huidig jaar	Vrije ruimte
114	Gemeentehuis Naarden 2016	40.000	38.296	38.296	0	1.704
115	Huisvesting GM AV apparatuur	265.000	0	25.568	269.063	-4.063
116	Vervangingsinv. (Mercedes)+ container	165.000	0	175.566	175.566	-10.566
117	Vervangingsinvestering (Opel)	57.043	0	0	0	57.043
118	Piaggio 2017 (1 stuks)	27.000	0	0	0	27.000
119	Piaggio 2017 (2 stuks)	54.000	0	0	0	54.000
120	Piaggio 2018 (2 stuks)	54.000	0	0	0	54.000
121	Fiat Strada	31.000	0	0	0	31.000
122	Mitsubishi Canter	55.000	0	0	0	55.000
123	Veegmachine	150.000	0	156.805	156.805	-6.805
124	Fiat Ducato	55.000	0	0	0	55.000
125	Volkswagen Transporter (99-VTL-8) (PN18)	57.000	0	0	0	57.000
126	Hardware: Endpoints+beeldschermen (PN15)	300.000	0	123.063	306.864	-6.864
127	Hardware: Back-end (2017)	75.000	0	0	2.517	72.483
128	Uitwijkvoorz. Hilversum - Gooise Meren	227.000	0	118.579	222.926	4.074
129	Fysieke veiligheid - Sleutelplan	105.000	0	46.445	99.121	5.879
130	Storage & Backup (PN18)	30.000	0	0	0	30.000
131	Programma digitalisering (PN18)	180.000	0	163.306	163.306	16.694
132	Zoutplosser (2018-101)	50.000	0	0	0	50.000
133	Aanp. natstr. zoutstrooiers (2018-101)	40.000	0	0	0	40.000
134	Track en trace systemen (2018-101)	25.000	0	0	0	25.000
135	Zoutstrooier Muiderberg 1 (2018-101)	40.000	0	0	0	40.000
136	Zoutstrooier Muiderberg 2 (2018-101)	45.000	0	0	0	45.000
137	Zoutstrooier Naarden (2018-101)	50.000	0	0	0	50.000
138	Digitalisering 2017	375.000	125.000	71.124	123.941	126.059
139	Inrichting buitenterrein gemeentehuis GM	100.000	0	15.678	15.678	84.322

De af te sluiten investeringen zijn grijs gearceerd weergegeven

De lopende investeringen zijn standaard weergegeven

De voorgenomen investeringen zijn cursief gedrukt weergegeven

Toelichting

Afgesloten investeringen

Drie meerjarige herinrichtingsprojecten zijn in 2018 afgerond.

- Westereng (nummers 4, 9, 56, 73, 74 en 102) laat op projectniveau een voordeel zien van circa € 2,4 mln. Met name als gevolg van gunstige aanbesteding en omdat bij de krediet aanvraag in 2015 geen rekening is gehouden met subsidie (€ 0,9 mln.).
- Het project Meerweg, Karnemelksloot (nummers 5, 13, 55 en 57) geeft door lagere subsidie een overschrijding van circa € 0,186 mln.
- De herinrichting Muiden Noord West (nummers 14, 18, 59, 77, 78 en 105) wordt afgesloten met een voordeel van circa € 0,06 mln.
- De overige ultimo 2018 af te sluiten investeringen geven per saldo een onderschrijding van € 0,6 mln.

Het voordelig effect op de afgesloten investeringen wordt meegenomen met het actualiseren van de kapitaallasten in 2019.

Lopende investeringen

De verbouwing van het Jan Ligthart Centrum (nummer 39) laat eind 2018 een overschrijding zien, onder meer door diverse tussentijdse aanpassingen tijdens de verbouwing en een aantal werkzaamheden uit het onderhoudsplan die alsnog zijn uitgevoerd (en aanvankelijk niet waren meegenomen). De verwachting is dat het project in het eerste kwartaal 2019 zal worden afgerond.

Bijlage 2 | Verbonden partijen

Naam verbonden partij	Regio Gooi en Vechtstreek
Rechtsvorm	De Regio is een openbaar lichaam op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Programma	Programma 1: Inwoners en bestuur; Programma 3: Openbare ruimte en verkeer; Programma 7: Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd; Programma 9: Algemene baten en lasten
Taakvelden	0.4 Overhead 1.2 Openbare orde en veiligheid 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 6.82 Geëscaleerde zorg 18+ 7.1 Volksgezondheid 7.3 Afval 7.5 Begraafplaatsen en crematoria 8.3 Wonen en bouwen
Deelnemende gemeenten	Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdemeeren.
Doel/Openbaar belang	Intergemeentelijke beleidsvorming- en afstemming dan wel uitvoering van taken op terreinen waarvan vaststaat dat dit toegevoegde waarde heeft in vergelijking met taakbehartiging door de individuele gemeente.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft rechtstreekse invloed op de besluitvorming. Elke gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd op basis van een verdeelsleutel van één stem per 10.000 inwoners (met een minimum van twee stemmen per lid). Dit is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2018 is € 8.970.058
Eigen vermogen per 1-1-2018	€ 20.399.000
Vreemd vermogen per 1-1-2018	€ 22.776.000
Solvabiliteit per 1-1-2018: EV/VV	0,90
Eigen vermogen per 31-12-2018	€ 13.321.000 (begroot)
Vreemd vermogen per 31-12-2018	€ 34.236.000 (begroot)
Solvabiliteit per 31-12-2018: EV/VV	0,39 (begroot)
Geraamd resultaat 2018	€ 23.000

Naam verbonden partij	Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
Rechtsvorm	De Veiligheidsregio is een openbaar lichaam op basis van de Wet veiligheidsregio's en de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Programma	Programma 2: Veiligheid
Taakvelden	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
Deelnemende gemeenten	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren.
Doel/Openbaar belang	De veiligheidsregio heeft tot doel door samenwerking doelmatig georganiseerde en gecoördineerde preventieve en repressieve brandbestrijding en hulpverlening bij ongevallen en rampen in het verzorgingsgebied te verzorgen.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft zeven leden (met zeven plaatsvervangers). De gemeente Gooise Meren is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. Daarmee heeft zij rechtstreekse invloed. Een en ander is geregeld in de gemeenschappelijke regeling.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2018 is € 4.103.943
Eigen vermogen per 1-1-2018	€ 1.306.091
Vreemd vermogen per 1-1-2018	€ 16.589.241
Solvabiliteit per 1-1-2018: EV/VV	0,08
Eigen vermogen per 31-12-2018	€ 1.093.091 (begroot)
Vreemd vermogen per 31-12-2018	€ 15.414.852 (begroot)
Solvabiliteit per 31-12-2018: EV/VV	0,07 (begroot)
Geraamd resultaat 2018	Het geraamde resultaat is € 143.000 negatief. Dit negatieve resultaat wordt gedekt door een onttrekking uit de algemene reserve.

Naam verbonden partij	Stichting Goois Natuurreservaat
Rechtsvorm	Stichting
Programma	Programma 5: Duurzaamheid en water
Taakvelden	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Deelnemende partijen	Amsterdam, Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, provincie Noord-Holland.
Doel/Openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> De instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van aldaar gelegen terreinen, ten einde ten eeuwigden dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden. Aan het publiek door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon verzekeren.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft 17 leden en evenzoveel plaatsvervangers. De gemeente Gooise Meren is met 3 leden en zijn/haar plaatsvervanger vertegenwoordigd. De vertegenwoordiger van de Gooise Meren zit ook in het dagelijks bestuur.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2018 is €546.157, bestaande uit de reguliere bijdrage van € 488.820 en de transitiebijdrage 2018 van €57.337.
Eigen vermogen per 1-1-2018	€ 1.553.529
Vreemd vermogen per 1-1-2018	€ 896.571
Solvabiliteit per 1-1-2018: EV/VV	1,73
Eigen vermogen per 31-12-2018	€ 1.114.400 (begroot)
Vreemd vermogen per 31-12-2018	€ 723.400 (begroot)
Solvabiliteit per 31-12-2016: EV/VV	1,54 (begroot)
Geraamd resultaat 2018	Het geraamde resultaat is € 144.000 negatief. Dit negatieve resultaat wordt gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserves.

Naam verbonden partij	Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek
Rechtsvorm	De omgevingsdienst is een openbaar lichaam op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Programma	Programma 3: Openbare ruimte en verkeer
Taakvelden	7.4 Milieubeheer
Deelnemende partijen	De provincies Flevoland en Noord-Holland en de gemeenten Almere, Zeewolde, Dronten, Noordoostpolder, Urk, Lelystad, Blaricum, Hilversum, Huizen, Laren, Gooise Meren, Weesp en Wijdmeren.
Doel/Openbaar belang	Deze regeling is opgezet door de deelnemers met als doel een robuuste uitvoeringsdienst te vormen ten behoeve van een adequate uitvoering van milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de provincie Flevoland, de provincie Noord-Holland en de regio Gooi en Vechtstreek. De deelnemers kiezen voor een verbetering van de kwaliteit en de integraliteit van de uitvoering van de taken door deze onder te brengen in deze regionale uitvoeringsdienst. De uitvoering wordt bij de uitvoeringsdienst belegd met het behoud van de eigen bevoegdheden van alle deelnemers. Tevens kan de OFGV taken verrichten op basis van de WABO voor zover de deelnemers hiertoe opdracht verlenen.
Bestuurlijk belang	Gemeenten en provincies zijn opdrachtgever van de Omgevingsdienst en vormen samen het Algemeen Bestuur (AB). De stemverdeling in het AB is gebaseerd naar rato van de ingebrachte financiële bijdrage per deelnemende partij aan de gemeenschappelijke regeling.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2018 is €805.104, bestaande uit de reguliere bijdrage van € 793.520 en de bijdrage voor de directe productiekosten 2018 van €11.584.
Eigen vermogen per 1-1-2018	€ 1.855.199
Vreemd vermogen per 1-1-2018	€ 4.489.808
Solvabiliteit per 1-1-2018: EV/VV	0,41
Eigen vermogen per 31-12-2018	€ 875.000 (begroot)
Vreemd vermogen per 31-12-2018	€ 4.053.154 (begroot)
Solvabiliteit per 31-12-2018: EV/VV	0,22 (begroot)
Geraamd resultaat 2018	€ 0

Naam verbonden partij	Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.
Rechtsvorm	Coöperatieve vereniging
Programma	Programma 5: Duurzaamheid en Water; Programma 8: Sport en Recreatie, Cultuur en Toerisme
Taakvelden	2.4 Economische havens en waterwegen
Doel/Openbaar belang	1. Het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van de recreatie binnen het gebied van de Randmeren; 2. Het behartigen van de belangen van de natuur binnen het gebied van de Randmeren; 3. Het bewaren en bevorderen van het natuur- en landschapsschoon binnen het gebied van de Randmeren; 4. Het bevorderen van de watersportsector in het gebied van de Randmeren.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 5 leden, waarvan 1 bestuurder de voormalige blauwe as (leden B) vertegenwoordigt. De gemeente Gooise Meren heeft op basis van haar jaarlijkse bijdrage 4 stemmen in de algemene ledenvergadering.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2018 is € 29.218, bestaande uit een ledenbijdrage van €21.718 en €7.500 extra bijdrage maaikosten. Leden zijn niet aansprakelijk voor de schulden van de coöperatie en zijn op geen enkele wijze verplicht om bij te dragen in een eventueel tekort bij de ontbinding van de coöperatie.
Eigen vermogen per 1-1-2018	€ 3.536.344
Vreemd vermogen per 1-1-2018	€ 11.729.750 (incl. ledenrekeningen)
Solvabiliteit per 1-1-2018: EV/VV	0,30
Eigen vermogen per 31-12-2018	€ 3.107.000 (verwacht)
Vreemd vermogen per 31-12-2018	€ 11.068.424 (verwacht)
Solvabiliteit per 31-12-2018: EV/VV	0,28
Geraamd resultaat 2018	Het geraamde resultaat is ca. € 430.000 negatief. Dit negatieve resultaat wordt gedekt door een onttrekking uit de algemene- en bestemmingsreserve.

Naam verbonden partij	Werkvoorzieningschap Tomingroep
Rechtsvorm	BV
Programma	Programma 6: Werk en Inkomen
Taakvelden	6.5 Arbeidsparticipatie
Deelnemende gemeenten	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp, Wijdmeren, Eemnes en Almere.
Doel/Openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling richt zich op het bieden van werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt met een Wsw-indicatie en inwoners die onder de Participatiewet vallen. Om dit te bereiken maakt de gemeenschappelijke regeling gebruik van Tomin BV, waar zij een honderd procent deelneming in heeft. De BV heeft een aantal bedrijfsactiviteiten ingericht om de doelstellingen te behalen.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft negen leden en wordt geadviseerd door twee vaste adviseurs. De gemeente Gooise Meren is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
Financieel belang	De gemeente Gooise Meren ontvangt een Rijksvergoeding welke wordt doorbetaald aan Tomingroep. In 2018 bedroeg de vergoeding €1.9 miljoen. De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk financieel verantwoordelijk voor de gemeenschappelijke regeling. Vooralsnog staat de B.V. garant voor afdekking van dit risico. Mochten de winst en de Algemene Reserves van de B.V. echter niet volstaan, zullen de gemeenten zelf extra moeten bijdragen.
Eigen vermogen per 1-1-2018	€ 2.213.000
Vreemd vermogen per 1-1-2018	€ 10.269.000
Solvabiliteit per 1-1-2018: EV/VV	0,22
Eigen vermogen per 31-12-2018	€ 1.906.000 (begroot)
Vreemd vermogen per 31-12-2018	€ 10.882.000 (begroot)
Solvabiliteit per 31-12-2018: EV/VV	0,18 (begroot)
Geraamd resultaat Werkvoorzieningschap Tomingroep 2018	Het resultaat is € 1.101.000 positief. In het jaarcontract tussen Tomingroep BV en het Werkvoorzieningschap is vastgelegd dat Tomingroep BV een nihil resultaat bij het Werkvoorzieningschap Tomingroep garandeert.
Tomingroep BV	
Eigen vermogen per 1-1-2018	€ 21.406.000
Vreemd vermogen per 1-1-2018	€ 10.223.000
Solvabiliteit per 1-1-2018: EV/VV	2,09
Eigen vermogen per 31-12-2018	€ 21.700.000 (o.b.v. planning 2018)
Vreemd vermogen per 31-12-2018	€ 6.000.000 (o.b.v. planning 2018)
Solvabiliteit per 31-12-2018: EV/VV	3,62 (o.b.v. planning 2018)
Geraamd resultaat 2018	Het resultaat is € 400.000 negatief (na afdracht Werkvoorzieningschap Tomingroep)

Naam verbonden partij	GEM Crailo BV
Rechtsvorm	BV
Programma	Programma 3: Openbare ruimte en verkeer
Taakvelden	8.1 Ruimtelijke Ordening
Deelnemende gemeenten	Gooise Meren, Hilversum en Laren
Doel/Openbaar belang	Het doel van de Gebiedsontwikkeling is om een innovatieve en ambitieuze woonwijk te realiseren, waarbij duurzaamheid en de groene omgeving centraal staan, in combinatie met ruimte voor vormen van bedrijvigheid en natuur, zoals beschreven in het Ambitiedocument Buurtschap Crailo, waarvoor het Ruimtelijk kader het vertrekpunt is geweest.
Bestuurlijk belang	Aan ieder der aandeelhouders van GEM Crailo BV komt in de aandeelhoudersvergadering van GEM Crailo BV stemrecht toe in de verhouding van deelname van kapitaal in GEM Crailo BV (45% gem. Hilversum, 45% gem. Gooise Meren, 10% gem. Laren.
Financieel belang	Gem. Hilversum neemt voor 45% deel in het kapitaal van GEM Crailo BV. Gem. Gooise Meren neemt voor 45% deel in het kapitaal van GEM Crailo BV. Gem. Laren neemt voor 10% deel in het kapitaal van GEM Crailo BV. De vennoten hebben bij oprichting van GEM Crailo BV op 1 mei 2018 een bedrag ingebracht naar rato van dit aandeel.
Eigen vermogen per 1-1-2018	€ 0
Vreemd vermogen per 1-1-2018	€ 0
Solvabiliteit per 1-1-2018: EV/VV	n.v.t.
Eigen vermogen per 31-12-2018	€ 1.000 aandelenkapitaal
Vreemd vermogen per 31-12-2018	€ 0
Solvabiliteit per 31-12-2018: EV/VV	n.v.t.
Geraamd resultaat 2018	Het saldo contante waarde per 1-1-2019, verdisconteerd met 2%, bedraagt 1.489.000,-. Gebaseerd op een winstgevende eindwaarde per 31-12-2029 van €1.851.000.

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen
Rechtsvorm	Gooise Meren is centrumgemeente o.g.v. art. 8 Wgr
Programma	Programma 9: Algemene baten en lasten
Taakvelden	0.4 Overhead
Deelnemende gemeenten	Gooise Meren, Huizen
Doel/Openbaar belang	Het Gemeentearchief voert voor de aangesloten gemeenten de Archiefwet uit v.w.b. de historische archivering. Tevens wordt jaarlijks per aangesloten gemeente aan de hand van Kritische Prestatie Indicatoren geïnspecteerd en daarmee toegezien op de kwaliteit van de gemeentelijke Informatiehuishouding.
Bestuurlijk belang	Gemeente Gooise Meren heeft 1 vertegenwoordiger in de commissie van advies.
Financieel belang	Gemeente Huizen is jaarlijks een vergoeding aan de centrumgemeente Gooise Meren verschuldigd. Voor 2018 bedroeg de te ontvangen vergoeding €76.963
Eigen vermogen per 1-1-2018	N.v.t.
Vreemd vermogen per 1-1-2018	N.v.t.
Solvabiliteit per 1-1-2018: EV/VV	N.v.t.
Eigen vermogen per 31-12-2018	N.v.t.
Vreemd vermogen per 31-12-2018	N.v.t.
Solvabiliteit per 31-12-2018: EV/VV	N.v.t.
Geraamd resultaat 2018	N.v.t.

Naam verbonden partij	Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)
Rechtsvorm	Stichting
Programma	Programma 7: Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd
Taakvelden	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
Deelnemende gemeenten	Gooise Meren, Huizen, Blaricum, Eemnes, Weesp, Wijdemeren, Stichtse Vecht en Laren.
Doel/Openbaar belang	Talent Primair oefent alle taken en bevoegdheden van het bevoegd gezag uit inzake de openbare basisscholen in de gemeenten Gooise Meren, Stichtse Vecht, Wijdemeren, Weesp, Huizen en de BEL-gemeenten. De gemeenten zien toe op de financiën en werkzaamheden van de stichting en op het functioneren van het bestuur. Daartoe bestaat een bestuurlijke Regiegroep op grond van een samenwerkingsovereenkomst tussen de voornoemde gemeenten.
Bestuurlijk belang	De bestuurlijke Regiegroep bestaat uit 7 leden. Het betreft de collegeleden met Onderwijs/Talent Primair in portefeuille vanuit de bovengenoemde gemeenten van het werkgebied. De stichting heeft een College van Bestuur (CvB) van maximaal 3 leden en een Raad van Toezicht (RvT) van maximaal 7 natuurlijke personen. In de huidige praktijk bestaat het CvB uit één directeur-bestuurder. De directeur-bestuurder is belast met het besturen van de stichting. De RvT heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken in de onder de stichting ressorterende scholen. In de huidige statuten is opgenomen dat 3 leden van de RvT worden benoemd op voordracht vanuit de gemeenten waar de stichting scholen exploiteert. De directeur-bestuurder heeft een actieve informatieplicht. Hij informeert de RvT en de Regiegroep tijdig, zowel over de voortgang als ook wanneer er (financiële) omstandigheden ontstaan die de continuïteit van de stichting in gevaar brengen.
Financieel belang	De gemeente Gooise Meren heeft een renteloze lening van € 289.3676 (€ 132.913 Naarden /€ 96.500 Bussum/€ 59.954 Muiden) verstrekt aan de rechtsvoorganger van de huidige stichting.
Eigen vermogen per 1-1-2018	€ 5.920.855
Vreemd vermogen per 1-1-2018	€ 5.623.975
Solvabiliteit per 1-1-2018: (EV/VV)	1,05
Eigen vermogen per 31-12-2018	€ 5.750.000 (begroot)
Vreemd vermogen per 31-12-2018	€ 5.114.634 (begroot)
Solvabiliteit per 31-12-2018: EV/VV	1,12 (begroot)
Geraamd resultaat 2018	€ 0

Naam verbonden partij	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
Rechtsvorm	N.V.
Programma	Programma 9: Algemene baten en lasten
Deelnemende partijen	Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen
Doel/Openbaar belang	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen met maatschappelijk belang. Het is de huisbankier van de gemeente.
Bestuurlijk belang	De gemeente Gooise Meren heeft 100.698 van de 55.690.720 aandelen in zijn bezit. Muiden heeft 3.510 aandelen en Bussum 97.188 aandelen. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van € 2,50).
Financieel belang	
Eigen vermogen per 1-1-2018	€ 4.953.000.000
Vreemd vermogen per 1-1-2018	€ 135.041.000.000
Solvabiliteit per 1-1-2018: EV/VV	0,04
Eigen vermogen per 31-12-2018	
Vreemd vermogen per 31-12-2018	
Solvabiliteit per 31-12-2018: EV/VV	
Geraamd resultaat 2018	Onbekend

Jaarlijks voorziet BNG Bank haar klanten van informatie over BNG Bank, die zij kunnen gebruiken voor het invullen van hun begrotingsparagraaf over verbonden partijen. Provincies en gemeenten worden geacht daarbij vooruit te kijken tot en met het komende begrotingsjaar, maar helaas kan de bank die financiële informatie niet verstrekken.

BNG Bank emitteert leningen, die beursgenoteerd zijn. Om die reden is BNG Bank gehouden aan de regels die de Autoriteit Financiële Markten stelt aan het verstrekken van mogelijk koersgevoelige informatie. Het verstrekken van cijfers en verwachtingen over eigen vermogen en netto resultaat valt daar uitdrukkelijk onder. BNG Bank gaat pas tot publicatie van de gerealiseerde resultaten over na behandeling van de door de externe accountant goedgekeurde jaarrekening en het voorstel tot winstuitkering door de Raad van Commissarissen.

Overzicht gemeentelijke bijdrage 2018 per verbonden partij verdeeld over de taakvelden.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan taakveld
Regio Gooi en Vechtstreek	0.4 Overhead	743.010
	1.2 Openbare en veiligheid	3.900
	3.1 Economische Ontwikkeling	170.088
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	146.977
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	98.300
	6.5 Arbeidsparticipatie	175.187
	6.72 Maatwerkdienstverlening	228.315
	6.82 Geëscaleerde zorg 18+	331.439
	7.1 Volksgezondheid	2.004.682
	7.3 Afval	5.013.964
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	19.942
	8.3 Wonen en bouwen	34.254
Totale gemeentelijke bijdrage		8.970.058

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan taakveld
Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.103.943
Totale gemeentelijke bijdrage		4.103.943

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan taakveld
Stichting Goois Natuurreservaat	5.7 Openbaar groen en (openlucht recreatie)	546.157
Totale gemeentelijke bijdrage		546.157

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan taakveld
OFGV	7.4 Milieubeheer	805.104
Totale gemeentelijke bijdrage		805.104

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan taakveld
Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.	2.4 Economische havens en waterwegen	29.218
Totale gemeentelijke bijdrage		29.218

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan taakveld
Werkvoorzieningschap Tomingroep	6.5 Arbeidsparticipatie	1.900.077
Totale gemeentelijke bijdrage		1.900.077

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan taakveld
Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen	0.4 Overhead	76.963
Totale gemeentelijke bijdrage		76.963

Bijlage 3 | Taakvelden

Taakveld	Realisatie 2017	Primitieve begroting 2018	Begroting incl. wijzigingen 2018	Realisatie 2018
0.1 Bestuur				
Totaal Baten	-213	0	0	0
Totaal Lasten	1.329.174	1.345.377	1.362.781	1.255.005
Saldo	1.328.961	1.345.377	1.362.781	1.255.005
0.10 Mutaties reserves				
Totaal Baten	16.900.906	-6.868.920	-11.257.986	-11.946.374
Totaal Lasten	7.236.580	4.673.404	14.528.932	16.866.982
Saldo	-9.664.326	-2.195.515	3.270.946	4.920.608
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten				
Totaal Baten	0	0	0	0
Totaal Lasten	4.855.650	0	0	0
Saldo	4.855.650	0	0	0
0.2 Burgerzaken				
Totaal Baten	-1.319.912	-1.338.410	-1.151.155	-1.166.005
Totaal Lasten	2.109.786	2.186.021	2.271.716	3.164.807
Saldo	789.874	847.611	1.120.561	1.998.802
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden				
Totaal Baten	-11.440.290	-1.569.945	-1.095.685	-3.297.358
Totaal Lasten	15.548.405	1.762.383	988.177	1.732.225
Saldo	4.108.115	192.438	-107.508	-1.565.133
0.4 Overhead				
Totaal Baten	-1.080.513	-220.601	-2.703.465	-2.956.287
Totaal Lasten	16.692.681	17.066.561	17.456.329	18.951.016
Saldo	15.612.168	16.845.960	14.752.864	15.994.729
0.5 Treasury				
Totaal Baten	-2.752.586	-3.267.445	-2.934.530	-2.834.996
Totaal Lasten	7.723	-3.552	19.978	7.552
Saldo	-2.744.864	-3.270.998	-2.914.552	-2.827.444
0.61 OZB woningen				
Totaal Baten	-7.914.360	-9.150.875	-9.163.100	-7.834.980
Totaal Lasten	657.973	726.096	759.958	634.865
Saldo	-7.256.387	-8.424.779	-8.403.142	-7.200.115
0.62 OZB niet-woningen				
Totaal Baten	-2.149.764	-1.005.675	-1.005.675	-2.153.023
Totaal Lasten	26	0	0	35.340
Saldo	-2.149.738	-1.005.675	-1.005.675	-2.117.683
0.63 Parkeerbelasting				
Totaal Baten	-2.132.969	-2.033.070	-2.033.070	-2.171.089
Totaal Lasten	750	0	0	0
Saldo	-2.132.219	-2.033.070	-2.033.070	-2.171.089
0.64 Belastingen overig				
Totaal Baten	-2.615.805	-2.657.717	-2.712.717	-2.711.974
Totaal Lasten	28.979	0	55.000	0
Saldo	-2.586.827	-2.657.717	-2.657.717	-2.711.974

Taakveld	Realisatie 2017	Primitieve begroting 2018	Begroting incl. wijzigingen 2018	Realisatie 2018
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds				
Totaal Baten	-64.851.798	-66.020.810	-67.613.620	-67.515.059
Totaal Lasten	22.567	22.806	22.806	0
Saldo	-64.829.231	-65.998.004	-67.590.814	-67.515.059
0.8 Overige baten en lasten				
Totaal Baten	-70.184	0	-128.300	-392.244
Totaal Lasten	255.861	462.901	0	0
Saldo	178.241	462.901	-128.300	-392.244
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)				
Totaal Baten	0	0	0	0
Totaal Lasten	7.436	0	0	5.554
Saldo	7.436	0	0	5.554
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Totaal Baten	-2.631	0	0	-1.795
Totaal Lasten	4.431.574	4.670.160	4.807.489	4.773.686
Saldo	4.428.943	4.670.160	4.807.489	4.771.891
1.2 Openbare orde en veiligheid				
Totaal Baten	-228.238	-130.807	-102.810	-101.254
Totaal Lasten	2.151.456	771.510	1.734.937	1.754.334
Saldo	1.923.218	640.703	1.632.127	1.653.080
2.1 Verkeer en vervoer				
Totaal Baten	-476.660	-482.722	-2.208.557	-2.505.124
Totaal Lasten	6.424.407	7.441.517	7.965.953	10.033.285
Saldo	5.947.747	6.958.795	5.757.396	7.528.161
2.2 Parkeren				
Totaal Baten	-475.043	-451.475	-461.475	-401.623
Totaal Lasten	2.729.907	1.789.426	1.842.836	1.651.808
Saldo	2.254.864	1.337.951	1.381.361	1.250.185
2.4 Economische havens en waterwegen				
Totaal Baten	-2.900	-10.500	-80.963	-78.770
Totaal Lasten	432.211	464.749	524.282	539.778
Saldo	429.311	454.249	443.319	461.008
3.1 Economische ontwikkeling				
Totaal Baten	-910.482	-521.303	-682.721	-745.477
Totaal Lasten	416.888	566.678	815.403	753.055
Saldo	-493.594	45.375	132.682	7.578
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Totaal Baten	-80.147	-95.339	-97.839	-82.800
Totaal Lasten	320.510	290.993	293.483	109.429
Saldo	240.364	195.654	195.644	26.630
3.4 Economische promotie				
Totaal Baten	-303.191	-425.130	-269.830	-270.574
Totaal Lasten	238.544	311.093	368.070	326.390
Saldo	-64.647	-114.037	98.240	55.816
4.1 Openbaar basisonderwijs				
Totaal Baten	-898	0	0	-11.879
Totaal Lasten	180.668	74.421	76.611	74.403
Saldo	179.770	74.421	76.611	62.525
4.2 Onderwijshuisvesting				
Totaal Baten	-1.067.569	-1.148.071	-1.079.787	-1.098.053
Totaal Lasten	4.375.485	4.810.377	4.562.742	4.431.515
Saldo	3.307.916	3.662.306	3.482.955	3.333.463

Taakveld	Realisatie 2017	Primitieve begroting 2018	Begroting incl. wijzigingen 2018	Realisatie 2018
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken				
Totaal Baten	-422.336	-413.339	-257.809	-298.759
Totaal Lasten	1.682.638	1.824.574	1.828.815	1.659.970
Saldo	1.260.302	1.411.235	1.571.006	1.361.210
5.1 Sportbeleid en activering				
Totaal Baten	-21.245	-128.593	-133.056	-47.267
Totaal Lasten	852.393	843.421	1.286.548	1.177.647
Saldo	831.148	714.828	1.153.492	1.130.380
5.2 Sportaccommodaties				
Totaal Baten	-1.053.960	-926.130	-952.282	-1.664.894
Totaal Lasten	4.967.965	3.822.694	3.530.743	3.534.289
Saldo	3.914.006	2.896.564	2.578.461	1.869.395
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				
Totaal Baten	-1.460	-129.861	-21.850	-26.501
Totaal Lasten	1.018.623	1.075.205	999.409	952.906
Saldo	1.017.163	945.344	977.559	926.405
5.4 Musea				
Totaal Baten	0	-2.500	0	0
Totaal Lasten	85.162	86.597	86.597	84.362
Saldo	85.162	84.097	86.597	84.362
5.5 Cultureel erfgoed				
Totaal Baten	-4.211	-63.425	-65.669	-112.831
Totaal Lasten	318.579	477.339	653.366	570.272
Saldo	314.368	413.914	587.697	457.441
5.6 Media				
Totaal Baten	-1.788	-14.116	0	0
Totaal Lasten	1.499.806	1.439.267	1.450.678	1.450.117
Saldo	1.498.018	1.425.151	1.450.678	1.450.117
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Totaal Baten	-308.082	-366.343	-394.384	-266.157
Totaal Lasten	4.397.914	5.201.672	5.208.734	4.843.861
Saldo	4.089.832	4.835.329	4.814.351	4.577.704
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie				
Totaal Baten	-199.549	-133.997	-272.997	-141.797
Totaal Lasten	4.376.694	4.305.337	4.735.166	4.227.337
Saldo	4.177.144	4.171.340	4.462.169	4.085.540
6.3 Inkomensregelingen				
Totaal Baten	-11.995.985	-13.359.341	-14.375.572	-14.979.723
Totaal Lasten	17.361.003	16.587.282	17.553.569	17.134.394
Saldo	5.365.018	3.227.941	3.177.997	2.154.671
6.4 Begeleide participatie				
Totaal Baten	-119.420	0	-57.892	-57.893
Totaal Lasten	1.886.511	1.909.239	1.955.526	1.818.462
Saldo	1.767.091	1.909.239	1.897.634	1.760.569
6.5 Arbeidsparticipatie				
Totaal Baten	-89.812	0	0	-34.546
Totaal Lasten	2.011.885	1.498.563	1.502.749	1.389.694
Saldo	1.922.073	1.498.563	1.502.749	1.355.147
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)				
Totaal Baten	-40.056	0	0	-51.226
Totaal Lasten	1.867.322	2.708.303	2.680.305	1.964.803
Saldo	1.827.266	2.708.303	2.680.305	1.913.578

Taakveld	Realisatie 2017	Primitieve begroting 2018	Begroting incl. wijzigingen 2018	Realisatie 2018
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+				
Totaal Baten	-782.034	-744.850	-738.085	-647.143
Totaal Lasten	7.171.530	8.628.642	6.238.948	5.297.791
Saldo	6.389.496	7.883.792	5.500.863	4.650.648
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-				
Totaal Baten	0	0	0	0
Totaal Lasten	6.762.921	6.659.630	8.736.511	9.432.225
Saldo	6.762.921	6.659.630	8.736.511	9.432.225
6.81 Geëscaleerde zorg18+				
Totaal Baten	-6.005.355	-5.300.000	-5.388.000	-6.406.696
Totaal Lasten	6.393.473	5.752.873	5.836.462	6.819.845
Saldo	388.118	452.873	448.462	413.148
7.1 Volksgezondheid				
Totaal Baten	-1.128	0	0	-9.601
Totaal Lasten	2.420.281	2.574.628	2.359.524	2.286.576
Saldo	2.421.409	2.574.628	2.359.524	2.276.975
7.2 Riolering				
Totaal Baten	-5.442.071	-5.740.043	-5.795.343	-5.512.070
Totaal Lasten	4.365.823	4.423.375	4.484.837	4.532.433
Saldo	-1.076.248	-1.316.668	-1.310.507	-979.637
7.3 Afval				
Totaal Baten	-6.601.779	-6.291.672	-6.325.644	-6.441.490
Totaal Lasten	5.461.359	5.232.406	5.273.724	5.198.652
Saldo	-1.140.421	-1.059.266	-1.051.920	-1.242.838
7.4 Milieubeheer				
Totaal Baten	-116.479	-800	-471.617	-352.927
Totaal Lasten	1.253.127	1.273.279	1.689.192	1.669.827
Saldo	1.136.649	1.272.479	1.217.575	1.316.900
7.5 Begraafplaatsen en crematoria				
Totaal Baten	-864.692	-973.079	-950.837	-828.580
Totaal Lasten	1.028.145	1.064.045	1.190.849	1.094.709
Saldo	163.453	90.966	240.012	266.130
8.1 Ruimtelijke ordening				
Totaal Baten	-417.831	-307.870	-1.394.718	-633.808
Totaal Lasten	1.809.573	1.700.066	3.482.189	2.994.529
Saldo	1.391.742	1.392.196	2.087.471	2.360.721
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)				
Totaal Baten	-3.066.893	-1.972.828	-1.501.407	-1.877.757
Totaal Lasten	3.842.957	4.248.444	2.493.564	1.866.765
Saldo	776.064	2.275.616	992.156	-10.992
8.3 Wonen en bouwen				
Totaal Baten	-1.069.444	-1.140.364	-1.674.939	-1.840.877
Totaal Lasten	2.116.924	2.638.167	1.839.901	1.905.100
Saldo	1.047.479	1.497.802	164.961	64.223

Bijlage 4 | Overzicht GMIB

Overzicht bezuinigingen GMIB (Gooise Meren in Balans), zoals vastgesteld bij de Programmabegroting 2017 en de gerealiseerde stand over 2017 en 2018 per 31-12-2018.

Toelichting: De aangegeven bedragen van 2017-2020 zijn vastgesteld bij de Programmabegroting 2017 en ook als zodanig in de begroting verwerkt. In de kolommen met de huidige stand van zaken over 2017 en 2018 wordt aangegeven of de bezuiniging is gerealiseerd (geen kleur), meer is gerealiseerd (**groen**), niet of minder wordt gerealiseerd (**oranje**) of is ingetrokken door de raad (**blauw**). Alle hieronder aangegeven wijzigingen in het overzicht (aangegeven met een kleur) zijn reeds aan de raad gemeld, met name via Voortgangsverslagen in 2017 en 2018.

Programma	Onderwerp	Omschrijving	Bedragen x € 1.000				Per 31-12-2018	
			2017	2018	2019	2020	2017	2018
1	Verhogen leges huwelijk	Het college kiest ervoor de tarieven voor huwelijken te verhogen. De leges voor het huwelijk liggen lager dan bij referentiegemeenten.	12	12	12	12	12	12
1	Sluiten servicepunten	Het college kiest ervoor de servicepunten in Naarden en Muiden te sluiten. Het aantal bezoekers per servicepunt is beperkt.	75	75	75	75	75	0
1	Inkoop gezamenlijk (in de regio) organiseren	Het college wil inkoopbesparingen realiseren door meer gezamenlijk in te kopen. Samenwerking levert een effectievere inzet van kennis, kunde en capaciteit.	250	500	750	1.000	50	182
1	Personeels- en salarisadministratie	Schaalvergroting op dit terrein met een minstens even grote gemeente als Gooise Meren kan efficiency in personele inzet geven.	0	40	40	40	0	40
<i>Amendement Perspectiefnota 2017</i>								
1	Vermindering Stembureaus	Budget verkiezingen: Onderzocht wordt of het aantal stembureaus verminderd kan worden. Uitgangspunten hierbij blijven een goede geografische spreiding alsmede goede bereikbaarheid voor de inwoners, rekening houdend met de belastbaarheid van ieder stembureau wat betreft het aantal stemmen en het tellen hiervan, en beschikbaarheid van goed gekwalificeerde stembureauleden.	10	10	10	10	10	10
2	Verhogen APV leges	De leges zijn in de huidige vorm niet kostendekkend. Het college wil de leges voor vergunningen en diensten verhogen ten behoeve van die kostendekkendheid.	15	15	15	15	7	15
3	Sponsoring groenonderhoud openbare ruimte	Het college gaat onderzoeken wat de mogelijkheden zijn op het gebied van sponsoring van het groenonderhoud in de openbare ruimte (bijvoorbeeld reclame-uiting op rotondes).	0	8	8	8	0	0
3	Verkoop snippergroen	Het college wil kleine stukken groen verkopen. Dit leidt tot lagere onderhoudskosten en hogere opbrengsten. De afgelopen jaren is er al ingezet op het verkoop van snippergroen waardoor hier slechts nog marginaal voordeel te behalen is.	0	38	18	5	119	0
4	Leges bouwen	Het college wil de leges voor bouwen kostendekkend maken.	100	100	100	100	0	100
4	Vastgoed en accommodaties	De exploitaties van onze accommodaties vormen jaarlijks een forse kostenpost in de programmabegroting. Om de voor Gooise Meren noodzakelijke besparingen te realiseren, ligt het voor de hand om ook naar het vastgoed en accommodatiebeleid te kijken. Of er besparingen te realiseren zijn, wordt in de loop van 2017 bekend.	PM	PM	PM	PM	PM	PM

Programma	Onderwerp	Omschrijving	Bedragen x € 1.000				Per 31-12-2018	
			2017	2018	2019	2020	2017	2018
4	Verhogen leges grafrechten	De drie kernen hebben ieder nog een eigen legesverordening voor de grafrechten. De planning is om die dit jaar voor een deel van de tarieven te harmoniseren. Belangrijk daarbij is dat goed wordt gekeken naar de kostendekkendheid van de begraafplaatsen.	38	38	38	38	38	0
4	Centrummanagement	Een verlaging van het lastenbudget Centrummanagement vanaf 2018 met € 30.000. Nav raadsvoorstel Programmabegroting 2017.	0	30	30	30	0	30
5	Maximaal doorberekenen van kosten aan inwoners	Het college gaat onderzoeken of er nog mogelijkheden liggen in het doorberekenen van de kosten naar de inwoners, bijvoorbeeld: - evenementen: doorberekenen kosten aan organisatoren; - riolering: 100% kostendekkende tarieven hanteren; - afvalstoffenheffing: 100% kostendekkende tarieven hanteren.	16	16	16	16	0	0
6	Minimaregelingen en zorgkosten	Tot 2015 ontvingen chronisch zieken en gehandicapten een tegemoetkoming in hun zorgkosten. Omdat de tegemoetkoming niet terecht kwam bij personen die het nodig hadden, heeft het Rijk de regeling afgeschaft. Wel is een gereduceerd budget naar de gemeenten gegaan. Gemeenten zijn vrij om dit budget te besteden. Het college kiest ervoor om met een gedeelte van deze middelen een regeling te treffen die de aanvullende ziektekostenverzekering voor deze groep vergoed. Dit betekent dat het restant budget niet besteed wordt, waardoor er een besparing realiseerbaar is. De bestaande minima-regelingen (kijwitscheldingsbeleid, Doe-budget, PC-regeling, Tegemoetkoming eigen risico, Jeugd sport/cultuurfonds) en de wettelijke regelingen (Bijzondere bijstand, Individuele inkomenstoeslag) blijven beschikbaar.	400	400	400	400	400	400
7	Leges handhaving kinderopvang	Het is mogelijk om de kosten voor de handhaving van kinderopvang door te betalen via leges. Op dit moment wordt hier nog geen gebruik van gemaakt. De kosten voor de gemeente zijn eigen personeel en kosten van inspecties door de GGD.	18	18	18	18	0	20
8	Zwembaden	De gemeente kijkt in welke mate er efficiencyvoordelen te behalen zijn door de samenvoeging van Sportfondsen Naarden en Sportfondsen Bussum. Dit wordt reeds met Sportfondsen Naarden, Bussum en Nederland uitgezocht. De uitkomsten van dit onderzoek worden betrokken bij de visie rondom het gewenste toekomstige zwembaden-aanbod in Gooise Meren.	0	0	105	105	0	0
8	Spant!	Het college wil de mogelijkheden onderzoeken om de subsidie af te bouwen en/of het vastgoed aan de exploitant te verkopen.	0	18	38	58	0	0
4,7,8	Subsidies	Gooise Meren kent verschillende categorieën van subsidies op diverse werkerterreinen. In 2016 heeft de technische harmonisatie van het subsidiebeleid voor 2017 plaatsgevonden. Vanaf de zomer 2016 starten de werkzaamheden voor de inhoudelijke harmonisatie van het subsidiebeleidskader voor Gooise Meren voor het jaar 2018 en verder. In de Perspectiefnota worden bedragen voorgesteld als bezuinigingen op subsidies. Het college stelt als richtinggevend bedrag voor om € 150.000 te bezuinigen in 2017 en € 300.000 in de jaren 2018 en verder. Deze bezuiniging dient te worden gehaald bij de (grotere) instellingen die meer dan € 70.000 subsidie per jaar ontvangen. Bezuinigingen kunnen worden gespreid over de diverse subsidie categorieën: Welzijn/zorg; Kunst/cultuur; Toerisme/economie. <i>Raadsmededeling Perspectiefnota 2017</i> Als het gaat om de verstrekte subsidies (lange en korte termijn) is afgesproken dat deze nog eens kritisch tegen het licht worden gehouden. Daarbij wordt gekeken naar de grondslag, de hoogte en de effecten van mogelijke aanpassingen op bestaand en toekomstig beleid. Deze taakstelling gaat in per 2017 en bedraagt € 50.000. Dit bedrag komt bovenop de reeds geboekte taakstelling in de perspectiefnota: 2017 € 150.000, per 2018 € 300.000.	200	350	350	350	185	185

Programma	Onderwerp	Omschrijving	Bedragen x € 1.000				Per 31-12-2018	
			2017	2018	2019	2020	2017	2018
8	Bibliotheek	Met de bibliotheek kan onderzocht worden welke mogelijkheden er zijn om te bezuinigen of de inkomsten te verhogen. Opties zijn verhoging prijzen, verlaging leeftijd jeugdabonnementen en/of verlaging van de dienstverlening. Ook de inzet van de gebouwen voor andere activiteiten waarmee inkomsten gegenereerd kunnen worden is een optie.	0	250	250	250	0	131
9	Doorberekenen activiteiten naar projecten	Dit voorstel betekent dat de kosten die de gemeente moet maken voor projecten, worden doorberekend aan de ontwikkelaar. De gemeente is daartoe gerechtigd op basis van het Besluit ruimtelijke ordening en de procedure bij bouwinitiatieven.	33	33	33	33	33	33
9	Hardware oplossingen (gezamenlijk rekencentrum/ICT)	Samenwerking op IT kan leiden tot kostenreductie. In de regio zijn er kandidaten voor een mogelijke bundeling van het ICT beheer.	0	75	75	75	0	25
9	Afstoten gemeentewerf	Momenteel heeft Gooise Meren 3 gemeentewerven. Dat is teveel voor de werkzaamheden voor Gooise Meren. Het college wil twee werven afstoten, te weten de gemeentewerf aan de Huizerweg in Bussum en de werf aan de Tesselschadelaan in Muiderberg.	0	100	100	100	0	0
9	Belastingsamenwerking	Door de belastingtaken uit te voeren in groter verband kan efficiënter worden gewerkt en mogelijk kosten worden gereduceerd. Het college wil de mogelijkheden onderzoeken.	0	0	75	75	0	0
9	Innen van vermakelijkhedenretributie	Het college wil retributie innen van vermakelijkheden met een regionale aantrekkingskracht. Voor 2017 een verhoging van de baten met €40.000. Nav raadsvoorstel Programmabegroting 2017 een verhoging van de baten met €140.000.	40	140	140	140	0	0
9	Herzien leningen	De lening portefeuille van Gooise Meren bestaat uit veel leningen met een gemiddeld rentepercentage van 3,76%. Gelet op de huidige lage rentestand kan het voordelig zijn om oude leningen met een hoge rente over te sluiten naar een lagere rente.	0	0	23	23	0	0
9	Bezuinigen op verbonden partijen	Het college kiest voor het principe 'trap op trap' af voor de bijdragen aan verbonden partijen. Dit betekent dat de bijdragen zullen moeten dalen met een gelijk percentage als waarmee het Rijk de Algemene uitkering aan gemeenten kort.	165	220	220	220	0	0
9	Afschrijvingstermijnen herzien	Het college wil kijken of zij de afschrijvingstermijnen van gebouwen, hardware/software, wegen, riolering kan verhogen.	300	300	300	300	300	300
9	Energie	Het college wil de mogelijkheden onderzoeken of een bedrijf de inkoop van energie, het monitoren van het gebruik en de betalingen van de gemeente kan overnemen. Dit leidt tot kostenbesparing.	38	38	38	38	0	0
9	Verhuur leegstandgemeentehuis	<i>Amendement Perspectiefnota 2017</i> Na renovatie gemeentehuis zijn er mogelijk ruimtes om te verhuren.	0	21	21	21	0	0

Programma	Onderwerp	Omschrijving	Bedragen x € 1.000				Per 31-12-2018	
			2017	2018	2019	2020	2017	2018
9	Onbenutte belastingcapaciteit	Een structureel sluitende begroting is noodzakelijk. In de periode tot aan de begrotingsbehandeling worden diverse onderwerpen, die nu nog niet konden worden gekwantificeerd, nader onderzocht. De uitkomsten kunnen zowel positief als negatief uitpakken. Voorgesteld wordt om, in afwachting van deze uitkomsten, voor het realiseren van een sluitende begroting de OZB met 3% te verhogen. Voor een woning met een WOZ-waarde van circa € 350.000 betekent dit een verhoging van de OZB met circa € 10 per jaar. Op basis van genoemde uitkomsten kan de verhoging nog worden bijgesteld, maar als dit onvoldoende oplevert, is het doorvoeren van een OZB-verhoging voor een sluitende begroting onontkoombaar.	270	270	270	270	270	270
9	Extra OZB verhoging	Zoals al in de Perspectiefnota is te lezen acht het college tenslotte een beperkte verhoging van de ozb, gezien het hoge voorzieningenniveau, verdedigbaar. Dat geldt voor ook de lichte extra verhoging die nu wordt voorgesteld: met nog geen euro per maand (voor een woning met een WOZ-waarde van € 320.000) blijft het voorzieningenniveau op een hoog peil en blijven we op koers naar een vitaal en gezond Gooise Meren.	300	300	300	300	300	300
9	Richtinggevende maatregelen investeringen (investeringsplan deel)	Het investeringsvolume van 19 miljoen in 2017 is wellicht te ambitieus. Er zal door nadere overweging en prioritering een evenwichtiger verdeling plaatsvinden van de investeringen over 2017 en de toekomstige jaren. Deze taakstelling gaat in per 2018 en bedraagt € 300.000. Nav raadsvoorstel Programmabegroting 2017 teruggebracht naar € 160.000. Overig deel verdeeld over bezuiniging Centrummangement (€ 30.000), Vermakelijkhedenretributie (€ 100.000) en Toeristenbelasting (€ 10.000).	0	160	160	160	0	160
9	Toeristenbelasting	Een verhoging van het batenbudget toeristenbelasting vanaf 2018 met €10.000. Nav raadsvoorstel Programmabegroting 2017.	0	10	10	10	0	20
Totaal			2.280	3.585	4.038	4.295		

Heroverwogen taakstellingen (Bibliotheek, Vermakelijkhedenretributie, Verbonden Partijen)

Nieuw totaal taakstelling

Gerealiseerd

205	479
2.075	3.106
1.799	2.233
87%	72%

Bijlage 5 | Afkortingen

Afkorting

APV
AR
ARG
Arhi
AWBZ
BAG
BBV
BDU
BGT
BIE
BIG
BIO
BNG
BRO
BRP
Boa
BUIG
BZK
CAO
CJG
COA
COELO

EMU
ENSIA
FIDO
GAD
GBA
GGD
GGZ
GMiB
GNR
GRP
HUP
IHP
JGZ
KCC
KNSF
LNC
MJOB
MVO
NIEGG

Afkorting

OAB
OFGV
OV
OVGM
OVNV
OVSAAL
OZB

Betekenis

Algemene Plaatselijke Verordening
Algemene Reserve
Algemene Reserve Grondexploitatie
Algemene Regels Herindeling
Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
Basisregistratie Adressen en Gebouwen
Besluit Begroting Verantwoording
Brede Doel Uitkering
Basisregistratie Grootchalige Topografie
Bouwgronden in Exploitatie
Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
Baseline Informatiebeveiliging Overheid
Bank Nederlandse Gemeenten
Basisregistratie Ondergrond
Basisregistratie Personen
Buitengewoon opsporingsambtenaar
Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Collectieve Arbeids Overeenkomst
Centrum Jeugd en Gezin
Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
Economische en Monetaire Unie
Eenduidige Normatiek Single Information Audit
Wet financiering decentrale overheden
Gewestelijke Afvalstoffen Dienst
Gemeentelijke Basisadministratie
Gemeentelijke Gezondheidsdienst
Geestelijke Gezondheidszorg
Gooise Meren in Balans
Gooisch Natuurreservaat
Gemeentelijk RioleringsPlan
Handhavings Uitvoerings Programma
Integraal Huisvestingsplan
Jeugd gezondheidszorg
Klant Contact Centrum
Koninklijke Nederlands Springstof Fabrieken
Landgoed Nieuw Cruysbergen
Meerjaren onderhoud begroting
Maatschappelijk verantwoord ondernemen
(Nog) Niet in Exploitatie genomen gronden

Betekenis

Onderwijs Achterstanden Beleid
Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek
Openbare Voorzieningen
Ondernemersvereniging Gooise Meren
Ondernemersvereniging Naarden Vesting
Spooruitbreiding Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad
Onroerend Zaak Belasting

PID	Project Initiatief Document
PKVW	Politiekeurmerk Veilig Wonen
PN17	Perspectiefnota 2017
PUN	Paspoort Uitvoeringsregeling Nederland
RSA	Regionale Samenwerkingsagenda
RvS	Raad van State
Sd	Sociaal domein
SKBNM	Stichting Kinderdagverblijf Bussum, Naarden en Muiden
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SUWInet	Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
RWS	Rijkswaterstaat
RZB	Roerende zaakbelasting
SVB	Sociale Verzekeringsbank
VANG	Van Afval naar Grondstof
Vic	Verbijzonderde Interne Controle
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOF	Vennootschap onder Firma
VTH	Vergunningen, toezicht en handhaving
VV2016-2	Het Voortgangsverslag 2016-2
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaak
WTCG	Wet tegemoetkoming chronische zieken en gehandicapten
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening